

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ತುಳು ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ

ತೃತೀಯ ಭಾಷೆ

(ಪರಿಪೂರ್ವ)

10

ಹತ್ತನೇಯ ತರಗತಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ (ಧ)

ನಂ. 4, 100 ಅಡಿ ವರ್ಮಲ ರಸ್ತೆ

ಬನಶಂಕರಿ 3ನೇ ಹಂತ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560085

ಮುನ್ದಿ

೨೦೦೫ನೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಚಿತವಾದ ಕನಾಂಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯವಸ್ತುವಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕನಾಂಟಕ ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತುತಕ ಸಂಘವು ೨೦೧೦ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗಿನ ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತುತಕಗಳ ರಚನಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆ. ಬಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದಿಗೆ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತುತಕಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಕೋರ್ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಂದಿಗೆ ಮಾಡುವುದು ಅಂತಹ ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತುತಕಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಕೋರ್ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಂದಿಗೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಿಂದ ಲಿನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ ಮತ್ತು ಶಿರಿಂದ ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಕೋರ್ ವಿಷಯಗಳಾದ ಗಣಿತ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

೨೦೦೫ರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

- ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಜೀವನದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸುವುದು.
- ಕಂಠಪಾಠ ವಿಧಾನದಿಂದ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತುತಕಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತೆಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಜ್ಞಾನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಲಿಕೆ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು
- ಭಾರತದ ಪ್ರಜಾಸತ್ಯಾತ್ಮಕ ನೀತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಷಂತೆ ಸ್ವಂದಿಸುವುದು
- ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಇಂದಿನ ಹಾಗೂ ಭವಿಷ್ಯದ ಜೀವನಾವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
- ವಿಷಯಗಳ ಮೇರೆಗಳನ್ನು ಏರಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಮಗ್ರ ದೃಷ್ಟಿಯ ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು
- ಶಾಲೆಯ ಹೊರಗಿನ ಬದುಕಿಗೆ ಜ್ಞಾನ ಸಂಯೋಜನೆ
- ಮತ್ತೊಂದಲೇ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು

ನೂತನ ಪಠ್ಯವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ನೂತನ ವಿಧಾನಗಳಾದ ಅಂತರ್ಗತ ವಿಧಾನ (Integrated Approach), ರಚನಾತ್ಮಕ ವಿಧಾನ (Constructive Approach)ಹಾಗೂ ಸುರುಳಿಯಾಕಾರದ ವಿಧಾನ (Spiral Approach)ಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತುತಕಗಳ ವಿಷಯ ಹಾಗೂ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಯೋಜನೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪಠ್ಯವಸ್ತುಗಳೊಂದಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕ ಜೀವನ ವರ್ಣಲ್ಯಾಗಳನ್ನು ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ನೂತನ ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತುತಕಗಳು ಪರೀಕ್ಷೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅವುಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿವೆ. ತನ್ನಾಲಕ ಅವರನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಸ್ವಾಧೀನ ಸಮಾಜದ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿದೆ.

ಭಾಷಾಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಗಳಾದ ಆಲಿಸುವುದು, ಮಾತನಾಡುವುದು, ಓದುವುದು, ಬರೆಯುವುದು ಹಾಗೂ ಆಕರ್ಗಂಧಗಳಿಂದ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಂತಹ ಕ್ಷೇತ್ರವಾರು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕೌಶಲ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಶ್ರಯಾತ್ಮಕ ವ್ಯಾಕರಣ, ಸೌಂದರ್ಯಪ್ರಣ್ಯ, ಪ್ರಶಂಸಾ ಮನೋಭಾವ, ಮೌಲ್ಯಗಳ ಸಂವರ್ಧನೆಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಬಂದಾಗ ಅವರು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗಾಗಿ ಕಂತಪಾಠಕ್ಕೆ ಶರೇಳ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕವು ಭಾಷಾ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಸಂವರ್ಧನೆಗೆ ಒಂದು ಪೂರಕವಸ್ತುವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲು, ಮಕ್ಕಳ ಮನೋವ್ಯವಾಲ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ ಅನೇಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಿಶ್ರೇಂದ್ರಿಗೆ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಅವರ ಅಧಿವ್ಯಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಸಂವಹನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಸಂವರ್ಧನೆಯೇ ಕಲಿಕೆ ಗುರಿಯಿಂದು ಅಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವ ಕಲೆ (learning to learn) ಹಾಗೂ ಕಲಿತುದನ್ನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸುವ ಶಕ್ತಿ (learning to do) ಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಧಿಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಕನಾರ್ಟಿಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘವು ಈ ಪ್ರಸ್ತರಕದ ತಯಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ, ಸದಸ್ಯರಿಗೆ, ಕಲಾಕಾರರಿಗೆ, ಪರಿಶೀಲಕರಿಗೆ, ಸಂಯೋಜಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಸಿಬ್ಬಂದಿವರ್ಗದವರಿಗೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತರವನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಮುದ್ರಕರಿಗೆ ತನ್ನ ಹೃತಿಪ್ರಾರ್ಥಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಸಾಹಿತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಕವಿಗಳ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಈ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಏಚಾರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಒಫಿಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿರುವ ಬರಹಗಾರರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ ಆಭಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ದಿನಾಂಕ : 1.3.2014

ಪ್ರೌ. ಜಿ. ಎಸ್. ಮುಡಂಬಡಿತ್ತಾಯ

ಮುಖ್ಯ ಸಂಯೋಜಕರು
ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಹಾಗೂ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ರಚನೆ
ಕನಾರ್ಟಿಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರ.)
ಚಿಂಗಳೂರು

ನಾಗೇಂದ್ರಪುಮಾರ್

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಕನಾರ್ಟಿಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರ.)
ಚಿಂಗಳೂರು

ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮಾತ್ರ

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ನಾಡು ನೂಡಿ ತುಳು. ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಭಾಷೆಯು ತುಳು. ಕನಾರಟಕ ಸರಕಾರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತೃತೀಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ತುಳುವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲು ಆದೇಶ ನೀಡಿರುವುದು ಈ ನಾಡಿನ ಸಮಸ್ತ ಜನರಿಗೂ ತುಂಬಾ ಸಂತಸದ ವಿಚಾರ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕನಾರಟಕ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

ಒಂದು ನಾಡ ಭಾಷೆ ಕೇವಲ ವಿವರ ಸಂಪರ್ಕ ಸೇಮಿತಪಲ್ಲ. ಆ ನಾಡಿನ ಹುಟ್ಟು, ಅಲ್ಲಿನ ಭಾಗೋಲಿಕ ಪರಿಸರ, ಆ ಪರಿಸರದ ಅನುಕೂಲತೆಗಳಿಗನುಗಳಾಗಿ ಜನ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಬದುಕು, ಅವರ ಸಂಸಾರ, ಆಚರಣೆ ಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ ರೀತಿ ರಿವಾಜಗಳು, ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಟ್ಟಿಪಾಡುಗಳು

..... ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು. ಪಂಚದ್ವಾಮಿತ ಬಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ತುಳು ಭಾಷೆ ಕರಾವಳಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿನೆಲಗಟ್ಟಿನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಜನರನ್ನು ಸಂಸ್ಕಾರಯುತರಣ್ಣಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ. ಶ್ರಮ ಜೀವಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ನಾಡಿನ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಅವಕಾಶ ದೊರೆತಿರುವುದು ಈ ನಾಡಿನ ಜನತೆಗೆ ಹಮ್ಮೆ ತಂದಿದೆ.

2010-11 ರಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪತ್ರೀ ಕ್ರಮ 2005ರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಈಗಾಗಲೇ 6ನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ 9ನೇ ತರಗತಿವರೆಗೆ ತುಳು ಪತ್ರೀ ಪುಸ್ತಕ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಇದೇಗ 2014-15 ರಿಂದ ಹತ್ತನೇಯ ತರಗತಿಗೆ ವಿಸ್ತರಣೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪತ್ರೀ ಕ್ರಮ 2005ರ ಆರಾಯದಂತೆ ಪತ್ರೀಪುಸ್ತಕ ರಚನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ನಾಡಿನ ಪರಂಪರಾಗೈತ ಬದುಕು, ನಾಡಿನ ಗತ್ಯವ್ಯಬಹಳ, ನಾಡು ಕಟ್ಟಿದ ಹಿರಿಯರ ಜೀವನಾದರ್ಶಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ರಾಜ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಇತ್ಯತೆ ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಸಮಾಜಸೇವೆ ಮಹಿಳೆ, ಬಿಜ್ಞಾನ, ಆರೋಗ್ಯ, ಪರಿಸರ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಆರ್ಥ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೋರಾಟ, ಜನಪದ ಕತೆ, ಪುರಾಣ ಪ್ರವಾಸ ಕಥನ ಮೂದಲಾದ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಮುಕ್ಕಳ ಸಂತಸದಾಯಕ ಕಲಿಕೆಗ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ 10 ಗಡೆ ಪಾಠಗಳು ಮತ್ತು 10 ಪದ್ಯ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಪತ್ರೀ ಪುಸ್ತಕ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಂದರ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದರ ಮೂಲಕ, ತುಳು ಕವಿ ಕವಿಯತ್ತಿಯವರ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡಿ ಕೊಳುವಲ್ಲಿಯೂ ಮುತುವಚಿ ವಹಿಸಿ, ಪತ್ರೀಪುಸ್ತಕ ಅಂದವಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬರಬೇಕೆಂದು ಹಂಬಲಿಸಿ, ಕ್ರಮವಹಿಸಿದ ಪತ್ರೀಪುಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಹೃದಯೊಂತರಾಳದ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಈ ಪತ್ರೀ ಪುಸ್ತಕ ರಚನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗ ದರ್ಶನ ನೀಡಿ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಇತ್ತು ಆ ಬಳಿಕ ಹೊಸೆಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮನ್ನು ಲಿಡ್ಡಿ ತೇದಿ. ಪತ್ರೀಪುಸ್ತಕ ಅಂದವಾಗಿ ಮೂಡಿಬರಲು ಶ್ರಮಿಸಿದ ಹಿರಿಯರಾದ ಜಾನಪದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬಾಲಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ಯ ಇವರಿಗೆ ನಾನು ಅಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ರಚನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮಂಗಳೂರು ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿ ಬಳಿಕ ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ವಕಾರಗಳನ್ನು ಇತ್ತೆ ಕನಾರಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಚಂದ್ರಹಾಸ ರ್ಯಾಬಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಬಳಗಕ್ಕೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಈ ಪತ್ರೀ ಪುಸ್ತಕ ರಚನೆಯ ಉಸುವಾರಿ ವಹಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಹಿರಿಯರಾದ ಪೂರ್ಣ. ಜಿ. ಎಸ್. ಮುದಂಬಿಡಿತ್ತಾಯಿ, ಪತ್ರೀ ಪುಸ್ತಕಗಳ ನೋಡೇಲ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಹೋಭಾ ಅವರಿಗೂ ತುಂಬು ಹೃದಯದ ಕೃತಜ್ಞಗಳು. ಪತ್ರೀ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅಂದವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಮುದರ್ಕಿಗೂ ತುಂಬು ಹೃದಯದ ಕೃತಜ್ಞಗಳು.

ಈ ಪತ್ರೀ ಪುಸ್ತಕದ ಬಗ್ಗೆ ಬರುವ ಎಲ್ಲ ತೆರನಾದ ರಚನಾತ್ಮಕ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕನಾರಟಕ ಪತ್ರೀ ಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ ಹಾಗೂ ಕನಾರಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸದಾ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ಎಚ್. ಶ್ರೀಧರ್ ರೈ
ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಪಾರಾಧಾರ್ಯರು,
ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಪುತ್ತೂರು

ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ರಚನಾಸಮಿತಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಎಚ್. ಶ್ರೀಧರ್ ರೆ, ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಪಾಥಾಯರು, ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪ್ರೈಡಶಾಲೆ, ಪುತ್ತಳಿರು, ದ.ಕೆ 574201

ಸದಸ್ಯರು

ಭಾಸ್ಕರ್ ರೆ ಕುಕ್ಕವೆಳ್ಳಿ, ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಸರಕಾರಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು ಗುರುಪುರ, ಗುರುಪುರ ಅಂಚೆ ಮಂಗಳೂರು, ದ.ಕೆ

ರತ್ನಾವತಿ ಜಿ ಬೃಹಾದಿ, ಸಹಾತ್ಮಕರು, ಬೆಸೆಂಟ್ ಬಾಲಿಕಾ ಪ್ರೈಡಶಾಲೆ, ಮಂಗಳೂರು – 575003

ಸಂತೋಷ ಆಳ್ಳ, ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಆಳ್ಳಾಸ್ ಬಿಎಡ್ ಕಾಲೇಜ್, ಮೂಡಬಿದ್ರೆ 574227

ಪ್ರತಿಭಾ, ಉಪನ್ಯಾಸಕರೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಪ್ರಥಮ ದಜೆ ಕಾಲೇಜ್, ಸವಣಾರು. ಪುತ್ತಳಿರು – 574202, ದ.ಕೆ ಉದಯ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ, ಲೇವಿಕರು, ಮಂಜುನಾಥ ನಿಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು – 560037

ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿ

ಡಾ ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್

ಶಿಕ್ಷಣಶಿಕ್ಷಣದ್ವಾರಾ ಹಾಗೂ ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರು, 'ನೆಲ್' ಅಂಚೆ: ನರಿಮೋಗರು, ಪುತ್ತಳಿರು, ದ.ಕೆ

ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಾಹಕ ಸಂಯೋಜಕರು

ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೆ ಬಿ, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಕನಾಂಟಿಕ ಟುಶ್ಲು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಮಂಗಳೂರು – 575003

ಮುಖ್ಯ ಸಂಯೋಜಕರು

ಜಿ. ಎಎಂ. ಮುದಂಬಿಡಿತ್ತಾಯ, ಪರ್ಯಾಪ್ತಮ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ರಚನೆ, ಕನಾಂಟಿಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಸಲಹ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ

- ಶ್ರೀ ನಾಗೇಂದ್ರ ಕುಮಾರ್, ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕನಾಂಟಿಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು
- ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗಮಣಿ, ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು-560 085

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಕರು

ಎನ್. ಎಎಂ. ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕನಾಂಟಿಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ), ಬೆಂಗಳೂರು

ಪರಿಷ್ಕರಣ ಕುರಿತು

ಒಂದರಿಂದ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತಾಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರು ಅರ್ಥಸಚಿವರೂ ಆಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ 2014-15ರ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ಫೋಂಷನ್ ಮಾಡಿದರು. ತಜ್ಞರು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಮೂಲ ಆಶಯವನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು: “ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತಾಕಗಳನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ನೈತಿಕಮೌಲ್ಯಗಳು, ವ್ಯಕ್ತಿಪ್ರಕಾರ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಜಾರಿಕ ಮನೋಭಾವ, ಜಾತ್ಯತೀತತೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಧತೆಗಳಿಗೆ ಅನುವಾಗುವಂತೆ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಮನ್‍ರೋ ರಚಿಸಲಾಗುವುದು” ಇದು ಬಜೆಟ್ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಸಾದರಪಡಿಸಿದ ಆಶಯ.

ಅನಂತರ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯು ಒಂದರಿಂದ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗಿನ ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತಾಕಗಳ ಪರಿಷ್ಕರಣಾಗಿ 27 ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ದಿನಾಂಕ: 24.11.2014 ರಂದು ಆದೇಶಹೋರಣಿತ್ವ. ಈ ಸಮಿತಿಗಳು ವಿಷಯವಾರು ಮತ್ತು ತರಗತಿವಾರು ಮಾನದಂಡಕ್ಕನುಗೂಣವಾಗಿ ರಚಿತವಾದವು. ವಿವಿಧ ಪಠ್ಯವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಜ್ಞರು, ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಈ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಲಿಖಿತವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಅನೇಕ ಆಕ್ರೋಷಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷಜ್ಞತ್ವಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಒಮ್ಮೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಜಾಯಿಸಿ ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತಾಕಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ ಹೊಣೆಹೊತ್ತ ಈ ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ ‘ಅಗತ್ಯವಿದ್ಧಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯವಸ್ತುವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ನಂತರ ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತಾಕಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ’ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು 24.11.2014ರ ಆದೇಶದಲ್ಲೇ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಅನಂತರ 19.09.2015 ರಂದು ಹೊಸ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಿ ‘ಅಗತ್ಯವಿದ್ಧಲ್ಲಿ ಮನ್ರೋ ರಚಿಸುವ’ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಸಮಗ್ರಿ ಪರಿಷ್ಕರಣಗೊಂಡ ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತಾಕಗಳನ್ನು 2016-17 ರ ಬದಲು 2017-18ನೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದೆಂದು ಇದೇ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಯಿತು.

ಅನೇಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳೂ ಸಂಪಾಟಿನೆಗಳೂ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತಾಕಗಳ ಮಾಹಿತಿಯೋಷ, ಆಶಯದೋಷಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಮಾಡಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರಿಗೆ, ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತಾಕ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು. ಅವುಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಸಮಿತಿಗಳಾಚಿಗೆ ಅನೇಕ ಸಂವಾದಗಳನ್ನು ಏರಿಸಿ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಸಂಘಗಳ ಜೊತೆ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ಕೆಳಿಸಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ವಿಷಯವರಿಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೈಸ್‌ ಮತ್ತು ಡಯಟ್‌ ಪ್ರಾಂತುಪಾಲರ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ವಿಶೇಷಜ್ಞಾತ್ವಕ ಅಭಿಮತಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ. ವಿಜ್ಞಾನ, ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣತತ್ವ, ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಜ್ಞರಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತಾಕಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಅನಂತರ ಸಭೆ ನಡೆಸಿ ಚರ್ಚೆಸಲಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆ ಹಾಗೂ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಬಂಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ಅರಿವಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತಾಕಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯವಿದ್ಧಕಡೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಕೇಂದ್ರೀಯ ಶಾಲಾ (N.C.E.R.T) ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಜೊತೆ ರಾಜ್ಯದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಗಳನ್ನು ತೊಲನಿಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಜ್ಞರ ಮೂರು ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಗಳು ನೀಡಿದ ತೊಲನಿಕ ವಿಶೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರೀಯ ಶಾಲಾ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಿಗಿಂತ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಆಂಧ್ರ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಜೊತೆ ನಮ್ಮ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ವಾಫ್ನನೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ಒಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿಗಳು ಮಾಡಿರುವುದು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯೇ ಹೋರಬು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಮಗ್ರ ರಚನೆಯಲ್ಲ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಕಾಗದೇ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಧಕ್ಕೆಯಂಬಿಮಾಡಿಲ್ಲ. ಲಿಂಗತ್ವ ಸಮಾನತೆ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಗ್ರತೆ, ಸಮಾನತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯಗಳ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಹೀಗೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವಾಗ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರ್ಕೆರು ಚೌಕಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಪರ್ಕೆರು ಚೌಕಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಬಯಸುತ್ತೇವೆ. ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂಖಿಧಾನದ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಮಿತಿಗಳು ಮಾಡಿದ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ವಿಷಯವಾರು ಉನ್ನತ ಪರಿಶೀಲನ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಹೆದು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಕ್ರಮಾಂಕವಾಗಿ ನಡೆದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಸಂಪೂರ್ಣ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ
27 ಸಮಿತಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಹಾಗೂ ಉನ್ನತ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಯ ಸಮಸ್ತರನ್ನು ಕೈಜ್ಞಿತ್ಯಿಂದ ನೆನೆಯುತ್ತೇವೆ. ಅಂತಹೀ ಸಮಿತಿಗಳ ಕೆಲಸ ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ನಿಷ್ಪೇಣಿಂದ ದುಡಿದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘದ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನೂ ನೆನೆಯುತ್ತೇವೆ. ಸಹಕರಿಸಿದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೂ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು. ಅಭಿಪ್ರಾಯ ನೀಡಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಸರ್ವ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ತಜ್ಞರಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ಹೆಚ್. ಎನ್. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ
ವ್ಯವಸೂಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಕನಾರ್ಕಿಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರ)
ಬೆಂಗಳೂರು-85

ಮೌ. ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ
ಸರ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷರು
ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ
ಕನಾರ್ಕಿಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರ)
ಬೆಂಗಳೂರು-85

ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ

ಸರ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷರು

ಮೈಂಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ

ರಾಜ್ಯ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ, ಕನಾರಾಟಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ(ಇ),
ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಮೈ. ಎ. ವಿ. ನಾವಡ, ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, # 301, ಎಚ್‌ಎಡ್ ಅಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್,
ಕಲ್ಲುನಾ ರಸ್ತೆ, ವಾಸ್ತೇನ್, ಮಂಗಳೂರು-575002

ಸದಸ್ಯರು

ಡಾ. ಶಿವರಾಮ ಶಿಟ್ಟಿ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಎಸ್.ಎ.ಪಿ. ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮಂಗಳೂರು
ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮಂಗಳಗಂಗೋತ್ತಿ, ಕೊಣಾಗೆ. ಮಂಗಳೂರು- 574199

ಡಾ. ಕಬಿನಾಲೆ ವಸಂತ ಭಾರದ್ವಾಜ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧಕರು, # 9, ಮಾರುತಿ ದೇವಸ್ಥಾನದ
ರಸ್ತೆ, ಕುವೆಂಪುನಗರ, ಮೈಸೂರು-570009

ದಿನೇಶ್ ಆರ್. ಶಿಟ್ಟಿಗಾರ್, ಸಹತಿಕ್ಕರು, ಪಾಂಪೇ ಪ್ರಾಧಶಾಲೆ, ಲೇಡಿಂಗ್, ಉವ್,
ಮಂಗಳೂರು.

ಸರಿತಾ, ಸಹತಿಕ್ಕರು, ರಾಮಕುಂಚೇಶ್ವರ ಆಂಗ್ಲ ಮಾಧ್ಯಮ ಪ್ರಾಧಶಾಲೆ, ಮತ್ತೂರು, ತಾಲ್ಲೂಕು,
ಮಂಗಳೂರು.

ಚಿತ್ರಕಲಾಕಾರರು

ಜಯರಾಮ್ ಚಹ್ವಾಣ್, ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಸಕಾರಾ ಬಾಲಿಕಾ ಪ್ರಾಧಶಾಲೆ, ಸುರಪುರ,
ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆ

ಜ. ಬಿ. ದೇವರಮನಿ, ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಆರ್.ಎ.ಎಸ್ ಸಕಾರಾ ಪ್ರಾಧಶಾಲೆ,
ಎಲ್ಲಿಮುನಾಲಿ, ಹುಕ್ಕೇರಿ ತಾ., ಚಿಕ್ಕೋಡಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಜಿಲ್ಲೆ

ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಎನ್. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ, ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕನಾರಾಟಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ
ಸಂಘ (ಇ), ಬನಶಂಕರಿ 3ನೇ ಹಂತ ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಜಿ. ನಾಗೇಶ್, ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕನಾರಾಟಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ (ಇ),
ಬನಶಂಕರಿ 3ನೇ ಹಂತ ಬೆಂಗಳೂರು.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಕರು

ಶ್ರೀಮತಿ ಎನ್. ಎಸ್. ಸೌಮ್ಯ, ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕನಾರಾಟಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ
(ಇ), ಬನಶಂಕರಿ 3ನೇ ಹಂತ ಬೆಂಗಳೂರು.

ಅದೆಕಟ್ಟು

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಗದ್ಯಪಾಠೋ	ಬರೆತ್ತಿನಾರ್	ಪಾಠೆ ಸಂಕೆ
1	ಪಾಡ್ಡನಕಬಿ ಗಿಡಿಗೆರೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣಗೀರಿ	ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿದ ರಚನೆ	1
2	ಕುದ್ದುಲ್ಲಾ ರಂಗರಾಯರ್	ಸಂಪರ್ತಿನ	9
3	ಯಕ್ಕಾನ ಆಟೋ	ಸಂಪರ್ತಿನ	19
4	ಬಿದ್ರೋದ ಪುಲಮದ್ರೋ	ಸಂಪರ್ತಿನ	31
5	ಅಲ್ಲಿಟ್ರೋ ಇನ್ನಾಷ್ಟ್ರೋನ್	ಸಂಪರ್ತಿನ	43
6	ಚಿನ್ನೆ-ಕುಟ್ಟಿದಾನೆ	ಸಂಪರ್ತಿನ	53
7	ನೇತಾಜಿ ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಚೋಸ್	ಸಂಪರ್ತಿನ	61
8	ಅರಿಯೊಂದುಪ್ಪಿನ ತುಳುನಾಡ್ ಒಂಹಾದಿಲು	ಡಾ. ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ್ ಅಚಾರ್	69
9	ಗುಳಿಗ ತೂಟಿ	ಡಾ. ಡಿ. ಕೆ. ಚೌಟಿ (ಅನಂದಕೃಷ್ಣ)	80
10	ಕುಲು-ಮನಾಲಿ	ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ	88

ಪದ್ಯಪಾಠೋ

1	ಮುಸುಕು ದೆತ್ತೋದ್ದ ದಕ್ಕು	ಡಾ.ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ	5
2	ತುಳುವಪ್ಪೆ	ಮೂಲ : ಮಂಜೀಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪ್ಪೆ	
3	ಮೋಣಿ-ಮಣಿ	ತಜುಕುಮೆ : ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಅಚಾರ್	15
4	ರಕ್ಕಸಿ ಬೂರ್ಯಾಳ್ ಬೂಮಿಗ್	ಡಾ.ಧರಣಿದೇವಿ ಮಾಲಗತ್ತಿ	28
5	ಆನಂದತೀರ್ಥೋ	ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ಟ	38
6	ಎಡ್ಡಪುದ ಮದಿಪು	ಕೆ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಚಾರ್ಯ	49
		ಡಾ. ಬೆಳ್ಳಪ್ಪಾಡಿ ಸತೀಶ್ ರೈ	58

7	ಕಕ್ಷ ಆರ್ವೋಡು ಯಾನ್	ರಘು ಇಡ್ಡಿದ್ದು	65
8	ದೂಜ ಕೆಮ್ಮೆಯಿರ	ಡಾ.ರಾಜಶ್ರೀ (ಸಂಪತ್ತಿನ)	77
9	ಕಲ್ಲು ಕಲೆಂಬಿ	ಶಿಮಂತೊರು ಚಂದ್ರಹಾಸ ಸುವರ್ಣ	85
10	ಕಲ್ಲು ಬೊಂಬೆ ಆಯಲ್	ಪ್ರಮೋದಾ. ಕೆ. ಸುವರ್ಣ	95

ಎಚ್ಚರ ಗೇನೋಗಾದ್

1	ನಾಲಯಿಡ್ದು ನಾಲೂರುಗು	ಪೈ. ಬಿ. ವಿ. ವಿವೇಕ ರ್ಯಾ	100
2	ತುಳು ಲಿಪಿತ ಪೊಲಬು	ಸಂಪತ್ತಿನ	107
3	ಪ್ರೋಸ ಪದೊಕುಲೆನ ಪ್ರೋಲಬು		114

ಪಾಡ್ನ ಕಬಿ ಗಿಡಿಕರೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮುಗ್ಗೇರ್ತಿ

ಪಾಡ್ನ ಪಂಡ ಬಾಯಿಡ್ ಕಟ್ಟೋದ್ ಪನ್ನಿನ ತುಳು ಕಾವ್ಯ. ತುಳುನಾಡೊದ್ ಬದ್ದಿನ ಜನಮಾನಿಲ್ನನ, ಉಂದ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಗುತ್ತು ಬಾರಿಕೆದ ಚರಿತ್ರೆನ್ ತೆರಿಪಾವಿ, ಬೋಕ್ಕ ಸೀಮೆದ ದ್ಯೇವ ಒಂತೊಲೆನ ಪುಟ್ಟು ಬಳಕೆ, ಸಂಚಾರೆನು ವಿವರಿಸಿ ಪದ್ಯರೂಪೋದ ಕರೆತೆನ್ ಪಾಡ್ನಂದ ತೆರಿನಹಲು ಪನ್ನೇರ್. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪಾಡ್ನನೊಲೆನ್ ನಟಿಕಂಚೊಡು ನೇಜಿ ದೆಪ್ಪನಗ, ನಡೊನಗ ಪ್ರೋಂಚೊವುಲು ಸೊರ ಒಯ್ದೋ ಪಣ್ಣೇರ್. ನೇಮುದ ಕಳೊಟು ಬೋಕ್ಕೆ ಕೋಲೊಗು ಅಯಿತ ಸಿಂಗಾರ ಮಲ್ಲನಗ ದ್ಯೇವ ಕಟ್ಟುನ ಆಂಚೊವುಲು ಪನ್ನುನ ರಿವಾಜಿಲಾ ಉಂಡು. ಪಾಡ್ನನೊನು ಕಟ್ಟೋದ್ ಆಯಾ ಸಮಯ ಸಂದಬೋಗು ತಕ್ಕೊದ್ ಮುಡೆದ್ ಪನ್ನುನ ಬಿಸೆರೆನ್ ಪಾಡ್ನ ಕಬಿಂದ್ ಲೆಪ್ಪೊಲಿ. ತುಳುನಾಡೊದ್ ‘ಪಾಡ್ನ ಕೋಗಿಲೆಂದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಕಬಿ ಗಿಡಿಕರೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮುಗ್ಗೇರ್ತಿನವು ಪಾಡ್ನ ಪಪೋಂಚೊಡು ಮಲ್ಲ ಪುದಾರ್.

ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪುಟ್ಟಿನವು ಕುಡಲದ ಮಗಿಂಳೊದ ವಾಮಂಜಾರುಡು. ಮದ್ದೈ ಆದ್ ಪೋಗಿನ ಇಲ್ಲ ಗಿಡಿಕರೆದ್, ಅಕ್ಕರವಿದ್ಯೇದಾಂತಿನ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಯೆಡೇನ ತೆರಿನಾರ್. ಕಬಿತೆ ಕಟ್ಟುನ - ಸೂಕ್ತಮೋದ ಬೇಲೆದ ಮರೋನು ತನ ಉಡಲೊದ್ ದೀಪೋಂದಿನ ಬಿಸಾರದಿಗಿತ್ತಿ. ಸುಮಾರ್ ಮುಪ್ಪತ್ತೆನೊಡ್ಲಾ ಎಚ್ಚ ಪಾಡ್ನ ಆರೆನ ಬಾಯಿಡ್ ಉಂಡು. ಪದಿನ್ಯೇನೊಡ್ಲಾ ಎಚ್ಚ ಕಬಿತೊಲು

ಆರೆ ಉಡಲ್ಕಾಡ್ ಉಂಡು. ಇತ್ತೆ ಆರೆಗ್ ಸುಮಾರ್ ಎಳ್ಳತ್ತೈನ್ ವಸರ್ ಪಿರಯೋ. ಕರಿ ಅಜ್ಞ ವಸೋದ್ವಾ ಆರ್ ಪಾಡ್ನ ಕಟ್ಟೊದ್ದ ನಟ್ಟಿದ ಕಂಡೊಡು ಕತೆ ಮಲ್ಹೂಂದು ಉಲ್ಲೇರ್.

ರಾಮಕ್ಕುಗ್ ಪಾಡ್ನ ಪಂಡಿಕೊಡಿನಾರ್ ಆರೆ ಅಜ್ಞ. ರಾಮಕ್ಕ ಪಾಡ್ನ ಪಣ್ಣಿನ ಕಲೆನ್ ತಾನ್ ಯೆಂಚ ತೆರಿಯೊಂಡೆ ಇನ್ನಿನೆನ್ ಇಂಚ ಪನ್ನೋರ್. “ಯೆನ್ನ ಅಜ್ಞ ಪಾಡ್ನ ಪಣ್ಣಿನೆಂಚ್ ಬಾರೀ ಪುದರ್ ಪೋಯಿನಾರ್. ಆರೆಗ್ ಯೆನ್ನ ಮಿಶ್ತ್ ಯೆಡೇನ ಮೋಕ್. ರಾತ್ರೆದ ವೋಣಸ್ ಆಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಯೆನನ್ ಪಜೆಟ್ ಕುಲ್ಲಾವೋಂದು ನಾನಾ ಬಗೆತ ಪಾಡ್ನೋಲೆನ್ ರಾಗ ಒಯ್ದು ಪನ್ನೊಂದು ಇತ್ತೇರ್. ಯಾನ್ ಅವೆನ್ ಕೆಬಿಕೊಂಡೆ ಮಲ್ಹೂಂದು ಕೇನೊಂದು ಇತ್ತೆ. ಅಪಗ ಯೆಂಕ್ ಸುಮಾರ್ ಇನ್ ವಸರ್ ಪಿರಯ ಆದುಪ್ಪು. ಸುರು ಸುರುಕ್ ಪಾಡ್ನದ ಕತೆತ ಮಿಶ್ತ್ ಯೆಂಕ್ ಗೇನೊ. ಅಜ್ಞಿ ನಮ ಉರುದ ಕಂಡ್ಡೊ ನಟ್ಟಿ ನಡಿಯರೆ ಪೋಪೋಂಡಿತ್ತೇರ್! ಆರ್ ಉರುದ ಪ್ರೋಂಜೊವನೊಟ್ಟುಗು ಕಂಡೊಡು ಪಾಡ್ನ ಪನ್ನೊಂದು ಇತ್ತೇರ್. ಯಾನ್ ಕಂಡದ ಪ್ರೋಂಚ್ ಕುಲ್ಲೊಂದು ಪಾಡ್ನ ಕತೆನ್ ಕೇನೊಂದು ಇತ್ತೆ. ಯಾನ್ ಒರ್ತಿಯೇ ಉಪ್ಪುನಗ ಕೇಂಡಿ ಪಾಡ್ನೋನು ಯೆನ್ನ ಉಡಲ್ಕಾಡ್ ಪಿರ ಪಿರ ದುನಿತೊಂದಿತ್ತೆ. ರಾತ್ರೆ ಪೋತುದು ಅವೇ ಪಾಡ್ನೋನು ಯೆನಾನ್ನಿಗೇ ಪನ್ನೊಂದು ಇತ್ತೆ. ರಾತ್ರೆ ಅಜ್ಞಿ ಅವೇ ಪಾಡ್ನೋನು ಪನ್ನುಗ ಪಗೆಲ್ ಕೇಂಡಿನ ಕತೆತ ವಿವರ, ಅವೆಟ್ ಬಹಿ ಪುದರ್ ಪೂರಾ ಯೆನ ಗೇನೊಡು ಸೊಸ್ವಾಯರೆ ಸುರು ಆಂಡ್. ಅಪಗ ಯೆಂಕ್ ಪತ್ರೋ-ಪದಿನ್ನೋ ವಸರ್ ಪಿರಯ ಆದುಪ್ಪು. ಯಾನ್ ಪಾಡ್ನದ ಒಂಜೊಂಜಿ ಸಾಲ್ನೋ ಸೊರ ಒಯ್ದು ಪನಿಯರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆ. ಅಜ್ಞಿನೊಟ್ಟುಗು ನಟ್ಟಿಕಂಡೊಗು ನಟ್ಟಿ ನಡಿಯರೆ ಪೋಯರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆ. ರಾಸಿ ಪ್ರೋಂಜೊವು ನಡುಟು ಸೊರ ಕೊರಿಯರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆ. ಒಂಜಿ ದಿನ ಅಜ್ಞಿ “ಮಿಗಾ ರಾಮಕ್ಕ, ಯೆಂಕ್ ದಳಿಕೆ ಆಪುಂಡು. ಸುರುಮಲ್ತೆನ ಪಾಡ್ನೋನು ದುಂಬರಿತೊಂದು ಪೋ, ಶೂಕ್”ಂದ್ದೊ ಪಂಡರ್. ಅಪಗ ಯಾನೇ ಸುರುತ ಸೊರ ಕೊರ್ಪುನಾಲ್ ಆದ್ ಪಾಡ್ನ ಪನಿಯರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆ. ಆ ಪಾಡ್ನೋನು ಕೋಡಿ ಯೆತ್ತಾಯೆ. ಆಂಡ ಯಾನ್ ಅಜ್ಞಿ ಪಂಡಿಕೊರಿ ಲೆಕನೇ ಪಾಡ್ನತ ಪನಂದೆ ಯೆನ ಅಲಜನೆನ್ ಸೇರಾದ್ ಪಾಡ್ನ ಕಟ್ಟೊದ್ದ ಪಂಡೆ. ಯೆನ ಒತ್ತುಗು ಇತ್ತಿ ಪ್ರೋಂಜೊವು ಪನ್ನಿ ಪಾಡ್ನೋನ್ ಕೇನೊಂದೆ ಬತ್ತೆ. ಅವೆಟ್ ಇತ್ತಿ ಯಡ್ಡಿ ಸಂಗತಿನ್ ಉಡಲ್ಕಾಗ್ ದತ್ತೊಂಡೆ. ದುಂಬುಗು ಸೊಂತ ಪಾಡ್ನ ಮಲ್ಹೂದ್ ಪನ್ನೊಂದು ಬತ್ತೆ.”

ರಾಮಕ್ಕ ಪಂಡಿನ ಪಾತೆರೊಡು ಮಲ್ಲ ಸತ್ಯ ಅಡೆಂಗ್ ದುಂಡು. ಪಾಡ್ನ ಭಾಯಿಪಾಟ ಅಶ್ವಂದ್ ಪನ್ನಿನ್ಕೆ ಮುಲ್ಲ ಉತ್ತರ ಉಂಡು. ಪಾಡ್ನ ಪಂಡ ಅವು ಅಕ್ಕರ ಕಬಿಕುಲು ಬರೆಪಿನ ಕಬಿತೆ ಲೆಕೊನೆ ಸೊಂತ ಬಿಸಾದಿಗೆಡ್ ಕಟ್ಟುವಾವು. ರಾಮಕ್ಕ ಕಟ್ಟುನ ಪಾಡ್ನ ಇನಿ ಇತ್ತಿ ಲೆಕೊನೆ ಯೆಲ್ಲೆ ಉಪ್ಪುಜಿ. ಕಂಡದ ಉದ್ದ ಅಗೆಲೊಗು ತಾಕ್ಕಣ ಆಪಿ ಲೆಕ ಪಾಡ್ನೋನು ಉದ್ದಲಾ ಮಲ್ಲವೆರ್, ಕುದ್ದಲಾ ಮಲ್ಲವೆರ್. “ವಾ ಕತನೇ ಉಪ್ಪಾಡ್, ಯಾನ್ ಪಾಡ್ನ ರೂಪೋಗು ಮುಡೇದ್ ಪನ್ನೆ” ಇನ್ನಿ ಕಾವ್ಯಬಿಸಾದಿಗೆ ರಾಮಕ್ಕಂಡ್ ಉಂಡು. ಇಂಚಾದ್ ನಮ ರಾಮಕ್ಕನ್ ‘ಪಾಡ್ನ ಕಬಿ’ ರಾಮಕ್ಕಂಡ್ದೊ ಲೆಪ್ಪೊಲಿ.

ರಾಮಕೃಷ್ಣಪ್ಪನ ಪಾಡ್ಡನ ಒಂಜಿ ರಡ್ಡು ಅತ್ಯ. ಸಿರಿಪಾಡ್ಡನ, ಮುಗ್ಗೇರಪಾಡ್ಡನ, ಕಲ್ಲುಟೀಪಾಡ್ಡನ ನನ ಯೇತೇತೋ ಪಾಡ್ಡನ ಆರೆ ಉಡಲ್ಡಾದ್ ಉಂಡು. ಆರ್ ಪಂಡಿ ಸಿರಿಪಾಡ್ಡನೊನು ಹಂಪಿದ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸಂಪರ್ತ್ಯದ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ಲೋಂಡ್. ಆರೆಗ್ 2015ನೇ ಇಸವಿದ ‘ಕನಾಂಟಿಕ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶ್ನಿ’ ತಿಕ್ಕೋಂಡ್. ಉರ ಪರವಾರುದ ನಾನಾ ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಲು ಆರೆನ್ ಲೆತ್ತೋದ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ಮಲ್ಲೋದೆರ್. ರಾಮಕೃಷ್ಣಪ್ಪನ ಇತ್ತೇಲಾ ಕಂಡಡ್ ಪಾಡ್ಡನ ಪನ್ನೋ. ಇಲ್ಲಾಗ್ ಬತ್ತಿ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಪಾಡ್ಡನ ಕಟ್ಟಿನ ಬಗೆಟ್ ಪಂಡ್ಕೋರೊಂದು ಉಲ್ಲೇರ್.

- ಪರಿಷ್ಕಾರಣ ಸಮಿತಿದ ರಚನೆ

ಅಭ್ಯಾಸ

I. ಮುಲ್ಲ ಕೋರ್ಟಿನ ಸ್ವಾಲೋಲೆಗ್ ಜಿಟ್ಟುಡ್ ಇವಾಬು ಕೊಲೆಂ

1. ಪಾಡ್ಡನ ಪಂಡ ಯೆಂಜಿನವು?
2. ರಾಮಕೃಷ್ಣಪ್ಪನ ಉರು ಒವು?
3. ರಾಮಕೃಷ್ಣಪ್ಪನ ಜನ ಯೆಂಚ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್?
4. ರಾಮಕೃಷ್ಣಪಾಡ್ಡನ ಕಟ್ಟಿಯರೆ ಕಲ್ಲಿ ಬಗೆ ಯೆಂಚ?
5. ರಾಮಕೃಷ್ಣನ್ ಪಾಡ್ಡನ ಕಬಿಂದ್ ದಾಯೆಗ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್?
6. ರಾಮಕೃಷ್ಣಪ್ಪನ ವಾ ವಾ ಪಾಡ್ಡನ ಬರ್ಪಂಡು?
7. ರಾಮಕೃಷ್ಣಪ್ಪನ ವಾ ಇಸವಿದ್ ‘ಕನಾಂಟಿಕ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶ್ನಿ’ ತಿಕ್ಕೋಂಡ್?

II. ಈ ಸಬ್ಜೆಕ್ಟಿನ್ ವಾಕೆಳ್ಳಿಡು ಬರೆಲೆ

1. ಕೆಬಿಕೊಂಡೆ ಮಲ್ಲೋಂದು	2. ಸೌರ ಒಯ್ಯೋದ್ ಪಣ್ಣೋ
3. ಕೋಡಿಯೆತ್ತಾವು	4. ಉಡಲ್ಡಾಗ್ ದೆತೋಳು
5. ತಾಕ್ಷಣೆ ಆಹಿಲೆಕ	6. ಮುಡೇದ್ ಪನ್ನೆ

III. ಅತೋಗಾನ ಸರಿಯಾದ್ ಜೋಡಣಿ ಮಲ್ಲುಲೆ

ನೇಜಿ	-	ನಾಜೂಕು
ಗೇನ	-	ಸೌರ
ರಿವಾಜಿ	-	ಬಾರ್ದ ಮುಂಗೆ ದೃ

ದುನಿಪ್ಪ	-	ಕಂಡೊದ ಬದಿ
ಪುಟೀ	-	ಗುಣಗುಣ ಪಣ್ಣ
ಸೂಕ್ತಮೋ	-	ತೆರಿಪಾಟಿಕೆ ರೀತಿ

ಜೆಟುವೆಟಿಕೆ

1. ಕಟೀಲ್‌ಗ್ರಾ ಪ್ರೋದ್ ರಾಮಕೃಂಜ್ ತೊದು ಪಾತೆದ್ರೋ ಬಲೆ.
2. ಪಾಡ್ವನ ಕತೆಕುಳೆನ್ ಸಂಪರ್ವಲೆ

ಮುಸುಕು ದೆತ್ತೊದ್ದೊ ದಕ್ಕು

ಉಳತ್ತಿಲ್ಲಾ:

ಲೋಕೋಡು ದಿನನಿಚ್ಚೇಣಿ ಬದಲಾವಣೆಲು ಅವೋಂದುಂದು. ಪ್ರೋಸ ಪ್ರೋಸ ಸೋದನೆಲು ನಡತೋಂದುಲ್ಲ. ಬರವು-ಸರವು ಎಚ್ಚೇಣಿ ಮಂಬುಂದುಂದು. ಅಂಚಾದ್ ಇತ್ತೆ ದುಂಬುದಲೆಕತ್ತೆ. ಲೋಕೋ ದುಂಬುದಾತ್ ಮುಲ್ಲೆ ಇಜ್ಜಿ. ದೂರೋ ಇಜ್ಜಿ. ಎಲ್ಲೆ ಆದ್ ಮುಟ್ಟಡುಂದು ಪೆನ್ನಿ ವಿಚಾರೆನು ತೆರಿದ್ ಬದುಕುನಾಯೆ ಸುಕ-ಸಂಕೋಂಸೋಡು ಬದುಕುವೆ. ಅವ್ವೇ ಆಯನ ಬಯಕೆ.

ಅಂಡ ದುಂಬುಡ್ಡು ಬತ್ತಿ ಗೊಡ್ಡನಂಬಿಕೆಲ್ನೋ ಬುಡ್ಯರೆಗ್ ಸಾದ್ಯ ಆವಂದೆ, ತನ್ನ ಕುಲ ಕಸುಬುಲೆನೋ ಬದಲ್ಲೋನ್ನರೆ ಒಪ್ಪಂದೆ, ಇತ್ತಿನಾಯೆ ದುಂಬು ಇತ್ತಿಲೆಕನ್ನೇ ಉಲ್ಲೆ. ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ ಇನಿಕೊಲಾ ಕಟ್ಟನೀಟಪ್ಪಾದ್ ಒರಿದ್ ಬರೋಡುಂದು ಅಮ್ಮೆ ನಡ್ಡಿನ ಅತ್ತೋಸು ಮರಕ್ ಸುತ್ತುಬರಿನ ಬುದ್ದಿದ ನರಮಾನಿ ಎಡೆ ಆಯರಗ್ ಬಂಜ ಉಂದು. ಅಂಚಿನಕ್ಕೆಗ್ ಕಬಿ ಗೊಡ್ಡನಂಬಿಕೆದ ಮುಸುಕುನು ದೆತ್ತೊದ್ ಸೂರ್ಯನ ಬೊಲ್ಲುಡು ಜಗತ್ತೊನ್ ತೂಲಾಂದ್ ಲೆಪ್ಪು ಕೊರ್ಪೆರ್.

ಡಾ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ

ಮುಸುಕು ದೆತ್ತೊದ್ದೊ ದಕ್ಕು, ಮೂಡಯಿ
ದೇವೆರುದಿತ್ತೊದ್ ಬರ್ಪೆರ್
ಲೋಹೋನೇ ಮೆಯಿಮೂರಿ ಕಳೆಯಿದ್
ಮೆಲ್ಲನಾಪುಂದು ಎಚ್ಚರ್

ಪಜಿರ್ ಹೋಡೆದ ದೊಂಬು ಮದತ್ತೊದ್
ಬೊಳ್ಳೆ ಮ್ಯಾಂದ್ರೊಡ್ ಮೀತ್ತೊಂಡ್
ಪಕ್ಕೆ ಪರೆಣೆಲು ಲಕ್ಕು ನಲಿತ್ತೊದ್
ಉದಿಪು ಪಾದನ ಪನ್ನುಂದು

ಕೇಡ್ ಕನೊಕುಳೆ ಕಾಡ ಸೀಮೆನ್
ದಂಕ್ ದೊಂಕುದು ಬಲ್ಲಗೆ !
ಇನಿಕ್ ಪ್ರೋಸಬೆರ್ ನಮಲ ಪ್ರೋಸತ್ತಾದ
ಪ್ರೋಲುರ್ ಪ್ರೋಳಿಕೆನ್ ತೂಲಗೆ !

ಗುಮ್ಮಡಿಟ್ಟಿನ್ ಬುಡುದು ಬೊಳ್ಳುನು
ತೂಪಿ ಕಟ್ಟು ಬುಲಾವೋಡು
ಪುತ್ತೊಳಿದ ಮೆರಿಮಿಂಚಿ ಲೋಕೋಡು
ಅತ್ಯಿಜೋಮೆರ್ಲ ಮೆಂಚೋಡು

ಕಂತ ತೊವೋಡು ಬಾಳುವೆದ ಸುದೆ
 ತಡ್ಡ ನೀಟೋಗು ನೀಂದೊಡು
 ಗುಂಡಿ ಗುರಿಗುಂಪುಳೆನ್ನ ಕಡತ್ತೊದ್ದು
 ಎತ್ತರೆತ್ತರೊಗೇರೊಡು

ಈತ್ತೊ ದಿನ ಗರ್ಜಂಡ ಕತ್ತಲೆ
 ಕಬಿದಿ ಏಳದೆ ಗುಂಡೊದ
 ಕಂಬಿ ಬಾಕಿಲ್ಲ ದೆತ್ತೊ ದೀಪ್ಮೋಡು
 ಗಾಳಿ ಬೊಳ್ಳುದ ಬರವುಗು

ಹಿರಿಯ ಪೆರಿಯೆರ್ ಪ್ರೋತ್ಸ್ಯಯಿನ ಆ
 ತಿಬಿಲೆಗೆಣ್ಣೆನ್ನ ಮುಯಿಪುಂಡು
 ಅಲ್ಲಕ್ಕೆ ಕಾಲೊಡ ಮರೊಕು ಪತ್ತಿನ
 ಬಂದಳಿಕೆಳೆನ್ನ ತಬೆರೊಡು

ಬೇನೆ ಬೇಂಗೆಡ್ ಬೆಯ್ಯಿನಕುಳೆನ
 ಬೆಚ್ಚೆ ಕಣನೀರೊಚೆಳ್ಳುಡು
 ಮೋಕ್ಕೆ, ನಲ್ಲಿನ ಪುಣ್ಣೆ, ಪಗೆನೇ
 ಪಾಪ್ರೊ ಪಂಡ್ ದ ಸಾರೊಡು

ಮತಿಗ್ಗ ಬೊಳ್ಳುದ ಬಿತ್ತೊ ಬಿತ್ತುನ
 ಪ್ರೋತ್ಸ್ಯದೇವರ್ ಬಪ್ರೆರ್
 ನಿನ್ನ ಉಡಲ್ ದ ಜಡೊನು ಗಿಡರ್ ದ್
 ಪ್ರೋಸತ್ತೊ ಚೇತನೊ ಕೊಪ್ರೆರ್

ಕಬಿನ ಪೋಲಬು:

ಈ ಕಬಿತೆನ್ನ ಮುಡೆತಿನಾರ್ ಡಾ ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ (1935). ಮುಂಬಯಿಡ್ ಪ್ರಟ್ಟಿನ ವೇರ್ ಕುಡಲಡೇ ಬಳತಿನಾರ್. ಕುಡಲ ಪರಿಸರೊಡು ವಿದ್ಯಾರ್ಥ್ಯಾಸ ಮಲ್ಲಿನಾರ್. ಪ್ರತ್ಯೋದ್ದ ವಿವೇಕನಾಂದ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ದಿಂಜ ವಸ್ರ ಉಪನ್ಯಾಸಕೆರಾದಿತ್ತೊದ್ದ ನಿವೃತ್ತಿ ಪಡೆಯಿನಾರ್. ತುಳು, ಕನ್ನಡೊಡ ಮಲ್ಲ ಕವಿ, ಸಾಹಿತೆ, ನಾಟಕಕಾರೆ, ಯಥ್ರಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಕರ್ತೆ, ತಂಬಿಲ, ಪದರಂಗಿತ, ಉಪ್ಪಾಗಾಳಿ ಮೇರೆನ ಕಬಿತೆದ ಕೋಪೆಲು. ಜೋಕುವಾರ ಸಾಫ್ಟ್‌ಮೀ, ಗೋಂದೊಲು, ರಾಯರಾವುತೆ, ತುಳುನಾಡ

ಕಲ್ಪದ, ಪುತ್ರಾರ್ಥ ಪುತ್ರೋಳಿ, ಆಟ ಮುಗಿಂಡ್ - ಇಂಚ ಸುಮಾರ್ ತುಳು ನಾಟಕಲೋನ್ ಬರೆತ್ರೋ. ತುಳು ಗೀತರೂಪಕೊಲೆನ್ ಬರೆತ್ರೋ ಅಯಿಟ್ 'ಸತ್ಯನಾಪುರೋತ ಸಿರಿ' ಬಾರಿ ಪ್ರದರ್ಶ ಪಡೆಯಿನವು. ಭಿನ್ನಿಶ್ ಜಾನಪದ ಕಾವ್ಯ 'ಕಲೇವಾಲ್'ನ್ ತುಳುಕು ತಜ್ರುಮೆ ಮಲ್ಲೋರ್. ತುಳು ಕನ್ನಡೊಡು ದಿಂಜ ಯಕ್ಕಾನ ಪ್ರಸಂಗೊಲೆನ್ ಬರೆತ್ರೋ. ಮೇರ್ಗ್ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೋದ ಮಾನಾದಿಗೆದ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿ ತಿಕ್ಕೋಂಡ್. ದಿಂಜ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೋಕ್ಕ ಯಕ್ಕಾನ ಪ್ರಶಸ್ತಿಲ್ ತಿಕ್ಕುದ್ದೋ. 1989ಡ್ ಮೂಲ್ಕಿಡ್ ನಡೆತ್ತಿನ ಅವಿಲ ಭಾರತ ತುಳು ಸಮೈಜನೋದ ಗುರುತ್ವ ವಹಿಸದ್ದೋ.

ಅಭ್ಯಾಸ

I. ಮುಲ್ಲ ಕೋರ್ಟಿನ ಸರ್ವಾಲೋಲೀಗ್ ಜಿಟ್ಟೋಡ್ ಜವಾಬು ಕೋಲೆ

1. ಪಜೀರ್ ಎಂಜಿನೆರ್ ಮೀತೋಂಡ್?
2. ಏರ್ ಪಾದಣನ ಪನ್ನೋರ್?
3. ಬಾಳ್ಳಿದ ಸುದೆನ್ ಎಂಚ ನೀಂದೊಡು?
4. ಜೆತ್ತಿನಾಯೆ ಕುತ್ತಾನೇಟ್ ಓಲು ಕುಲೋಂಡಿತ್ತೆ?
5. ಎಂಚಿನ ಬಂದಳಿಕೆ ಕಳೆವೊಡು?
6. ಏರೆನ ಕಣನೀರೋಚ್ಚೊಡು?
7. ಬೋಲ್ವಿದ ಬಿತ್ತ್ ಓಲು ಬಿತ್ತೊಡು?

II. ಮುಲ್ಲ ಕೋರ್ಟಿನ ಸರ್ವಾಲೋಲೀಗ್ ರಂಡ್ - ಮೂಳಿ ವಾಕ್ಯೋಲೀಡ್ ಜವಾಬು ಕೋಲೆ

1. ಮುಸುಕು ಪಾಡ್ ಜೆತ್ತಿನಾಯ್ಗ್ ಲೋಕೊ ಬೋಲ್ವಾಯಿನ ತೋಜುಜೆ - ಕಬಿ ಈ ಪಾತೆರ ಎಂಚಿನೆಕ್ ತಾರ್ಕಣೆ ಮಲ್ಲೋದ್ ಪನ್ನೋರ್?
2. 'ಪ್ರೋಲ್ಯು ಪ್ರೋಲಿಗೆ ಶೂಪೋಡು - ಶೂಪಿ ಕಣ್ಣ್ ಬುಲಾಪೋಡು': ಅಯಿಕಾದ್ ದಾನೆ ಮಲ್ಲೊಡುಂದು ಕಬಿ ಪನ್ನೋರ್?
3. ಈ ಕಬಿತೆದ ಉಳ್ಳತಿಲ್ ದಾದ?

III. ಬುಡ್ಡ ಪ್ರೋಧಿ ಪದೊಕುಲೆನ್ ದಿಂಜದ್ ಬರೆಲೆ

1. ಲೋಕೋನೇ _____ ಕಳೆಯಿಂಡ್
2. ಬೋಳ್ _____ ಮೀತೋಂಡ್
3. ಪುತ್ರೋಳಿದ _____ ಮೆಂಚೊಡು
4. ಹಿರಿಯ _____ ಪ್ರೋತ್ತಯಿನ ತಿಬಿಲೆ
5. ಮೋಕೆ _____ ಪ್ರಜ್ಞೋ _____ ಪಾಪ್ರೋ

IV. ಈ ಪದೊನು ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಲ್ಲುಲೆ

ಭಾಷಾಭಾಗ

I. ಮುಲ್ಲ ಕೋರಿನ ಸಬ್ಲೈನ್ ಗಲಸದ್ದೆ ವಾಕ್ಯ ಮುಲ್ಲಲ್
ಉದಿಪು ಪೂಲು ಪ್ರೋಜೆಕ್ಟ್ ಗುಮ್ಮಡಿಟ್ ಮೆರಿಮೆಂಚಿ ಒಮ್ಸಲ ಗಗ್ಂಡಕ್ಟ್ಲೆ

II. ಮುಲ್ಲ ಕೋತಿನ ಸಬ್ಲೈನ್ ಎದ್ದು ಪದೋಕುಲೈನ್ ಕೊಲೆಂ
ಕಂತ ಅಡ್ಡ ಪೆರಿಯರ್ ಪಗೆ ಎಚ್ಚರ

III. ಮುಲ್ಲ ಕೋರಿನ ಜೋಡಿ ನುಡಿಕುಲೈನ್ ಬರ್ತಿ ಮುಲ್ಲ್ ಬರೆಲೆ
ಉದಾ: ಗುಂಡಿ - ಗುರುಂಪು
ಬೇನೆ _____ ಪಕ್ಕ _____ ದಂಕ್ _____
ಪೂಲು _____ ಮೆರಿ _____

IV. ಮುಲ್ಲ ಕೋರಿನ ಸಬ್ಲೈನ್ ನಾಮವಿಶೇಷಣ ಸಬ್ಲೈನ್ ಪೆಜಿದ್ ಬರೆಲೆ
ಬೊಳ್ಳೆ ಮೆಯಿಂದ್, ಗುಮ್ಮಡಿಟ್ ಗಗ್ಂಡ ಕತ್ತಲೆ, ಬೆಂಕ್ ಕಣನೀರ್, ಪ್ರೋಸ್ಟ್ ಬೇತನೊ

V. ಮುಲ್ಲ ಕೋರಿನ ವಾಕ್ಯಲೀನ ಉಳಿ ಅತೋಟ ಬರೆಲೆ
1. ಮುಸುಕು ದೆತ್ತೊದ್ದು ದಕ್ಕೆ
2. ಕೇಡ್ ಕನೊಕಲೆ ಕಾಡ ಸೀಮೆನ್ ದಂಕ್ ದೊಂಕುದು ಬಲ್ಲಗೆ
3. ಪಜಿರ್ ಕೋಡೆದ ದೊಂಬು ಮದತ್ನ್ ಬೊಳ್ಳೆ ಮೈಂದ್ ಮೀತ್ಯಂಡ್
4. ಬಾಳುವೆದ ಸುದೆತಡ್ ವಿಳೊಗು ನೀಂದೊಡು
5. ಪೆರಿಯರ್ ಪ್ರೋತ್ತಾಯಿನ ತಿಬಿಲೆಗೆಣ್ಣೆನ್ ಮಯ್ಯಾಡು

VI. ಉದಾಹರಣೆ ಕೋರಿಲೆಕ ಒರಿನೆಕ್ ಜೋಡಿಪದ ಬರೆಲೆ
ಪಕ್ಕ - ಪರಣ್ - ಪದ್ದೆಯಿ -
ಜೂಪ್ಲೊ - ಕ್ರೀಮಿ -
ಪೂಲು - ಉನಸ್ -

ಚಕ್ಕಪಟೆಕೆ

- ನಿಕುಲೆ ಇಲ್ಲಲ್ ನಡಪುನ ಆಚರಣೆಲ್ಡ್ ಒವು ಗೊಡ್ಡನಂಬಿಕೆಲುಂದ್ ಪಟ್ಟಿ ಮುಲ್ಲೆ
- ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನಿಷ್ಟೊಲು ಒವು ಮಾತಂದ್ ಪಟ್ಟಿ ಮುಲ್ಲ್ ಬರೆಲೆ.

* * * * *

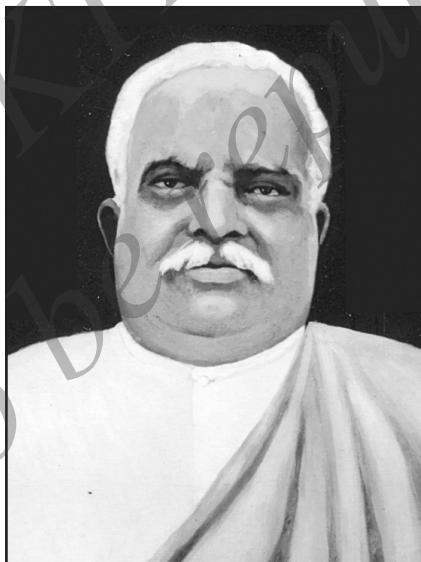
ಗಢ್ಪಾಟೋ - 2

ಕುದ್ದುಲ್ಲೊ ರಂಗರಾಯೀರ್

ಉಳತ್ತಿರ್ಲು:

ಸಿರಿವಂತೆರ್ನು ವುಲೋದಕುಲಾದ್, ಗುಲಾಮೆರಾದ್ ಬದ್ದೊಕೊಂಡಿತ್ತಿನ ವುಟ್ಟರಾವಂದಿನ ವರ್ಗೋದಕುಲೆನ್ ಸುರುಟು ಮುಟ್ಟಲೈತ್ತೋದ್ ಒಟ್ಟು ಸಮಾಜೋಗು ಸೇರಾಧ್ಯಾಯರೆ ಪ್ರಯಿತ್ತು ಮಲ್ಲಿನಾರ್ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧೀರ್. ಅಂಚನೇ ಅಷ್ಟೇ ದಲಿತ ಸಮಾಜೋಡು ಪುಟ್ಟಿದ್ದು ವಿಧ್ಯೇ ಕಲ್ತೋದ್, ತನ್ನ ಸಮಾಜೋದ ಏಳಿಗೆಗಾದ್ ಪ್ರೋಂಬಾಟ ಮಲ್ಲಿನಾರ್ ಡಾ. ಬಿ. ಆರ್ ಅಂಬೇಷ್ಟೋ.

ಗಾಂದಿಯೆರ್ಡ್ಲೊಲಾ ದುಂಬು ಭಾರತೋದ ವಾ ಮೂಲೆಡ್ಲು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ ನಿವಾರಣಾ ಕಜ್ಜ ನಡಪಂದಿ ಪೋತುಗು, ತುಳುನಾಡೋದ್ ಆ ಬೇಲೆ ನಡತೋಂಡ್. ಏರೆನಲ ಉಪದೇಶ ದಾಂತನೆ ಕುದ್ದುಲ್ಲೊ ರಂಗರಾಯೀರ್ ಏಕಾಂಗಿಯಾದ್ ಈ ಸುಧಾರಕೆದ ಕಾರ್ಯೋಗು ಜತ್ತೋರ್. ಬಜೇ ಬಾಯಿ ಪಾತೆರೋಡು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಂದೆ. ತನ್ನ ಜೀವಮಾನ ಇಡಿಯ ದಲಿತೋಧ್ದುರೋಗಾದ್ ಮಲ್ಲ ಮಚ್ಚೋದ್ ಪುನೇಯಿನ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮೆ ಆರ್.

ಬಾನೋ ಪ್ರಡಾದ್ ದೊರಿವುನ ಬಸರ್ದ ನೀರ್ ಸುದೆ ಕಡಲ್ ತೋಡು ಗುವೆಲ್ಲಂದ್ ಪರಿತೋಂದು ಪೂರೇದು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜೀವರಾಶಿಗ್ ಗಲಸರೆ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಆ ಬಸರ್ದ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಪನಿ ಮಾತ್ರ, ಕಡಲ ಗಬೊದುಲಯಿ ಬಾಯಿ ಅರಲ್ತೋದ್ ಕಾಪುನ ತಿಪ್ಪಿದ ಉಲಯಿ ಸೇರೋದ್ ಮುತ್ತಾಪುಂಡು. ತುಳುವಪ್ಪೆ ಜಕ್ಕೆಲೋದ ಕಡಲ ಮಟ್ಟೆಲೋದ ಉಲಯಿದ ಅಂಚಿನ ಒಂಜಿ ಸಿರಿಮುತ್ತು ಕುದ್ದುಲ್ಲೊ ರಂಗರಾಯೀರ್.

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಚರಿತ್ರೆಗೂ ಜೋಡಿ ಬಾ ಪ್ರಲೇ, ಗಾಂದಿ ಅಶ್ವಾದ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ಂದ್ರ್ ದಾಕಲಾಪೋಡಾಯಿನ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಪುದರ್ ರಂಗರಾಯೆರನವು. ಫಲೊತ್ತ ಆಸೆದಾಂತೆ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಬುಳ್ಳಿಗಳ್ಳಾಗಾದ್ ಪುನೇಯಿನಾರ್ ಆರ್. ತನ್ನ ಬದ್ರೋ ಬೋಕ್ಕೆ ಆಸ್ತಿನ್, ತುಳುನಾಡ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟಿರಾವಂದಿನಕುಲುಂದು ಸಮಾಜದ ತಿರಸ್ಯಾರೂಗು ಒಳಗಾಯಿನ ತಿರ್ಣಜಾತಿದ ಜನೋಕ್ಕಾಗಾದ್ ಮುದಿಪು ದೀನಾರ್. ಅಕುಲು ಬರವು ಸರವು ಕಲ್ಲೋದ್, ಸ್ವತಂತ್ರೆರಾದ್, ಎಡ್ಡೆನಾಗರಿಕ ಬದ್ರೋ ಕಟ್ಟಿಸ್ತೊಡು ಪನ್ನಿನ ಅಬುಲಾಸೆಡ್, ತನ್ನ ಸಮಾಜೊದಕುಲೇ ಎದ್ದುಂತ್ರೆರ್‌ಂಡಲಾಪೋಡ್‌ಂದೆ ದುಂಬೋತ್ತಿನಾರ್.

ಕುದ್ದುಲ್ಲೊ ರಂಗರಾಯೆರ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಿರಿವಂತಿಕೆಗ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿ ತುಳುನಾಡ್‌ದ, ಸಾರಸ್ವತ ಬೆರಣೆರೆ ಕುಟುಮೊಡು ಸಾರತ್ತೆ ಎಣ್ಣಿನೂತ್ತೆ ಏವತೊರ್‌ಂಬನೇ ಇಸವಿದ ಷಾನ್ ಶಿಂಗೊಲುದ 29ನೇ ತಾರೀಕ್‌ದಾನಿ ಪುಟ್ಟಿಯೆರ್. ಕುಡ್ಲುದ್ದ್ 40 ಕಿ. ಮೀ ದೂರದ ಕಾಸ್ತ್ರೋದುದ ಕುದ್ದುಲ್ಲೊ ಪನ್ನಿ ಎಲ್ಲ ಉರುದ ಗೌರಿ ಬೋಕ್ಕೆ ದೇವಪ್ರಯೋರೆನ ಎಣ್ಣಿ ಜೋತ್ತೆಡ್ ಕಡೀರ ಮಗೆ. ತನ್ನ ಪದಿನಾಜಿನೇ ವಸೋ ಪ್ರಾಯೋಡ ಅಮ್ಮೆರ್ನೊ ಕಳೆವೋಂದು ಬಾರೀ ಬಂಜಡ್ ಬದ್ರೋ ಕಟ್ಟಿಂಡೆರ್. ಬೇಲೆ ನಾಡೋಂದು ಕುಡ್ಲುಗ್ ಬತ್ತುರ್. ದುಡ್ಲುದ ಅನಪತ್ತುದಾತ್ತ ಅದೋಡೇ ಕಲ್ಲುನ ಬುಡ್ಲು ಎಣ್ಣಿರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳೊಡು ಮಾಸ್ತ್ರು ಬೇಲೆಗ್ ಸೇರ್‌ದ, ಬೇಲೆ ಮಲ್ಲೋಂದೇ ಮೆಟ್ಟಿಕ್ಕುಲೇಶನ್ ಪರಿಇಕ್ ಕಣ್ಡೋ ಪಾಸಾಯೆರ್. ಬೋಕ್ಕೆ ವಕಾಲತ್ ಪರಿಇಕ್ಲೆಲಾ ಪಾಸಾದ್ ಕುಡ್ಲುದ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ ಕೋಟ್‌ಇರ್‌ದ ವಕೀಲೆರಾದ್ ಬೇಲೆಗ್ ಸೇರಿಯೆರ್.

ಮಲ್ಲ ಸುದಾರ್ಗುರ್, ಉಳಾಲು ರಘುನಾರಾಯಣೆರನ ಬ್ರಹ್ಮಸಮಾಜದ ಸಂಪರ್ಕೋಗು ಬ್ರಹ್ಮಿನವು ರಂಗರಾಯೆರನ ಬದ್ರೋದ ಮೈಲುಕೆಲ್ಲು. ಅಲ್ಲಾಡ್ ಬೋಕ್ಕೆ ಅರೆನ ಅಲಚನೆದ ತಾಂಗ್ ಬದಲಾಂಡ್. ಸಮಾಜದ ಅನಿಮ್ಮೋಲಾದಿತ್ತಿನ ದೇವದಾಸಿ ಪದ್ಧತಿ, ಎಲ್ಲೆಪ್ಪಡು ಮದಿಮೆ, ಕಂಡನಿ ಸೈತಿ ಪ್ರೋಂಜೋವ್ ಕಷ್ಟ್, ಗೊಡ್ಡನಂಬಿಕೆಲು, ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ.. ಉಂದನ್ ಮಾತ ನಿಮುತ್ತಿ ಮಲ್ಲೋಗಾದ್ ಬನೋಂದಿತ್ತಿನ ಬ್ರಹ್ಮಸಮಾಜದ ತತ್ತ್ವಾಲ್ಯಾಲು ಅರೆಗ್ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಆದ್, ಅಯಿತ್ತ ಒರಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ ಆದ್ ತಾನೋಲಾ ಸಮಾಜ ಸುದಾರ್ದೆ ಕಚ್ಚೊಡು ಕೈ ಜೋಡ್ಲಾಯೆರ್.

ವಕಾಲತ್‌ದ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಲೋಂದಿಪ್ಪುನಗಲಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯೊಡು ಸತ್ಯ -ನ್ಯಾಯೋಗಾದ್ ಪೋರ್‌ಂಬುನ ವಕೀಲೆರ್‌ಂದ್ರ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನಾರ್ ರಂಗರಾಯೆರ್. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನಲ್ಕೈನ ಬೋಕ್ಕೆ ದಲಿತೆರನ ವಕಾಲತ್ ದೆತ್ತೋಂದು ಅಕ್ಕೋ ಆಪಿ ಅನ್ಯಾಯ, ದಗೆ ಮೋಸದ ಎದುರು ಪೋರ್‌ಂಬಿಯೆರ್. ಬಡವರೆ ವಕೀಲೆರ್ ಪಂಡ್‌ದೇ ಜನ ಅರೆನ್ ಲೆತ್ತೋಂದಿತ್ತೆರ್.

ರಂಗರಾಯೆರ್ ವಕಾಲತ್ ಸುರುಮಲ್ಲಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ತುಳುನಾಡ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯೋದ ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯೋಗು ಸೇರ್‌ದಿತ್ತೋಂಡ್. ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ರೊ ಕನತಿನ ಪ್ರೋಸ ಯೋಜನೆಲೇನ್ ಜನ ವಿರೋಧ ಮಲ್ಲೋಂದಿತ್ತಿನ ಕಾಲ ಅವು. ಆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಅಸ್ಟ್ರೇಲೀಯಾದ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರ ನಂದಿಗುಡ್ಲೆಡ್ ಒಂಜಿ ಸಾಲೆ ಕಟ್ಟಾದಿತ್ತೋಂಡ್. ಆಂಡ ಅಲ್ಲ ಬರವು ಕಲ್ಪಯೆರೆ ಮಿತ್ತ ಜಾತಿದ ಮಾಸ್ತ್ರೋನಕುಲು ಹಿರಜಾರೋಂದಿತ್ತೆರ್.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಗತಿಗ್ರಾಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಗತ್ಯ, ದಲಿತರೆಗ್ರಾಮ ಬರವು-ಸರವು ಕಲ್ಪವುನ ಮುಕಾಂತ್ರ ಅಕ್ಷೇನ ಅಭಿಖ್ಯಾದಿ ಸಾಧ್ಯ ಪಂಡಾದ್ರ ರಂಗರಾಯೀರ್ ನಂಬುದಿತ್ತರ್. ಅಂಚಾದ್ರ ಜಿಲ್ಲೆದ್ರ ಅಲ್ಪವು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚೊಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಮ ಸಾಲೆಲೆನ್ ಸುರುಮಲ್ಲವುನ ನಿಧಾರ ಮಲ್ಲೆರ್. 1892 ಈ ಸುರುತ್ತೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಾಲೆನ್ ಉವರ ಜಿಲೆಂಬಿದ್ರ, ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಕಚ್ಚಿದ್ರ ಉದಿಯಬೆಂದರ್. ಅಯಿದ್ದು ಚೊಕ್ಕೆ ಕಂಕನಾಡಿ, ಮುಲ್ಲಿ, ಚೋಳಾರು, ಒಡಿಪು, ಬನ್ನಂಜೆ, ನೇಜಾರು, ಅತ್ಯಾವರ, ಬಾಬುಗುಡೆ, ದಡ್ಡಲೋಕಾಡ್ ಇಂಟ ತುಳುನಾಡ್ದ ನನಲಾತ್ರ ಜಾಗೆಲೆದ್ರ ಸಾಲೆಲೆನ್ ಸುರುಮಲ್ಲೆರ್. ಈ ಸಾಲೆಲೆನ್ ಅವಗ, ಪಂಚಮ ಸಾಲೆಂದ್ರ ಲೆತ್ತೊಂದಿತ್ತರ್. ಮುಳಿತ್ತೆ ಇಲ್ಲನ್ ಬಾಡಾಯಿಗ್ರ ದೆತ್ತೊಂದು ಆರ್ ಮಲ್ಲಿನ ಉವರ ಜಿಲೆಂಬಿದ ಸಾಲೆನ್ ಉರುದ ಜನೊಕ್ಕೆ ಉಪದ್ರವಾದ್ರ ಮುಚ್ಚೆಣ್ಡಾಂಡ್.

ದೂರದೂರುದ್ದು ಬರಿದ ದಲಿತರೆ ಪ್ರೋಣ್ಣಜೋಕ್ಕೆಗಾದ್ ಚೋಡಿಂಗ್ ಸಾಲೆಲೆನ್ಲಾ ಆರ್ ಕಟ್ಟಾಯೀರ್. ಸೇಡಿಗುಡೆದ್ರ ಕೋರಗ ಜನಾಂಗೊದಕ್ಕಾಲೆಗಾದ್ ಕಟ್ಟೊಣ್ಣೆ ಕಟ್ಟಾಯೀರ್. ಉಡುಪಿ, ಪುತ್ತೂರುಡು ಸರಕಾರೆದ ದಕ್ಷಾಸ್ತು ಜಾಗೆಲೆನ್ ಕೋರಗೆರ್ಗ್ ಕೋಪಾರ್ಯೆರ್. ತಾನ್ ಸುರುಮಲ್ಲಿನ ಸಾಲೆಲೆದ್ರ ಜೋಕ್ಕೆನ ಹಾಜರಾತಿನ್ ಎಚ್ಚೆ ಮಲ್ಲೆರೆಗಾದ್, ಸಾಲೆಗ್ ಬರ್ವಿ ಜೋಕ್ಕೆಗ್ ದಿನೊಕ್ಕೆ 2 ಪ್ರೇಸೆಡ್ದ್ರ 6 ಪ್ರೇಸೆ ಮುಟ್ಟು ದುಡ್ಡುದ ಸಾಯೋ ಕೋರಿನ ಏಪಾರ್ಡೋಲಾ ಸುರು ಮಲ್ಲೆರ್. ತನ್ನ ಸಾಲೆದ್ರ ಕಲ್ಲು ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಯಿನಕಲೆಗ್ ತನ್ನ ಸಾಲೆಡೇ ಬೇಲೆ ಕೋರೊಂದಿತ್ತಿನವು ಅರೆನ ಮಲ್ಲ ಮನಸ್ಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಉದಾಹರ್.

ರಂಗರಾಯೀರ್ ಮಲ್ಲ ವಿಚಾರವಂತರ್. ದಿನನಿಚ್ಚೆದ ಪತ್ರಿಕೆ, ವಾರಪತ್ರಿಕೆಲೆದ್ರ ಅರೆನ ಜಿಂತನೆಲು ಪ್ರಕಟ ಆವೇಂದಿತ್ತ. ಸಮಾಜೋದ ಬೇಲೆ ಕೋರೆಲೆನ್ ಜನಕ್ಕೆಗ್ ತೆರಿಪಾವುನ ಉದ್ದೇಷೋಡು ಆರ್ ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕೋಂಕಣ್ ಚೊಕ್ಕೆ ತುಳುಟು ಭಾಷಣ ಮಲ್ಲೊಂದಿತ್ತರ್. ಆರ್ ಎಡ್ಡೆ ಪ್ರಸ್ತಕ ಪ್ರೇಮಿಲಾ ಅಂದ್ರ. ಬೇತ್ತೆಕ್ಕೆದಲಾ ಬೂಕು ಓದುನ ಅಬ್ಜೆಸೋನು ಬುಳಿಪಯೆರೆಗಾದ್ ಆರ್, ಅರೆನವೇ ಆಯಿನ ‘ಡಿಪ್ರೆಸ್ ಕಾಲ್ಸಸ್ ಮಿಶನ್’, ಪನ್ನಿ ಸಂಸ್ಥೆದ ಮುಕಾಂತ್ರ ಎಡ್ಡೆ ಬೂಕುಲೆನ್ ಸಂಪರ್ತಾದ್, ಗ್ರಂಥ ಭಂಡಾರೋನು ಕಟ್ಟಿಯೀರ್. ಈ ಬೂಕುದ ಕೇಂದೊಗು ಕುಳ್ಳದ, ಅವಗದ ವಿದ್ಯಾವಂತರ್ ದಿಂಜ ಮಂದ ಬತ್ತೊದ್ರ ಓದೊಂದಿತ್ತರ್.

ಮಿತ್ತಜಾತಿದಕಲೆನ ಒಕ್ಕೆಲ್ಲಾದಕುಲಾದ್ ಅಕ್ಕೆನ ಇಲ್ಲದ ಚೊಕ್ಕೆ ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಲೊಂದು ಮೂಲೋದಕುಲಾದ್ ಬದ್ದೊಕ್ಕೊಂದಿತ್ತಿನ ತಿರ್ಫಜಾತಿದಕ್ಕೆನ್ ಬುಡ್ಡಾದ್ ಅಕುಲು ಸ್ವಂತ ಬೂಮಿದ್ರ ಕೃಷಿ ಮಲ್ಲಿಕೆ ಮಲ್ಲಿನಾರ್ ರಂಗರಾಯೀರ್. ತುಳುನಾಡ್ದ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಜಾಗೆದ ದನಿಕ್ಕೆದ ಎಕ್ಕೆಗಟ್ಟಿಲ್ಲ ಜಾಗೆನ್ ದೆತ್ತೊಂದು ಅವನ್ ದಲಿತರೆಗ್ ಪಟ್ಟಾದ್ ಕೋರಿಯೀರ್. ಅಲ್ಲ ಅಕುಲು ಸ್ವಂತ ಇಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿರೆ, ಬೆನ್ನಿ ಬೆನಿಯೆರೆ, ಉಪಕಸುಬು ಮಲ್ಲಿರೆ ಸಾಯ ಮಲ್ಲೆರ್. ಆ ಜಾಗೆಲೆದ್ರ ಗುವೆಲ್ಲ ತೋಡಾದ್ ಅಕ್ಕೆಗ್ ಪರಿಗ್ರಾಮ ನೀರೋದ ಸೌಕರ್ಯೋಲಾ ಮಲ್ಲೊಕೊರ್ಯೆರ್. ಸರ್ವ ಚೊಕ್ಕೆ ಮನಸ್ದ ಮನರ, ಧಾರ್ಮಿಕ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಚೊಕ್ಕೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಾತ್ರ ಭಜನಾಮಂದಿರೋಲೆನ್ಲಾ ಕಟ್ಟಿಯೀರ್.

ತಾನ್ ಸುರುಮಲ್ಲಿನ ಸಾಲೆಲೆದ್ರ ಸಮಾಜೋದ ತಿರ್ಫ ಮಟ್ಟದ ಜನಕ್ಕೆಗ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕ್ಕೆಕುಬುಲೆನ್ ಕಲ್ಪವುನ ಏಪಾರ್ಡ್ ಮಲ್ಲೆರ್. ಮರತ್ತ ಕೆಲಸ, ನೇಯ್ಯಿದ ಕೆಲಸ, ತೋಟದ ಬೇಲೆ, ರೇಶ್ಮೆ ಕೃಷಿ, ಚರಕೊಡು ನೂಲು ದೆಪ್ಪುನು – ಇಂಚಿತ್ತಿ ಬೇಲೆಲೆನ ತರಬೇತಿನ್ಲಾ ಕೋರೊಂದಿತ್ತರ್.

ದಲಿತ ಸಮುದಾಯದ ಜನಕ್ಕೆನ ಪರಿವುದ ಪ್ರಚೋಳಿ ಬೊಕ್ಕ ಸಹಕಾರ ಗುಣೋನು ಬುಳಿಪಾವೇಗಾದ್ ಕುಡ್ಲದ ಕೋಟು ಗುಡ್ಲೆಡ್ 'ಆದ ದ್ರಾವಿಡ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ'ನ್ ಉದಿಪನ ಮಲ್ತೆರ್. ಆರ್ ಉದಿಪನ ಮಲ್ತಿನ 'ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿದ ಜೋಕ್ಕೆನ ಹಾಸ್ಪೆಲ್' ಇತ್ತಲಾ ಕೊಡಿಯಾಲಬ್ಜ್ಲೋಡ್ ಸರಕಾರದ ಆದೇಶೊಡು ನಡತೊಂದುಂದು.

ಆ ಕಾಲೇಂಡು ದಷ್ಟಿಂ ಕ್ಷುಡ್ ಜೀಲ್ಲೆಡ್ ಪ್ರೋಂಜೊವೆನ ಮಾನಾದಿಗೆ ಸ್ತ್ರಿ-ಗತಿ ದಾಲ ಎಡ್ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ತಿರ್ಥ ಜಾತಿದ ಪ್ರೋಂಜೊವೆಗ್ ದಾಲಾ ಸೋತಂತ್ರ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಮಿತ್ತ ಜಾತಿದಕ್ಕೆನ ಶೋಷಣೆ, ದೋಜನ್ಮೋಗು ಬಲಿಯಾಯಿನ ಪ್ರೋಂಜೊವುಲು ಸಮಾಜೊದ ಕಟ್ಟಪಾಡ್ಗ್ ಪ್ರೋಜೆಡ್, ಬಾಯಿದೆಪ್ಪಂದೆ, ಮಾತ ಅನ್ನಾಯೋನು ನಿಂಗೊಂದು ಅಪಮಾನೋದ ಬದ್ದೊ ಭಾಷೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಕ್ಕೆನ ಎತೆನ್ ಕಣ್ಣಾರೆ ತೂಯಿನ ರಂಗರಾಯೆರ್, ಗಿತಿದಾಂತಿ ಪ್ರೋಂಜೊಫ್ಲೆಗ್, ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಯೋಡೇ ಮುತ್ತೇಸನ ಕಳೆಪ್ರೋನ್ ಕಲೆಗ್, ಸಾಲೆ ಕಲ್ಪರೆ ಆವಂದಿನ ಬಡಪತ್ರ್ ದ ಪ್ರೋಣ್ಣಜೋಕ್ಗೆ, ಅಂಚನೇ ದೂರದ ಉಂರುಡ್ಲು ಬರಿನ ಪ್ರೋಣ್ಣಲೆಗಾದ ಕುಡ್ಲದ ಸೇಡಿಸುಡ್ಲೆಡ್ ವಸತಿ ನಿಲಯೋನು ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ದಿಕ್ಕೊದಾಂತಿನ ಬೊಕ್ಕ ಕಂಡನೆ ಸೃದಿನ ಪ್ರೋಣ್ಣಲೆನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸೊಗಾದ್ 'ಮಹಿಳಾ ಆಶ್ರಮೋಲೆನ್ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಈ ಪ್ರೋಂಜೊವುಲೆಗ್ ಬರವು ಬೊಕ್ಕ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಸುಬುದ ತರಬೇತಿದ ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಸಮಾಜೊಡು ಗಟ್ಟಿಯಾದ್ ಉಂತುದು ಪ್ರೋಸ ಬದ್ದೊನ್ ಕಟ್ಟೊನುನ ಉಮೇದ್, ದೃಂಗೊನುಲಾ ಈ ಆಶ್ರಮೋಡು ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಸಮಾಜೊಡಿತಿ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ ಪನ್ನಿ ಅನಿಮ್ಮೊದ ಬಿದೆನ್ ಮುತ್ತಯೆರೆಗಾದ್ 12ನೇ ಶತಮಾನದ ಬಸವಣ್ಣಲೆಕ್ಕ, ಕುದ್ದುಲ್ಲೊ ರಂಗರಾಯೆರ್ ಅಂತರ್ಜಾತಿ ಮದಿಮೆಗ್ಲೊಲಾ ಉಮೇದ್ ತೋಜಾಯೆರ್. ದೇವದಾಸಿ ಬೊಕ್ಕ ವಿಧವೆ ಪ್ರೋಂಜೊಫ್ಲೆಗ್ ಮದಿಮೆ ಮಲ್ಲಿಯೆರ್. ತನ್ನ ಮಗ್ಲೊ ರಾಧಾಬಾಯಿನ್ 1912ನೇ ಇಸವಿಡ್, ಮದ್ರಾಸ್‌ದ ಡಾ. ಸುಬ್ರಾಯ್ಗ್ ಮದಿಮೆ ಮಲ್ಲೊ ಕೊರುದು, ಅಂತರ್ಜಾತಿ ಮದಿಮೆಗ್ ತಾನೇ ಉದಾರ್ಮ್ ಆದ್ ಉಂತ್ತೆರ್. ಬದಿದಾಂತಿನ, ಆಡಂಬರದಾಂತಿನ ಕಮ್ಮಿ ಕಚ್ಚಿದ ಎಲ್ಲ ಮಟ್ಟಿದ ಮದಿಮೆಲೆಗ್ ಬರಿಸಾಯ ಕೊರಿಯೆರ್. ಗಾಂಧಿಯೆರೊಲಾ ತನ್ನ ಮಗ್ಕೊ ರಾಜಾಜಿಯೆರೆನ ಮಗಲೆನ್ ಕನತೊಂದು, ಅಂತರ್ಜಾತಿ ಮದಿಮೆಗ್ ಇಂಬು ಕೊರಿನೆನ್ ಮಲ್ಲಿ ನೆಂಪು ಮಲ್ಲೊನೊಲಿ.

ರಂಗರಾಯೆರ್ ಮಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚೊಲು, ಸಮಾಜಮುಖೀ ಬೇಲೆಲೆನ್ ದೇಸೊ - ವಿದೇಸೊದ ಮಾನ್ಯೆರ್ ಬತ್ತೊ ತೂದು ಪುಗರ್ಯೆರ್. ರವೀಂದ್ರನಾಥ ರಾಗೋರ್, ಡಾ. ಆನಿ ಬೆಸೆಂಟ್, ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಗೋವಿಲೆ - ಇಂಟಿತ್ತಿಗಣ್ಯೆರ್ ಕುಡ್ಲಗ್ ಬತ್ತೊದ್ ಅರೆನ್ ತೂದು ಪಾತೆದ್ರೊ ಎಡ್ ಪಾತೆರ ಪಂಡರ್. ಆರ್ ಮಲ್ಲಿ ಸುದಾರ್ಡೆನ್ ತೂವೆರೆ, ತೂದು ಅನುಭವ ಪಡೆಯೆರೆಗಾದ್ ಅಮೇರಿಕಾದ ಉದ್ಯಮಿ ಹೆನ್ನಿ ಪ್ರೋಜೆಕ್, ಡಾ. ಕಾನಾರ್ತ್, ಜಸ್ಟ್ಸ್ ವಿಲ್ಸ್‌ಪ್ರೋ. ಮೊಕುಲುಲಾ ಬತ್ತಿತ್ತೆರ್. ಒರ ಕುಡ್ಲಗ್ ಬತ್ತಿನ ಗಾಂದ್ಯೆರ್ ಆರೆನ ಕಚ್ಚೊಲೆನ್ ತೂದು "ಕುದ್ದುಲ್ಲೊ ರಂಗರಾಯೆರ್ ಎನ್ನ ಗುರುಕುಲು"ಂದು ಪಂಡ್ರೊ ಆರೆಗ್ ಕ್ಕೆ ಮುಗ್ಗೆರ್.

ಇಂಚ ಪ್ರತಿಫಲದ ಅಂಗಲ್ಲುದಾಂತಿ ಸೇವೆ ಮಲ್ತಿನ ರಂಗರಾಯೆರ್ 1928ನೇ ಇಸವಿದ ಜೂನ್ 30 ತಾರೀಕೊದಾನಿ ಕಾಯ ಬುಡಿಯೆರ್. ಅಸ್ತ್ರೇಶ್ ಬೊಕ್ಕ ಬಲಹೀನರೆ ವಗ್ರೊದ ಬುಳಿಜ್ಜಿಲ್ಲೊದ

ಬಿದೆಯಾದ್, ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕೆ ನಡತಿನ ಮಾನವತಾವಾದಿಯಾದ್ ಅಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸೊಡ್ ಏಪ್ರೋಲಾ ಮಿನ್ನನ ಚೊಳ್ಳಿಯಾದ್ ಒರಿಯೆರ್.

ತಿತರ್ ಜಾತಿದ ಜನೊಕ್ಕೆ ದುನಿಪ್ಪಗು ಸೊರೊ ಆದ್, ಅಕ್ಕೆನ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್ಲಾದ ಸಾದಿದ ಸುರುತ್ತ ಮುಟ್ಟಿಕಲ್ಲು ಆದ್, ಸಮಾಜೊ ಬೊಕ್ಕ ದಲಿತರೆ ನಡುತ್ತ ಭಾರೀ ಅಂಶರೊನು ಕಮ್ಮಿ ಮಲ್ಲೇರ್ಗಾದ್ ಗನಗಟ್ಟಿದ ಪಾಪ್ ಪಾಡೊದ್ ಕೊರಿನ ರಂಗರಾಯೆರ್, ತುಳುನಾಡೊದ ದಲಿತ ವರ್ಗದ ಪಾಲೊದ ಸೂರ್ಯ ಆದ್ ಉದಿತ್ ಬತ್ತಿನಾರ್ ಪನ್ನಿ ಪುಗತ್ತೆನ್ ಪಡೆವೋಂಡಿನಾರ್. ತನ್ನ ಜೀವನೊನೇ ದಲಿತರೆನ ಉದ್ದಾರೊಗಾದ್ ಅರ್ವಣೆ ಮಲ್ಲಿನ ರಂಗರಾಯೆರೆನ ಕನ - ಸಂಕಲ್ಪನ್ ಅರೆನ ಪಾತೆರೊಡೇ ಪನ್ನಿನಾಂಡ ಇಂಚ್ : “ಎನ್ ಸಾಲೆಲೆಡ್ ಬರವ್ - ಸರವ್ ಕಲ್ಲಿನ ಮುಟ್ಟಾವಂದಿ ಜಾತಿದ ಜೋಕುಲು ವಿದ್ಯಾವಂತೆರಾದ್, ಸರಕಾರಿ ಬೇಲೆಗ್ ಸೇರೊದ್, ನಮ್ಮ ಉರುದ ಮಾಗ್ನಾಡು, ಕಾರೊದ್ ಪ್ರೋಫಿನೆನ್ ಯಾನ್ ಶೋವೋಡು. ಆ ಕಾರೊ ಪ್ರೋನಗ ರಾಪಿನ ಧೂಳು ಎನ್ ತರೆಕ್ ತಾಗೊದ್ ಪ್ರೋಂಡ ಅಪಗ ಎನ್ ಜಲ್ಲಿ ಸಾತೆಕ್”.

* * * * *

ಅಭಾಯನ್

I. ಜಿಟ್ಟೊಡ್ ಜವಾಬು ಕೊಲ್ಲಿ

1. ರಂಗರಾಯೆರೆನ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆ ಏರ್ ?
2. ರಂಗರಾಯೆರ್ ಸುರುಕ್ಕು ಮಲ್ಲಿನ ಬೇಲೆ ಒವ್ ?
3. ಕುಡ್ಲಡ್ ಬ್ರಹ್ಮಸಮಾಜೊನು ತಾವನೆ ಮಲ್ಲಿನಾರ್ ಏರ್ ?
4. ರಂಗರಾಯೆರ್ ಏರೆನ ವಕಾಲತ್ ದೆತೊನೊಂದಿತ್ತೆರ್ ?
5. ರಂಗರಾಯೆರೆನ ಸುರುತ್ತ ಸಾಲೆ ಒಲ್ಲು ಸುರು ಆಂಡ್ ?
6. ಕುಡ್ಲಡ್ ದಲಿತರೆಗಾದ್ ರಂಗರಾಯೆರ್ ಸುರು ಮಲ್ಲಿನ ಕೊಟೊ ಒವ್ ?
7. ಜೀತಪದ್ಧತಿ ಪಂಡ ಎಂಚಿನ ?
8. ರಂಗರಾಯೆರೆ ಕೆಜ್ಜ ಶೂದು ಗಾಂಧೆರ್ ದಾನೆ ಪಂಡೆರ್ ?

II. ರಂಗ್ - ಮೂಜ ವಾಕೆಂಬ್ರಂಡು ಜವಾಬು ಕೊಲ್ಲಿ

1. ಅಮ್ಮೊ ತೀರಿನೆದಾರ್ತ್ರ ರಂಗರಾಯೆರೆನ ಬದ್ದೊದ ಮಿತ್ತ್ ದಾದ ಪ್ರಭಾವ ಆಂಡ್ ?
2. ರಂಗರಾಯೆರೆನ್ ತುಳುನಾಡೊದ ದಲಿತೋದ್ದಾರಕೆ ಪಂಡೊದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್ ದಾಯೆ ?
3. ಕುಡ್ಲದ ಬ್ರಹ್ಮಸಮಾಜ ಎಂಚಿನ ಕೆಲಸ ಮಲ್ಲೋಂದಿತ್ತೊಂಡ್ ?
4. ದಲಿತರೆಗ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊರೊಡುಂದು ರಂಗರಾಯೆರ್ ತೀರ್ಣಾನ ಮಲ್ಲೇರ್ ದಾಯೆ ?
5. ತನ್ನ ಸಾಲೆಡ್ ಜೋಕ್ಲು ದಿನೊಲ ಬರ್ವಿಲೆಕ್ಕೆ ಮಲ್ಲೇರೆ ರಂಗರಾಯೆರ್ ಎಂಚಿನ ಮಲ್ಲೇರ್ ?

III. ವಿವರವಾದ್ ಜವಾಬು ಕೊಲ್ಲಿ

1. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ದಲಿತರೆನ ಎಡ್‌ಪ್ರ್ಯಾಗಾದ್ ರಂಗರಾಯೀರ್ ಮಲ್ತಿನ ಕಚ್ಚ್‌ಲೆನ್ ಬರೆಲೆ.
2. ಪ್ರೋಣ್ ಜೋಕ್ಲೆನ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಗಾದ್ ರಂಗರಾಯೀರ್ ದತ್ತೋನ್ ಸುದಾರ್ಕ್ ಕಿರಮ್ಮ್‌ಲೆನ್ ತೆರಿಪಾಲೆ
3. “ರಂಗರಾಯೀರ್ ತಾನ್ ಪಂಡಿನಂಚ ನಡತ್ ತೋಜಾಯಿನಾರ್” ಸಮರ್ಥನೆ ಮಲ್ಲುಲೆ.

IV. ಹಾಲ ಬುಡ್ಟಿನ ಜಾಗೆಲೆನ್ ದಿಂಜಾಲೆ

1. ರಂಗರಾಯೀರ್ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತ್‌ಂದೇ _____ ಪರೀಕ್ಷೆ ಕಟ್ಟಿಯೀರ್
2. ರಂಗರಾಯೀರೆನ ಅಲಚನೆದ ತಾಂಗ್‌ನ್ ಬದಲ್ತಿನಾರ್ _____
3. ಉವ್‌ ಚಿಲಿಂಬಿದ ಸಾಲೆನ್ ಮುಚ್ಚೆ ಕಾರಣ _____ ಉಪದ್
4. ರಂಗರಾಯೀರ್ ತಾಪನೆ ಮಲ್ತಿನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ಪುದರ್ _____

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I. ಈ ಪದೊಕ್ಕೆನ್ ಗೆಲಸ್‌ದ್ ಸ್ವಂತ ವಾಕ್ಯ್ ಮಲ್ಲುಲೆ

1. ಪುಗತ್‌
2. ಕಡೀರ್
3. ಉಮೇದ್
4. ಬುಳೆಚಿಲ್

II. ಬುಡ್ವಾದ್ ಬರೆಲೆ

1. ಲೆತ್ತೋಂದಿತ್ತೆ
2. ಬಿದೆಯಾದ್
3. ಸೇರ್‌ದಿತ್ತೋಂದ್
4. ಮೂಲೋದಕುಲಾದ್

III. ಮಲ್ಲು ಕೊತಿನ ಪದಕುಲೆನಂಜಿನ ಬೀಳೆ ಧ್ವಿರುತ್ತಿಲೆನ್ ಪಟ್ಟಿ ಮಲ್ಲುಲೆ

ಬೇತೆಬೇತೆ, ಮಲ್ಲಮಲ್ಲ

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ನಿಕ್ಕೆಗ್ ಗೊತ್ತಿಪ್ಪುನ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕೆನ ಪುದರ್ ಬರೆಲೆ
2. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕೆ ಕಾನಾಡ್ ಸದಾಶಿವರಾಯೀರೆನ ಬಗೆಕ್ ಓದುದು ತೆರಿಯೋನ್ನೆ

* * * * *

ತುಳುವಪ್ಪೆ

ಉಳತ್ತಿಲ್ಲಾಂ:

ಕಡಲಕರೆತ ಒಡಿಪು, ದ್ವಾರ್ಥಿ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಬೊಕ್ಕೆ ಕಾಸರಗೋಡುನು ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಂದ್ ಪನ್ನೇರ್. ಈ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ದುಂಬುಡ್ಟಿಂಚಿ ದಿಂಜ ಜನ ಕಬಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪ್ರೌಲುಂಡು ಬೇಲೆ ಬೆಂದೊಂದುಲ್ಲಿರ್. ಅಕುಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಕುಲೆನ್ ಮುಡೆಯರೆ ಕನ್ನಡ ಬಾಸೆನ್ ಗಲಸೊಂದುಲ್ಲಿರ್. ಬಾಸೆ ಒವ್ವಾಂಡ ದಾನೆ ಬಾವನೆ ಒಂಜೇ. ತುಳುವಪ್ಪೆ ಬಗೆಟ್ ಅಕುಲೆಗಿತ್ತಿ ಬಗ್ಗಿ, ವೋಕೆನ್ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ರೂಪೋಡು ತೋಜದ್ ಕೊರ್ತೀರ್. “ಎಂಕ್ ಕುಡ ಒಂಜಿ ಜನ್ನೈ ಇತ್ತ್ರಾಂಡ ಯಾನ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಡೇ ಪುಟ್ಟಿದು ಬರ್ವೆ” ಪನ್ನೇರ್. ಕನ್ನಡೊದ ಸುರುತ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಎಂ. ಗೋವಿಂದ ಪ್ಪೆ ಆರ್ ಬರೆತ್ತಿನ ‘ತೋಳವ ಮಾತೆ’ ಪನ್ನಿ ಕಬಿತೆದ ಪ್ರೌಲುಂ ಪ್ರೌಲಿಕೆನ್ ತುಳುತ ತಜ್ಞಮೆಡ್ ಮೂಲು ತೂರೋಲಿ.

ಮೂಲ: ಮಂಜೀಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪ್ಪೆ
ತಜ್ಞಮೆ: ಪಾಲ್ತುಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್

ಜಯ ಜಯ ಸಿರಿ ತುಳುವಪ್ಪೆ || ಪ ||

ಸುಗಿಪುವೆ ಪರಿಯಾಕುಲೆನಪ್ಪೆ
ಲೋಕೋಗು ಮುಖ್ಯಲ ಬೊಳ್ಳಿನೆ ಹೊರೊಡಪ್ಪೆ || ಅ.ಪ ||

ರಾಮನೆ ಕುಡರಿನ್ ದಕ್ಕನಗ ಕಡಲುಡೆದೀ ಮಣ್ಣಿಂಚಿಗೆ ಬತ್ತ
ಭಾರತದಪ್ಪೆನ ತುಡಿರಷ್ಟೊಂಜಾದೀ ಉದಿತ | ಸಹ್ಯ ಬೀಜಂದ ತಂತಿಡ್ ದುನಿತ
ನೆಸರ್ ತಿಂಗೊಳ್ಳಿ ಬೊಲ್ಲುನು ದೊರಿತ | ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗ್ ಪನಿನೀರ್ ಮೃಂದ್ನಾ ತಲಿತ |
ಪ್ರೌಸರುತು ಗಾಯನ ಕಿಲೆತ | ಕಡಲಾಬಾನೊನು ಸೂಕೆಡ್ ಪ್ರೌದಿತ || 1 ||

ಸತೀಯ ಪುತ್ರರೆ ಅರಂತಡ ತನ್ನಯಿ ಸಾತೆರೆ ನಿಲೆ ಇಡ ಆಲೂಪೆರಿಲ್ಲಡ
ಪಾಂಡ್ಯೇರ್ ಗೆಲುನಡೆ ಕನ್ನಡದರಸುಲೆ ನೆರೆಕರೆದಾಲಡೆ
ಬಂಗೆರ್ ಚೌಟೆರ್ ಭೃರವ ಅಜಿಲೆರ್ ಸಾಮಂತರೆಗಿಂಬೇ
ತುಳುವರ್ ಪರಜನ ಬೇದೊನೆ ದಾಂತನೆ ಮಾತೆರೆಗೀ ಅಂಬೇ || 2 ||

ಗುಡಿಕುಲೋ ಧಮೋದ ಪಡಿಕುಲೋ ಪುಣ್ಯ ಸೀತೋದ ಗಿಂಡೆ ಸುದೆಕುಲೋ
ಬಸದಿಲೋ ಕನಕಲ್ಲಾದೋಲ ನಿಲಪುಡದುಂತಿನ ಗುಮ್ಮಟೆರೋ

ನಿನ ಮೆಯ್ಹೊಕ್ಕರೆದುಂತುದು ಪಸರಿನ ಪಟ್ಟಿರ್ದ ಕುರೆಲೋ
ಬದ್ದುದ ರಾಗೋಡು ಪಾದ್ರನ ಪನಿನ ಪಶು ಪಕ್ಕಿಲು ಪಾಂತೆಲ್ ಪೋಲೋ ॥ 3 ॥

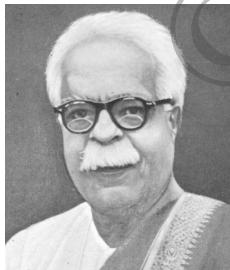
ಹಿಂದೂ ಮುಸ್ಲಿಂ ಜೈನಕ್ಕೆಸ್ಟೇರ್ ಒಂಜೇ ಬಂದುಲು ನಮ್ಮಾ
ಕರ್ತೆ ಒರಿಯೆ ಮಾತೆರೆಗೊರ್ರಿಯೆ ಅಪ್ಪೆ ತುಳುನಾಡಮ್ಮಾ
ಭಾರಿ ಶಿರಾಕ್ಕಿರ್ದ ಭೂಮ್ಯಪ್ಪ ತೂವೋನು ಪುರು ಜೋಕ್ಕೆನ ಬಳಕೆ
ತಲ್ಲಿನ ಕೆದುಕಿತ್ತಿ ತಾಮರೆ ವೋಕೆ ನಿನ್ನದೆ ತೋಟ್ಟಿಲ್ಲ ತೂಂಕುನ ಬಯಕೆ ॥ 4 ॥

ಕುಸಿತ ಬದುಕೆಂಕೆನ್ನ ಅರಳುವೆ ತುಳು ತೆಲಿನೀರ್ದಾದ ಕೆದುಟೆ
ಎಸಳುದುರ್ದಾ ನಿನ ಪಾದೋಗು ಕಮ್ಮೆನ ಪದ್ರಿದ್ರಾ ನಿಲಟೆ
ನಟ್ಟೊಷ್ಟುವೆ ಈ ಎನ್ನ ಕಡನಗ ಜಕ್ಕೆಲ್ಲಿಂಜಿದ್ದೊ ಮಾನಾಲ
ನಿನ್ನುಡಲ್ರಾ ಶಿರ ಪುಟ್ಟುದು ಬರ್ಯರೆ ಎಡ್ಡೆ ಮದಿಪುನ ಕೊಲಂ ॥ 5 ॥

* * * * *

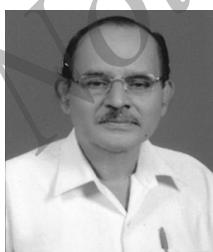
ಕಬಿನ ಪೋಲಬು :

ಎಂ ಗೋವಿಂದ ಹೆಚ್ (1883-1963) ಕನ್ನಡೋದ ಸುರುತ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ರಿಯ ಮಾನಾದಿಗೆನ್ನ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರಕಾರೋಡ್ದು

1949 ದಾ ಪಡೆಯಿನ ಸಾಹಿತಿ. ಮೇರೆನ ಅಮೃತೇನ ಇಲ್ಲೊ ಮಂಗಳೂರು. ಆರೆನ ಅಪ್ಪೆನ ಇಲ್ಲೊ ಮಂಜೇಶ್ವರ. ಅಂಜಾದ್ರಾ ಆರ್. ಎಂ. ಗೋವಿಂದ ಹೆಚ್ ಆಯ್ದೊ. ಗಿಳಿವಿಂದು, ನಂದಾದೀಪ, ಹೃದಯರಂಗ ಇಂಚ ಕನ್ನಡ ಕಬಿತೆದ ಕೋಪೆಲೆನ್ನೊ, ಗೊಲ್ಲಿಧಾ, ವೈಶಾಖಿ ಇಂಚಿನ ಮಲ್ಲಕಾವ್ಯೋಲೆನ್ನೊ, ಹೆಬ್ಬಿರಳು ಪನಿ ನಾಟಕೋಲೆನ್ನೊ ಕನ್ನಡೋಡು ಬರೆತೆರ್. 1950ದಾ ಮುಂಬ್ಯೆಡ್ರಾ ನಡತಿ ಅಶೀಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಮೇಳನೋದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದಿತ್ತೆರ್. ತುಳುನಾಡ್ ಬಗೆಟ್ ದಿಂಜ ಸೋದನೆ ಮಲ್ತಾದ್ರಾ ಬೂಕು ಬರೆತೆರ್. ಮೇರೆಗೊ ಜಗತ್ತೋದ 21 ಬಾಸೆಲು ತೆರಿದಿತ್ತೋ. ಮೇರ್ ಮಲ್ಲ ಸಂಸೋದಕೆ, ಕಬಿ ಬೊಕ್ಕ ಸಾಹಿತಿ.

ತಜುರ್ಮೆದಾರರೆ ಪೋಲಬು

ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ಯ (1945) ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರಾದ್ರಾ ನಿವೃತ್ತಿ ಪಡೆಯಿನಾರ್. ತುಳು, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತಿ, ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸೆ, ಶಿಕ್ಷಣತಜ್ಜ್ಞ, ಪಚ್ಚೆ ಕುರಲ್, ದುನಿಪು, ಇಂಚ ಕೆಲವು ಕಬಿತೆದ ಕೋಪೆಲೆನ್ನೊ ಬೊಲ್ಲುಗು ಕನ್ತಾದೆರ್. ಡಾ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರ್, ಬೂತಾಳಪಾಂಡ್ಯೆ, ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಪೋಲಬು, ನಾಗ ಬಿರ್ಕರ್ ಇಂಚಿನ ತುಳು ಕೃತಿಕುಲೆನ್ನೊ ಬರೆತೆರ್. ಕನ್ನಡೋಡು ತುಳು ಪರಪೋಕುದ ಬಗೆಟ್ ದಿಂಜ ಬೂಕುಲೆನ್ನೊ ಬರೆತೆರ್. ಕನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಗುರುತ್ವಾದಿತ್ತೆರ್.

ಅಭ್ಯಾಸ

I. ಮುಲ್ಲ ಕೋರಿನ ಸ್ವಾಲೋಗ್ ಜಿಟ್ಟೆಡ್ ಜವಾಬು ಕೊಲೆಂ

1. ಕಬಿ ಮುವ್ವಲ ಬೊಲ್ಲು ದಾಯೆ ಕೇನುವೆರ್ ?
2. ಮೂಲು ಬೊಲ್ಲು ಎಂಚಿನೆತ ಸಂಕೇತ ?
3. ತುಳುನಾಡ್ನೊ ಪರಶುರಾಮ ಸೃಷ್ಟಿಂದ್ ದಾಯೆ ಪನ್ನೆರ್ ?
4. ತುಳುನಾಡ್ ಭಾರತದಪ್ಪನ ವಾ ಅಂಗಬಾಗೊಂದು ಕಬಿ ಪನ್ನೆರ್ ?
5. ತುಳುನಾಡ್ ಸುದೆಕುಲೆನೊ ಕಬಿ ಒಯಿಕ್ ತಾರ್ಕಣೆ ಮಲ್ಲೆದರ್ ?
6. ತುಳುನಾಡ್ದ ಗುಮೃಟೆರ್ ಕಬಿಗ್ ಎಂಚ ಶೋಜುಬೆರ್ ?
7. ಕಬಿಗ್ ಹಿರಿ ರೀಲು ಪ್ರಟ್ಟಿದು ಬರೊಡುಂದು ಬಯಕೆ ?
8. ಕಬಿ ತನನ್ ಒಯಿಕ್ ತಾರ್ಕಣೆ ಮಲ್ಲೆಂದರ್ ?

II. ವಿವರವಾದ್ ಜವಾಬ್ ಕೊಲೆಂ

1. ತುಳುನಾಡ್ದ ಪ್ರಕೃತಿನೊ ಕಬಿ ಎಂಚ ವರ್ಣಿಸಾದರ್ ?
2. ತುಳುನಾಡ್ನೊ ಆಳೆಂದಿತ್ತಿ ಅರಸುಲೆನ ಬಗೆಟ್ ಕಬಿ ದಾದ ಪನ್ನೆರ್ ?
3. ತುಳುನಾಡ್ದ ಭಾವ್ಯಕೆದ ಬಗೆಟ್ ಕಬಿ ದಾದ ಪನ್ನೆರ್ ?

III. ಬುಡ್ಡ ಪೋಂಟಿನ ಜಾಗೆನೊ ಸರಿಯಾಯಿನ ಸಬ್ಜೆಲೆಂಡ್ ಬರ್ತಿ ಮುಲ್ಲುಲೆ

1. ರಾಮೆನೆ ಕುಡರಿನೊ ದಕ್ಕಣಗ _____ ಮಣ್ಣೆಂಚಿಗೆ ಬತ್ತೆ
2. ಸಹ್ಯ _____ ತಂತಿಡ್ ದುನಿತೆ
3. ನೆಸರ್ _____ ಬೊಲ್ಲುನುದೊರಿತ
4. ಗುಡಿಕುಲೋ ಧರ್ಮದ _____
5. ಬಾರಿ ಹಿರಾಕ್ ದ ಬೂಮ್ಯಪ್ಪೆ ತೊವೋನು _____ ಬಳಕೆ
6. ಈ ಎನ್ _____ ಜಕ್ಕೆಲ್ಲೊಜ್ಜಿದ್ ಮಾನಾಲ

IV. ವಾಕ್ಯದೋಣಲೆನೊ ಸರಿಯಾದ್ ಜೋಂಡ್ವಾದ್ ಬರೆಲೆ

1. ಬಂಗರ್ ಚೌಟೆರ್ ಬೃದ್ಧವ ಅಜಿಲೆ	ಒಂಚೇ ಬಂದುಲು ನಮ್ಮೆ
2. ಹಿಂದೂ ಮುಸ್ಲಿಂ ಜ್ಯೇನ ಕೈಸರ್	ಅಪ್ಪೆ ತುಳುನಾಡಮ್ಮೆ
3. ಎಸ್ಕಿಂದುರಡ್ ನಿನ ಪಾದೋಗು	ಕಡಲ್ ಬಾನೋನು ಸೂಕೆಡ್ ಪ್ರೋಡಿತ
4. ಪ್ರೋಸರುತು ಗಾಯನ ಕಿಲೆತ	ಸಾಮಂಪೆರೆಗಿಂಬೇ
5. ಕರ್ತೆ ಒರಿಯೆ ಮಾತೆರೆಗ್	ಕಮ್ಮೆನ ಪದ್ದುಡ್ ನಿಲಿಕೆ
ಒತ್ತಿಂಯೆ ಅಪ್ಪೆ ತುಳುನಾಡಮ್ಮೆ

V. ಪದೋನು ಪೂರ್ತಿ ಮುಲ್ಲುಲೆ

1. ಸತಿಯ ಪ್ರತ್ಯೇರೆ _____ ಮಾತೆರೆಗೀ ಅಂಬೆ
2. ಹಿಂದೂ ಮುಸ್ಲಿಂ _____ ತೊಂಕುನ ಬಯಕೆ

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I. ಕೂಟೋನು ಸೇರಂದಿನ ಪದೋಕುಲೆನ್‌ ಅಜತ್ತೊ ದೆಹ್ಮಿ

- ನೇಸರ್, ಉಸುಲು, ತಿಂಗೊಳು, ಮೈಂದ್, ಬಾನ್ಮೊ, ದಾರಗೆ
- ಸುದೆ, ಕಡಲ್, ಕಾಡ್, ಕೆದು, ಒಸರ್
- ಬಂಗೆರ್, ಚೌಟೆರ್, ಅಚೆಲೆರ್, ಬ್ರಿಟೆರ್, ಬ್ರೇರವ್ ಅರಸುಲು
- ಜೈನ, ಹಿಂದೂ, ಬಾಹ್ಯಣ, ಕ್ರೈಸ್ತ, ಮುಸ್ಲಿಂ

II. ಈ ಪದೋನ್ಯಾಡು ಬಹಿರ ಹ್ರಾಸ ಪದೋಕುಲೆನ್ ಪೆಚಿದ್ ಬರೆಲೆ

ಉದಾ: ಬತ್ತು – ದುನಿತ

III. ಈ ವಾಕ್ಯಾಂಶದಲ್ಲಿ ಅಲಂಕಾರೋನು ಬರೆಲೆ

- ಕನಕಲ್ಲುದ್ದೊಲ ನಿಲಪ್ರದದುಂತಿನ ಗುಮ್ಮಟೆರ್ಲೋ
- ಗುಡಿಕುಲ್ಲೋ ಧರ್ಮದ ಪದಿಕುಲ್ಲೋ

IV. ಮುಲ್ಲ ಕೊರ್ತಿನ ಸಬ್ಜೆಲೆನ್ ಗಳನ್ದ್ ವಾಕ್ಯ ಮುಲ್ಲಲೆ

ಮೆಯಿ ಕೊಕ್ಕರ್ದುಂತುನೆ, ದುನಿಪ್ಪ, ದೂರಿಪ್ಪ, ತೆಲೀಪ್ಪ, ಕುರೆಲ್, ಬಯಕೆ

ಚಟುವಟಿಕೆ

- “ಕವಿಗಳು ಕಂಡ ತುಳುನಾಡು” ಕನಾಟಿಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಈ ಬಾಹುನು ಓದುಲೆ.
- ತುಳುನಾಡ್ ಪಿರಾಕ್ಕೆದ ಕನ್ನಡ ಕಟಿಕುಲೆನ ಪಟ್ಟಿ ಮಲ್ಲುಲೆ
- ತುಳುನಾಡ್ ಬಗೆಚ್ಚ ಬೇತೆ ಕಟಿಕುಲು ಬರೆತಿನ ಕಟಿತೆಲೆನ್ ಸಂಪರ್ಪಿಲೆ

* * * *

“ನೃತ್ಯದಾತ್ ಮಲ್ಲೆ ಪಣಪುದಾತ್ ಪೋರ್ಲು
ಅಲಿವಾಜೋದಾತ್ ಉರುಟು
ತಿತ್ಕಾ ತೋಳಿಸುಂಡು ತುಳುನಾಡ್”

– ಪಂಜುಲ್ ಪಾಣ್ಡನ

ಗದ್ಯಪಾಠೋ – 3

ಯಕ್ಷಗಾನ ‘ಆಟೋ’

ಉಳತ್ತಿಲ್ಲಾ:

ಯಕ್ಷಗಾನ ಕರಾವಳಿ ಕನಾಟಕೋದ ಪೆಮ್ಮೆದ ಜಾನಪದ ಕಲೆ. ನೇಟ್ ಪದೋ, ಪಾತೆರ, ನಲಿಕೆ, ಬಣ್ಣಾರಿಕೆ ದುತ್ತೆತೆ ಇಂಚ ಮಾತಲ ಒಮ್ಮೆತ್ತಾನ ಶಾಸೀಯ ನಿಲೆತ ಹಿಮ್ಮೇಳ ಮುಮ್ಮೇಳ ಸೇರ್ಹಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಉಂದೊಂಜಿ ಶಿಷ್ಟ ಚೌಕಟ್ಟೋಗ್ ಸೇದಿನ ಜಾನಪದ ಕಲೆಂದ್ಲ್ ಪುಗರೆ ಉಂಡು. ಯಕ್ಷಗಾನೋಡು ಆಟೋ ಬೋಕ್ಕ ಕೊಟೋ ಪನ್ನಿ ರದ್ದು ಎಗೆಲುಲ್ಲ. ನೆಟ್ಟ್ ಬೇಲೆ ಬೆನಿನ ಸಾರಗಟ್ಟಿ ಕಸುಬು ಬೊಕ್ಕ ಹವ್ಯಾಸಿ ಕಲಾವಿದೆರಲ್ಲೋ. ಅವ್ವೇತೋ ಆಟೋದ ಮೇಳೊಲು ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಲೆಡ್ ಅರೆಗಾಲೋದ ಆಜಿ ತಿಂಗೊಳು ತಿಗಾಟಿ ಮಲ್ಲುವ. ಪುರಾಣ, ಇತಿಹಾಸ, ಜಾನಪದ ತಿಲ್ಲೆ ಇತ್ತಿನ ಪ್ರಸಂಗೋಳ್ನ್ ಗೊಬ್ಬಿದು ಜನೋಕ್ಕೆ ಗೇನೋದ ಬಟ್ಟು ದಿಂಜವ.

ಇನಿಕೊಡೆಡ್ ಯಕ್ಷಗಾನೋ ಆಟೋಲು ಕನಾಟಕೋದ ಗಡಿಕಡತ್ತೋದ್ ದೇಸೋಪಿದಯಿ ದೇಸೋಲೆಗ್ ಪಸೆರ್ದೋಂಡ್. ಅಂಚನೆ ಜಾಗತಿಕ ರಂಗಭೂಮಿದ್ ನೆಗತ್ತೊಂದುಂಡು. ಈ ಕಲೆತ ಸತ್ಯೋ ಸಿಟ್ಟಂದಿಲೆಕ ಕಾತೋನುನ ಮಲ್ಲ ದಣ್ಣೋ ನನದ ಜನಾಂಗ ತನ್ಕೆ ಪ್ರಗೆಲ್ಗ್ ದೆತೋನೋಡಾಯಿನ ಅಗತ್ಯ ಉಂಡು.

‘ಆಟೋದಾಯಗ್ ಜೀಟಿಗೆದಾಯಡ ಕಣ್ಣ್ ಪಂಡ ದಾದ ಅಜ್ಞೇರೇ? – ಬೆಂದೊಟ್ಟುಡ್ ಮೋನ ದಕ್ಷೋಂದಿತ್ತಿ ರಂಗಜ್ಜರಡ ಪುಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲೆ ಕೇಸ್ನ್ ಬೃರಾಸ್ ದ್ ಮೋನ ಒಜ್ಜೋಂಡ್ ಪಿದಯಿ ಬತ್ತಿನ ರಂಗಣ್ಣ್ “ಅವ್ವೇರ್ ಮಗ ನಿನದ ಅಂಚ ಪಂಡಿನಿ”ಂದ್ ಕುಡ ಆಯಗೇ ಸವಾಲ್ ಪಾಡ್ಯೇರ್.

“ಅವು ನಮ್ಮ ಬೇಲೆದ ಕಿಟ್ಟಿ ಪಂಡಿನಿ ಅಜ್ಞೇರೆ. ಮಾಮಣ್ ಆಯಗ್ ಎಂಚಿನ ಬೇಲೆ ಪಂಡೇರೆಗೆ. ಇಲ್ಲಲ್ ಈತ್ ಜನ ಚಾಕಿರಿದಕ್ಕು ಉಲ್ಲೇರ್. ಅಂಡ ದನಿಕುಲೆಗ್ ಯಾನೇ ಆವೋಡು. ಆಟೋದಾಯಗ್ ಜೀಟಿಗೆದಾಯಡ ಕಣ್ಣ್”ಂದ್ ಪಂಡೆ.

ಗೋಪಾಲನ ಪಾತೆರ ಕೇಂದ್ರ ರಂಗಣ್ಣ ಕೊಡಿತೆಲಿಕೆ ತೆಲಿತೆರ್‌. ಬೊಂಬಾಯಿಗ್ ಕೊರ್ಕು ಆರ್ಥಿಕ ಮಲ್ಲ ಮಗಳ್ ಮಮತನ ಮಗೆ ಗೋಪಾಲೆ. ಮಮತನ ಕಂಡನಿ ಬೊಂಬಾಯಿದ್ ರಂಗಣ್ಣ ಹೋಟೆಲೆದ ದನಿ. ಗೋಪಾಲೆ ಅಲ್ಲನೆ ಪುಟ್ಟಿ ಬಲತ್ತಿನಾಯಿ. ಸಾಲೆಡ್ ಪಶ್ತನೆಟ್ ಓದೊಂದುಪ್ಪುನೆ ಆಯೆ ರಚಿಟ್ ಉರುಗು ಬ್ಯಾಡೆ. ರಂಗಣ್ಣನ ಒರಿಯೆ ಮಗೆ ರಮೇಶ್ ಇಲ್ಲದ ಬೆನ್ನಿ ಸಾಗೋಲಿ ಮಾತಾ ಶೂವೋಂದುಲ್ಲಿ. ಬೇಲೆದಕ್ಕು ಏಪಲಾ ಆಯನ ಪನ್ನಿ ಬೆನ್ನಿ ಮೀರಯೆರ್. ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಕಿಟ್ಟಿನ ಪಾತೆರದ ಉಳಿಮುಮ್ರ ದಾದಾಂದ್ ರಂಗಣ್ಣಗ್ ಗೋತ್ತಾಂಡ್. ಆರ್ ಮೆಲಾನೆ ಚಿಟ್ಟೆದ ಮಿತ್ತ ಕುಲ್ಲುದು ಗೋಪಾಲನ್ ಕೈತಡೆ ಲೆತ್ತ್ದಾ ಪಂಡೆರ್.

“ಶೂಲ ಬಾಲೆ....ದುಂಬು ಮಾತ ಇತ್ತೆದ ಲೆಕ ಕರೆಂಟ್‌ದ ಬೊಲ್ಲು ಇಜ್ಜ್ಯಾಂಡ್. ಅಪಗ ದೊಂದಿ ಬೊಲ್ಲುದ ಆಟೊನೇ ನಡತೊಂದಿತ್ತಿನಿ. ರಂಗತಳೊದ ಮಿತ್ತ ದೊಂದಿ ಪತೊಂದಿನ ಜೀಟಿಗೆದಾಯೆ ಓಲು ಉಂತುವೆನೋ, ವೇಸೊದಾಯೆ ಆಯನಂಚೇ ಪ್ರೋವೋಂದುಪ್ಪುವೆ. ದಾಯಿಪಂಡ ಜೀಟಿಗೆದ ಬೊಲ್ಲು ಬುರ್ಬಾಂಡನೇ ಆಯನ ಮೋನೆಗ್ ಬರೆತಿನ ಪಚಿಬಣ್ಣಿನೆಗತ್ತ್ದಾ ತೋಜನೆ. ಅಯಿಕೆ ದೆತ್ತನೆಗ್ ಪತ್ತನೆಗ್ ಮಾತ ಒರಿಯನೇ ನೋಟೊದೀಂಡ ಆಟೊದಾಯಗ್ ಜೀಟಿಗೆದಾಯಡ ಕಣ್ಣಾಂಡ್ ಗಾದೆ ಪನ್ನೆರ್”.

ಗೋಪಾಲೆ: ಈ... ಅವ್ವಂಚನಾ ಅಜ್ಞರೇ... ಬೊಕ್ಕು ರಮೇಶ ಮಾಮ ಮಾತೆಗ್ಗಾ ಪಾಪ ಕಿಟ್ಟನ್ ಒರಿಯನೇ ದಾಯೆ ಲೆಪ್ಪೊಡು? ಪಂಡಿಲೆಕ ಅಜ್ಞರೇ, ಆಟೊ..ದೊಂದಿ..ಜೀಟಿಗಿಂಡ್ ಪಂಡರತ್ತೆ.! ಆವು ಎಂಬಿ ಆಟು? ಬೊಲ್ಲಬೊಲ್ಲುದ ಕ್ರಿಕೆಟು, ಅತ್ತ ಪ್ರುಟ್ ಬಾಲಾ?

ರಂಗಣ್ಣ: ಅವು ಬಾಲ್ ಗೀಲ್ ದಾಲತ್ತ್..ಆಟೊ ಪರಿಡ ಯಕ್ಕಾನ. ರಂಗತಳೊಡು ಇಲ್ಲಿಂಡೀ ನಡಪುನ ಬಯಲಾಟ.

ಗೋಪಾಲೆ: ಯಕ್ಕಾನ ಆಟೊ ಪಂಡ ದಾದಜ್ಞರೇ?

ರಂಗಣ್ಣ: ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್ಡೊ ಭೂತ, ದೃವ, ನಾಗಾರಾಧನೆ, ಇತ್ತಿಲೆಕನೇ ಯಕ್ಕಾರಾಧನೆಲಾ ಒಂಜಿ ಆರಾಧನಾ ಕಲೆ. ನೆಟ್ಟು ಪುರಾಣೋದ ಕತ್ತಲ್ಲೊನ್ ನಮು ಕಣ್ಣ ದುಂಬು ನಡತಿಲೆಕ ಕಲಾವಿದರ್ ಗೋಬ್ಬಾದು ತೋಜಾವರ್. ಯಕ್ಕಾನೊದ ಹಿಮ್ಮೇಳ ಬೊಕ್ಕು ಮುಹ್ಮೇಳದಕ್ಕು ತನ್ನಕ್ಕೆ ಕಲಾಚಾತುಪ್ರದು ಪುರಾಣಲೋಕೊನೇ ನಂಕ್ ಜತ್ತ್ ತೋಜಾವರ್.

ಗೋಪಾಲ: ಅಜ್ಞಾ..ಯಕ್ಕಾನೊ ಆಟೊಗು ಆತ್ ಮಲ್ಲ ಸಗ್ಗಿ ಉಂಡಾ? ಅಮ್ಮುರ್ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಬೊಂಬಾಯಿಗ್ಗು ಈ ಆಟೊದಕ್ಕು ಬರೊಂದುಪ್ಪುವೆರ್ಗೆ.

ರಂಗಣ್ಣ: ಯಕ್ಕಾನೊ ಬುಳೆದಿನಿ ಕಡಲಕರೆಟಾಂಡಲ್ ಇತ್ತೆ ಪರವ್ರಾರುಗುಲ್ ಅಯ್ತು ಕಮ್ಮೆನೊ ಗಮೆಸೊಂದುಂಡು. ಕಡಲ್ಲಾದ ಆಯರೆಡ್ಲು ನಮು ಚಿಂಡೆಮದ್ದಳೆದ ಅಬ್ಬರ ಕೇನೊಂದುಂಡು. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶೊದ ಕೂಚಿಪುಡಿ, ತಮಿಳ್ನಾಡ್ ತೆರುಕಾತ್ತು, ಕೇರಳೊದ ಕಥಕಳಿ- ಉಂದು ಮಾತ ಯಕ್ಕಾನೊದ ಒಪ್ಪಪುಟ್ಟಿ ಕಲೆಕ್ಕು. ನಮ್ಮಲ್ಲದ ಆಟೊಡು ತೋಕಾಯಿ ತಿಟ್ಟು, ಬಡೆಕಾಯಿ ತಿಟ್ಟು ಬೊಕ್ಕು ಬಡಾಬಡೆಕಾಯಿ ತಿಟ್ಟು ಪನ್ನಿ ಮೂಜಿ ಎಗ್ಗೆಲೊಟ್ಟಿಗೆ ಉಂಡು. ತುಳು ತಿಟ್ಟಾಂಡೊಲಾ ಉಂಡು.

ಗೋಪಾಲೆ: ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಎಗ್ಗೆಲು ದಾಯೆಗಾದ್ ಉಂಡಾಂಡಜ್ಞಾ?

ರಂಗಜ್ಞ: ತೂಲ ಮಗಾ, ನಮ್ಮ ಉರುದ ರೀತಿ ರಿವಾಜಿಗ್ನಾ ನಿಕ್ಕೆ ಬೊಂಬಾಯಿದ್ದ್ಕೆ ರೀತಿ ರಿವಾಜಿಗ್ನಾ ಎತ್ತಾಸಿ ಉಂಡತ್ತಾ? ಅಂಚನೇ ಯಕ್ಕಿಗಾನೊಡ್ಡಾ ಕೆಲವು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ತರ ಬೇದೋಲುಲ್ಲ. ಕಾಸ್ತೋಡು ಸೇರ್ಪಂಚ ನಮ ತುಳುನಾಡ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆದ್ ತನೋಕಾಯಿ ತಿಟ್ಟು ಒಡಿಪು ಕುಂದಾಪುರದಂಚಿ ಬಡಕಾಯಿ ತಿಟ್ಟು ಬೊಕ್ಕು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗ್ ಪ್ರೋಂಡ ಅಲ್ಲಿ ಬಡಾಬಡಕಾಯಿ ತಿಟ್ಟು ತೂವೆರೆ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ನೆನ್ನೋ ಒಟ್ಟಾದ್ ಪದುವಲಪಾಯಂದೊಲಾ ಪನ್ನೋ. ನೆಟ್ಟು ಮಲ್ಲ ಎತ್ತಾಸಿ ದಾಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ತುತ್ತೆತ್ತ, ನಲಿಕ ಬೊಕ್ಕು ಹಿಮ್ಮೇಳ ವಾದ್ಯೋಲೆದ್ ಎಲ್ಲ ಮಟ್ಟೆದ ಬೇದೋಲೆನ್ ತೂವೋಲಿ. ಆಂಡ ಉತ್ತರ ಕನಾರಿಟಕೊದಂಚಿ ಪ್ರೋಂಡ ಅಲ್ಲಿದ ದೊಡ್ಡಾಟ, ಸಣ್ಣಾಟ, ಪಾರಿಜಾತ, ಕರಪಾಲ ಮೇಳ ಇಂಚಿನ ಮಾತ ಆಟೊದ ಬರಿಭಾಂದೊಗು ಸೇರ್ಪಂಡಲಾ ಅವೆಟ್ ದಿಂಜ ಎತ್ತಾಸಿ ಉಂಡು. ಅಂಚಾದೆ ಅವೆನ್ ಮೂಡಲಪಾಯಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೇರ್.

ಗೋಪಾಲೆ: ಅತ್ಯಜರ್ರೇ, ಈ ಆಟೊಲೆದ್ ಕತೆ, ಪಾತೆರಕತೆ, ಪದೊ ಮಾತ ಉಪ್ಪಂಡತ್ತ. ಅವೆನ್ ನಾಟಕದ ಲೆಕೊನೆ ಬರೆದ್ ಬಾಯಿಪಾಟ ಪನ್ನೋ?

ರಂಗಜ್ಞ: ನಿನ್ನ ಸವಾಲ್ ಎಡ್ಡೆ ಉಂಡು ಬಾಲೆ. ಯಕ್ಕಿಗಾನೊಗ್ನಾ ನಾಟಕೊಗ್ನಾ ರಾತ್ರೆ ಪಗೆಲ್ ಎತ್ತಾಸಿ ಉಂಡು. ಯಾನ್ ಎಕ್ಡ್ ಪಂಡಿಲೆಕ ಆಟೊದು ಪುರಾಣ ಜಗತ್ತೊ ಪೆರಪ ಸುಟ್ಟಿ ಆಪ್ಪಂಡು. ಹೆಚ್ಚಾದ್ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ, ದೇವಿ ಭಾಗವತ ಬೊಕ್ಕು ಬಾಕಿ ಪುರಾಣೋಳೆ ಕತೆನ್ ಗೊಬ್ಬುವೇರ್. ಅಯಿಕ್ ಪ್ರಸಂಗ ಪಂಡ್ ಪುದರ್. ಅವ್ಯ ಪದೊಕ್ಕೆ ರೂಪೊದು ಉಪ್ಪಂಡು. ಪಾರ್ತಿಸುಬ್ಬನಂಚಿನ ಮಾಮಲ್ ಕಬಿನಕ್ಕು ಅವೆನ್ ಮುಡೆತ್ತೇರ್. ಇಂಚೊಗು ಇತಿಹಾಸ, ಜಾನಪದ, ಕಟ್ಟಕತೆಲ್ಲನ್ನ ಕೆಲವು ಪ್ರಸಂಗಕರ್ತುಲು ರಂಗೊಗು ಕನತ್ತೊದರ್. ಭಾಗೋತ್ತೇರ್ ಪ್ರಸಂಗೊದ ಪದೊಕ್ಕೆಗ್ ರಾಗ ಶಾಳ ಪಾಡ್ ರಂಗಿತೊಡು ಪನ್ನೋ. ಜಿಂಡೆ, ಮುದ್ದಳೆ ಬೊಕ್ಕು ಶ್ರುತಿದಷ್ಟು ಅಯಿಕ್ ಸರಿಯಾದ್ ಒತ್ತುಸೊರ ಕೊಪೇರ್. ವೇಷಧಾರಿನಕ್ಕು ಆಯಾಯ ಪಾತ್ತೊಡು ರಂಗತಳೊದ ಮಿತ್ತೊ ನಲಿತ್ತೊದ್ ತನೋಕ್ ಸ್ವರ್ಂತ ಕಾತುಪ್ರಾಡು ಬರಿಯಗೊರಿ ಪಾತ್ತೊದ್ ಕತೆನ್ ಬುಳಿಪಾವೇರ್. ನೆಕ್ ಅರ್ಥಗಾರಿಕೆಂದ್ ಪನ್ನೋ. ವೇಸೊ ನಲಿಕ ಇಜ್ಞಾಂದಿನ ತಾಳಮದ್ದೊಲಿ ಕೊಟೊಡು ಈ ಅರ್ಥಗಾರಿಕೆನೇ ಮುಖ್ಯ.

ಗೋಪಾಲೆ: ಪಂಡಿಲೆಕ ಈ ಆಟೊಲು ವರ್ಷ ಇಡೀ ಉಪ್ಪಂಡಜ್ಞರೆ?

ರಂಗಜ್ಞ: ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಆಟ ಗೊಬ್ಬೆರೆ ಸರಿಯಾಯಿನ ಕಾಲ ಪಂಡ ಅರೆಗಾಲ. ಮೇಳೊಲು ವಾ ದೇವಲೋಡು ತಿರ್ಗುಟೊಗು ಪಿದಾಡ್ ವೋನಾ ಅಲ್ಲ ದೀಪೋಲಿ ಪಬೋರದಪಗ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟೇರ್ ಓಂದಾಂಡು, ಬೊಕ್ಕು ಪತ್ನಾಚೆಗ್ ಗೆಜ್ಜೆಗಿದ್ಪುನಿಂದ್ ಲೆಕ್ಕೆ. ಆಂಡ ಇತ್ತೆ ಬಸರ್ ಉಂತುಂಡಲಾ ಮರತ ಪನಿ ಉಂತಾಂದ್ ಪಂಡಿಲೆಕ ಅರೆಗಾಲ-ಮರಿಯಾಲ ಇಡಿ ಆಟ ಉಪ್ಪಂಡು. ಪೇಂಟ ಪಟ್ಟಣೊಲೆದ್, ಮಲ್ಲಮಲ್ಲ ಸಭಾಂಗಣೊನು ಬಾಡಾಯಿಗ್ ದೆಶೊಂದು ಟಕೆಟ್ ದೀರ್ ಆಟ ಗೊಬ್ಬನವು ರೂಡಿಯಾತ್ತಾಂಡ್.

ಗೋಪಾಲೆ: ಯಕ್ಕಿಗಾನೊಡು ಈತ್ ಮಾತ ಉಂಡು ಅತ್ತೆ ಅಜ್ಞರೆ...ನೆನ್ನೋ ಕೇನ್ನಗ ಎಂಕೊಲಾ ಒಂಜಿ ಆಟ ತೂವೋಡುಂದು ಆಸೆ ಆವೋಂದುಂದು.

ರಂಗಜ್ಞ: ಅಯಿಕ್ ದಾನೊಡು ಮಗಾ? ಎಲ್ಲಾಂಚಿ ಪುಣ್ಯಮೆದಾನಿ ನಮ್ಮ ಕಂಬ್ಯಾದ ಭಾಕ್ತಿಮಾರ್ಗ ಕಂಡೊಡು ಉರುದ ಪತ್ರ ಸಮಸ್ತೇರ್ನ ಪರಕೆದ ಆಟ ಉಂಡು, ‘ದೇವಿ ಮಹಾತ್ಮೇ’ ಪ್ರಸಂಗ; ಕಟೀಲ್ ಮೇಳೊದಕ್ಕು ಗೊಬ್ಬುವರೋ. ನಿಕ್ಕೆಲಾ ತೂವೂಲಿ.

ಗೋಪಾಲೆ: ಆವಜ್ಞ.ಆ ಆಟೊನು ಯಾನ್ ತಪ್ಪಂದೆ ತೂಪೆ. ಆಂಡ ಆನಿ ಈರ್ ಎನ್ನ ಒಟ್ಟುಡೇ ಉಪ್ಪೊಡು ಆವೆ.

ರಂಗಜ್ಞ ಗೋಪಾಲನ ಪಾತೆರೊಗು ತರೆ ಆಡಾಯೆರ್. ಅಜ್ಞ ಪುಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಿಲ್ಲಾಗ್ ಪೋದು ಕಾಂಡೆದ ಚಾ ತಿಂಡಿ ಮಲ್ತೇರ್. ಆಯೆ ಆಟೊ ತೂಯೆರೊಗಾತ್ರ ಕೊಡಿಕಾರ್ಡೇ ಕಾತೊಂದಿತ್ತೆ.

ಪರಕೆದ ಆಟೊದ ದಿನ ಬತ್ತಾಂಡ್. ಕಟೀಲ್ ಮೇಳೊದಕ್ಕು ಕಾಂಡನೇ ಲಾರಿ ಬೊಕ್ಕ ಬಸ್ಟೊ ಬತ್ತಾಂಡ್ ಆಟೊಗು ಬೋಡಿತ್ತಿ ಅಟ್ಟನೆ ಮಲ್ತೇರ್. ಭಾಕ್ತಿಮಾರ್ಗ ರಂಗತಳೊ ಪಾಡ್ಯೇರ್! ರಾತ್ರಿ ರಂಗಜ್ಞರ್ ಇಲ್ಲಾಡ್ ಉರ್ಧ್ವಾಗ್ಗೆ ಒಣಸೊಲ್ ಇತ್ತಾಂಡ್. ಗೋಪಾಲೆ ಕಾರಿದ್ದೊ ಬಯ್ಯ ಮುಟ್ಟ ಆಟೊದಕ್ಕೆನ ಒಟ್ಟುಗೇ ಇತ್ತೆ. ಆಟೊ ಸುರುವಾಪುನ್ಸ್ಕೆ ಒಂತೆ ದುಂಬು ದೇವರೆ ಪೂಜೆಗ್ ಮಾತೆರ್ಲೂ ಸೇರ್ಯೇರ್. ಸಿರಿವೇಷೊತ ಐತ್ತಪ್ಪಣಿ ರಂಗಜ್ಞನ್ ಚೌಕಿದ ಉಲಾಯಿ ಲೇತೊಂದು ಪೋಯೆರ್. ಗೋಪಾಲೆಲಾ ಬೆರಿಯೇ ಪೋಯೆ. ಅವುಲು ಕಲಾವಿದರ್ ರಾಂಡ್ ಸಾಲ್ಡ್ ಕುಲ್ಲುದು ಬಣ್ಣ ಬರೆಪುನೆನ್ ತೂದು ಐತ್ತಪ್ಪಣಿಡ ಕೇಂಡೆ.

ಗೋಪಾಲೆ: ಐತ್ತಪ್ಪಣಿ, ಈತ್ತೆಲ್ಲು ಟೆಂಟ್ ಉಲಾಯಿಡೇ ನಿಕ್ಕು ಆಟೊ ಗೊಬ್ಬುವರಾ ದಾನೆ?

ಐತ್ತಪ್ಪಣಿ: ಇಜ್ಞಿ ಭಾಲೆ ಉಂದು ಬಣ್ಣೊದ ಇಲ್ಲ. ನೆಕ್ಕೊ ಬೋಕಿ ವನ್ನೆರ್. ಅಲ ಅವುಲು ದೇವರ್ನು ಪೆಟ್ಟೆ ಉಂಡು, ಅಯಿತ ಎದ್ದೊಡ್ ರಾಂಡ್ ಸಾಲ್ಡ್ ವೇಷದಾರಿಳೆನ ಪೆಟ್ಟೆ ತೋಜುಂಡತ್ತಾ? ಹೀಟಿಕೆ ವೇಸೊ, ಎದ್ದೊ ವೇಸೊ, ಬಣ್ಣೊದ ವೇಸೊ, ಸಿರಿ ವೇಸೊ, ಪುಂಡು ವೇಸೊ.... ಇಂಚ ತರಾವಳಿ ವೇಸೊದಕ್ಕು ಅಲ್ಕಲ್ ಪೆಟ್ಟೆದ ಕ್ಯೆತಲ್ ಎದ್ದರೊ ಕುಲ್ಲುದು ಮೋನೆಗ್ ಬಣ್ಣ ಬರೆವೊಂದುಲ್ಲೇರ್.

ಗೋಪಾಲೆ:ದೇವರೆಗ್ ಸರಿ ಎದ್ದೊರಾದ್ ಅಡ್ಡೊಗೊರಿ ಕುಲ್ಲುದೆರತ್ತಾ.... ಅವು ಏರ್?

ಐತ್ತಪ್ಪಣಿ: ಅವು ಎಂಕ್ಕೆ ಮೇಳೊದ ಹಾಸ್ಯಗಾರೆ. ಯಿಕ್ಕಗಾನೊಡು ಹಾಸ್ಯಗಾರಗ್ ಭಾಗೋತೆರ್ಡ್ ಬೊಕ್ಕ ರಾಂಡೆನೇ ಸಾಫನ್. ಪ್ರಸಂಗೊದ ಕಡೆ ಮುಟ್ಟಲಾ ಆರ್ಥ ವೇಸೊ ಉಪ್ಪಂಡು.

ಗೋಪಾಲೆ: ಅಲ್ಲ ಒಂಜಿ ಅಜ್ಞರ್ ಸೀಂಕ್ರೊಡ್ ಬೊಲ್ಲು ಪುಲ್ಲಿ ದೀವೊಂದುಲ್ಲೆರತ್ತಾ.... ಅವು ದಾದವು?

ಐತ್ತಪ್ಪಣಿ: ಆ ಅಜ್ಞರ್ ಆವಾಂಡ್ನ ಈ ರಂಗತಳೊದ ಮಿತ್ತ ತೂಲ. ಆರ್ ಬಣ್ಣೊದ ಸೀನಪ್ಪಣಿ. ಆರ್ ಶುಂಭನ ವೇಷ ಪುಲ್ಯಕ್ಕೆಲುಗು ಬಪ್ಪಂಡು. ಆಂಡ ಎಕಜೇ ಚುಟ್ಟಿ ದೀಯೆರ ಸುರು ಮಲ್ತೇರ್.

ಗೋಪಾಲೆ: ಚುಟ್ಟಿ ಪಂಡ?

ಐತ್ತಪ್ಪಣಿ: ಅರಿನ್ ಸಣ್ಣ ಕಡೆದ್ ಒಂದ ಮಲ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಖಿನಿಸುಣ್ಣ ಬಿರಾದ್ ಪಾಕಬಪಾಂಡ ಸೀಂಕ್ರೊದ ಕಡ್ಡಿಡ್ ಮೋನೆದ ಸುತ್ತ ಪಾಡುನ ಪುಲ್ಲಿಗ್ ಚುಟ್ಟಿ ದೀಪುನು ಪನ್ನೆರ್. ಅವು

ನುಂಗಿಲೆಕೊನೇ ಅಯಿತ ಮಿತ್ತು ಕುಡ ಕುಡ ಪುಲ್ಲಿ ದೀಪೋಂದೇ ಪೋಪೇರ್. ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ರದ್ದೋ ಮೂರಿ ಇಚ್ಛೆಷ್ಟಿಂದ್ ಅವು ರದ್ದರೆ ಇಂಚಿದಾತ್ ಉದ್ದ ಬರೋಡು. ಮೂರಂಕುಗು ಬೋಕ್ಕು ಮುಂಡೂದ ಅರುಕು ಲೀಂಬೆ ಪ್ರಲಿತಾತ್ ಮುಲ್ಲ ಪರೀಕ್ಷಾ ಉಂಡೆ ದೀದೋ ಅಯಿತ ಮಿತ್ತು ತಡೆ ಕಿರೀಟ ದೀತಾನಗ ಬಣ್ಣೊದ ವೇಸೊ ತಯಾರ್. ಅಯಿತ ದುತ್ತೈತೊಗು ಬಾಕಿ ವೇಸೊಳಿಂದ್ ಜಾಸ್ತಿ ಜವ್ವಳಿ ಬೋಡಾಪುಂಡು. ಒಂಜಿ ಗಳಿಗೆ ಬತ್ತು ಪೋಪಿನ ವೇಸಾಂಡಲೂ ಬಣ್ಣೊದ ವೇಸೊದ ಹಿರವುದು ಮಸ್ತು ದಣ್ಣೆ ಉಂಡು.

ಗೋಪಾಲೆ: ಅಭಿ...ಬಣ್ಣೊದ ವೇಸೊ ಪಂಡ ಈತ್ ಬಂಜ ಉಂಡತ್ತೆ! ಇತಪ್ಪಣಿ, ಅವಲು ಅಜಕ್ಕೊಲುಡು ಪಾಕ ಮಣಿಸರಕ್ ಬೋಕ್ಕು ಬಣ್ಣೊಬಣ್ಣೊದ ಕುಂಟುಲು ನೇಲೋಂದುಲ್ಲತ್ತು, ಅವನ್ ಮಾತ ನಿಕ್ಕು ಪಾಡೊನ್ಯೆರುಂಡೆ?

ಇತಪ್ಪೆ: ಅಂದ್ ಗೋಪಾಲ; ಆಯಾಯ ವೇಸೊಳೆಗ್ ಬೋಡಿತಿನ ಮಣಿಸಾಮಾನ್ ಮೂಲುಂಡು. ರಾಜ ವೇಸೊದ ಕಿರೀಟ, ಪರಿಕಿ, ಕೇಸರಿತಟ್ಟಿ, ದೇವಿನ ಕಿರೀಟ, ಪೇಟ್ಟಿ, ಕಣಾಪತ್ರ, ಕೆನ್ನಪೂರ್, ಭುಜಕೆತ್ತಿ, ಕೃಕೆಟ್ಟು, ತೋಳುಟ್ಟು, ಎದೆಪದಕ, ಅಡ್ಡಿಗೆ, ಡಾಬು, ಕಾರ್ಡ ಪಟ್ಟಿ, ಗೆಜ್ಜೆ ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪದ್ದೆಲು ಉಲ್ಲ. ಅಂಚನೆ ದಗಲೆ, ಸೋಗೂಲೆ, ಬಾಲಮುಂಡು, ಅಂಗಿ, ಅಂಡ್, ರುಮಾಲ್, ಸೀರೆ, ರವಕೆ, ಟೋಪಾನ್ ಇಂಚ ತರಾವಳಿ ತುತ್ತೈತೊಲುಲಾ ಉಂಡು! ಉಂದು ಮಾತಾ ತೆನಾಳಿಯ ತಿಟ್ಟುಡ್ ಗಳಸುನ ತುತ್ತೈತೊಲು, ಬಡಕಾಯಿ ತಿಟ್ಟುದ ಈ ವಸ್ತೇಲೆಡ್ ಒಂತೋಂತ ಎತ್ತಾಳಿ ಉಂಡು. ಸರಿ ಬಾಲೆ ಎನ್ನವು ಇನ ದೇವಿನ ವೇಸೊ, ಯಾನ್ ವೇಸೊಗ್ ಕುಲ್ಲುವೆ. ಈ ನಿನ್ನ ಅಜ್ಞೆರಾಡೆಗ್ ಪೋಲ.

ಗೋಪಾಲೆ: ಅವು ಇತಪ್ಪಣಿ; ಈರೆಡ್ ಮಸ್ತು ವಿಚಾರೋಲು ತೆರಿಂಡ್. ಸೋಲ್ಲೆಲು.

ರಂಗಕ್ಕೆ: ಗೋಪಿ, ಇಂಚಿ ಬಲ ಮಗ, ಮೂಲು ದೇವೆರ್ಹು ಪೂಜೆ ಆಪೋಂದುಂಡು.

ಗೋಪಾಲೆ: ಅಜ್ಞೆರೆ, ದೇವೆರ್ಹುಪೂಜೆ ಆನಗ ಅವಲು ಪದೋ ಪನೋಂದುಲ್ಲೆರತ್ತು..ಅವರಾಯೆ? ಒಟ್ಟಿಗು ಇರ್ರೆ ಹಾಸ್ಯಗಾರೆರ್ಲು ಉಲ್ಲೆರ್.

ರಂಗಜ್ಜಿ: ಅವು ಭಾಗೋತ್ತೋ ‘ಗಜಮುಖಿದವಗೆ ಗಣಪಗೆ....!’ ಪದ ಪನೋಂದುಲ್ಲೆರ್. ನೆಕ್ಕು ಜೋಕಿ ಪೂಜೆಂದ್ ಪುರದ್ರಾ..ಒಟ್ಟಿಗುಪ್ಪುನಕ್ಕು ಕೋಡಂಗಿ ವೇಸೊದಕ್ಕು. ಅಕ್ಕು ದೇವೆರೆಡ ಅಪ್ಪಣಿ ದೆಶೋಂದು ರಂಗತಳೊಗು ಪೋಪೇರ್. ಬಲ ನಮ ಪುರಾದ ದೆಶೋಂದು ಬೇಗ ಸಭೆಟ್ ಪೋದು ಕುಲ್ಲುಗು. ಆಟ ಸುರುವಾಯೆರಾಂಡ್.

ರಂಗಜ್ಜಿ ಗೋಪಾಲನ್ ಲೆಶೋಂದು ರಂಗತಳೊದ ಎದ್ರೋ ಬತ್ತೋದ್ ಕುಸುಂಡು ಕುಲ್ಲುವೆರ್. ಆತ್ ಪೋರ್ತುಗು ಕಂಡ ನಿಲಿಕ್ಕೆ ಜನ ಸೇರಿತ್ತೊಂಡ್. ಒಂಜಿ ಮೃಟ್ ಚಕ್ಕಲಿ-ಚರ್ಚುಮುರಿ-ಸೋಜ ಸರ್ಬತ್ತು ಮಾರೋಂದಿತ್ತೋ. ನನೋಂಜಿ ಮೃಟ್ ಬೇಂಡ್ ವಾಡ್- ಗನ್ರೋದ ಅಭ್ಯರ ಜೋರಾದಿತ್ತೊಂಡ್.

ಗೋಪಾಲೆ: ಅಜ್ಞೆರೆ, ಆಟೊಡು ಚೆಂಡೆ ಮದ್ದಳೆ ಶ್ರುತಿ, ಜಾಗಟೆ ಮಾತ ಉಪ್ಪುನಗ ಬೇಂಡ್ ಗನ್ರೋ ದಾಯೆಗ್?

ರಂಗಜ್ಞ: ಆಟೋಗು ನಿಜವಾದ್ ಅವು ಮಾತ ಅಗತ್ಯ ಇಜ್ಜ್ಯ ಮಗ, ಅಂಡ ಇತ್ತೆತ್ತೆ ಪರಕೆದ ‘ದೇವಿ ಮಹಾತ್ಮೆ’ ಗೊಬ್ಬಾವುನಕ್ಕು ಬೇಂದ್ರೂ ವಾದ್ಯ ಗನಾರಲ್ ಬೆಡಿಮದ್ರಾಲೆನ್ ಗಳಸುವರ್ತೆ. ರಂಗತಳೊದ ಮಿತ್ರ ಮಿನಿಯೆಚರ್ ಲೈಟ್, ಪ್ರಾತ ಸಿಂಗಾರ, ಮಾತ ಮಲ್ಲುವರ್ತೆ. ಉಂದು ಯಕ್ಕಾನೊದ ಸಂಪ್ರದಾಯೋಗು ಆತ ಸರಿಬರಂದ್.

ಗೋಪಾಲೆ: ಅಜ್ಜರೆ, ಕೋಡಂಗಿ ವೇಸೋಲು ನಲಿತೊಂದಿತ್ತಿಲೆಕೊನೆ ರಡ್ಡ ಕರೀಟೊ ಕಟ್ಟಿ ಜವನ್ನೇರ್ ಬತ್ತೆರತ್ತಾ..ಅವು ಏರ್?

ರಂಗಜ್ಞ: ಅವು ಬಾಲಗೋಪಾಲೆರ್ ನಿಜ್ಜವೇಸೋ..ನೆಕ್ಕು ಪಕಡಿ ವೇಸೋ ಅಶ್ವಂಡ ಪ್ರಂಡು ವೇಸೋಂದುಲು ಪನ್ನೇರ್. ಗದ್ದಿಗೆದ ಮಿತ್ರ ದೇವರೆ ಕರೀಟೊ ದೀತೆರತ್ತಾ..... ಅಯಿನ್ ಸುಗಿತೊಂದು ಅಕುಲು ನಲಿಪುವರ್ತೆ. ಪಿರವುಡ್ಡ ಬಾಗೋತೆರ್ ಪದ ಪನ್ನೇರ್.

ಗೋಪಾಲೆ: ಅಲೆ..ಇತ್ತೆ ರಡ್ಡ ಪ್ರೋಣ್ಣ ವೇಸೋಲು ಬತ್ತತಾ! ‘ದೇವಿ ಮಹಾತ್ಮೆ’ ಸುರುವಾಂದ ದಾನೆ?

ರಂಗಜ್ಞ: ಇಜ್ಜ್, ಪ್ರಸಂಗ ನನಲ್ಲಾ ಸುರು ಆತ್ಮಿಜಿ. ಉಂದು ಸಿರಿವೇಸೋ ನಲಿಕೆ, ಯಕ್ಕಾನೊದ ಪೂರ್ವರಂಗೊಡು ಉಂದು ಮಾತ ಬೋಡೆ. ಯಕ್ಕಾನೊದ ಆಚಾರ್ಯ ಪ್ರರುಷೆ ಪಾತ್ರಿಸುಬ್ಬೆ ಬರೆಯಿನ ಸಭಾಲಕ್ಷಣೊಡು ಅಯಿತ ವಿವರ ಉಂದು. ಅಲ ತೊಲಗೆ ಸಿರಿವೇಸೋದ ಒಟ್ಟುಗು ಒರಿ ಹಾಸ್ಯಗಾರೆಲ್ಲಾ ಉಲ್ಲೀ...ನೆಕ್ಕು ಹೊಗಳಿಕೆ ಪನ್ನೇರ್.

ಗೋಪಾಲೆ: ವೇಸೋಲು ಮಾತಾ ಉಲಯಿ ಪ್ರೋದಾಂಡ್, ಜೆಂಡೆ ಮದ್ದಳೆಕ್ಕು ನನಲ್ಲಾ ಚೊಟ್ಟೊಂದುಲ್ಲೆರತ್ತಾ?

ರಂಗಜ್ಞ: ಅಂದ್ ಮಗ, ನೆಕ್ಕು ಟೀಟಿಕೆ ಬೊಟ್ಟುನೆ ಪನ್ನೇರ್. ಅಲ ಬಾಗೋತೆರ್ ‘ಅಂಬುರುಹದಳ ನೇತ್ರೆ....’ ಪದ ಪನೊಂದುಲ್ಲೀರ್. ಇತ್ತೆ ಪ್ರಸಂಗ ಸುರು ಅಂಡ್. ಮೂಜಿ ಮೂತ್ರಿಲೆನ್ ಆದಿಮಾಯೆ ಸುಟ್ಟಿ ಮಲ್ಲೂದ್ ಅಭಯ ಹೊರೊಂದುಲ್ಲೂ....ಒಂತೆ ಪ್ರೋತ್ರು ಮನಿಪಂದೆ ಆಟ ತೂಕ.

ಗೋಪಾಲೆ: ಅಜ್ಜ....ಅಜ್ಜ....ಪಿರ ತೂಲಿಗೆ! ಅಲೆ ರಡ್ಡ ವೇಸೋಲು ಸಭೆತ ನಡುಟೆ ತರೆ ಬುಡೊಂದು ಬರೊಂದುಲ್ಲ. ಅಬ್ಬಾಬ್ಪ ಅಲ್ಲಕ್ಕೆ ಕೈಟ್ ತೂ ಅರ್ಲೊಂದುಂಡು!

ರಂಗಜ್ಞ: ಅವು ಮಥು ಕೈಟಿಬೆರ್, ನಾಟಕೀಯ ರೂಪೊದ ರಡ್ಡ ರಕ್ಕಸೆರೆ ವೇಸೋಲು. ಆಟ ಅಬ್ಬರ ಆಯರೆ ಉಂದು ಮಾತಾ ಒಂಜಿ ಹಿಕ್ಕ್ತ್ರ್. ಅಕ್ಕೆನ ಕೈಟ್ ದೊಂದಿ ಉಂದು, ಅಯಿಕ್ ರಾಳದ ಪೂಡಿ ದಕ್ಕಿನಗೆ ತೂ ಅರ್ಲುಂದು. ತಡ್ಲ, ಬೊಕ್ಕ ಮಹಿಸಾಸುರನ ವೇಸೋ ಇಂದೆಡ್ಡಿಲಾ ಬಿಸ್ರೋಡ್ ಗಾಂಡ್-ಗೊಜಿಡ್ ಸಭೆಟ್ ಬರ್ಬರಂದು.

ಗೋಪಾಲೆ: ಅಬ್, ಆ ರಕ್ಕಸೆರ್ ಆರ್ಬಟೆ ದೀವೋಂದು ರಂಗತಳೊಗೇ ಬತ್ತೆರ್....! ಅಲೆ...ಬೆಮ್ರನ ವೇಷೊದಾರೆನ್ ಅಕ್ಕು ಗಿಡತೊಂದುಲ್ಲೀರ್!

ರಂಗಜ್ಞ: ಅಂದ್ ಮಗ ಆಟೊ ತೂವೋಂದು ಪ್ರೋನಗ ಕತೆ ನಿಕ್ಕೇ ಅತ್ರ ಆಪ್ರಂಡು.

ಗೋಪಾಲೆ: ಆವಜ್ಜರೆ....ಆಟ ಬಾರಿ ಸೋಕುಂದು; ಯಾನ್ ತೂಪೆ.... ನಡುಟು ದಾದಾಂಡಲಾ ಗೊತ್ತಾಯಿಚಿಂಡ ಈರೆಡ ಕೇನುವೆ...

ರಂಗಜ್ಞ: ಆವು....ನಮ ಪಾಠೀರಂಡ ಸಭೆತಕ್ಕೆಗೋ ತೊಂದರೆ ಆಪುಂಡು. ಇಂದ ಈ ಸಾಲ್‌ನ್ ತರೆಕ್ಕೆ ಪೂದೆತೊನು. ಪನಿ ಬೂರ್ಗಂಡ ಎಲ್ಲೆ ಸೀತ, ತೆಮೊಡು ಜೆಪ್ಪೊಡಾವು.

ಗೋಪಾಲೆ ಪ್ರಲ್ಯಾಮುಟ್ಟೆ ಕಣ್ಣ ಮುಚ್ಚಂದೆ ಆಟ ತೂಯೆ. ಆಯನ ಸಂತೋಸುಗು ತಿಕಾಣಿಯೇ ಇಜ್ಜ್. ಮನದಾನಿ ಕಾಂಡೆ ಚೌಕಿಡ್ ಪೂಜೆ ಆನಗ ಅಡೆಗೋ ಪೋದು ಆರತಿ ದೆತೊಂಡೆ, ಬೊಕ್ಕೆ ಯೇಸೊದಕ್ಕು ಬಣ್ಣೊಡೆಪ್ಪನೆನ್ನೊ ಆಜಿರೊಡು ತೂವೊಂದಿತ್ತೆ.

* * * * *

ಅಭ್ಯಾಸ

I. ಮುಲ್ಲ ಕೊಟಿ ಸವಾಲ್‌ಲೀಗ್ ಜಿಟ್ಟುಡ್ ಜವಾಬು ಕೊಲೆ

1. ಜೀಟಿಗೆದಾಯೆ ಪಂಡ ವೀರ್?
2. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮೂಜಿ ಆರಾಧನೆಲು ಒವು?
3. ಯಕ್ಕಾನೊದ ಒಪ್ಪ ಪುಟ್ಟಿ ಕಲೆಕ್ಕು ಒವು?
4. ಆಟೊಡು ಪದ ಪನ್ನಾರೆನ್ನೊ ಎಂಚ ಲೆಪ್ಪೊವೆರ್?
5. ಗೋಪಾಲೆ ತೂಯಿನ ಪರಕೆದ ಆಟೊಡ ಪ್ರಸಂಗ ದಾದ ?
6. ಬಣ್ಣೊಡ ಸೀನಪ್ಪಣ್ಣೆ ವಾ ವೇಸೊ ಮಲ್ಲೇರ್?
7. ಆಟೊಡಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣೊಡ ಇಲ್ಲಿಗೋ ಪ್ರದರೆಂಜಿನ ?
8. ಆಟೊಡ ಮೇಳೊದಕ್ಕು ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟೊಡ್ ಗೆಜ್ಜೆ ಗಿರಿಪುನ ಕಾಲ ಒವು ?

II. ಈ ಸವಾಲ್‌ಲೀಗ್ ಮೂಜಿ-ನಾಲ್ ವಾಕ್ಯಾಲೆಡ್ ಜವಾಬು ಕೊಲೆ

1. ಯಕ್ಕಾನ ಆಟೊ ಪಂಡ ದಾದ ?
2. ಯಕ್ಕಾನೊಡ ವಿತ್ತೆ ಎಗೆಲುಲ್ಲ ? ಒವು ?
3. ‘ಪ್ರಸಂಗ’ ಪಂಡ ದಾದ ?
4. ‘ಕೆಟ್ಟಿ’ ಪಂಡ ಎಂಚಿನ ?

III. ವಿವರವಾದ್ ಜವಾಬು ಕೊಲೆ

1. ಯಕ್ಕಾನೊಡ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ತರಬೇದೊಲು ಒವು ? ಬುಡ್ಡಾದ್ ಬರೆಲ್
2. ಆಟೊಡ ಪದ್ದೆ ಬೊಕ್ಕೆ ತುತ್ತೆತೊಲೆನ್ನೊ ಪಟ್ಟಿ ಮಲ್ಲಿ; ವಾವಾ ವೇಷೊಳೆಗೋ ಅವೆನ್ನ ಗಲಸುವೆರ್?

IV. ಮುಲ್ಲ ಬುಡ್ಡ ಪೋಂಟು ಜಾಗೆ ಭಿತ್ತಿ ಮಲ್ಲ್ ಬರೆಲೆ

1. ಗೋಪಾಲನ ಪಾತೆರ ಕೇಂದ್ರ್ ದ್ ರಂಗಜ್ಣ್ _____ ತೆಲಿತೆರ್
2. ಯಕ್ಕಾನೋದ _____ ಬೊಕ್ಕ್ _____ ತನ್ನಕ್ ಕಲಾಚಾತುಪ್ರ್ಯಾದು ಪುರಾಣ ಲೋಕೋನೇ ಜತ್ತ್ ತೋಜಾವೆರ್
3. _____ ಕಳಿಕೊಡು ಅರ್ಥಾರಿಕೆನೇ ಮುಖ್ಯ್
4. ಸಿರಿವೇಷ್ಮಾದ _____ ರಂಗಜ್ಣ್ ಚೋಕಿದ ಉಲಾಯಿ ಲೆತೋಂದು ಪ್ರೋಯೆರ್
5. ದೊಂದಿಗ್ _____ ದಕ್ಕನ್ಗ ಶೂ ಅರ್ಹುಂದು.

V. ಮುಲ್ಲ ಸಂಬಂಧೋ ದಾಂತಿ ಸಬ್ಮೈಲೆನ್ ಹೆಚದೆಪ್ಪು ಲೆ

1. ರಂಗತ್ಳ, ಬಾಕಿತ್ತಿಮಾರ್, ಕ್ರಿಕೆಟ್, ಟೆಂಟ್, ಚೌಕ್
2. ಜೆಂಡ್, ಮದ್ದಳ್, ತೆಬಲ, ಶ್ರುತಿ, ಜಾಗಂಟೆ
3. ಕೆರೀಟ್, ಪಕಡಿ, ಕೊಂಪಾತ್, ಸೀರೆ, ಭುಜಕೀತ್ರಿ
4. ಮಧು, ಕೈಟಬ್, ಭೀಮೆ, ಮಹಿಷಾಸುರೆ, ದೇವಿ

ಭಾಷಾಭಾಷಾನ್

I. ಮುಲ್ಲ ಕೊತಿನ ಸಬ್ಮೈಲೆನ್ ಬುಡ್ಡದ್ ಬರೆಲೆ

1. ಅಟೊದಾಯಗ್ 2. ಕಡಲಕರೆಟಾಂಡಲಾ 3. ಒರಿಯಗೊರಿ 4. ಬ್ಯೂದಂಚಿ
5. ತುತ್ತುತ್ತೊ

II. ಈ ಸಬ್ಮೈಲೆಗ್ ಎದ್ರ್ ಪದೊ ಬರೆಲೆ

1. ಕೊಡಿ 2. ಖಾರ್ಂಡ 3. ಮುಡೆಪ್ಪುನೆ 4. ಅಡ್ಡಾಗು

III. ಮುಲ್ಲ ಕೊತಿ ಸಬ್ಮೈಲೆನ್ ಗಲನ್ಡ್ ಸ್ಟಂತ ವಾಕ್ಯ್ ಮುಲ್ಲ

1. ಒಪ್ಪಪುಟ್ಟೆ 2. ಪನ್ನಿ ಬನ್ನಿ 3. ಚಾತುಪ್ರ್ಯಾ 4. ಗಮಸುನೆ 5. ಅವಾಂಡ್

IV. ಈ ಹಾತೆರೊಲೆಗ್ ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಣೆ ಕೊಲೆ

1. ಅಟೊದಾಯಗ್ ಜೀಟಿಗೆದಾಯಡ ಕಣ್ಣ್
2. ಕೊಡಿಕಾರ್ಂಡುಂತುದೆ
3. ಪುರಾಣ ಲೋಕೋನು ಜತ್ತ್ ತೋಜಾವೆರ್
4. ಉಂದು ಮಾತಾ ಒಂಜಿ ಹಿಕ್ಕತ್

V. ಮುಲ್ಲು ಕೊತ್ತಿಟ ವಾಕ್ಯೋಲೆನ ಕಾಲ ಬದಲ್ತ್ವ ಬರೆಳಿ

1. ಬಾಗೋತ್ತರ್ ರಾಗೋಡು ಪದಪಂಡೆರ್ (ವರ್ತಮಾನೋಡು ಬರೆಳಿ)
2. ಜೆಂಡೆ – ಮದ್ದಳೆದ ಅಭ್ಯರ ಕೇನೆಂದುಂಡು (ಭಾತಕಾಲೋಗು ಮಲ್ಲುಲೆ)
3. ಅಕ್ಕು ಬೈಲ್ ದಂಚಿ ಪ್ರೋಯೆರ್ (ಭವಿಷ್ಯತ್ವೋ ಪನ್ನೆ)
4. ಚುಟ್ಟಿದೀಯೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತಾದೆರ್ (ವರ್ತಮಾನೋಗು ಕನೆಲಿ)
5. ಕಟ್ಟೀಲ್ ಮೇಳೊದಕ್ಕು ಆಟ ಗೊಬ್ಬುವೆರ್ (ಭಾತಕಾಲೋಗು ಬದಲ್ಲುಲೆ)

ಜೆಟುವಟಕೆ

1. ನಿಕ್ಕು ತೂಯಿನ ಒಂಜಿ ಆಟೊದ ಬಗೆಟ್ ವಿವರವಾದ್ ಬರೆಳಿ
2. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಯಕ್ಕಿಗಾನ ಪ್ರಸಂಗೋಲೆನ್ ಸಂಪಲ್ತಿದ್ ಓದೋಲೆ
3. ಯಕ್ಕಿಗಾನ ಕಬಿಕುಲೆನ ಪಟ್ಟಿ ಮಲ್ಲುಲೆ

* * * * *

ಉರೆ ಕೆಣ್ಣುತಾಳ್ ಆಳ್ | ಎಣ್ಣೆತ ಪೂರು |
ಸರಿಯಾಂತು ಮೂಂಕುತಾಳ್ ||
ಪ್ರೋರುಖುತ ಕೂಳ ಕಪ್ಪುರೆರೂ ದಿಂಜಾದಿಂಹಿಂಜಿ
ಕರಜನೊ ಬಾಯ್ಜಿಮೊತ್ತು ಪಂದ್ರೇ ಮನೊಳ ಲೆಕ್ಕೆತ್ತು ||
(ಯಕ್ಕಿಗಾನ ‘ತುಳು ಪಂಚವಟ’)

ಪದ್ಯಪಾಠಕೊ - 3

ಪೌರ್ಣಿಮೆ - ಮಣಿಗ್ರಹ

ಉಳತಿಲ್ಲಾ

ಪೂರ್ಣಿಮೆ ಮಣಿಗ್ರಹ ಸಮಾನತೆ ಇತ್ತಿನೆಡ್ಡಾವರ ಒಂಜಕೊಂಜನ್ನು ತಾರ್ಕಣ ಮಲ್ಲುನೇ ಸಾಮಾನ್ಯ . ಅಂಚಾದ್ ಮಣಿಗ್ರಹನ್ನು ಭೂಮಿದೇವಿ ಪನ್ನೋ, ಶಾಂತಿ ಸಮಾದಾನೋದು ಆಳೆನ್ನ ಮೋಕ್ಷದ್ ಶಾಂತಿನ್ನು ಮಾಂತರೆನ್ನಾ ತಾಂಕ್ಷಳ್, ಮೋಸ, ಮಕ್ಕಳ್, ಮಲ್ಲೀ ಹೇಳಿದ ಜಾಲಾಮುಖಿಯೇ ಆವಳ, ಈ ಪೋಸ ಮಚ್ಚಿದ ಕಬಿತೆ ಪೂರ್ಣಿಮೆ ಉಡಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂವೇದನೆನ್ನೇ ನೆಗತ್ತಾ ತೋಜವುಂದು.

- ಡಾ. ಧರಣಿದೇವಿ ಮಾಲಗತ್ತಿ

ದತ್ತಿ ಮಣಿಗ್ರಹ ಆಲ್ಲ ಉಡಲ್
ಲತ್ತೆ ಮುಂಗೆಯೆ ಆಲ್ಲ ಪೂರ್ಣ
ಜಾಜಿ ಮುಗುರುದಲೆಕನೆ ಮೆಯಿ ದಿಂಜಿದುಂತ್ಯಲ್
ಅರಲಿ ಪೂರ್ಣ ಕಮ್ಮನೊದ ಕಡಲ್
ಇರ್ಲೊಡ ಪಗೆಲೆಡ್ ಆಲ್ಲ ಕಣಾಲಿ ಮೆಂಬಿ
ಡೆಂಜ ಜತ್ತಾದಿತ್ತ ದಾರಗೆಲು
ಪೈರೆರ್ ಗರೆರ್ ದತ್ತೆರ್ ನಡಿಯೆರ್
ಅಂಜಿಂಜಿ ಸಾಲೋಗ್ ಕಳ್ಳಿ ಕನಪಡ ಉರ್ದೆರ್
ಗೆಲ್ಲೊಲೆನ್ ತಜತೆರ್ ಪೂತ ಕೊಡಿ ಕಿನ್ಕ್ಯೆರ್
ಕೊಕ ಚಟ್ಟಿಡ್ ಬಟ್ಟಿ ಮಣಿಂಡ್ ಉಂದ್ಯೆರ್
ಉಂಡಿ ಜನಮಾನಿ ತೆಲ್ಲೆರ್ ನಲ್ಲೆರ್ ಪೂರ್ಣ
ಚಂಡಿ ಪುಂಟಿದಲೆಕಾಯಲ್ ಮೋಲು
ಮುಗಲ್ ದಿಬ್ಬಣ ದೆಶ್ದೊ ತೊತು ತೊತುದು ಪೋದು
ಪುಡಾಂಡ್ ಬಾನೊಡು ಬಾರಿ ತೆಡಿಲ್
ದಾರೋಗೆಲು ಕರೆಂಜಿ ಮಜಿ ಬೊನ್ಯೆ ಬೂರುಂಡ್
ಕಪ್ಪಾಂಡ್ ಅಸ್ಕ್ಯಾದಾಲೆನ್ ಉಡಲ್
ದಿರೀಲ ಬುಲಿತ್ ಅಂಡಾಲ್ ದಿಂಜು ಕಡಲ್
ಪಿರ ತೆಗೋಲ್ ದುಂತ್ಯಲ್ ಪೋಸ ತೆಲ್ಪ್ ತೆಲಿತೆಲ್
ಪೊತುದೇವರೆ ಬೊಲ್ಲು ಕಣಾದಿಂಜ ದಿಂಜ್ಯಲ್
ನೀಲಿ ಬಾನೊಯೆ ಆಲ್ಲ ಪೂರ್ಣ
ಗಾಳಿ ಬೀಜಿಂಡ ನಲೀಪಿ ಕುರೆಲ್
ಚದಿಂಡ ಪಿರ ಉಂತುದು ಮಕ್ಕಳ್ ಮಲ್ತೆರ್ಂಡ

ಸುಯಿಂಪಲಾಲ್ ಸುನಾಮಿ
 ಉಡಲ್ಲ ಸೂಲಕ್ಕೊಂಡ ತಡೆಯರಾವಂದಿ ಜ್ಞಾಲಾಮುಖಿ
 ವಸಯೋ ಆಯಿಲೆಕ ಕುಂಬರ್ಹ್ಲೋ
 ಮಸೆಯಿ ಕತ್ತಿಡೆ ಕೊಡಪಲ್
 ಅತಾನಗ ಸುಡುಪಿ ಓಡುಡು ಮಾತ ಕುಲು
 ಸೂಪತ್ತಿ ದಿಕ್ಕೆಲಾವು ಉಡಲ್ ಕಡಲ್

* * * *

ಕಬಿನ ಪ್ರೋಲಭು:

ಈ ಕಬಿತ್ತೆನ್ನು ಮುಡೆತಿನಾರ್ ಡಾ. ಧರಣೆದೇವಿ ಮಾಲಗ್ತಿ (1967) ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕುದ ಮಂಡಿಡ್ ಪ್ರಾಥ್ಮಿನ ಮೇರ್ ಇತ್ತೆ ಮೃಸೂರುಡು ಕನಾಡಿಕ ಪೋಲಿಸ್ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರಾದ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತಾಂದುಲ್ಲೇರ್. ಮೇರ್ ಬರೆತೆನ ದಿಂಜ ಕಬಿತೆಲು ಅಚ್ಚಾತ್ತೋ. ತುಳುನಾಡ ಸಿರಿ ಪನ್ನಿ ಬೂಕು ಬರೆತೆರ್. ಕನ್ನಡೋದ ಲೇಖಕಿಯಾದ್ “ಸೀವಾದ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯತೆ”, “ಸಾಹಿತ್ಯ - ವಾಣಿಜ್ಯ - ಪ್ರಜ್ಞೆ” ಪನ್ನಿ ಬೂಕುಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ಮೇರೆನ “ಈ ಉರಿದ ದೀಪ್” ಕಬಿತೆದ ಕೋಪಗ್ರಂಥ ಬೊಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಬೂಕುಲೆಗ್ ಕನಾಡಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಮಾನಾದಿಗೆ ಸಂದೌರೊಂಡ್.

ಅಭಾಷಣೆ

I. ಮುಖ್ಯ ಕೋತಿನ ಸರ್ವಾಲ್ಲಿಗ್ ಜಿಟ್ಟ್‌ಡ್ ಜವಾಬು ಬರೆಲೆ

1. ಆಳೆನ ಕಣ್ಣ ಮೆಂಬಿ ಎಂಜ ತೋಜುಂಡು?
2. ಮುಗ್ಗೋ ದಾನೆ ಮಲ್ತಾಂಡ್?
3. ಚದಿಟ್ ದಾನೆ ಮಲ್ತ್ರ್ರೋ?
4. ವಸಯೋ ಆಂಡ ಆಳ್ ದಾನೆ ಮಲ್ಲ್ಯ್ಲೋ?
5. ಹಿಸ್‌ರ್ ಬತ್ತಾಂಡ ಆಳೆನ ಉಡಲ್ ಎಂಚಿನಾವ್?

II. ಮುಖ್ಯ ಕೋತಿನ ಸರ್ವಾಲ್ಲಿಗ್ 2-3 ವಾಕೆಣ್ಡು ಜವಾಬು ಕೋಲೆಂ

1. ಆಳೆನ ಪ್ರೋಲು೯ ಎಂಜ ತೋಜೆಂಡ್?
2. ಆಳೆಗ್ ಎಂಜ ಬೇನೆ ಕೊರ್ಕೆರ್?
3. ಹಿಸ್‌ರ್ ಬತ್ತಾಂಡ ಆಳ್ ದಾನೆ ಮಲ್ಲ್ಯ್ಲೋ?

III. ಬುಡ್ಡಿ ಪ್ರೋಯಿ ಪದೋಕುಲೆನ್‌ ದಿಂಜದ್‌ ಬರೆಲೆ

1. ಲತ್ತೊ _____ ಆಳ್ವಿ ಪ್ರೋಲು೯
2. ಸಾಲ್ತೊ ಕಳ್ಳಿ _____ ಉರ್ಬೆರ್
3. ಚಂಡಿ _____ ದಲೆಕಾಯಲ್ ಮೋಲು
4. _____ ಆಯಿಲೆಕ ಕುಂಬರ್ಭ್ರಾ

ಭಾಷಾಭಾಗಾನ್

I. ಮುಲ್ಲ ಹೊತೆನ ಸಬ್ಬೆಲೆನ್ ಗಳನ್ದ್ ವಾಕ್ಯ ಮಲ್ಲುಲೆ
ಚದಿ, ವಸಯೊ, ಕುಂಬರುನೆ, ಸುಯಿಂಪು

II. 'ದಿರೀಲ' ಉಂದು ಒಂಜಿ ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯ, ಇಂಜಿತ್ತಿ ನಾಲ್ ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯೊಲೆನ್ ಬರೆಲೆ

ಚಟುವಟಿಕೆ

I. ಭೂಮಿದೇವಿ ಒತ್ತಿ ಪ್ರೋಣ್ಣಂದು ಲೆಗಿತೊಂದು ಕೆಡ್ಡಸೊದ ಆಚರಣೆ ಮಲ್ಲುವೆರ್.
ಆಯಿತ ಬಗೆಟ್ ತೆರಿಯೊನ್ನೆ.

* * * * *

ಬಿದ್ದೀಕಾದ ಪುಲಮದ್ದೀಕ

ಉಳತೆಲ್ಲಾ:

ಜನ ಮಂದ ಲೋಕೋಡು ಎಚ್ಚಾವೋಂದು ಪೋಯಿನಂಜನೆ ಪರಿಸರೋ ಹಾಳಾವೋಂದು ಪೋಪುಂಡು. ಜನೋಕುಲೆನ ಬೋಡ್ಡಂದಿ ಚಟ್ಟೋಕುಲು ಎಚ್ಚಾವೋಂದು ಪೋಪ. ಅಂಚಾದ್ ಪೋಸ ಪೋಸ ರೋಗೋಲು ಉಟನ್‌ ಆಪ. ಪ್ರಾಕ್ ರೋಗೋ ಕಮ್ಮಿ ಇತ್ತೋಂದ್. ಜನೋಕುಲು ಬ್ರಹ್ಮಿ ರೋಗೋಗು ಅಕುಲಕುಲೆ ಸುತ್ತಮುತ್ತಡಿತ್ತಿ ದ್ಯೇ ಮರ ಬೂರು ಪುಲ್ಲು ಪಚ್ಚಾಲೆನೇ ಮದ್ದಾದ ರೂಪೋಡು ಗಲಸ್‌ದ್ ರೋಗೋಲೆನ್ ಗುಣ ಮಲ್ಲೋಂದಿತ್ತೆರ್. ಆ ಮದ್ದಾನೇ ಪುಲಮದ್ದೀ ಪನ್ನೋರ್. ಇತ್ತೇ ನಮುನೆ ನಮುನೆದ ವ್ಯಾದ್ಯ ಪದ್ಧತಿ ಬುಳಿವೋಂದುಂಡು. ಅಂಡ ಮಾತ ವ್ಯಾದ್ಯ ಪದ್ಧತಿಲ್ಗಾ ಈ ಜನಪದ ವ್ಯಾದ್ಯ ಪದ್ಧತಿ ಪುಲಮದ್ದೀ ಲೇ ಮೂಲೋ. ಅಂಚಾದ್ ನಮ್ಮೆ ಪರಿಸರೋಡಿತ್ತಿನ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಲೆನ್ ಒರಿತೊನುನ ನಮ್ಮೆ ಕೆಲಸೋ.

ಸಾಲೆಗ್ ಪೋಯಿನ ಪುಷ್ಟಲ
ಪುನೀತೋಲ ಮದ್ದಾನ ಆಯೋಗ್
ದುಂಬೇ ಜೀರಾವ್ ಪತ್ತೋಂದು
ಇಲ್ಲಡೆ ಬತ್ತಿನೆನ್ ತೂದ್ ಅಪ್ಪೆ
ರತ್ನಗ್ ಬಾರಿ ಜೋಡ್ ಆಂದ್.
ಇಲ್ಲೊ ಪೊಗ್ನನಗನೇ ರತ್ನಮಗಳೆಡ
ಕೇಂಡರ್. “ದಾನೆದ ಇನಿ ಈತ್
ಬೇಗ ಸಾಲೆ ಬುಡ್ಯೇ? “ಅವ್ರಾ
ಪುನೀತೋಗ್ ಬಂಜಿ ಬೇನೆ. ಆಯೆ
ಸಾಲೆ ಸುರು ಆಯಿಬೆಂಟ್ಗ್ ಕಾಲಸ್‌ದ್
ಕುಲ್ಲುದು ಬುಲಿಪ್ಪರೆ ಸುರು ಮಲ್ಲೆಗ್.
ಬೋಕ್ಕೆ ಟೀಜರಮ್ಮೆ ಎನನ್ ಲೆತ್ತೋದ್

ಆಯನ್ ಇಲ್ಲಡೆ ಲೆತೊನು ಪೋಲ ಪಂಡರ್. ಮಲ್ಲು ಗುರುಕುಲುಲಾ ಆಯನ್ ಇಲ್ಲಲ್ ಬುಡ್ದು
ಮದ್ದಾನಡ್ ಬೋಕ್ಕೆ ಸಾಲೆಗ್ ಬಲ್” ಪಂಡರೋಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಆಳೆನ ಜೀರಾವುನ್ನಾ ಗೋಡೆದ
ಆಣಿಡ್ ತೂಂಕುಡ್ಲು ಅಂಗಿ ಮಾತೋದ್ ಬೇತೆ ಅಂಗಿ ಪಾಡ್ಯರೆ ಉಳಯಿ ಪೋಯಲ್.

ರತ್ನಮ್ಮೋ ಮೂಜಿ ಜೋಕುಲು. ಕಡಿರ ಮಗೆ ಪುರಂದರೆ, ಮಡಿರ್ದಾಳ್ ಪುಷ್ಟ ನಾಲ್ಮ್
ಕಾಲಸ್, ಒಡ್ಡೋದಾಯೆ ಪುನೀತ್ ಬಂಜನೆ ಕಾಲಸ್. ಮುರನ್ಯಾತೆ ಅಂಗನವಾಡಿ ಬುಡ್ದು ಸಾಲೆಗ್
ಸೇರ್ದೆ. ಬಂಜಿಬೇನೆ ತಡೆಯರೆ ತೀರಂದೆ ಅಕ್ಕನೋಟ್ಟಿಗೆ ಪಾರೋಂದೇ ಬತ್ತಿನ ಪುನೀತ್ ಅಂಗಿ, ಚಡ್ಡಿ
ಮಾಪಂದೆ ಬಂಜೀಲೆಕ ನೆಲಟ್ ಜೀತ್ತೋದ್ ಪೋರಲ್ಯಾರೆ ಸುರು ಮಲ್ಲೆ. ಆಯನ ಬುಲಿಪ್ಪ ಕೇಂಡ್‌ದ್
ಬೆಂದ್ರೋದಾಡೆ ಪೋಯಿನ ಕಮಲಜ್ಜಿಲ್ಲಾ ಉಲಯಿ ಬತ್ತೇರ್.

ಜಗಲಿಡ್ ಪುರೆಲುನ ಪುನೀತ್‌ನ ತೂದು “ದಾನೆ, ದಾನೆ ಅಂಡೊಂಬೆ ನಿಕ್ಕು ಪನ್ನ” ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೇಂಡರ್. “ಅಮ್ಮಾ ಬಂಜಿ ಬೇನೆ ತಡೆವುಜಿ” ಪಂಡೆ ಪುನೀತ್. ಅಜ್ಞ ಉಲಯಿ ಪೋದು ತಾರಯಿದಣ್ಣೆದ ಅರಿಯ ಕನತೆರ್. ಪುನೀತ್‌ನ್ ಕಾರ್ಡ್ ಜಪ್ಪಾದ್ ಆಯನ ಪುವೋಲುಗು ಒಂಜಿ ಬೋಟ್ಟು ಎಣ್ಣೆ ಬುದ್ದು ಅಂಗ್ಯೆದ್ ಪುವೋಲು ಸುತ್ತ ಪೂಜ್ಯೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. “ಒಂತೆ ಪೋತಾನಗ ಆಯನ ಬಂಜಿ ಬೇನೆ ಒಂತೆ ಕಮ್ಮಿ ಅಂಡ್. ಆಯನ್ ಅಲ್ಲನೆ ಮೆಲ್ಲ ಪಚೆಟ್ ಜಪ್ಪಾದ್ ಉಲಯಿ ಪೋಯೆರ್. ಒಂಜಿ ಲೋಟೆ ಅಳೆಕ್ ಪುನೀತ್ ಇಂಗ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ ಚಿಟ್ಟು ಉಪ್ಪುಲಾ ಪಾಡ್ ಪೋಲು ಅಳಸದ್ ಕನತೆರ್ ಪುನೀತ್‌ಗ್ ಪರರಯೆರ್. ಪುನೀತ್‌ಗ್ ಬಂಜಿ ಬೇನೆ ಕಮ್ಮಿ ಆವೋಂದು ಬತ್ತೊಂಡ್. ಆಯೆ ಆಡೆಗೆ ಕಣ್ಣು ಮುಖ್ಯಿದ್ ಜಿತ್ತೊದ್ ಅಲ್ಲನೆ ನಿದರ್ಶೆ.

ರತ್ನ ಕೇಂಡರ್ “ಅಮ್ಮೆ ಪುನೀತ್‌ನ್ ಡಾಕ್ಟೆನಾಡೆ ಲೆತೊನು ಪೋವೋಡೋ ದಾನೆ”? ಅಯಿಕ್ ಕಮಲಜ್ಜಿ ಪಂಡರ್ “ನೆಕ್ಕು ಮಾತ ಡಾಕ್ಟೆನಾಡೆ ದಾಯೆ ಲೆತೊನು ಪೋವೋಡು? ಆಯಗ್ ಬಂಜಿ ಪುರಿ ಲಕ್ಕುದ್ ಬಂಜಿ ಬೇನೆ ಸುರು ಆದುಪ್ಪೊಡು. ಇತ್ತೆ ಒಂತೆ ಕಮ್ಮಿಯಾಂಡತ್ತೆ. ಆಯೆ ಲಕ್ಕುನೆಡ್ ಬೋಕ್ಕು ತುಳಸಿದಿರೆತ ರಸ ದತ್ತೊದ್ ಅಯಿಕೊಂಜಿ ಕಲ್ಲು ಉಪ್ಪು ಪಾಡ್ ನಾಲ್ ತಕನ ಪರರ. ಅಯಿಡ್ ಬೋಕ್ಕು ಒಂತೆ ತಯಿರ್ ಅಳೆ ಮಯಿತೊದ್ ರದ್ದು ಕಲ್ಲು ಉಪ್ಪು ಪಾಡ್ ಗಂಜಿ ಉನ್ನಲ. ಬೋಕ್ಕುಲಾ ಬಂಜಿ ಬೇನೆ ಉಂತುಜಿಂಡ ಬೇತೆ ಮದ್ರಾ ತೂಕ, ಡಾಕ್ಟೆನಾಡೆ ಇತ್ತೆ ಪೋಷಿನ ಬೋಡ್ಡಿ” ಪಂಡರ್.

ಆತಾನಗ ಪುಷ್ಟು “ಅಜ್ಞೇ ಪುನೀತನ್ ಡಾಕ್ಟೆ ಆಡೆ ಲೆತೊನು ಪೋಪುನ ದಾಯೆ ಬೋಡ್ಡಿ ಪಂಡರ್. ಈರೆನ ಮದ್ರಾಡೇ ಬಂಜಿ ಬೇನೆ ಉಂತುಂಡೊ?” ಅಜ್ಞೆಡ ಕೇಂಡಳ್ಳ. “ಬಂಜಿ ಬೇನೆ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಾರಣೊಡು ಬಪ್ರುಂಡು ಮಗಾ. ಪುರಿ ಲಕ್ಕುಂಡ ಬಪ್ರುಂಡು. ವಾಯಿಬಾದೆ ಬಪ್ರುಂಡು. ಅಜೇಣೊಡು ಬಪ್ರುಂಡು. ಉಷ್ಣೊಡು ಬಪ್ರುಂಡು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಆದ್ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಪುರಿತ ದೋಸೊಡು ಬಂಜಿ ಬೇನೆ ಬಿಪ್ರಾನೆ ಹೆಚ್ಚು. ಅಂಚ ಅಯಿಕಿತ್ತೆ ಮದ್ರಾ ಹೊರೆ. ಈ ಮದ್ರಾ ಪತ್ತೊಬ್ಬೇಂದಾಂಡ ಅಯಿಕ್ ಬೇತೆ ಮದ್ರಾಲಾ ಉಂಡು. ಅಯಿನ್ ಮಲ್ಲು ತೂಪೊಡು. ಅಜೇಣೊದ ಬಂಜಿ ಬೇನೆಂದಾಂಡ ಅಯಿಕ್ ಬೇತೆ ಮದ್ರಾ ಮಲ್ಲೊಡು. ವಾಯಿಬಾದೆ ಬಂಜಿ ಬೇನೆ ಜೋಕ್ಕೆಗ್ ಬಪ್ರಾನೆ ಕಮ್ಮಿ.” ಅಜ್ಞ ಬಂಜಿ ಬೇನೆದ ಮದ್ರಾದ ವಿವರ ಪಂಡರ್. “ಅಜ್ಞೇ ಈರ್ ಮದ್ರಾ ಕೊರ್ಯಾರೆ ಏಡ್ ಕಲ್ತರಜ್ಜಿ?” ಕೇಂಡಳ್ಳ ಪುಷ್ಟು.

“ಎಂಕುಲು ಎಲ್ಲೆ ಉಪ್ಪುನಗ ಇತ್ತೆದಲೆಕ ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಡ್ ಆಸ್ತೆ, ಡಾಕ್ಟೆ ಮಾತ ಇಜ್ಜ್ಯಾಂಡ್. ತಾಲೂಕುಗೊಂಜಿ ಸಕಾರರೊದ ದಮಾರ್ ಸ್ತುತೆ ಇತ್ತೊಂಡ್. ತೆಮ್ಮು, ಜರ್ಮೊ, ಬಂಜಿಬೇನೆ, ತರೆಬೇನೆ, ಸೀತೆ, ತರೆ ತಿಗುನೆ, ಕೆನ್ನಿ ಸೆಡಿಪುನೆ, ಕಣ್ಣಬೇನೆ, ಕೆಬಿ ಒಡೆಪುನೆ, ಕೈ-ಕಾರ್ ಪುಲೆಪುನೆ, ಕಕ್ಕುನೆ, ಉಚ್ಚನೆ ಇಂಚಿನ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲು ರೋಗೊಲೆಗ್ ಬೋಕ್ಕು ಕೈಕಾರ್ಗ್ ತಾಗ್‌ದ್, ಉರ್ಧ್ವದಾನೆ ಅಂಡಲಾ ಗಡಿಯಾಂಡ, ಪೆಟ್ಟಾಂಡ ಅಯಿಕ್ ಆಸ್ತುತ್ತೆಗ್ ಪೋಪುನೆಂಡ್ ಇಜ್ಜ್ಯಾಂಡ್. ಪ್ರತಿ ಇಲ್ಲಾಲೊಲಾ ಒರ್ಮೋರಿ ಪುಲಮದ್ರಾ ತೆರಿನ ಹಿರಿಯಾಕುಲು ಇತ್ತೆರ್. ಅಕುಲು ಮದ್ರಾ ಕೊಪ್ರೆದರ್. ಬೋಕ್ಕು ಒಂತೆ ಮಲ್ಲ ಸೀಕಾಂಡ ಉರುಡು ಒರ್ಮೋರಿ ಪಂಡಿತ್ರೆಕುಲು ಇತ್ತೆರ್. ಅಕುಲೆ ಕೈತಡೆ ಪೋದು ಮದ್ರಾಕೊನೊಡು ಬಪ್ರೆದರ್. ಅಕುಲು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸೀಕೊಗಾಪುನ ಲೇಪ, ಕಸಾಯ, ಗುಳಿಗೆ,

ಪ್ರೋಡಿ ಮಾತ ಮಲ್ಲೊ ದೀಪೆದೆರ್. ಅಕುಲು ಕೊರ್ಕು ಮದ್ದಾಡ್ ಗುಣ ಆಪೆದೊಂಡ್. ಅಜ್ಞಿ ಪನ್ನೆಟ್ ಪುಷ್ಟಗ್ ದಾಲ ಸಮಾದಾನ ಆಯಿಜಿ. ಅವು ರತ್ನಮೃಕ್ತಗ್ ಗೊತ್ತಾಂಡ್. ಆರ್ ಪಂಡೆರ್ “ಪುಷ್ಟ ಇತ್ತೆದ ಕಾಲೊದ ನಿಕ್ಕೆಗ್ ಅವು ಮಾತ ಅಶಾವಂಡ್. ದಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಪಕ್ಕವಾತ, ಸಂದಿವಾತ, ಬಚ್ಚೆಲ್ ರೋಗ, ಗಂಡಮಾಲೆ, ಸರ್ವಸುತ್ತು, ಕೆಂಪು, ಕಾಮಾಲೆ ಇಂಚಿನ ರೋಗೊಲೆನ್ ಮಾತ ಗುಣ ಮಲ್ಲುನ ವೈದ್ಯರ್ ಹಳ್ಳಿತ್ತೆರ್. ಎಲುತ ವೈದ್ಯರಿತ್ತೆರ್. ಅಕುಲೆನ ಮದ್ದಾಡ್ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ನಂಬೊಳಿಗೆ ಇತ್ತಾಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ರೋಗ ಗುಣ ಆಪೆದೊಂಡ್. ಇತ್ತೆದ ಕಾಲೊಡು ಇಲ್ಲಾಲ್ ನಿನ್ನ ಅಜ್ಞಿಲೆಕ ಮದ್ದಾಡ ಕೊರಿಣ ಅಜ್ಯಲ್ಲುಲಾ ಇಜ್ಜೆರ್. ಅಜ್ಞಿ ಮದ್ದಾಡಲಾ ಇಜ್ಜೆ. ಪಂಡಿತ್ರ್ಹುಕುಲು ಇತ್ತೆರ್ಂಡಲಾ ಅಕುಲೆ ಮದ್ದಾಡ್ ನಂಬೊಳಿಗೆ ಇಜ್ಜೆ. ಅಕುಲೆನ್ ಅಣೀಲೆಕಾಯಿ ಪಂಡಿತ್ರ್ಹೆಂಡ್ ತಮಾಸ್ ಮಲ್ಲುನಕುಲೇ ಎಚ್ಚೆ. ನಿನ್ನ ಅಜ್ಞಿಗ್ ಪುಲಮದ್ದಾಡ ಗೊತ್ತಿತ್ತೆಡ್ವಾವರ ನಮ್ಮ ಇಲ್ಲಾಲುಕುಲು ಡಾಕ್ಟ್ರೇನಾಡೆ ಪೋಪಿನನೇ ಅಪೂರ್ವ” ಪಂಡೆರ್.

ಆತಾನಗ ಜಿತ್ತೆದಿತ್ತಿನ ಪುನಿತೆ ಲಕ್ಕೆ. ಲಕ್ಕೋಟ್ಟಿಗು ರತ್ನಮೃ ಆಯಗ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಲೊದಿನ ಮದ್ದಾಡ್ ಪರವಯೆರ್. ಒಂತೆ ಪ್ರೋತಾದ್ ಮಾತೆಲ್ ಉನಸ್ಸ್ ಮಲ್ಲೆರ್. ಪುನಿತನ ಒಂಜಿ ಬೇನೆ ಉಂತುದ್ ಪೋಂಡು. ಪುಷ್ಟಗ್ ಅಜ್ಜಿಮದ್ದಾಡ ಬಗೆಟ್ ಒಂತೆ ನಂಬೊಳಿಗೆ ಬತ್ತಾಂಡ್. ಆಲ್ ಪಿರ ಸಾಲೆಗ್ ಪಿದಾಡ್ವೆ ಪೋಯಳ್.

ಪುಷ್ಟನ ಅಣ್ಣೆ ಪುರಂದರೆ. ಆಯೆ ಪತ್ತಾನೇ ಕ್ಷಾಸ್. ಹೈಮ್ಮಾಲ್ಯಾಡು ಓದೊಂದುಲ್ಲೆ. ಆಯೆ ಬಯ್ಯಗ್ ಸಾಲೆ ಬುಡ್ಡು ಇಲ್ಲಡೆ ಬತ್ತೆ. ಕೈಕಾರ್ ದೆಕ್ಕೊದ್ ತಿಂಡಿ ತಿಂದೊದ್ ಬಾಜೆಲ್ ಪರ್ಯೆ. ಆಯಗ್ ಪುನಿತನ ಒಂಜಿ ಬೇನೆಗ್ ಅಜ್ಜಿ ಮದ್ದಾಡ ಮಲ್ಲಿನ ವಿಸಯೊ ಗೊತ್ತಾಂಡ್. ಆಯಗ್ಗಾ ಅಜ್ಜಿನ ಮದ್ದಾಡ ಸುದ್ದಿ ಕೇಂಡ್ರೊದೊಂತೆ ಸೋಜಿಗ ಆಂಡ್. ಪುಲಮದ್ದಾಡ ಬಗೆಟ್ ಎಲ್ಲೆ ವಿಜ್ಞಾನೊದ ಗುರುಕುಲೆಂಡನೇ ಕೇಂಡ್ರೊದ್ ವಿಸಯೊ ತೆರಿಯೊನೊಡುಂದು ಎನ್ನಿಯೆ.

ಮನದಾನಿ ಸಾಲೆಗ್ ಪೋಯೊಟ್ಟಿಗು ವಿಜ್ಞಾನೊದ ಗುರುಕುಲೆ ಕೈತಡೆ ಪೋದು “ಸರ್, ಸರ್ ಎಂಕ್ಕೆಗಿನಿ ಪುಲಮದ್ದಾಡ ಬಗೆಟ್ ಪಾಟೊ ಮಲ್ಲೊಡು” ಪಂಡೆ. ಗುರುಕುಲು ಒತ್ತೊಂಡೆರ್. ವಿಜ್ಞಾನೊದ ಪಾಟದ ಪ್ರೋತುರ್ ಬರ್ಯಾನೇ ಆಯೆ ಕಾತೊಂದಿತ್ತೆ. ವಿಜ್ಞಾನೊದ ಗುರುಕುಲು ಪ್ರೋತುರ್ಗಾನಗ ಕ್ಷಾಸ್ಗಾ ಬತ್ತೆರ್. “ಪುರಂದರಗ್ ಪುಲಮದ್ದಾಡ ವಿಸಯೊ ತೆರಿಯೊನ್ನರೆ ಬಾರಿ ಮನಸ್ಸಾಂಡ್. ಯಾನಿನಿ ಪುಲಮದ್ದಾಡ ಬಗೆಟ್ ಪಾಟ ಮಲ್ಲುವೆ” ಪಂಡೆರ್. ಮಾತೆರ್ಗ್ಗಾ ಕುಸಿಯಾಂಡ್. ಕೆಬಿ ಕುತ್ತ ಮಲ್ಲೊದ್ ಗುರುಕುಲು ಪಂಡಿನೇನ್ ಕೇಂಡೊಂದು ಕುಲ್ಯೆರ್.

ನರಮಾನಿ ಪರಿಸರೊದ ಬಾಲೆ. ಗಾಳಿ, ಸೂ, ನೀರ್, ಬಸ್ರ ದೊಂಬು, ಮರ, ದಯಿ, ಒಂರು, ಪುಲ್ಲು, ಪಚಿರ್, ಸರ್ವ ಜೂವಾದಿಲುಲಾ ಈ ಪರಿಸರೊದ ಅಂಗಭಾಗೊಲು. ನರಮಾನಿ ಪರಿಸರೊಗು ಸರಿಯಾದ್ ಒಗೋಂದಿತ್ತಾಂಡನೇ ಆಯನ ಬದ್ದೊ. ಒಂಜಿ ಚೂರು ಎತ್ತಾಸಿ ಅಂಡಲಾ ಆಯಗ್ ಬಪ್ಪುಂಡು ಕಾಯಿಲೆ. ಆಯನ ಆವಾರ – ಅನುಪಾನ ಸರಿಗಟ್ಟಾಯಿಜಿಂಡಲಾ ರೋಗೊರುಜಿನೋ ತಟಪ್ಪಂಡು, ಆತೇ ಅತ್ತ ಸರೊಸುಕೊ ತಿಕೊಡಾಂಡ ನರಮಾನಿ ಸರೊಗು ದಣಿಕೆ ಕೊರೊಡು, ಸರಿಯಾದ ನಿದ್ರೆ ಮಲ್ಲೊಡು, ಸರೊಗು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ ಉಡಲ್ಗ್ಗಾ ಸೊದರ್ವಯ ಬೋಡು, ರೋಗೊ ಬಾದೆ ತಟಪ್ಪನೆ ಸುರುಕು ಮನಸ್ಸಾಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಪಸರುನೆ ಸರೊಗು.

ದುಂಬುದ ಕಾಲೋಡು ಈ ಪರಿಸರೋದ ಗಾಳಿ, ನೀರ್ ಸುದೆಗ್ಗೆ ಇತ್ತೊಂಡ್. ಅವಾರ – ಅನುಪಾನೋಡು ಕಳುಬರಕೆ ಇಜ್ಞಾಂಡ್. ನರಮಾನಿ ಸರಿಯಾದ್ ಬನ್ನೆದೆರ್. ಸುಕನಿದ್ರೆ ಮಲ್ಪೆದೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಕಾಯಿಲೆ ಬಾರಿ ಕಮ್ಮಿ ಇತ್ತೊಂಡ್. ಒಂಜಿ ವೇಳೆ ಕಾಯಿಲೆ ಬತ್ತೊಂಡಲಾ ಅವು ಒಯಿಡ್ಯಾದ್ ಬಿತ್ತಿನೆ ಪಂಡ್ಯಾದ್ ಅಕುಲೆಗ್ ಗೊತ್ತಾಪೆದೊಂಡ್. ಪತ್ತ್ಯ್ ಅವಾರ – ಅನುಪಾನೋಡೇ ಅಯಿನ್ ಗುಣ ಮಲ್ಪೆದೆರ್. ಅಕುಲೆಗ್ ಬೇತೆ ಮದ್ದ್ ಬೋಡುಂಡಿಜ್ಞಾಂಡ್.

ರಮೇಶ್: ಸರ್, ಅಪಗ ದುಂಬುದಕುಲು ದಾಲ ಮದ್ದ್ ದೆತೊನೋಂದಿಜ್ಞಾಂಡ?

ಗುರುಕುಲು: ಅಕುಲು ದೆತೊನುನ ಆಹಾರೋನೇ ಅಕುಲೆಗ್ ಮದ್ದ್. ಉನಸ್ ತಿನಸ್ ಲೆಕ್ಕೊಡೆಚ್ಚೆ ತಿಂದೊಂಡ ಅಜ್ಞೋ ಅಪುಂಡು. ಅವು ಅಕ್ಕೆಗ್ ಕೂಡ್ಲೆ ಗೊತ್ತಾಪೆದೊಂಡ್. ಬಂಜೆಕ್ಕೋದೊಂಡ್ ಪಂಡ್ಯಾದ್ ಒಂಜಿ ಪ್ರೋತ್ಸ ಪಾಸೋ ಕುಲ್ಲೆದೆರ್. ಅಪಗ ಅವು ಸರಿಯಾಪೆದೊಂಡ್. ಬೋಕ್ಕು ಕಾಯಿ ಕಜಿಪು ಒವು ಎಡ್ಡೆ, ಒವು ಹಾಳೊಂಡ್ ಅಕುಲು ತೆರಿದಿತ್ತೋ. ಬದನೆ ನಂಜಿ. ಕಚ್ಚಿ, ಪ್ರಾಣಿಯಾಲಿನಕುಲು ಬದನೆ ತಿಂದೊಂಡ ಅವು ಗೆಜಲುಂಡು. ತೆಕ್ಕರೆ ಸೀತೆ, ಲತ್ತನೆ ಉರಿನಂಜಿ, ನುಗ್ರ್ ಉಷ್ಣ್, ಕರೆಂಗ್ ವಾಯಿ, ಅಬರೆ ಪಿತ್ತೋ – ಇಂಚ ಪ್ರತಿ ಆಹಾರ ವಸ್ತೋದ ಗುಣದೋಸೋಲಾ ಅಕುಲೆಗ್ ತೆರಿದಿತ್ತೊಂಡ್. ಅಂಚ ಅವೆನ್ ಪೂರ ಅಕುಲು ಏತ್ ಬೋಡೋ ಆತೇ ಬಳಕೆ ಮಲ್ಪೆದೆರ್.

ಗೋಪಾಲು: ಅಪಗ ಕಾಯಿಕಜಿಪುಡು ಒವ್ವು ಎಡ್ಡೆ?

ಗುರುಕುಲು: ಅಕುಲೆ ಲೆಕ್ಕೊಡು ತೋತೆ ಬಾರಿ ಎಡ್ಡೆ. ಅಯಿಟ್ ವಾ ದೋಸೋಲ ಇಜ್ಜ್. ಅಂಚಾದ್ ತೋತೆಗ್ ದಮ್ರರಾಯೊಂಡ್ ಪನ್ನೆದೆರ್. ದೋಸೋಲು ಇತ್ತೀಲೆಕನೇ ವಾ ಕಾಯಿಕಜಿಪುಡ್ ಮದ್ದ್ ದ ಗುಣ ಉಂಡುಂಡುಲಾ ಅಕುಲೆಗ್ ಗೊತ್ತಿತ್ತೊಂಡ್. ಬಂಜೆಗ್ ದಾಲ ಇಸತ ಅಂಸೋ ಸೇದಿಕ್ತೊಂಡ ಅಯಿನ್ ಕಳೆಯರೆ ಕುಂಬುದ ಎಡ್ಡೆ. ತುರೆ ಪಿತ್ತೋನು ಕಮ್ಮಿ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಪದೆಂಜಿ, ರಾಗಿ, ಬೆಂಡಯಿ, ಪೀರೆ ಮಾತ ತಂಪು ಕೊಪ್ರುಂಡು. ಕಂಚೋಲು ನೆತ್ತೋರ್ ಸುದ್ದು ಮಲ್ಪುಂಡು. ಮುಂಗೆ ಬವರಾಯಿನ ದಾನ್ಯಾಲು ಸರ್ಹೂದ ಸಗ್ರಿಗ್ಡೆ ಪರಂಡ್ ಅಕುಲು ತೆರಿದಿತ್ತೋ. ಅಂಚಾದ್ ಅಕುಲು ಅವೆನ್ ಮಾತ ಎಚ್ಚೆ ಬುಳಿಪೆದೆರ್. ಕಜಿಪು ಅಡ್ಡೆದೆರ್.

ಸುಮಿತ್ರು: ಅಕುಲು ಮದ್ದ್ಗಾಂದೆ ತಿನೆದಿನ ಎಂಚಿನೆನ್ ಮಾತ?

ಗುರುಕುಲು: ತಿಮರೆ ತಿಂದೊಂಡ ದಿಟ್ಟಿ ದೋಸೋ ಕಮ್ಮಿಯಾಪುಂಡು. ನೆಂಪು ಸಗ್ರಿ ಹೆಚ್ಚಾಪುಂಡು. ಪೂರಂಬೆ ವಾಂಕದೆ ಬಪ್ರಾನೆನ್ ಉಂತವುಂಡು. ಬಾರೆದಂಡ್ ಪಡಿಕೆದ ಕಲ್ಲೊನ್ನಾ ಕರವವುಂಡು. ತೇವು ಬಂಜಿ ಸುದ್ದು ಮಲ್ಪುಂಡು. ಬಾರೆದ ಪರ್ಬಂಡ್ ತಿಂದೊಂದಿತ್ತೊಂಡ ನೆತ್ತಿಕಂಡೆ ಆಪುಜಿ. ಸುಂಟಿ ಜೀಂಫಾಸಗ್ರಿ ಎಚ್ಚೆ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಸಪ್ಪು ತಿನ್ನುನೆಡ್ದಾದ್ ದಿಟ್ಟಿ ಸುದ್ದು ಅಪುಂಡುಗೆ. ಮಲಸೋದನೆ ಆಪುಂಡುಗೆ, ಜೀಂಫಾಸಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಂಡುಗೆ. ಅಂಚ ಮಲಿದಕ್ಕಾಲೆಗ್ ಪದ್ದೆ, ಬಸಳಿ ಪಂಡ ಬಾರಿ ಇಸ್ತು. ಪ್ರತಿಯೋಂಜಿ ಇಲ್ಲ ಜಾಲ್ಜಾಡ್ ಪದ್ದೆದ ಕಳ, ಒಂಜೋಂಜಿ ಬಸಳಿ ದೋಂಪ ಉಪ್ಪೊಂಡ್. ಉಂದು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತು ತೋಟೋದ ಬರಿಟೆ ತಿಕ್ಕುನ ಜೀಮುಖ್ ಕೊಡಿ, ಪೇರೋಜು ಕೊಡಿ, ತೇರೆದ ಕೊಡಿ, ನೆಕ್ಕರೆ ಕೊಡಿ ಇಂಚ ಕೊಡಿಕುಲೆನ್ ಮಾತ ಮುಯೊಂಡು ಬತ್ತೋದ್ ಪಸೆಂಗ್ ಮಲ್ಪೆದೆರ್. ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿದ ಉಪ್ಪಡ್ ಪಾಡೆದೆರ್. ತರೆಕ್ ಎಣ್ಣೆ ಪಾಡ್ಗ್ ಬಚೀ ತಾರಾಯಿದೆಣ್ಣೆ ಪಾಡೆದಿಜರ್

ಗರ್ವದಣ್ಣ ಪಾಡೆದರೂ. ಮೀನಗ ತರೆಕ್ ತರೊಳಿ ಬೋಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿ ಪುರುಂಚಿದ್ ತಿಪಾಲೆ ಪಾಡ್ದ ಸೀಗೆ ಬಾಗೆದ್ ತರೆ ದಕ್ಷದೆರೂ. ಪೂನ್ದೆದ ಕಾಯಿ ಪೋತ್ತುದ್ ಎಣ್ಣೆದ್ ಕಲ್ತುದ್ ಮಯಿ ಮಲ್ಲುದ್ ಕಣ್ಣುಗ್ ಪಾಡೆದರೂ. ಜೋಕುಲು ಪಾದಲ ಸಪ್ಪು ಅರೆತ್ತುದ್ ಅಯಿನ್ ಕಣ್ಣುದ್ ಮಿತ್ತು ದೀಪೋಂದಿತ್ತುರೂ. ಇಂತೋಲಿಸರ್ ಬೋಕ್ಕು ರಕ್ತಪಲ ಅರೆತ್ತುದ್ ಗಡಿಕ್ ದೀದ್ ಕಟ್ಟುದ್ ಗಡಿ ಗುಣ ಮಲ್ಲೆದರೂ. ಮಂಜಲ್ ಶ್ರೀಮಿನಾಶಕಂದ್ ಅಕುಲೆಗ್ ಗೂತ್ತಿತ್ತುಂದ್, ಶೀತ ಆಂಡ ಎಡೆಮುಂಚಿದ ಕಸಾಯ ಪರ್ವದರೂ.

ಸುನೀತಃ: ಅಪಗ ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಮದ್ರ್ ಕೊಪ್ರ್ ನ ವೈದ್ಯರ್ಂದೇ ಇಜ್ಞಾಂದ?

ಗುರುಕುಲು: ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಇಲ್ಲಾಲ್ಕಲೆಗ್ ಬರ್ಫ್ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲು ಸೀಕ್ಲೆಗ್ ಇಲ್ಲಾಲ್ ಇತ್ತೀ ಹಿರಿಯಕ್ಕು ಹೆಚ್ಚುದ್ ಅಜ್ಞಿನಕುಲು ಮದ್ರ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಲು ಕೊಪ್ರ್ ದೆರೂ. ಸೀತ ಆಂಡ ಎಡ್ಡೆ ಮುಂಚಿ, ಮಜ್ಜಿಗ್ ಸೊಪ್ಪು, ಶುಂರಿ, ಬೆಲ್ಲ ಪಾಡ್ದ ಕಸಾಯ, ಉಷ್ಣ ಆಂಡ ಜೀರಿಗೆ ಕಸಾಯ, ತೆಮ್ಮೊಗ್ನ ಸುಂಟಿದ ಪ್ರೋಡಿ ತಿಗತ ನೆಯಿ ಕಲ್ತು ಕೊಪ್ರ್ ದೆರೂ. ಬಂಜಿ ಜೀನ್ಗ್ ಶುಳಿಸಿದ ರಸ, ತಿಗತ ನೆಯಿಕ್ ಲಿಂಬೆರಸ ಬಿರದ್, ಓಮಕೆಸಯ, ಕಂಚಲ್ ಸಪ್ಪುದ ರಸ, ಶುಂಬೆದ ಬೇರ್ದ ಕಸಾಯ ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಸಾಯ ದೀದ್ ಕೊಪ್ರ್ ದೆರೂ. ಸೊಂಟ ಬೇನ್ಗ್ ಸಣ್ಣಲ್ ದುಂಬುದ ಬೇರ್ ಅತ್ತುಂದ ಕಡಿರಬೇರ್ ಜೀರಿಗೆದೊಟ್ಟಿಗೆ ಕಸಾಯ ದೀದ್ ಕೊಪ್ರ್ ದೆರೂ. ವಾಯಿಬಾದೆಗ್ ಲವಂಗ, ಬೋಳ್ಳಿ, ಜೀರಿಗೆ ಒವ್ವಾಂಡಲಾ ಒಂಜಿ ಬಗೆ ಕಸಾಯ ಪರ್ವವೆದರೂ. ಇಂಚ ಮಾತ ಇಲ್ಲಾಲ್ ಅಜ್ಞಿನಕುಲುಲಾ ಮದ್ರ್ ಕೊಪ್ರ್ ದೆರೂ. ಅಂಚಾದ್ ನೆಕ್ಕು ಅಜ್ಞಿ ಮದ್ರ್ ನೆಂದ್ ಪುದರಾಂಡ್. ಆಂಡ ಈ ಕಸಾಯೊ, ಲೇಪ್ರೋಡು ಗುಣ ಆಯಿಜಿಂಡ ಹಳ್ಳಿದ ಮದ್ರ್ ಕೊಪ್ರ್ ನ ಪಂಡಿತರ್ಹಾಡೆ ಲೆಕೊನು ಪೋಪೆದರೂ. ಅಕುಲೇ ಹಳ್ಳಿದ ವೈದ್ಯರೂ. ಅಕುಲು ಮದ್ರ್ ಕೊಪ್ರ್ ನ ವಿಸಯೊನು, ರೋಗ ಪರೀಕ್ಷೆನ್ ಮರ್ದಾದ ಗಿಡ ಮೂಲಿಕೆದ ಗುರೊನು ಅಕುಲೆ ಹಿರಿಯಕ್ಕೆಡ್ ತೆರಿದುಪೆದರೂ. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸಿಕ್ರ್ ಸಂಕಡೊಗು ಬೋಡಿತ್ತಿನ ಕಸಾಯ, ಬಸ್ಕು ಪ್ರೋಡಿ, ಲೇಪ್ರೋ, ಎಣ್ಣೆ, ಗುಳಿಗೆಲೆನ್ ದುಂಬೇ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಲು ಧೀದುಪೆದರೂ.

ಪ್ರೇಣಿಃ: ಇತ್ತೀ ಅಂಚಿನ ವೈದ್ಯರ್ಹುಕುಲು ಇಜ್ಜ್ರಾ?

ಗುರುಕುಲು: ಇತ್ತೆಲ್ಲಾ ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ ಉಲ್ಲೇರ್. ಆಂಡ ಹೆಚ್ಚಿನಕುಲು ಇತ್ತೀ ಆ ಕಸುಬು ಬುಡ್ತೆರೂ. ಹಿರಿಯಾಕುಲು ಮಲ್ಲೊಂದಿತ್ತಿ ವೈದ್ಯ ಕಸುಬುನು ಅಕುಲೆ ಜೋಕುಲು ಮಲ್ಲೊಂದಿಜ್ಜ್ರೆರೂ. ಅಂಚಾದ್ ಈ ಪುಲಮದ್ರ್ ಮದತ್ತು ಪೋಪೋಂದುಂಡು. ಮದ್ರ್ ದ ದ್ಯು, ಮರ ಬೂರುದ ಗುರೊಲಾ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ಮದತೊಂದುಂಡು.

ಸುನೀತಃ: ಅವು ಅಂಚಾಯರೆ ಕಾರಣ ಎಂಚಿನ ಸರ್?

ಗುರು: ಇತ್ತೀ ತಯಾರಾಯಿನ ಮದ್ರ್ ಲು ಮಾರಾಟೊಗುಲ್ಲ. ಕಲ್ತುದ್ ಬತ್ತಿನ ಡಾಕ್ಟರುಕುಲು ಅಲ್ಲವು ಉಲ್ಲೇರ್. ಅಕುಲು ಕೊಪ್ರ್ ನ ಮಾತ್ರೆ ಮದ್ರ್, ಇಂಚೆಕ್ಕೊಡ್ ರೋಗೊ ಕೂಡ್ಲೆ ಗುಣ ಆಪ್ರಂಡುಂಡು ಜನ ನಂಬುವೆರೂ. ಅಂಚಾದ್ ಜನೊಕುಲು ಪಂಡಿತರ್ಹುಕುಲೆನಾಡೆ ಪೋಪುಜೆರೂ.

ಮಧುರಾ: ಅಪಗ ಈ ನಾಟೆ ಮದ್ರ್ ಲೆನ್ ಒರಿಪವನೆಂಚ ಸರ್.

ಗುರು: ಇತ್ತೆದ ವಿಜಾನ್ನಿಲು ಈ ನಾಟಕ ವ್ಯೇದ್ಯಪದ್ಧತಿಗ್ರಾ ಜನಪದ ವ್ಯೇದ್ಯಪದ್ಧತಿಂದ್ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ವ್ಯೇದ್ಯಪದ್ಧತಿ ಒರಿಯೋಡುಂದಾಂದ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಲುಲಾ ಒರಿಯೋಡು. ಸರಕಾರ ಅಯಿನ್ ಒರಿಪಯರೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತೊಂದುಂಡು. ಸರಕಾರ ಪುಲಮರ್ದಿ ಮಲ್ಪನಕುಲೆಗ್ರಾ ಬೆರಿಸಾಯೋ ಕೊರೊಂದುಂಡು.

(ಆತಾನಗ ಗಂಟೆ ಬಾರ್ಧೀಯಿನ ಕೇಂದ್ರ ಗುರುಕುಲು ಖಿದಯಿ ಖಿದಣ್ಣೀ)
ಮಾತ್ರೆ ಸೊಲ್ಲೆಲು ಸರ್ ಪಂಡೆರ್.

ಅಭಾಷಣೆ

I. ಜಿಟ್‌ಡ್ರೋ ಜವಾಬು ಕೊಲ್ಲಿ

1. ಸಾಲೆಗ್ರಾ ಪೋಯಿನ ಪ್ರನೀತ್ ಮದ್ಯೋಡೆ ಇಲ್ಲಿಗ್ರಾ ಒರಿಯರೆ ಕಾರಣ ದಾದ?
2. ಉಲಲಿಯ ಪೋಯಿನ ಕಮಲಣಿ ದಾದ ಕನತೆರ್?
3. ಪ್ರನೀತನ ಬಂಜಿ ಬೇನೆಗ್ರಾ ಅಜ್ಞಿ ಪಂಡಿನ ಕಾರಣ ದಾದ?
4. ಪುಲಮರ್ದಾದ ಬಗೆಟ್ ಪುರಂದರೆ ಏಡ್ ಕೇನೋಡ್‌ಂದ್ ಎನ್ನಿಯೆ?
5. ಕಾಯಿ ಕಜಿಪ್ರಡು ಒವ್ ಎಡ್ ಪಂಡ್ ಗುರುಕುಲು ಪಂಡೆರ್?

II. ನಾಲ್ಕೆನ್ನೊ ವಾಕೆಣ್ಣಿಡು ಜವಾಬು ಕೊಲ್ಲಿ

1. ಪ್ರನೀತ್‌ಗ್ರಾ ಅಜ್ಞಿ ಎಂಚ ಆರ್ಯಕೆ ಮಲ್ತೊರ್?
2. ರೋಗ – ರುಜಿನ್‌ಗ್ರಾ ದುಂಬುದಣಿನ ಮರ್ದಾನ್ ತೆರಿಪಾಲೆ.
3. ಇಲ್ಲಡ್ ಇಲ್ಲಕ್‌ಲೆಗ್ರಾ ಹಿರಿಯಾಕ್ಕು ಹೆಚ್ಚಾದ್ ಕೊಹಿನ ಅಜ್ಞಿಮರ್ದಾನ್ ತೆರಿಪಾಲೆ.
4. ಶಿಮರೆದ ಮರ್ದಾದ ಗುಣೋನು ತೆರಿಪಾಲೆ.

III. ಸಂದಖೋಜನ್ ಸರಿಯಾದ್ ವಿವರಿಪಾಲೆ

1. “ಅಮ್ಮೆ ಪ್ರನೀತ್‌ನ್ ಡಾಕ್ಟರ್‌ನಾಡೆ ಲೆತೊಂದು ಪೋಪೋಡ್‌ಂ ದಾನೆ?”
2. “ಸರ್ ಸರ್ ಎಂಕ್ಲೆಗಿನಿ ಪುಲ ಮರ್ದಾದ ಬಗೆಟ್ ಪಾಟೊ ಮಲ್ಪೊಡು”
3. “ಅಪಗ ಕಾಯಿ ಕಜಿಪ್ರಡು ಒವ್ವು ಎಡ್ ಏ?”
4. “ಅಕುಲು ಮರ್ದಾಗ್‌ಂದ್ ತಿನ್ನೆದ್‌ಜೆರ್?

IV. ಬುಡುಪೋಯಿನ ಜಾಗೆನ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಪದಕುಲೆಡ್ ದಿಂಜಲೆ

1. ಒಂತೆ ಪೋತಾನಗ ಆಯನ ಬಂಜಿ ಬೇನೆ _____ ಆಂಡ್
2. ತುಳಸಿದಿರೆತ್ತು ರಸದೆತ್ತೋದ್ ಅಯಿಕ್ _____ ಪಾಡ್ ನಾಲ್ ಚಮ್ಮೆಣ ಪರ್ವಲ
3. ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಜೋಕ್‌ಗ್ರಾ _____ ದೋಸೊಡು ಬಂಜಿ ಬೇನೆ ಬಪ್ಪನಿ ಹೆಚ್ಚೆ

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I. ಸ್ವಂತ ವಾಕ್ಯಾಂಕು ಬರೆಲೆ

ಅನುಪಾನ, ಸೊದರ್ಯ, ಅರ್ಥಕೆ

II. ತಿರ್ದು ಕೊರಿ ವಾಕ್ಯಾಲು ಸರಿಯಾ - ತಪ್ಪಾಗಂಡ್‌ದ್ವಾರಾ ತೆರಿಹಾಲೆ. ತಪ್ಪಾಯಿ ವಾಕ್ಯಾನ್ ಸರಿಯಾದ್ ಬರೆಲೆ

1. ನೆಕ್ಕೋ ಮಾತಾ ಡಾಕ್ತೇನಾಡೆ ಲೆತೊಂದು ಪೋವ್ಯೋಡು
2. ಎಂಕುಲು ಎಲ್ಲಾ ಉಪ್ಪುನಗ ಇತ್ತೆದಲೆಕ್ಕು ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಡ್ ಆಸ್ಟ್ರೆ ಮಾತ ಇತ್ತೊಂದ್
3. ಯಾನಿನಿ ಪುಲಮದ್ದ್ವಾದ ಬಗೆಟ್ ಪಾರ ಮಲ್ಲುಜಿ ಪಂಡೆರ್
4. ತೆಕ್ಕೆರೆ ಉರಿನಂಜಿ, ಲತ್ತನೆ ಸೀತೆ

III. ಕರಿಪೋಣಿಯ ಕಾಲೀಂಡು ಬರೆಲೆ:

1. ಉಲಯಿ ಪೋಡು ತಾರಯಿದಣ್ಣೆದ ಅರಿಯ ಕನಪೋಂದುಲ್ಲೇರ್
2. ಬಂಜಿ ಬೇನೆಡ್ ಪುನೀತ್ ನೆಲಟ್ ಜೆತ್ತೊದ್ ಪೋರೆಲೊಂದುಲ್ಲೇ
3. ಅಕುಲು ಅವೆನ್ ಮಾತಾ ಬುಳೆಪಾವೆರ್
4. ಗುರುಕುಲು ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಂಡೊದುಲ್ಲೇರ್

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ನಿಕ್ಕೆಗ್ ತೆರಿದಿನ ಅಜ್ಞೆ ಮದ್ದೆಲೆನ್ ಪಟ್ಟಿ ಮಲ್ಲುಲೆ

* * * * *

ಕತ್ತಲೆ ಹಾರುಂಡು ದೆತ್ತಿ ಕಜಿಂಮೆ ಮಾಜುಂಡು
ಬೊಲ್ಲು ತೊಂಜುಂಡು ದೆತ್ತಿ ಬೊಳ್ಳಿ ಮೂಡುಂಡು.

- ಜಾನಪದ

ರಕ್ಷಣೆ ಬೂರ್ಯಾಳ್ ಬೂಮಿಗ್

ಉಳಿತಿಲ್ರೋ:

ಕಬಿತೆದ ಬನ್ನಾಟೊಡು ರಾಮಾಯಣಾನಿನ ಯೆಡ್ಡೆಂತಿನ ಬುಳಿಕೆ ರುಸಿ ಲೋಕೊಡು ಪುದಾರ್ ಪ್ರೋಯಿನ ಮಲ್ಲ ಸಾಗೋಳಿಗಾರೆ. ಅವೇ ರಾಮಾಯಣ ಬಿದೆ, ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಬಾಸೆಲೆ ಕಲಣ ಕೊಡಿತ್ತಾದ್ ನಾಡೊಮೆರ್ ಪೂಲಿ ದೆತೊಂದೊಂಡ್. ಅಯಿಕೇ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನಂಚಿನ ಕಬಿ “ತಿಂಕಿದನು ಫಳಿರಾಯ ರಾಮಾಯಣದ ಕವಿಗಳ ಭಾರದಲಿ.....”ಂಡ್ ಬರೆದಿಪ್ಪೊಡು.

ಕನ್ನಡೊಡು ನರಹರಿ ಬರೆಯಿ ತೊರವೆ ರಾಮಾಯಣ ವಾಲ್ಯಿಕೆನ ಸಾದಿಜೇ ಬೆನ್ನಿ ಬೆಂದಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಅಂಡ ರಾಷ್ಟ್ರಕವೆ ಕುವೆಂಪು ತನ್ನ ‘ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನೋದ ಮುಕಾಂತ ಅಯಿತ ನಸೊಂಜಿ ಮಗಿನ್ಲೋನ್ ತೋಜಾಯಿರ್’ ಅಲ್ಲ ಕಬಿಕಲ್ಲೋಗು ದಿಂಜ ಅನು ತಿಕ್ಕೊಂಡ್. ಅಯಿಟ್ ಮಲೆನಾಡ ಪೊಲ್ರ್ ಜಿತ್ತೊನು ಆರ್ ಕಟ್ಟಾದ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡೊದ ಮಹ್ಣ್ ಗಳೀ, ನೀರ್ ಬೊಳ್ಳುದ ಗುಣೊಟು ಮುತ್ತನೇ ತಪ್ಪು ಗೊಬ್ಬರೆದ ಕಟ್ಟಾದ್ ಎಂಜ ಬುಳೆ ದೆಪ್ಪೊಲ್? ದತ್ತಿನ ಬುಳೆತ್ತ ಗುಣ, ರಿತಿ, ಕೋಕೊಲು ಎಂಜ ಉಂತೊಂದು ತೊಯೆರಾತ್ತ ಮುಳ್ಳಿನ ಬೇಲೆದ ಪಲನೇ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣಾನಿನ ಕಬಿತೆ. ನೆನ್ನೊ ಬರೆತಿನ ಕಬಿ ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ಟೀಗ್ ‘ತುಳು ವಾಲ್ಯಿಕೆ’, ಪನ್ನಿ ಪುಗಾರ್ತೆ ಉಂಡು. ಮಂದಾರೊದಾರ್ ರಾಮಾಯಣೊನು ಓದೊನಗ. ಇಡೀ ರಾಮಾಯಣ (ರಾಮನ ತಿಗಾರಣೊದ ಕತೆ) ತುಳುನಾಡೊಂದೇ ನಡತ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿತೆಕ ತೋಜುಂಡು. ಉಂಡು ತುಳುಮಹ್ಣ್ಡ್ ಅರಳ್ಳಿನ ಕಮ್ಮೆನ್ದ ನಮುನೆ ನಮುನೆದ ಪ್ರಯೋಗೆನ್ ರಾಮಾಯಣೊದ ಬಲ್ಲಾದ್ ನೆಯಿನ ಮಲ್ಲ ನೆಯ್ಯೊ ಬೆಲೆ.

ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ಟೆ

ಪಿನ್ನೆಲೆ:

‘ರಕ್ಷಣೆ ಬೂರ್ಯಾಳ್ ಬೂಮಿಗ್’ ಕಬಿತೆ ಸಾಲುಲು ‘ಅಜ್ಞೆಲೆ ಸಾಲೆ’ ಪನ್ನಿ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣೊದ ಮೂಜನೇ ಅದೆಟುಂಡು. ಮಲೆಕುಡಿಯೆ ಜಿನ್ನೆ ಏಳ್ ರುಸಿಲೆ ದಯೊಟು ಕಲ್ಲಿ ರಾಮಮಂತ್ರೊನು ಜಪಿತ್ತಾದ್ ‘ಪುಂಜದ ಬಾಲೆ’ ವಾಲ್ಯಿಕೆಯಾದ್ ಬದಲಾಪೆ. ಹೊಕ್ಕೆ ಬೆರ್ಮೆರೆ ಅನುದೆತೊಂದು ಕಬಿಕಲೆಡ್ ರುಸಿಯಾದ್ ರಾಮಾಯಣೊನು ಮುಡಿಪೆ. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಒಮುಕುಂಡೊಡ್ದು ಲಕ್ಷ್ಯ ದೇವಪುರುಸೆ ಅಯೋಧ್ಯೆದ ಅರಸು ದಶರಥಗ್ ಬಂಗಾರೊದರಿಯಣೊಡು ಕೊರಿ ಪಾಯ್ಲಾನು ಆಯೆ ತನ್ನ ರಾಷೆಲಾಯಿನ ಕೊಸಲೆ, ಸುಮಿತ್ರೆ, ಕೃಕೆ – ಮುಖೀಗ್ ಪಟ್ಟೊದ್ ಕೊರ್ಟೊ ಅಕ್ಕು ಬಂಜಿನಕುಲಾಪರ್. ಅಯಿಟ್ ಪ್ರಟಿನ ನಾಲ್ಕೆರ್ ಜೋಕ್ಕು ರಾಮೆ, ಬರತೆ, ಲಕ್ಷ್ಮಣೆ, ಸತ್ರಾಗಿನಣೆ, ಅರಂತಡೆತ ಬಂಗಾರ್ ತೊಟ್ಟಿಲ್ಲ್ ಬುಳಿಪೆರ್. ಜಿತ್ತಿನವುಳಿತ್ತಿ ಬಾಲೆಲು ಜಗಲಿ ಜತ್ತೊದ್ ಜಾಲೊನಡಿಮೇಲ್ ಮಲೆಂಂದು ಹೊಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರ್ಣಾನೇರ್, ಕುದುರೆ, ಬಿರುಪಗರಿ, ಬಡಿಗೆ ಕಡ್ಡಲೆಂಡೇ ಗೊಬ್ಬೊಂದು ಬಳತೆರ್.

ಒಂಜಿ ದಿನ ನೇಲ್ಯ ಹಟಗಾರೆ ಇಸ್ತಾಮಿತ್ರ ರುಸಿ ಬತ್ತೊದ್ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರೆನ್ ತನೊಂಟ್ಟು ಕಡಪುಡ್ದು ಕೊರೊಡುಂದು ಕೇನ್ಸ್ಟ್ರೋ. ದಶರಥೆ ಅಯಿಕ್ ಪಿರ ಜಾರ್ಗ್ ವಸಿಟ್ಟೊ ಕಣೊಳ್ಳಿತ್ತಿನ್ನೆನ್ ತೆರಿದ್ ಜೋಕ್ಕೆನ್ ಕಡಪುಡ್ದೆ ಇಂಚ ಜಮೇರಿ ರೋಮೊದ ಕಾಡೊದರಸು ಸಿಮ್ಮೆದ ಪಿರಾವುಡೆ ರದ್ದು ಬಾಲೆ ಕೆನ್ನಿಲು ಪ್ರೋಪಿಲೆಕ್ಕೆ ಇರ್ರೊ ಅರಸು

ಬಾಲೆಲು ಕಾಡ ಸಾದಿಡ್ ಪ್ರೋದು ಅಜ್ಞೇರೆ ಸಾಲೆ ಸೇರ್ಪ್ರೋ. ಅವು ಇಸ್ತಾಮಿತ್ತೆರೆ ಗುರುಕುಲ. ಅಲ್ಲಿ ಜೋಕುಲು ಬಿರ್ಬಿದ್ದೆ ಕಲ್ಲೋದ್ ಮೆಯಿ ಅಳ್ಳೋದ್ ಬೂರುನಂಚಿನ ಪಾಪೋದ ಮಲೆಟ್ ರಗಳೆ ಹೊರೊಂದಿತ್ತಿ ಕೆಂಗುಡ ರಕ್ಕಸೆರ್ ತಾಟಕೆ, ಸುಬಾಹು, ಮಾರೀಚೆರೆನ್ ಕೆಪ್ರೋ.

ಲಕ್ಕ್ ಕೌಸಲೆನ ಮೋಕೆದ ಬಾಲೆ, ಲಕ್ಕ್ಯೋ -
ದ್ಯೇದ ಪೆರಣ, ಲಕ್ಕ್ ಲೋಕದ ಬೊಳ್ಳು ಲಕ್ಕ್ ದ -
ರ್ಯಾದ ಬೂಡು, ಲಕ್ಕ್ ನೀತಿದ ಗೂಡು, ಲಕ್ಕ್ ಸ -
ತ್ಯಾದ ತುಡರ್, ಲಕ್ಕ್ ಸಾದುಳಿ ಪ್ರಣ್ಣ, ಲಕ್ಕ್ ರಾ -
ಮಾ, ಲಕ್ಕ್, ಪುಲ್ಲಾಂಡ್ ಲಕ್ಕ್, ಮೂಡಾಯಿ ಬೋ -
ಖ್ಷಾಂಡ್ ಮಗ ಲಕ್ಕ್ ಲಕ್ಕ್ಲ ಬಾಲೆ ಲಕ್ಕ್ಂಂಡ್ -
ರುಸಿ ಕೌಸಿಕೆರ್ ಮೋಕೆ ಹೊಂಡಾಮೊಡಾ ಜೋಕು -
ಳೆನ್ ಮೆಲ್ಲ್ ಲೆತ್ತೋದ್ ಬಾಮಿದ್ ಮೆಣ್ಟ್ ಲಕ್ಕ್ಂಂಡ್
ಮೋಣೆ ದೆಕ್ಕ್ದ್ ಮೀದ್ ಬತ್ತೆರೊಟ್ಟಿಗು ಪುರೆಕ್.

ಪೊರ್ತು ಪೊರ್ತುಗು ಮಳ್ಳು ಜಪ ತಪ್ಪೊನು ಮಳ್ಳೊಂದು
ಒರಿದಿ ಪೊರ್ತುಡು ತಾನ್ ಎಲ್ಲಿಡೇ ಸಿದ್ದಿ ಮ -
ಜ್ಹೊಂದಿ ಮಂತ್ರೊಳ್ಳೆನ್ ಮಾತುಪದೇಸ ಕೊರ್ದೊಳ್ಳೆ -
ಗಾ ಮಂತ್ರ ದೇವತೆಲೆ ಸಿದ್ದಿ ಮಳ್ಳಾದ್ ಮನ -
ಸ್ದೋ ರಾಮೆ ನೆನೆತಿನಪಗನೆ ಬತ್ತೋದ್ ನಿಲೆಯಾದ್
ಪಗರಿಡಾವಡ್ ಪುಲ್ಲಿಗಡ್ಡಿಡಾವಡ್ ಚಾಕೆ -
ರಿನ್ ಮಳ್ಳು ಕಟ್ಟಿಗೇವ್ಯಾದ್ ಇಸ್ತಾಮಿತ್ತ
ರುಸಿ ರಾಮ ಲಚ್ಚಣೆರೆಗೆಂಚೆಂಚಿ ಮಲಮಲ್ಲ
ಸಾದಕೊನು ಮಳ್ಳಾದ್ ಯೀರಾಂಡಲೊರ ಮೋಕುಳೆ -
ನೆದುರುಡುಂತೆರೆ ನರ್ನ್ ಲೆಕ್ಕಂತಿ ಬಿರ್ನೆರಾ
ಷಿನ ಲೆಕ್ಕ್, ಆ ತತ್ತ್ವ ಬುಡಿನೊಂಜಿ ಪಗರಿಡೇ
ಮೂಜಿ ಲೋಕೊಳೆನೊಂಜಿ ಗಳಿಗೆಂಡೇ ಪೊಡಿ ಮಳ್ತ್ -
ದೇಳ್ ಕಡಲ್ ಲೆ ನೀರೊನಾಜಾದ್ ಬುಡ್ಡಿ ಸಾ -
ಮಾರ್ತಿಗೆನ್ ಉಂಡು ಮಳ್ಳೊಂದಿತ್ತೆರೊಂಜಿ ದಿನ
ರಾಮಲಚ್ಚಣೆರೆಗಾ ಕೌಸಿಕೆರ್ ದನಿ ಕೇಂಡಿ -
ನಡೆ ಪಗರಿ ಹಾಕುನೆನ್ ಕಲ್ಲಾವ್ಯ ಪೊರ್ತುಡಾ
ಪಾಪದ ಮಲೇಡ್ವೊಂಜಿ ಕೇಂಡಿನರೆಬಾಯಿಗುಂ -
ತಿನ ಬೂಮಿಯದುರುನಂಚಾಂಡ್ ಮೋಕುಳಂಚಿಂಚಿ
ತೂಪಿನಾತೇಟ್ ಮರೊಕುಳೆನ್ ಕುರ್ಳಾಪ್ರೋಂದು

ಪುದೆಲ್ ಬಲ್ಲೆಲೆಡ್ ನುರ್ಜೂಂದಷ್ಟ್ ತಲೆತಿ ಒಂ -
 ರುಳೆನ್ ಕಜ್ಞೋಂದು ಗೆಲ್ಲೆನ್ ಪ್ರೋಳ್ಜೋಂದು ವೆ -
 ರ್ಕೃರಿನೊಂಬಿ ಕೆಯ್ಚ್ ಬೀಜಾವ್ರೋಂದು ಬೊಕ್ಜೋಂಬಿ
 ಕಂಯ್ಜೋಂಬಿ ವಿಲಿನ್ ನೇಲಾವ್ರೋಂದು ದೂರೋಡಿ -
 ತ್ನಿನ ಜೋಕ್ಜೆನ್ ತೂದು ತೆಲ್ಮೋಂದು ಬತ್ತೋದುಂ -
 ತ್ನಿನ ಕೆಂಚಿ ಕುಜಲ್, ಬಟ್ಟಲ್ ಮೋಣ್ ಕೆಂಪು ಬೋಂ -
 ದೊಲುದಂಚಿರೋಳು ಕಣ್ಣಿಳು, ತಡ್ಫೆಕೆಬಿ, ಗುಜ್ಜಿ
 ಮೂಂಕು, ನುಗಪಣೆ ಬಿಮ್ಮು, ಮಾರ್ಪುದ್ದ ಬೋಂಟೆ ಹೊ -
 ಲಿಳು, ಗುರ್ಕ್ ಬಂಚಿದೀ ರಕ್ಕಸಿನ್ ತೂದು ಜವ -
 ಣೆರ್ ಮನಸ್ಸಾಡಸ್ಸೋಲೀಂದೆಕ್ಕೆದಾ ರುಸಿ ದಾಲ
 ಪ್ರೋಜ್ಯೋಂಡಿ ನಿಕುಳು ಯಾನುಳ್ ಮಗ ಮೋಳೋರ್ತಿ
 ರಕ್ಕಸೆದಿ, ತಾಟಕೀನ್ನಿನ ಪುದಾರ್ಭಾಂಕ್ ಕೆ -
 ಗೀಪಲ ರಗಳೆ ಕೊರಿವಾಳ್ ಮೋಳೆನ್ ದೀಂಡ
 ಕೇಡೂರುಗಿತ್ತೆನೇ ದೆಪ್ಪೊಂಡೆ ಮಾರಿನೋಂ -
 ರಾಮ. ತುಕ ನಿನ್ನ ಪಗರಿದ ಪರ್ವೆನೋರ ಬೇಗ
 ತೋಜಾಲ ಮಗ ತೂಪೆ ಯಾನೋಂದ್ ಪಂಡನೇ -
 ಕ್ಕಜ್ಜೆರೆ! ಮೋಳು ಪ್ರೋಣತೆ ಮಳ್ಳುನಿ ದಾನೆ
 ಯಾನೋಂದ್ ಪಂಡನೇಕ್ಕಂದಂದ್. ದುಂಬು ಕೆರ್
 ಮಾತ ಸಂಗತಿ ಬೊಕ್ಕ ಪಹ್ನೇಂದಿನೆ ತಟ್ಟ
 ಬಿರುಕೊಂಜಿ ಪಗರಿ ಕುಳಾದೊಯ್ತ್ ಬುಡಿನವು
 ಶಿಗಲೆ ತೊಲ್ಲುದು ಬೆರಿಟ್ಟ ಪಿದಾಡಿ ಕೊಡ್ಲೆ ರ
 ಕ್ಕಂತಿ ತಾರಿ ಕಂಡೆ ಕಡ್ಡಿನ ಮಗುರುನಂಚ ಒಂ -
 ರ್ಯಾಳ್ ಬೂಮಿಗ್, ಮಲ್ಲ ಮಾರಿ ಪ್ರೋಂಡುಂದ್ ಸಂ -
 ತೋಸಾಂದ್ ಮಾತಕ್ಕಳಿಗವ್ಯಳಿತಿ ರುಸಿಕ್ಕಳಿಗ್.

* * *

ಕೆಜನೆ ಪೋಲಬು :

ಈ ಪದ್ಯಭಾಗೋ ದಿ ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ಕ್ (1919–1997) ಬರೆತಿನ ‘ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ’
 ತುಳು ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಮೂರ್ಜನೇ ಸಂದಿಷ್ಟ್ ಅಜತ್ತ್ ದೆತ್ತಿನವು. ಕುಡ್ಲ ಕೈತಲ್ಲಿ ಕುಡುಪುದಲ್ಲ
 ಮಂದಾರೊಡು ಪುಟ್ಟಿನ ಕೇಶವ ಭಟ್ಕ್ ಪಾಕ ವಸೋ ಕೂಳೂರು ಸಾಲೆಡ್ ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತೆರಾದ್
 ಸೇವೆ ಸಂದಾದೆರ್ (1954–1975). ಯಕ್ಕಾನ ಬಾಗೋತೆರಾದ್, ಅಥವಾದಾರಿಯಾದ್ ಬೊಕ್ಕ
 ಪ್ರಸಂಗಕರ್ತು ಲಾದೊಲಾ ಆರ್ನ ಪುಗಾರೆ ಉಂಡು. ಮಂದಾರ ಮಾಲೆ (ಕನ್ನಡ ಕಬಿತೆಲು), ಕನತ್ತ

ಪೋಳ್ಳಿ, ಜಾಗರಂಟೆ (ತುಳು ಕಬಿತೆಲು), ಉನ್ನತ್ತರ ರಾಘವ (ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ), ಬೀರದ ಬೊಲ್ಲು (ಮಲ್ಲ ಕಬಿತೆ), ಭರತನ ಮೋಕೆ, ಮಾಯದ ಸೂರ್ಯನಕಿ, ಸತ್ಯವತಿ ಶಪಥ (ಯಾಕ್ಷಗಾನ) ಇಂಚ ಪಾಕ ಕೃತಿಳಿನ್‌ ಆರ್ ಬರತ್ತೆರ್. ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣೆ ಕನ್ನಡೋಗುಲಾ ತರ್ಜಿನೆ ಆಶಾಂಡ್. ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಭಾಷಾ ಸಮಾಜನ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕನಾರಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪುರಸ್ಕಾರ ಇಂಚ ಕೆಲವು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಿನ್ ಮೇರ್ ಪಡೆತೆರ್.

ಅಭಾಷಣ

I. ಮುಲ್ಲ ಕೋತಿನ ಸ್ವಾಲೋಲೆಗ್‌ ಜಿಟ್ಟುಡ್ ಜವಾಬು ಕೊಲೆಂ

1. ಕೌಸಲೆನ ಮೋಕೆದ ಬಾಲೆ ಏರ್ ?
2. ಕೌಸಿಕೆರ್ ಜೋಕುಲೆನ್ ಎಂಚ ಮೆತ್ತೆರ್ ?
3. ಇಸ್ತಾಮಿತ್ರ ರಾಮಲಜ್ಜೆಂಪೆರೆಗ್ ಎಂಚಿ ಸಿದ್ದಿ ಮಲ್ಲಾಯೆರ್ ?
4. ಬುಡಿನೊಂಜಿ ಪಗರಿದ ಸಾಮಾರ್ತಿಗೆ ದಾದ ?
5. ಕೌಸಿಕೆರ್ ಪುರೆ ಇತ್ತಿ ಕಾಡೆದ ಪುದರೆಂಚಿನ ?
6. ಬೂಮೀ ಅದುರುನೆಂಚ ಅರೆ ಭಾಯಿ ದೇನಿ ಏರ್ ?
7. ರಕ್ಷಿನ ಕೈಟ್ಟೆ ದಾದ ಇತ್ತೊಂಡ್ ?
8. ಸಾಲೆದಜ್ಜೆರ್ ರಾಮಗ್ ದಾನೆಂಡ್ ಅಪ್ಪೆಂ ಕೊಯೆರ್ ?
9. ರಾಮೆ ಅಜ್ಜೆರೆಡ ಪಂಡಿ ಅನುಮಾನೊದ ಪಾತೆರ ದಾದ ?
10. ರುಸಿಕುಳೆಗ್ ದೇಗ್ ಸಂತೋಷಾಂಡ್ ?

II. ಮುಲ್ಲ ಕೊರ್ಟಿ ಸ್ವಾಲೋಲೆಗ್ ರಂಡ್ – ಮೂಜಿ ವಾಕ್ಯೋಲೆಡ್ ಜವಾಬು ಕೊಲೆಂ

1. ಕೌಸಿಕೆರ್ ರಾಮನ್ ಕೊಂಡಾಟೊಡು ಎಂಚ ಲೆತ್ತೆರ್ ?
2. ಅಜ್ಜೆರೆ ಸಾಲೆಡ್ ರಾಮು ಲಜ್ಜೆಂಪೆರ್ ದಾದ ಮಾತ ಕಲ್ಲೆರ್ ?
3. ಕಾಟೆರಕ್ಕಿನ ಒರುನು ಕಬಿ ಎಂಚ ವಣನೆ ಮಲ್ಲೆದೆರ್ ?
4. ಅಜ್ಜೆರ್ ಜೋಕುಲೆಗ್ ದಾನೆ ದೈರ ಪಂಡೆರ್ ?
5. ತಾಟಕ ಎಂಚ ಸೃತೆಳ್ ?

III. ಬುಢು ಪೋಣಿನ ಸಬ್ಬೆಲ್ಲೆನ್ ಬರಿ ಮಲ್ಲ್ ಬರೆಲೆ

1. ಲಕ್ಷ್ಯಯೋದೆದ ಪೆರಣ _____ ಲಕ್ಷ್ಯ ದರ್ದ ಬೂಡು
2. ಕೌಸಿಕೆರ್ ರಾಮು ಲಜ್ಜೆಂಪೆರ್ ದನಿ ಕೇಂಡಿನಡೆ _____ ಕಲ್ಪಾಯೆರ್
3. ತಾಟಕ ಗೆಲ್ಲೊಲೆನ್ ಪೋಳೊಂದು _____ ಕೈಟ್ ಬೀಜಾವೊಂದು ಬತ್ತೆಳ್

4. ಇತ್ತೆನೇ ದೆಪ್ಪೊಡಿ ರಾಮ
 5. ರಕ್ಷಣಿ ಕಂಡೆಕಡಿನ ಮಗುರುನಂಚ ಬಾರ್ಧಾ

IV. ಮುಲ್ಲು ಕೋರ್ಟಿನ ಶಬ್ದಲೀಡ್ ಒಂಜಿಕೊಂಜಿ ಕೊಡ್ ಬರ್ವಿಸೆನ್ ಜೋಡ್ನಾಲೆ

1. ಕೌಸಿಕೆ	1. ಪಗರಿ
2. ಸಾದುಳೆ	2. ಕೊಂಡಾಟೊ
3. ಮೋಕೆ	3. ತಪ
4. ಜಪ	4. ಇಸ್ತಾಮಿತ್ರೆ
5. ಬಿರು	5. ಪ್ರಣ್ಯ
	6. ಬೊಳ್ಳು

V. ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣೋತ ಕಬಿ ಪರಿಚಯ ಬರೆಲೆ

ಭಾಷಾಭಾಷಾಸ

I. ಮುಲ್ಲು ಕೌರ್ತಿನ ಪದಕುಲೀನ್ ಬುಡ್ವಾಡ್ ಬರೆಲೆ
 ಬತ್ತೇರೊಟ್ಟಿಗು, ನೆನೆತಿನಪಗನೆ, ಮಳ್ಳೊಂದಿತ್ತೇರೊಂಜಿದಿನ,
 ಬಾಮಿಯದುರುನಂಚಾಂಡ್, ಪಂಡಿನೇಕ್ಕಂದಂಡ್

II. ಈ ಸಚ್ಯಾಲೀನ್ ಗಲಸ್‌ದ್ ಸ್ವಂತ ವಾಕ್ಯ ಮುಲ್ಲುಲೆ
 ಜಪ, ಉಪದೇಸ, ನುರ್ಜೊಂದು, ರಗಳೆ, ಪರ್ತೆ

III. ಮುಲ್ಲು ಕೋರ್ಟಿನ ನುಡಿಗಟ್ಟುಲೆನ ಅಥ್ವ ವಿಸ್ತರಿತ್‌ದ್ ಬರೆಲೆ
 1. ಬಾಮಿಯದುರುನಂಚಾಂಡ್ 2. ಮಲ್ಲ ಮಾರಿ ಪ್ರೋಂಡು

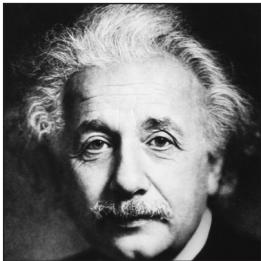
ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣೋ ಕತೆ ದುಂಬುಪಿರ ಓದುದು ಹಿನ್ನೆ
2. ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣೋದ ಕನ್ನಡ ರಾಹಾತರೊನು ಓದುದು ತಜ್ರೆಮೆದ ಪೊಲಬು ಮಲ್ಲೊನ್ನೆ
3. ತಾಟಕೀ ಸಂಹಾರೋದ ಕತೆನ್ ತುಳು ಗಡ್ಯರೊಪೊಡು ಬರೆಲೆ
4. ತಾಟಕೆ ನಂಚನೆ ಸೂರ್ಯನಕೆ, ಅಜಮುಕೆ, ಪೂತನಿ, ಲಂಕಿನಿ ಮುಕ್ಕೆ ಕತೆನ್ನಾ ಸಂಪರಿಪುಲೆ
5. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ಬ್ರಿತ್ನಿನ ರಾಮಾಯಣೋದ ಪುದರ್ಲೆನ್ ಪಟ್ಟಿ ಮುಲ್ಲುಲೆ

* * * * *

ಗದ್ಯಪಾಠೋ – 5

ಅಲ್ಬೆನ್‌ ಏನ್‌ ಸೈನ್

ಉಚಿತಿಲ್ಲಾ:

ಜರ್ಮನಿದ್ದ ಪುಟ್ಟಿನ ಅಲ್ಬೆನ್ ಏನ್‌ಸೈನ್ (1879–1955) ಜಗತ್ತಾದ ಮಾಮಲ್ಲ ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ ತತ್ವಜ್ಞನಿ. ಆರ್ ನಾಡ್ ಪತ್ತಿನ Theory of relativity ಪ್ರೊಸ ಕಾಲೋದ ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರಗು ಆಧಾರಕಂಚೋ ಇತ್ತಿಲ್ಲಕ, ನೆಕ್ಕಾದೆ ಆರ್ ನೊಬೆಲ್ ಪಾರಿಶೋಷಕ ಪಡೆತೆರ್.

(ಎನ್‌ಸೈನ್ ಮಲ್ಲಾರ್. ವಯಲೀನ್ ಬಾಸ್ತ್ರಪ್ರೋಂದು ಬರ್ದೀರ್. ಕಪ್ಪು ಪಲಾಯಿದ ಮೇಲೊಂದ್ E=mc² ಒಂದ್ ಬರೆಪ್ರೋ. ಬೊಕ್ಕು ಬತ್ತಿನ ಜನಮಾನಿಲ್ಲಾಟ್ಟಿಗು ಪಾತೆರುವರ್)

E-ಮಲ್ಲಾರ್ – ಎಂಕಿತ್ ಅಜತ್ ಎಣೋಂ ವಸೋಂ. ಮೂಲು ಯಾನ್ ಎನ್ನ ಬದ್ಕೋದ ಒಂತೆ ಸಂಗತಿಲ್ನೊ ಎಂಕಾದೇ ಪನೋಡಾಪುಂಡು. ಯಾನ್ ದಾಯೆಗಾದ್ ಇಂಚ ಮಲ್ಲೊಂದುಲ್ಲೀ?.... ನಿಕುಲೇ ಪನ್ನೆ. ಅಜತ್ ಎಣೋಂ ವಸೋಂ ಪಿರಾಯಿದ ಒರಿ ನರಮಾನಿ ಇನಿ ಇವ ವಸೋಂದು ಎಂಚ ಇತ್ತೆ? ಮುಪ್ಪೊಂದು ಎಂಚ ಇತ್ತೆ? ಅತ್ತೊಂದ ಇರ್ ವಸೋಂದು ಎಂಚ ಇತ್ತೆ? ಪಂಡ್ಯಾ ನೆನತ್ತೊನುನವು ಏಕೊಂಜಿ ಬಂಜಿ? ಸತ್ಯೊಪನ್ನೊಂದ ಅವು ಆವೆಂದಿ ಬೇಲೆ. ಎನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಪುಂಡು ಯಾನ್ ಮಾಂತ ಜೋಕುಲೇ ಲೆಕ ಇಜ್ಜಾಂಡ್ಗೆ.... ಬೇತೆನೇ ಕುಲ್ಲೊಂದಿತ್ತೆಗೆ... ಯಾನ್ ಸಾಲೆದ್ ಉಸಾರೋದ ಬಾಲೆ ಆದಿತ್ತೊಂಡಲಾ ಎನನ್ ‘ಒಯಿಕೋಲಾ ಆವಂದಿನ ಆಣ್’ ಪಂಡ್ಯಾ ದಾಯೆಗ್ ಲೆತ್ತೊಂದಿತ್ತೋ? ಆಂಡ ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೋಗ್ ಎನಡ ಪನಿಯರಾವಂದಿ ಮೋಕ್ ಇತ್ತೊಂಡ್.

ಎನ್ನ ಮಗೆ ಒಂಜತ್ತೊಂಡ ಒಂಜಿ ದಿನೋ ಮಾಮಲ್ಲ ಪ್ರೋಫೆಸರ್ ಆಪೆ ಶೂಲೆ.....! ಪಂಡೊಂದಿತ್ತೆನ ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆ ಎಂಕ್ ಒತ್ತಾಯೋಡು ವಯೋಲಿನ್ ಕಲ್ಲಿಲೆಕ್ಕು ಮಲ್ಲೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಅಯಿಕೆ ಬೋಡಾದ್ ‘ಅಪ್ಪೇ, ಯಾನ್ ಈರೆಗ್ ಸೋಲ್ಲೆ ಸಂದಾಪೊಂದುಲ್ಲೇ’ ನಿಜ ಪನೋಡು ಪಂಡ ಆ ಎಲ್ಲು ಪಿರಾಯೋಡು ಯಾನ್ ತೂಯಿನ ದಿಂಜ ಸಂಗತಿಲು ಅತೋಂ ಇಜ್ಜಾಂದಿನವೇ ಆದಿತ್ತೊಂಡ್.

[ಪತ್ತು ವಸೋಂ ಪಿರಾಯೋದ ಆಣ್ ಒಂತೆ ಬೂಕುಲ್ನೊ ಪತ್ತೊಂದು ಬರ್ದೆ. ನೆಲೊಟ್ಟು ರಾಸಿ ಪಾಡ್ಯಾ ಓದಿಯೆರೆ ಸುರುಮಲ್ಲುವೆ].

E-ಬಾಲೆ – ಯಾನ್ ತೆರಿನ ಎಂಚಿನ ಪಂಡ ನಮೋನೇ ಉಂಡು ಮಲ್ಲಿನ ಗಮ್ಮಾದ ಬದ್ಕೋನ್ ಬದ್ಕೋಡುಂದಾಂಡ ನಮೋನೇ ಉಂಡು ಮಲ್ಲಿನ ಕ್ಕೆಪೆ ಗೊಬ್ಬುಲ್ನೊ ಗೊಬ್ಬೊಡಾಪುಂಡು. ಅಂಚ ಗೊಬ್ಬುದು ನಮನ ಆಸೆಲ್ನೊ ಬೊಕ್ಕು ಉದ್ದೇಸೊಲ್ನೊ

ಮುಗಿಪ್ರೋಡಾಪುಂಡು. ಈ ಗೊಬ್ಬಲೆನ್ ಗೊಚ್ಚ್ಯಾಂದೇ ಉಪ್ಪುವೋ. ಅವು ಬಂಜಿ ದಿಂಜಾವುಂಡು ಆಂಡ ‘ಆಶ್ವೇಷ್ಮ’ ದೂರೋಡೇ ಉಂತಾವುಂಡು.

ಟೀಚರ್ - (ಬರ್ಧರ್) ಅವು ಮಾಂತಾ ಲೋಟ್ಸ್ ಆಲ್ಪಿಕ್ಸ್ ಅವು ಮಾಮಲ್ಲ ಲೋಟ್ಸ್(ಬಾಲೆ ದುಂಬು ಪೋಪೆ)

ಟೀಚರ್ - ಆಲ್ಪಿಕ್ಸ್ ಇಂಚಿ ಬಲಾ
(ಆಲ್ಪಿಕ್ಸ್ ಬರ್ಡ್ ಟೀಚರ್ ಬಡು ಪತ್ತೊಂದು ದುಂಬು ಬರ್ಡ್ರ್)

ಟೀಚರ್ - ಕಯಿ ತೋಜಾವು

E-ಬಾಲೆ - ದಾಯಿ? ಎನಡ್ ದಾನಾಂಡಲಾ ತಪ್ಪಾತ್ಯಂಡಾ ?

ಟೀಚರ್ - ಈ ಪೋಕ್ಕಡೆ ತೆಲ್ಲೊಂದಿತ್ತ ಅಂಜಾದ್

E-ಬಾಲೆ - ತೆಲಿಪುನವುಲಾ ಒಂಚಿ ಮಾಮಲ್ಲ ತಪ್ಪಾ ?

ಟೀಚರ್ - ಉಂದು ಅದಿಕಪ್ರಸಂಗೊದ ಪಾತೆರ ಕಯಿ ದುಂಬು ತೋಜಾಲ ನಿನನ್.....

E-ಬಾಲೆ - (ಎಂಕ್ ಅವುಲಿತ್ತಿನ ಕುಸಿನ್ನ್ ಟೀಚರೆನ ಮುಸುಂಟುಗು ದಕ್ಕುನಾತ್ ಹಿಸ್ರ್ ರ್ ಬತ್ತೊದ್ದಿತ್ತೊಂಡ್ ಆಂಡ ಏರೋ ಎನಡ್ ಆ ಕುಸಿನ್ನ್ ಒಯಿತ್ತೊದ್ದ ದಕ್ಕೊಂದಿತ್ತರ್).
(ಬಾಲೆ ಕುಸಿನ್ನ್ ಚೋಕಿದ ಉಲಯಿ ದಕ್ಕುವೆ).

E-ಮಲ್ಲಾರ್ - ಅಂಚೆನ ಇಸೆಸೋದ ಟೀಚರ್ ಬೋಕ್ಕ ಎಂಕ್ಕೆನ ಇಲ್ಲದುಲಯಿ ಬತ್ತೆರೋ ಇಜ್ಜೊಂಡ್ ಎನ್ನ ಕಿನ್ನ ತಂಗಡಿ ಬಾರಿ ಪೋಡಿದಿತ್ತಲ್ (ಮಾಂತೆರ್ಲ್ ಉಲಯಿ ಪೋಪೆರ್)

* * * * *

(ಕತೆ ಪನ್ನಿನಕುಲು ಒಟ್ಟಾದ್ ಕೇನುವೆರ್) ಪೋಡಿಗೆ ದಾಯಿಗಾದ್?

E-ಬಾಲೆ - (ನಿದಾನೋಡು) ಅಂದ್, ಜೋಕುಲು ಸವಾಲ್ ಕೇನುವೆರ್ (ಗಟ್ಟಿ ಸ್ವರ್ಯೋಟು)
ಜೋಕುಲು ಸವಾಲ್ ಕೇನುವೆರ್

E-ಮಲ್ಲಾರ್ - (ನಿದಾನೋಡು) ಅಂದ್... ಜೋಕುಲು ಸವಾಲ್ ಕೇನುವೆರ್. (ಗಟ್ಟಿ ಸ್ವರ್ಯೋಟು)
ಜೋಕುಲು ಸವಾಲ್ ಕೇನುವೆರ್.

E-ಬಾಲೆ - ಬೋಕ್ಕ ಮಲ್ಲಾಕುಲು ಅಯಿಕ್ ಜವಾಬು ಕೊರೋಡಾಪುಂಡು.

E-ಮಲ್ಲಾರ್ - ಅಂದ್ ಮಲ್ಲಾಕುಲು ಅಯಿಕ್ ಜವಾಬು ಕೊರೋಡಾಪುಂಡು.

E-ಬಾಲೆ - ಅಂಚಾಂಡ ಈರ್ ಎನ್ನ ಸವಾಲ್ಗ್ ಜವಾಬು ಕೊರುಲೆ

E-ಮಲ್ಲಾರ್ - ಅಂದ್ ಜವಾಬು ಕೊಪೆ

E-ಬಾಲೆ - ಅಂಚಾಂಡ ಪನ್ನೆ

E-ಮಲ್ಲಾರ್ - ಇಜ್ಜೆ. ಒಂತೆ ಉಂತುಲ ದುಂಬು ಎಂಕ್ ಪನ್. ಈಯಿ ಏತ್ ಸವಾಲ್

ಕೇನೊಡುಂದು ಉಲ್ಲಾ.....?

E-ಬಾಲೆ - ದಿಂಜ..... ದಿಂಜ ಸವಾಲ್..... ದಾಯೀಗ್ ?

E-ಮಲ್ಲಾರ್ - ಎನಡ ಒಂತೆ 'ಪ್ರೋತ್ಸು' ಉಂಡಾತೆ

E-ಬಾಲೆ - 'ಪ್ರೋತ್ಸು'.....! ಪಂಡ.....!

E-ಮಲ್ಲಾರ್ - ಹಾಂ..... ಪ್ರೋತ್ಸು ಪಂಡ ಪ್ರೋತ್ಸು

[ಒಂತೆ ಇಡೆ ಕೊರ್ಣು]

E-ಬಾಲೆ - ಅಂಚಾಂಡ ನಮೋ ಒಂಜಿ ಜೀಲೆ ಮಲ್ಲುಗ್

E-ಮಲ್ಲಾರ್ - ದಾನೆ ?

E-ಬಾಲೆ - ಯಾನ್ ಬೊಕ್ಕೆ ಈರ್ ಬಾರೀ ರವುಸೊಡು ರಾವುನ ಒಂಜಿ ರಾಕೆಟ್‌ಎಕ್ಸ್ ಕುಲ್ಲುಗ್
ಬೊಲ್ಲುದ ರವುಸೊಡು ರಾವುನ ರಾಕೆಟ್ ಅಂಜ ರಾವೊಂದು ಪೋಯೀರೆ
'ಪ್ರೋತ್ಸು' ಬೋಡ್ಡಿ. ಅಂಚಾದ್ ನಮ ಏತ್ ಬೋಡಾಂಡಲಾ ಪಾತೆರೋಲಿ
(E-ಮಲ್ಲಾರ್ ಪಾತೆರುಜೆರ್)

E-ಬಾಲೆ - ಸರಿ ಅಂಚಾಂಡ.....

E-ಮಲ್ಲಾರ್ - ಆವಂದ್, ಅವು ಆವಂದ್.....

E-ಬಾಲೆ - ದಾಯೀಗ್

E-ಮಲ್ಲಾರ್ - ಅವು ಇತ್ತೆ ಆವಂದ್.....

E-ಬಾಲೆ - ದಾಯೀ ?

E-ಮಲ್ಲಾರ್ - ದಾಯೀಗ್ ಪಂಡ ಮೂಲು ಇತ್ತೆ ರಾಕೆಟ್ ಇಜ್ಜತ್ತಾ..... ?

E-ಬಾಲೆ - ಉಂಡು..... ನಮ ಉಂಡುಂದೇ ಎನ್ನುಗ್ ಅಂಚಿನ ಒಂಜಿ ರಾಕೆಟ್ ಮೂಲು
ಉಂಡು ಅತ್ತಂಡ ನಮ ಇರ್ರೋಲಾ ಅಯಿಟ್ ಕುಲ್ಲೊಂದುಲ್ಲ.

(E-ಬಾಲೆ ಒಂಜಿ 'ಹೆಲ್ಪ್‌ಕ್' ತರೆಕ್ ದೀವೋನುವೆ. ಮಲ್ಲಾರ್ - ತೆಲಿಪುವೆರ್)

E-ಮಲ್ಲಾರ್ - ಎಂಬಿನ ಮಲ್ಲೊಂದುಲ್ಲ ಈ

E-ಬಾಲೆ - ಎನ್ನ 'ಬಾನೋತೇರ್'ದ ದುಸ್ತನು ಪಾಡೊಂದುಲ್ಲೆ.....

E-ಮಲ್ಲಾರ್ - ಅವೇನ್ ಅವುಲೇ ಬುಡು..... ಅಯಿತ ಅಗತ್ಯನೇ ಇಜ್ಜಿ.....

E-ಬಾಲೆ - ಅಗತ್ಯ ಇಜ್ಜಾ.....? ಈರ್ ಲಾ ಉಂದೆನ್ ಪಾಡೊನ್ನೆ ಇಜ್ಜಾಂಡ ನಮ ಅವುಲು
ಸಯಿತಾ ಪೋವೇ..... ಹಾಂ.....ಬಾನೋತೇರ್ದ ಉಲಾಯಿಯೇ

E-ಮಲ್ಲಾರ್ - ಇಜ್ಜಿ ನಂಕ್ ಅವು ಬೋಡಾಂದಿಜ್ಜಿ.....

E-ಬಾಲೆ - ದಾಯೀ?

E-ಮಲ್ಲಾರ್ - ದಾಯೀಗ್ ಪಂಡ ನಮ ಆಡೆಗ್ ಪೋವೇಂದಿಜ್ಜ.....

E-ಬಾಲೆ - ಈರ್ ಸಗಾಯೋ ಮಲ್ಲೊಂದಿಜ್ಜರ್

E-ಮಲ್ಲಾರ್ - ಇಜ್ಜಿ... ನಮ ಇತ್ತೆ ಆಡೆಗ್ ಬತ್ತಾದ್ ಆತ್ಯಂದ್... ಪಂಡ ನಮ ಇತ್ತೆ ಅವುಲೇ

ಉಲ್ಲ
(E-ಬಾಲೆ ಮಲ್ಲಾರೆನ್ ಶೋಪೆ) (ಮೆಲ್ಲ ಸೊರೆಂಟು) ಒಂಜಿದಿನ ಒಂಜಿ
ದಿನ ಯಾನ್‌ಲಾ ಆಡೆಗ್ ಪ್ರೋಪೆ (ಗಟ್ಟಿ ಸೊರೆಂಟು) ಯಾನ್ ಆಡೆಗ್
ಪ್ರೋಪೆ.....

E- ಮಲ್ಲಾರ್ - ಅಂದ್ ನಿನಡ್ ಅವು ಆಪ್ರಂಡು. ಆಡೆಗ್ ಕಂಡಿತ ಪ್ರೋಯೆರೆ ಆಪ್ರಂಡು.

E-ಬಾಲೆ - ಉಂದು ಸತ್ಯಾನಾ ?

E- ಮಲ್ಲಾರ್ - ಆಡೆಗ್ ಪ್ರೋಪಿನವು ಮಲ್ಲ ಸಂಗತಿಯತ್ತು. ಆಲೋಚನೆದ ಅಂದಾಚಿದ ಮಿತ್ತ
ಅವುಲು ಇಪ್ಪುನವು ಬೊಕ್ಕು 'ಲೆಕ್ಕೊಡ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರೊಡು' ಅವೆನ್ ಸಾಧಿಪ್ಪಾವುನ
ಉಂಡತ್ತಾ..... ಒಂಜಿದಿನೊ ತಂತ್ರಜ್ಞರ್ ನಿಜೊವಾದ್‌ಲಾ ಆಡೆಗ್ ಪ್ರೋಯೆರೆ
ಸಾಧ್ಯ ಆಪ್ರಂಡು ಪನ್ನಿನವು ಸತ್ಯದ ಸಂಗತಿ.

* * * *

E- ಮಲ್ಲಾರ್ - (ಲಕ್ಕೊದ್ ಹೋಡಿಸಾದಿ ಪೆಟ್ಟಿಯೆನ್ ಪತ್ತೊಂದು ಬಹ್ರೂರ್)
ಉಂದೆನ್ ಶೋತನಾ? (ಸಂಗೀತ)

E-ಬಾಲೆ - ಎಂಕ್ ನಾಲ್ ವಸೋರ್ ಪಿರಾಯೊ ಆದಿಪ್ಪಾನಗ ಅಮ್ಮೊ ಉಂದೆನ್ ಎಂಕ್
ಕೊರುದಿತ್ತರ್.

E- ಮಲ್ಲಾರ್ - ಬಾಲೆ (ಒಟ್ಟುಗು) ಅನಿ ಎಂಕ್ ಸೌಕ್ಕೊ ಇಜ್ಜಾಂದೆ ಮೆಯ್ಯ ವಾಂತ
ಕಾಯೊಂದಿತ್ತೊಂಡ್.

ಅಮ್ಮೊ - ಬಾಲೆ..... ಯಾನ್ ನಿಕ್ಕೊ ಎಂಚಿನ ಕೊರೊಂದುಲ್ಲೆ ಶೋಲ.

E-ಬಾಲೆ - ಕ್ಯೆಲಿಕ್ ಕಟ್ಟಿನ ವಾಚಿ

ಅಮ್ಮೊ - ಅಂದ್.. ಅಂಡ ಉಂದು ಬೇತೆ ನಮೂನೆದ 'ವಾಚಿ'. ಉಂದೆನ್ 'ಮಾಲ್ಯಿ', 'ದಿಕ್ಕೊಂಚಿ
ಕಂಪಾಸ್', 'ಹೋಡಿಸಾದಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೆಪ್ಪುವರ್.. ಕಪ್ಪಲ್‌ಡ್ ಪ್ರೋಪಿನಕುಲು
ಅಲ್ಕೆನ ಸಾದಿತ ಗುಶೋರ್ ಶೋಯೆರೆ ಉಂದೆನ್ ಪತ್ತೊನುವರ್... ಉಂದೆತ್ತ ಮುಳ್ಳು
ಉಂಡತ್ತಾ... ನಿನ್ನಂಚನೆ ಬಾರೀ ಹಟೋತ್ತವು, ಓಡೆಗ್ ತಿರ್ಗಾಂಡಲಾ ಪಿರ ದುಂಬಿತ್ತಿನ
ಜಾಗೆಗೇ ಬರ್ಪುಂಡು. ಪಂಡ್‌ಂಡ - ಅವು ಏಪ್ರೋಲಾ ತೆಂಕಾಯಿ - ಬಡಕಾಯಿಗೇ
ಮೋನೆ ಪಾಡೊಂದಿಪ್ಪುಂಡು. (E-ಬಾಲೆ 'ಮಾಲ್ಯಿನ್ ಪತ್ತೊಂದು ಗೊಬ್ಬುವೆ')

E- ಮಲ್ಲಾರ್ - (ಜನಕುಲೊಟ್ಟುಗು) ಉಂದುವೇ ಮುಳ್ಳು ಎಂಕ್ ಅಚ್ಚರಿಡ್ ಬೂರಿಲೆಕ್ಕು ಮಲ್ಲೊಂಡ್.
ಸುರು ಸುರುಟು ಯಾನ್ ಎಂಚಿನ ಕಲ್ತೆ ಪಂಡ್‌ಂಡನಂಕ್ ಗೊತ್ತುದಾಂತಿನ
ಏತೋ ಸಂಗತಿಲು ನಂಕ್ ಗೊತ್ತಿಪ್ಪುನ ಈ ಲೋಕೊಡು ಗುಟ್ಟುಡೇ ಬೇಲೆ
ಮಲ್ಲೊಂದಿಪ್ಪುಂಡು.. ಅವೆನ್ ಪನಿಯೆರೆ ನಂಕ್ ಆವೋಂದಿಜ್ಞ . ಅಂಡ ಅವು
ಅವುಲೇ ಉಂದು

(E-ಬಾಲೆ ಲಕ್ಷ್ಯದ್ವಾರಾ ದುಂಬು ಪೋಷೆ)

E-ಮಲ್ಲರ್ - ದಾನೆ? ಈಯಿ ಎಂಚಿನ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲ ?

E-ಬಾಲೆ - ದಾಯೀಗ್ ಈ ಮುಳ್ಳು ಇಂಚನೇ ಉಂಡು? ದಾಯೀಗ್ ಅವು ಒಂಚೇ ಕೋಡಿಗೆ ಮೋನೆ ಪಾಡೋಂದುಂಡು. ಅವು ಎನನ್ ಒಂಚಿ ಗುಟ್ಟುದ ಜಾಗೀಗ್ ಒಯಿತೋಂದುಂಡು. ಯಾನ್ ಆಯಿತ್ತ ಖಿರವೇ ಪೋವೋಂದುಲ್ಲೆ.

E-ಮಲ್ಲರ್ - ಇಜ್ಜಿ..... ನಿಕ್ಕು ಸೀತೋ ಆವು

E-ಬಾಲೆ - (ಕೋಪೋಡು) ಈರ್ ಸಾಮಾನ್ಯ 'ನರಮಾನಿ' ಲೆಕ್ಕ ಪಾತೆರೋಂದುಲ್ಲರ್..

E-ಮಲ್ಲರ್ - ಇಜ್ಜಿ..... ಈ ಮುಳ್ಳು ನಿನನ್ ಬಡಕಾಯಿ ಕೋಡಿಗ್ ಒಯಿತೋಂದು ಪೋಪುಂಡು. ಅವುಲು 'ಸಿಮೋತ ರಾಸಿ' ಅತ್ತಾಂದೆ ಬೇತೆದಾಲಾ ಇಜ್ಜಿ.

E-ಬಾಲೆ - ಸಿಮೋ ಅತ್ತಾಂದೆ ಬೇತೆ ದಾಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಸಿಮೋತ ಬೆಂಚಿ, ಕುಸುರ್. ಸಿಮೋತ ದಯಿಕುಲು ಮೃಂದ್ ಮಾತ್ತೊ. ಬೊಲ್ಲು ಬೊಲ್ಲು ಬೊಲ್ಲು ಮಡಿತ ಸಿಮೋ.

E-ಮಲ್ಲರ್ - ಪಿರ ಎಂಕ್ ಅವ್ವೇ ಅಚ್ಚರಿದ ಸಂಗತಿ ಗೊತ್ತಾಯಿನವು. ಎಂಕ್ ಹದ್ದುಡ್ ವಸೋ ಪಿರಾಯೋ ಆದಿತ್ಯಾನಪಗ ಆರ್ ಎಂಕ್ ಒಂಚಿ 'ಗೆರೆಲೆಕ್ಕೊಡ ಬೂಕು' ಕೊರುದಿತ್ತೇರ್ ಆಯಿಟ್ ಯೂಕ್ಕಿಡ್ ಬರೆಯಿನ ಸುಲಭೊ ಸೂತ್ರೋಲಿತ್ತಾಂಡ್. ಆಂಡ 'ಸಾಕ್ಕಿ-ಪುರಾವೆ' ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಒಂತೆ ಸೂತ್ರೋವತ್ತೆ ಪೋಲಬಾದಿತ್ತಾಂಡ್ ಪಂಡ ಆಯಿಕ್ ಬೇತೆ ಸಾಕ್ಕಿ ಕೊರೊಡಾಯಿನ ಅಗತ್ಯೋನೆ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಆಂಡ ಒಂತೆ ಅಂಚ ಅತ್ತ್. ಅವೇನ್ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಗೊಬ್ಬುನವು ಎಡ್ಡೆ ಕೋಂಗಿ ತಮಾಸೆದ ಸಂಗತಿ ಆದಿತ್ಯಾಂಡ್. ಎಂಕ್ ಗೊತ್ತಾಯಿನ ಸತ್ಯೋ ಎಂಚಿನ ಪಂಡಾಂಡ ಗಣಿತೋನು ಪತ್ತೊಂದು ಸತ್ಯೋನ್ ತೋಜಾವೋಲಿ. ಸತ್ಯೋನು ತೋಜಾಯೆರ ಸಾಕ್ಕಿ ಬೊಡ್ಡಿ. ಈ ಸತ್ಯೋ 'ಪ್ರಕೃತಿ' ದೊಟ್ಟಿಗು ಮಾಮಲ್ಲ ಸಮೃಂದೊನು ದೀಪೋಂದುಂಡು.

E-ಬಾಲೆ - ಲೋಕೋನು 'ಗೆರೆಲೆಕ್ಕೊಡ' ಸಹಾಯೋ ದೆಶ್ತೊಂದು ಅಶೋ ಮಲ್ತೊಲಿ (E-ಬಾಲೆ ಕಪ್ಪು ಪಲಾಯಿದ ಮುಟ್ಟು ಪೋದ್ ಫ್ರೆಫಾಗೋರಸ್ ಪಂಡಾನ ಸೂತ್ರೋದ ಜಿತ್ತೆ ಬುಡ್ಪಾವೆ).

ಅಭಾಗಾನ

I. ಈ ಸರ್ವಾಲೋಲೆಗ್ ಜವಾಬು ಕೋಡೆ

1. ಟೀಚರ್‌ಗ್ E- ಬಾಲೆನ ಮಿತ್ತೆ ದಾಯೆ ಕೋಪ ಬಪ್ರುಂಡು ?
2. ಟೀಚರ್‌ನ ಮೇಲ್‌ಗ್ ಕುಸ್ರಿನೇ ದಕ್ಕನಾತ್ ಕೋಪ ಬಾಲೆಗ್ ದಾಯೀಗಾತ್ತ ಬಪ್ರುಂಡು ?
3. ಮಾಲ್ವಿದ ಪೆಟ್ಟಗೆದ ವಿಶೇಷ ದಾದ ?
4. ಕಪ್ಪಲ್‌ಡ್ ಪೋಷಿನಕುಲು ಸಾದಿ ಗುಶೋಗು ಪತ್ತೆರ ದಾದೇನ್ ಪತ್ತೊನುವೆರ್ ?

II. ಈ ಹಾತೆರೊ ಏರೋ ಏರ್ ಪಂಡಿರೋ.

1. “ಅವು ಮಾಂತ ಲೋಟ್ಟೆ ಅಲ್ಪಭ್ರಂ ಅವು ಮಾ ಮಲ್ಲ ಲೋಟ್ಟೆ”
2. “ಈಯಿ ಏತ್ ಸವಾಲ್ ಕೇನೊಡುಂದುಲ್ಲ”
3. “ಈ ಮುಖ್ಯ ನಿನನ್ ಬಡಕಾಯಿ ಕೋಡಿಗ್ ಒಯಿತೊಂದು ಪೋಪುಂಡು.”
4. “ಉಂದು ವೋಂತೆ ಬೇತೆ ನಮೂನೆದ ವಾಚಿ”
5. “ಎನ್ನ ಮಗೆ ಒಂಜತ್ತಂಡ ಒಂಜಿ ದಿನ ಪ್ರೌಫೆಸರ್ ಆಪೆ”

III. ಖಾಲ ಬುಡಿ ಜಾಗೆನ್ ದಿಂಜಾಲೆ

1. ಲೋಕೋನು _____ ದ ಸಗಾಯೋಡು ಅರ್ಥ ಮಲ್ತೊನೊಲಿ
2. ಬಾಲೆ ಐನ್ ಸ್ಪೈನ್ ಸಾಲೆಡ್ _____ ಪಂಡ್ ದ್ ಲೆಕ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್
3. ಬಡಕಾಯಿ ಕೋಡಿಗ್ ಪೋಂಡ _____ ರಾಸಿ ರಾಸಿ

IV. ಮುಲ್ಲ ಕೊತೆನ ವಾಕ್ಯೋಲೆನ ಉಳ ಅತೋಂನು ಬರೆಲೆ

1. ಕೈಪೆ ಗೊಬ್ಬಲು 2. ಒಂಜಿ ದಿಂಜಾಪುನೆ, 3. ದೂರೋ ಉಂತುನೆ

V. ಸಮಾನ ಅತೋಂ ಕೊಹಿನ ಪದೋಕುಲೆನ್ ಬರೆಲೆ

ರವುಸ, ಬಾನತೇರ್, ಗರೆಲೆಕ್ಕೂ, ದುಸ್ತು

ಭಾಷಾಭಾಗಾನ

I. ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಕ ಪದ ಬರೆಲೆ

ಕಿನ್ನ, ಉಲಯಿ, ಪಿರಪು, ಲೋಟ್ಟೆ, ಮಲ್ಲ, ಗುಟ್ಟು

II. ಈ ಸಳ್ಳಿಕ್ಕೊಲೆನ್ ಗಳಸದ್ ವಾಕ್ಯ ಮುಲ್ಲುಲೆ

ಎಲ್ಲೆಪು, ಪೋಕ್ಕಡೆ, ಪೋಲಬು

III. ಈ ವಾಕ್ಯೋಲೆನ್ ಸೊಜಿಗೊಡ ಒರುಟು ಬರೆಲೆ

1. ಈ ಮುಖ್ಯ ಎಂಬ ತಿಗಾಂಡಲಾ ತೆನಕಾಯಿ – ಬಡಕಾಯಿ ಮೋನೆ ಪಾಡೊದುಂತುಂಡು.
2. ಅವುಲು ಪೂರ್ ಸಿಮೊ, ಸಿಮೊತ ಬೆಂಚಿ, ಸಿಮೊತ ಕುಸಿರ್
3. ಕುಸಿರ್ನ್ ಟೀಚರ್ ಮುಸುಂಟುಗು ದಕ್ಕನಾತ್ ತಿಸ್ರೋ ಬತ್ತೊದಿತ್ತೊಂಡ್.

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ಐನ್ ಸ್ಪೈನ್ ಪಂಡಿನ $E=mc^2$ ಒಗ್ಗೆ ತೆರಿಯೊನ್ಲೆ

* * * * *

ಅನಂದತೀರ್ಥರ್

ಉಳತೀರ್ಥ:

ವೇದಿಕ ಧರ್ಮ ಸದಿಲಾರ್ವಂದು ಬನ್ನಗ ಅಯಿಕ್ ಕಾಯಕ್ಲ್ವ ಕೋದುರ್
ಪಿರ ಬಲವಾದ್ ಬುಳೆಪಿಲೆಕ ಮಲ್ತಿನಾರ್ ಕನಾರಟಕೊಡುಪ್ಪಿ ತುಳುನಾಡ್
ಒಡಿಪುಡ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ್ (ಕ್ರಿ.ಶ 1238–1317) ದಿಂಜ
ಅದ್ಯಯನ ಮಲ್ತಿದ್ ತನ್ನ ತಪಸ್ವಿದ್ ಬಲೋಟು ದ್ವೈತಮತ ಸಿದ್ಧಾಂತೋನು
ನಾಡ್ ಪತ್ಯೇರ್. ಧರ್ಮಾರ್ಥೋಟ್ಪುಗ್ ಕಲೆ, ಸಂಗೀತೋಗ್ನಿ ಲಮೇದ್ ಕೋದುರ್
ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೆಲಸೋಲೆನ್ನಾ ನಡವಯ್ಯೇರ್. ಆರ್ ತನ್ನ ಪಾಂಡಿತ್ಯೋದ
ಬಲೋಟು ‘ಪೂರ್ಣಾಪ್ರಜ್ಞಾ ಅನಂದತೀರ್ಥ’ ಪನ್ನಿ ಬಿಂದೋಷಲೆನ್ನಾ ಪಡಯ್ಯೇರ್.

ಕ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಚಾರ್ಯ್

ಪದಿಮೂಜಿ ಶತಮಾನ ಕಾಲೋದಾ ನಡುಟು
ತುಳುನಾಡ್ ಕುಂಜಾರು ಪಾಜಕದ ಅರುಟು
ನೆಲೆಯಾಯಿ ನಡಿಲ್ಲಾಯಭಟ್ಟೇನಾ ಕುಲೋಟು
ಉದಿತೋಂಡೆ ವೇದವತಿ ಪುಣ್ಯ ಗಭೋರಂಟು ||

ಮುದ್ದು ಮೋಕ್ಷದ ಬಾಲೆ ವಾಸುದೇವನೆ ಬಳತೆ
ಸದ್ಗುದ್ದಲೊ ದಾಂತ ಮಾಯ ಗೋಬ್ಬಲೆ ಗೆಲಿತೆ
ಇನ್ ವಸೋದು ಮಾಣಿ ಉಪನಯನ ಕರಿತೆ ||
ಗುರು ಅಚ್ಯುತ ಪ್ರಜ್ಞಾರ್ಥ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆತೆ ||

ಬಾರಕೂರುಗು ಪೋದು ಸನ್ಯಾಸ ಕಯ್ಯೂಂಡೆ
ವೇದೋಧಿತ್ವಿನ ಮಧ್ಝ ಬಿರ್ದಾನೋರಿತೋಂಡೆ
ಉರೂರು ಸಂಚಾರ ರುಸಿ ಮುನಿಕುಲೆಡ ಕೇಂಡೆ
ಸಾರ ಗ್ರಂತೋಲೆನೋದುದತ್ಯೋಮಲ್ಲೂಂಡೆ ||

ದೇವರೋರಿಯೆ ಆಯೆ ಸಿರಿಹರಿ ಲೋಕೋಗು
ಆಯೆನೇ ಪರಮಾತ್ಮೆ ನಮಾತ್ಮೆ ಬೇತನೇ
ಜೀವಾತ್ಮೇರ್ದೇಽ ಭೇದ ಉಂಡುಂದು ಪಿನ್ನಯೆ
ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತೋನಿ ಲೋಕೋಗೇ ಕೋರಿಯೆ ||

ಮೋಕೆ ಸುಗಿಪ್ರಗು ಸೋಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರ ಪತ್ತಿನ ಕೃಷ್ಣ
ನಾಕೂರ ಒಡಿಪ್ರದು ಉಂತ್ಯೇ ಮಧ್ಯರೆ ದಯೋಟು
ಜೋಕೆಡನ್ನಾಳ್ ಯತಿಕುಲೆಗ್ ಮತಿ ಕೊದು
ಲೋಕಿಕಿ ಧರ್ಮ ಪಸರಣೋಗು ಅನುಮಲ್ಲೆ ॥

ತುಳುವನಾಡ್ ದ ಪ್ರಣ್ಯ ಘಲೋಟು ಉದಿಪನ ಬ್ರಹ್ಮ
ಹನುಮ ಭೀಮನ ಮೂಜನವತಾರ ಶಕ್ತಿ
ಬಗ್ನಿ ಮಾಗೋಡೆ ಮುಕ್ತಿ ಪಂಡಿ ಯತಿ ವೇದಾಂತಿ
ಅನಂದ ತೀಧೇ ಈ ಹೋರೋಡೆಂಕ್ ಎಡ್ಡೆಮತಿ ॥

ಕೆಜನ ಪೌಲಬು :

ಈ ಕರ್ಬಿತೆನ್ ಬರೆತಿನಾರ್ ಒಡಿಪ್ರದ ಹೋರಂಗ್ರಾಡಿಡ್ ನಿಲೆಯಾದುಪ್ಪಿನ
ಶ್ರೀ ಕೆ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ಯರ್ (1940) ರಾಜ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ
ಪಡೆತಿನ ಶಿಕ್ಷಕರ್. ಎಮ್. ಎ. ಬಿವಡ್ ಹಿಂದಿಡ್ ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷಾ ವಿಶಾರದ
ಸಂಗೀತೋಡು ವಿದ್ವಾನ್ ಪದವಿ ಪಡೆತಿನಾರ್. ಇತ್ತೀ ಶಿಕ್ಷಕ ವೃತ್ತಿದ್ದೊಂದ್ ನಿವೃತ್ತಿ
ಪಡೆತರ್. ‘ದ್ವೈತ ಮತ ಸ್ಥಾಪಕ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ್’ ಮೇರನ ತುಳು
ಕೃತಿ, ಪ್ರಬಂಧ ಪುಂಜ, ಪದ್ಧನಾಭ ಪಾಹಿಮಾಂ, ನೂರೊಂದು ನೆನಪು,
ಎದೆಯಾಳದಿಂದ ಇಂಚ ಕೆಲವು ಕನ್ನಡ ಬೂಕುಲೆನ್ ಬರೆತರ್. ಕೆಲವು
ಸಂಗೀತ ವಾದ್ಯಾಲೆನ್ ನಾಡ್ ಪತ್ರೋದರ್.

ಅಭಾಷಣ

I. ಮುಲ್ಲ ಕೋರ್ಟಿನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ಜಿಟ್ಟ್‌ಡ್ ಜವಾಬು ಕೋಲೆಂ

1. ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ್ ಬಳತ್ತಿನ ಉಂಟು ಒವು ?
2. ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ್ ಆರೆನ ಅಮೃತೆಗ್ ಸಂಸ್ಕೃತೋಡು ‘ಮಧ್ವಗೇಹಭಟ್ಟ’ ಪನ್ತೆರ್. ಅವು ತುಳುಟು
ವಂಚಾಪುಂಡು ?
3. ಆಚಾರ್ಯರೆನ ಅಪ್ಪೆನ ಪ್ರದರೆಂಚ ?
4. ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರೆನ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮೋದ ಪ್ರದರೆಂಚ ?
5. ‘ಮಧ್ವ’ ಪನ್ನಿ ಸಚ್ಯಾದ್ ಓಲು ತಿಕೊಂಡ್ ?
6. ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರೆನ ಗುರುಕುಲೇರ್ ?

7. ಮಧ್ಯಾಚಾರ್ಯರ್‌ ಬಾಕೋರುಗು ದಾಯಿ ಪೋಯೀರ್ ?
8. ಆಚಾರ್ಯರ್ ಪಡೆಯಿನ ಬಿದ್ರೂಲ್ ಒವು ಮಾತ್ ?
9. ಆಚಾರ್ಯತ್ರಯರ್ದೊ ಒರಿ ಮಧ್ಯಾಚಾರ್ಯರ್. ಬೊಕ್ಕು ರಢ್ಣೆ ಜನ ಪರೇರ್ ?
10. ಉದುಪಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಮರ್ಹನು ಏರ್ ಉಂಡು ಮಲ್ತೀರ್ ?

II. ಮುಲ್ಲ ಕೊತ್ತಿನ ಸರಾಲ್‌ಲೀಗ್ ರಢ್ಣೆ ಮೂಜಿ ವಾಕ್ಯೋಲೀಡ್ ಜವಾಬು ಕೊಲೆ

1. ಮಧ್ಯಾಚಾರ್ಯರೆನ ಉಪದೇಶ ಎಂಜಿನವು ?
2. ಮೂಜಿ ಜನ ಆಚಾರ್ಯರ್ ಮೂಜಿ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಉಂಡು ಮಲ್ತೀರ್. ಪರೇರ್ ಎಂಜಿನ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಉಂಡು ಮಲ್ತೀರ್?

III. ಬುಡ್ಡ ಪೋಣಿನ ಜಾಗೆನ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಸಬ್ಜೈಡ್‌ಲೀಡ್ ಬತ್ತಿ ಮುಲ್ಲುಲೆ

1. ಸದ್ಗುರು ಗದ್ದಲೊದಾಂತೆ _____ ಗೆಲಿತೆ
2. ಮೋಕ್ ಸುಗಿಪ್ಪುಗು ಸೋಲ್ _____ ಪತ್ತಿನ ಕೃಷ್ಣ
3. _____ ಸಿದ್ಧಾಂತೋನು ಲೋಕೋಗು ಹೊರ್ತೆ
4. ಜೋಕ್ _____ ಯತ್ತಿಕುಲೀಗ್ ಮತಿ ಕೊದು
5. ಬಗ್ಗಿ ಮಾಗೋಡೆ _____ ಪಂಡಿಯತಿ ವೇದಾಂತಿ
6. _____ ಈ ಕೊರ್ಮಾಡಂಕ್ ಎಡ್ಡೆಮತಿ

IV. ಈ ಕಣತೆನ್ ಬಾಯಿಪಾಟ ಕೆಲ್ಲುಲೆ

ಭಾಷಾಭಾಷೆ

- I. ಮುಲ್ಲ ‘ಅರುಟು’ ಪಂಡ್ ದೊಂಜಿ ಪದಬಳಕೆ ಆತ್ಮಾಂಡ್. ಅಯಿಕ್ ಸಂವಾದಿಯಾದ್ ಕಯ್ತುಲ್, ಮುಟ್ಟು, ಬರಿಟ್ ಎಕ್ಕೆ – ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕೋಡಿಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸಬ್ಜೈಲ್ಲು ಬಳಕೆದುಲ್ಲ. ಉಂಡುವೇ ಕೆಬಿತೆಡ್ ಬಹಿರ್ ‘ನಾಕು’ ಸಬ್ಜೈಗು ಸಂವಾದಿಯಾಯಿನ ಬೇತೆ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಬರೆಲೆ.

II. ಮುಲ್ಲ ಕೊತ್ತಿನ ಸಬ್ಜೈಲೆನ್ ಗಲಸದ್ ವಾಕ್ಯೋ ಮುಲ್ಲುಲೆ

ನೆಲೆ, ಬಿದ್ರೂ, ಜೋಕ್, ಮತಿ, ಸುಗಿಪ್

III. ಮುಲ್ಲ ಕೊತ್ತಿನ ಸಬ್ಜೈಲೆನ್ ಬುಡ್ಡೆಡ್ ಬರೆಲೆ

ಎಣ್ಣು, ಉರೂರು, ಲೋಕಿಡಿಕ್, ನಾಕೂರು

VI. ಹೊಂದಿಕೆ ಅಥವಾ ಜೋಲಿಗ್ರಾಹಿ ಬರೆಲೆ

1. ವಾಸುದೇವೆ	ರೂಢನಾಮು
2. ನಡ್ಡಿಲ್ಲಾಯೆ	ಸಂಶ್ಯಾವಾಚಕ
3. ಗುರುಕುಲ	ಸರ್ವನಾಮು
4. ಎಣಾಳ್ಳು	ಅನ್ನಪ್ರಸನಾಮು
5. ತನ್ನಲು	ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣ
ಅಂಕಿತನಾಮು

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ಮಧ್ಯಾಹಣಯೆರೆನ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆತಿನ ಬೂಕುಲೆನ್ ಓದುಲೆ.
2. ಅಪ್ಪಮರೊಕುಲು ಒವು ಮಾತೆ? ಅಂಚನೆ ಅಲ್ಲಿ ಉಪಿನ ಸ್ವಾಮಿಲೆನಕುಲು ಏರ್ಂದ್ ತೆರಿಲೆ.
3. “ಕಣ್ಣ ಬುಡ್ಡ ನೀರ್ದಿತ್ತಿನಾರ್” ತುಳು ಬಗ್ಗಿಗೇತೆನ್ ಬರೆತಿನಾರ್ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜ ಸ್ವಾಮಿಲು.
ಆ ಗೀತೆನ್ ಸಂಪರ್ಪಿತು.

ಗದ್ಯಪಾಠೋ - 6

ಚಿನ್ನ – ಕುಟ್ಟಿದಾನೆ

ಉಳತ್ತಿಲ್ಲಾರ್:

ನರಮಾನಿ ಪುರುಭಾಲೆ ಉಪ್ಪುನಗನೇ ಗೊಬ್ಬರೆ ಸುರು ಮಲ್ಲವೆ. ಪ್ರಾಯೋ ಪೋದು ಕೈಕಾರ್ ಸರಿಯಾದ್ದು ಪಂದುನೇಟಿ ಕಣ್ಣು ತೋಚುನೇಟಿಲಾ ಒಂಜತ್ತಂಡ ಒಂಜಿ ಗೊಬ್ಬು ಗೊಬ್ಬರೆ ಅತ್ತಂದಾಂಡ ತೂದು ಕುಸಿ ಪಡೆಯರೆ ಆಸೆ ಪಡೆಪೆ. ಇಂಚಾದ್ ಗೊಬ್ಬು ನರಮಾನ್ಯನ ಬದ್ದುದ ಒಂಜಿ ಬಾಗೋ. ಅತೇ ಅತ್ತು ತುಳುನಾಡ್ಡೆ ನಡಪಿ ದ್ವೇವ – ದೇವಲೈನ ಉಚ್ಚಿಯೋದ ಕಡೇಕ್ ಒವಾಂಡಲಾ ಒಂಜಿ ಗೊಬ್ಬು ನಡಪವುನ ರಿವಾಜಿ. ಗೊಬ್ಬುದು ಸೂರುದುಲಾಯಿದ ಗೊಬ್ಬು ಬೊಕ್ಕು ಜಾಲ ಗೊಬ್ಬಂದು ರಡ್ಡ ನಮುನೆ. ನಮ್ಮ ಪರತಿರಿಧ್ದೆ ನಡತಿ ಬತ್ತಿ ಗೊಬ್ಬುಲೆನ್ ಪರಪ್ರೋಕು ಗೊಬ್ಬುಲು ಅತ್ತಂಡ ಜನಪದ ಗೊಬ್ಬುಲು ಹನ್ನೆರ್. ಅಂಚಿಗೊಬ್ಬುಲೆಡ್ ಚಿನ್ನ ಬೊಕ್ಕು ಕುಟ್ಟಿದಾನೆ ಬಾರಿ ಪೂರ್ಕಾದವು. ಈ ರಡ್ಡ ಗೊಬ್ಬುಲೆನ ವರವರಣ ಈ ಪಾಟೋಡುಂಡು.

ಅಜ್ಞ ಸೋಂಟೋಗೊಂಬಿ ಕೈದೀಪೋಂದು ಬಗ್ಗೆಂದು ಉಲಾಯಿದ್ದು ಹಿದಾಯಿ ಚಾವಡಿಗ್ ಬತ್ತೆರ್. ಅಜ್ಞಿನ ಕೊಡುಕುಟುಮು. ಅಂಚಾದ್ ಇಲ್ಲಡ್ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪ್ರಾಯೋದ ಮಸ್ತು ಜೋಕುಲು ಇತ್ತೇತ್ತು. ಕೀರ್ತೋ ಕಟ್ಟೋದ್ ಬರ್ದು ಬನ್ನಗ ಮೈ ಚಂಡಿ ಮಲೊಂದು ಸೋಕುನ ಜೋಕ್ಕೆನ್ ತೂದು ಅಜ್ಞಿಗ್ ಹಿಸರ್ ಬತ್ತಂಡ್. ಸುಡಿತೋಂದು “ಮೆಕ್ಕೆನ್ ಏರಪ್ಪು ಆಳ್ಜುನು? ನಾಲ್ಕೆಟ್ಟೋಲಾ ಜರತ ಸೀಕ್ ಉಂಡು” ಪಣೋಂದು ಉಲಾಯಿ ಪೋಯಿನ ಅಜ್ಞ ಬಡು ಪತೋಂದು ಬತ್ತೆರ್. ಪುಚ್ಚಿದ ಲಕ್ಕು ಕುಲ್ಲುದಿನ ಪದ್ದುನ್ ತೂದು ಪಂಡೆರ್ “ಇಂದಾ, ಪದ್ದಾ, ಜೋಕ್ಕೆನ್ ಪೂರ ಪೋಲು ಕುಲ್ಲಾಲ. ಉಲಾಯಿ ಪೋದು ಚಿನ್ನೆದ ಮಣೆಲಾ ಕನಲ”. ಪದ್ದಾ ಉಲಾಯಿ ಪೋದು ಚಿನ್ನೆದ ಮಣೆ ಶೋನೋದು ಬತ್ತೋಲು. ಚಿನ್ನೆದ ಮಣೆನ್ ತೂಯಿನ ಗಿರಿಜ “ಅಜ್ಞೇ ಈ ಗೊಬ್ಬು ಎಂಕ್ಕೆಗ್ ತೆರಿಯುಜಿ”. ಅರೆಬಾಯಿ ದೀಯಲ್. “ಚಿನ್ನೆಮಣೆ ಪತೋಂದು ಮಾತೆರ್ಲಾ ಜಾಲ್ಗ್ ಪೋಯಿ” ವಸಂತಿನ ಬೊಬ್ಬೆ ಆಂಡ್.

ಅಜ್ಞ ವಸಂತಿ ಬೋಕ್ಕ ಗಿರಿಜನ ಕೃತದೆ ಪೋದು “ಇಂದಾ ಮಗ ಗೊಬ್ಬಲೆಡ್ ಸೂರುದುಲಾಯಿದ ಗೊಬ್ಬ, ಜಾಲಗೊಬ್ಬ ಇಂಚ ರಡ್ ನಮೂನೆ ಉಂಡು. ರಾಜಾ ರಾಣಿ, ಪಲ್ಲಿ ಪತ್ರ್, ಪುಣಿಚ್ಚೆಲ್ ಆಟ, ಕುಟ್ಟಿದಾನೆ, ಜುಬುಲೀ, ಮುಟ್ಟಾಟ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಗೊಬ್ಬಲೆಗ್ ಮಸ್ತ್ ಜಾಗೆ ಬೋಡಾಪುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಜಾಲ್ಡ್ ಗೊಬ್ಬಿದಾಪುಂಡು. ಕಲ್ಲಾಟ, ಕಡ್ಡಿ ಗೊಬ್ಬ, ಚೆನ್ನೆಮಣಿ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಗೊಬ್ಬಲೆನ್ ಇಲ್ಲದುಲಾಯಿಲಾ ಗೊಬ್ಬಲಿ. ಪ್ರಾಕ್ ದ್ ದಿಂಚಿ ಮಸ್ತ್ ಪುದರ್ ಪೋಯಿ ಗೊಬ್ಬ ಚೆನ್ನೆಮಣಿ” ಪಂಡರ್. ಪೋಳ್ಳಿ ಚೋಕ್ಕೆಗ್ ಇತ್ತೆ ಒಂತೆ ಉಮೇದ್ ಬರ್ಯರೆ ಸುರುವಾಂಡ್.

ಗಿರಿಜಾ ಬೋಕ್ಕ ವಸಂತಿನ್ ಅಜ್ಞ ಚೆನ್ನೆಮಣಿ ರಡ್ ಮೆಯಿಟ್ ಲಾ ಕುಲ್ಲಾಯೆರ್. ಮಣಿಟ್ ರಡ್ ಸಾಲ್ಡ್ ಏಳ್ - ಏಳ್ ಗುರಿಕುಲು ಉಲ್ಲ. ನಿಕ್ಕೆನ ಪುಡೆಟಿತ್ತಿನ ಏಳ್ - ಏಳ್ ಗುರಿಕುಲು ನಿಕ್ಕೆನ ಇಲ್ಲ್. ಉಂತೋಂದು ತೂವೇಂದಿತ್ತಿನ ಪದ್ದತ ಅಜ್ಞ ಪಂಡರ್ “ಪದ್ದಾ, ಚೆನ್ನೆದ ಕಾಯಿ ಹೊನ್ತಾಜತ್ತಾ.” ಪದ್ದ್ಯ ಪೋದು ಲೆಂಚಿದ ಅಡಿಟ್ ಇತ್ತಿನ ಕರಡಿಗೆ ಕನತೆಲ್. ಮಂಚೊಟ್ಟಿ, ಪ್ರಾಂಗಾರೆದ ಕಾಯಿ ಇಂಚ ರಡ್ಡೆನ್ನಾ ಈ ಗೊಬ್ಬಾಡು ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ಲುವರ್. ಅಜ್ಞ ಕರಡಿಗೆದ ಬಾಯಿ ದೆತೆರ್. ಅಯಿಟಿತ್ತಿನ ಮಂಚೊಟ್ಟಿದ ನಾಲ್ ನಾಲ್ ಕಾಯಿನ್ ಹಾಡ್ ಇಲ್ಲ್ ದಿಂಜಾಯೆರ್, ಕಾಯಿನ್ ದೀವೇರೆ ಮಣಿತ ರಡ್ ಹೋಡಿತ್ತಾ ಅದೆಕುಲು ಉಲ್ಲ. “ಗಿರಿಜಾ, ಬಲತ ಮ್ಯೆತ ಅದೆ ನಿಕ್ಕ್ ಅಂಚೆನೇ ದತ್ತ ಮ್ಯೆತ ಅದೆ ವಸಂತಿಗ್. ಇತ್ತೆ ಗೊಬ್ಬ ಸುರು ಮಲ್ಲುಗನಾ?” ಮಾತೆರ್ಲ್ ಮಣಿತ ಸುತ್ತ ಸೇರ್ ದರ್. ಮುನ್ನೆ ಬೋಕ್ಕ ರಾಜು ಮೋನೆ ಬಾಪಾದ್ ಒಂಜಿ ಮ್ಯೆಟ ಉಂತುದರ್. ಮಾತೆರೆಗ್ಲ್ ಕೇನುಲೆಕ್ಕ ಅಜ್ಞ ಪಂಡರ್ “ಇತ್ತೆ ಮಾತೆರ್ಲ್ ಈ ಗೊಬ್ಬನು ತೂಲೆ. ಆಣ್ಣಜೋಕ್ಕೆಗ್ ಪಿದಾಯಿ ಮ್ಯೆದಾನ್ಡ್ ಬೇತೆ ಒಂಜಿ ಗೊಬ್ಬ ಉಂಡು.” ಮುನ್ನೆ ಬೋಕ್ಕ ರಾಜು ದಿಗಿಣ ಪಾಡೊಂದು ಚೆನ್ನೆ ಗೊಬ್ಬಾಡ ಕಳ್ಡ್ ಪಿದಯಿ ಪ್ರೋಯೆರ್. “ವರಾಂಡಲಾ ಬರಿ ಗೊಬ್ಬ ಸುರು ಮಲ್ಲುಲೆ. ಒಂಜಿ ಇಲ್ಲ್ ಪತ್ತಾಲೆ. ಇಲ್ಲ್ದ ಕಾಯಿನ್ ದೆತ್ತಾದ್ ನಿಕ್ಕೆನ ದತ್ತ ಮ್ಯೆತ ಒಂಜೊಂಜಿ ಇಲ್ಲ್ಗ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಕಾಯಿದಲೆಕ್ಕೊ ಪಟ್ಟೊಂದು ಪ್ರೋಲೆ”ಂದ್ ಅಜ್ಞ ಪಂಡರ್.

ಗಿರಿಜ ಅಳೆನ ಕಡೆಡ್ ಒಂಜಿ ಇಲ್ಲದ ಕಾಯಿ ದೆತ್ತಾದ್ ಪಟ್ಟುವಲ್. ಪಟ್ಟೊಂದು ಪ್ರೋನಗಾಳೆನ ಕೃತಿತ್ತಿನ ಕಾಯಿ ಮುಗಿಂಡ್. ದುಂಬುದ ಇಲ್ಲ್ ಖಾಲಿ ಇತ್ತೋಂಡ್. ಅಯಿಡ್ಲಾ ದುಂಬುದ ಇಲ್ಲದ ಕಾಯಿನ್ ಪೂರ ದೆತ್ತಾದ್ ಆಳ್ ತನ್ನ ಬಲತ ಮ್ಯೆತ ಅದೆಟ್ ದಿಂಜವೊಂಡ್ಲ್. ಅಜ್ಞ ಕುಸಿಟ್ “ವ್ಯಾ... ಗಿರಿಜಗ್ ಪೆಗ್ರ್ ತಿಕ್ಕೊಂಡ್” ಪಂಡರ್. ಜೋಕುಲು ಪೂರ ತಾಟಿ ಬೋಟ್ಟಾಡು ಬೋಬ್ಬಾಡ ಪಾಡ್. ಗಿರಿಜಗ್ ಪೆಗ್ರ್ ತಿಕಿನ ಬಾರೀ ಕುಸಿ ಆಂಡ್. ಇತ್ತೆ ವಸಂತಿ ಗೊಬ್ಬರೆ ಸುರು ಮಲ್ಲುವಲ್. ಗೊಬ್ಬ ದುಂಬು ಪ್ರೋವೊಂದಿತ್ತೊಂಡ್. ವಸಂತಿನ ಇಲ್ಲ್ಡ್ ನಾಲ್ ಕಾಯಿ ದಿಂಜಿನ ತೂದು ವಸಂತಿ ಪರೊಂದ್ ಬುಳೆ ಹೊಯ್ಲ ಪಂಡ್ದಾದ್ ಅದೆ ಬತ್ತಿನ ಅಲೆನ ನೇಲ್ಪ್ಪೆ ಅಮಸರ ಮಲ್ತೆರ್. ಚೆನ್ನೆ ಗೊಬ್ಬಾಡು ಪೆಗ್ರ್, ಜೋಡು ಪೆಗ್ರ್, ಅರಸಾಟ, ಮಂತ್ರಿ ಆಟ, ಸೀತೆಯಾಟ, ಎರಟೆ ಕುಟ್ಟಿ, ಎರಟೆ ಮುಕ್ಕೆ, ಕೊಂಪಲ, ಚೆನ್ನೆ, ಎಂಚಿಲ್ - ಉಚ್ಚೆಲ್ ಇಂಚ ಮಸ್ತ್ ತರೊತ ಗೊಬ್ಬಲು ಉಲ್ಲ. ಮರಿಯಲೊಡು ಸುರು ಮಲ್ತೊಂಡ ಅಸ್ವೇಮಿದಾನಿಗ್ ಗೊಬ್ಬ ಕೆಡ್ ಮಲ್ತೊದ್ ಚೆನ್ನೆದ ಮಣಿನ್ ಅಟ್ಟೊಂದು ದೀಪರ್. ಗೊಬ್ಬರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೊಂಡ ಉಂತಾಯೆರೆನ ಮನಸಾಪುಜಿ. ಗಿರಿಜಗ್ಲ, ವಸಂತಿಗ್ಲ ಗೊಬ್ಬರೆ ತೋಯಿನ ಮಾತೆರೆಗ್ಲ ಎತ ಪ್ರೋಲಬಾಂಡ್.

“ಅಜ್ಞ, ನನ ಈ ಗೊಬ್ಬ ಯಾವು. ಬರ್ನ ಬುಡ್‌ಂಡ್. ಜಾಲ್‌ಗ್ ಪೋದು ಬೇತೆ ಗೊಬ್ಬ ಗೊಬ್ಬಗ್”
ಪಂಡರ್ ಜೋಕುಲು.

ಚೆನ್ನೆ ಗೊಬ್ಬನ್ನೆ ಉಂತಾದ್ ಮಾತೆಲಾಂ ನನ ನಮೋ ಕುಟ್ಟಿದಾನೆ ಗೊಬ್ಬಗಾಂದ್ ಪಂಡರ್.
ಚೆನ್ನೆದಾಂಡ ರಡ್ ಜನೊಕು ಮಾತ್ರ ಗೊಬ್ಬರೆ ಅಪಿನಿ. ಕುಟ್ಟಿದಾನೆಡ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲ್ ಗೊಬ್ಬರೆ ತಿಕ್ಕಂಡು.
ಅಜ್ಞ ಅಯಿಕ್ ಒತ್ತೊಂಡರ್. ಪಚ್ಚು ಮಾಮುನು ಲೆಶ್‌ಡ್ “ಮುಕುಲ್‌ಗ್ ಒರ ಕುಟ್ಟಿದಾನೆ ಕ್ಲ್ಯಾಲಂಬ್”
ಪಂಡರ್. ಇಕ್ ಪಚ್ಚುಮಾಮು “ಕುಟ್ಟಿದಾನೆ ಗೊಬ್ಬನು ಆಣ್ ಜೋಕುಲತ್ತಾ? ಪೋಳ್ಲು ಜೋಕುಲು
ಗೊಬ್ಬರ್? ”ಕೇಂಡರ್. “ಕುಟ್ಟಿದಾನೆ ಆಣಲು ಗೊಬ್ಬನ್ ಗೊಬ್ಬ, ಅಂಡ ಪೋಳ್ಲು ಗೊಬ್ಬಂಡಲಾ
ತಪ್ಪತ್ತ್. ಮಾತ ಒಟ್ಟುಗೆ ಗೊಬ್ಬಲ್” ಪಂಡ್‌ದ್ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೋರಿಯರ್. ಪಚ್ಚುಮಾಮು ಜೋಕುಲೆನ್
ರಡ್ ಕೂಟ ಮಲ್ತೆರ್. ಮನ್ನೆ, ರಾಜು, ಗಿರಿಜಾ, ಮೇರಿ ಬೋಕ್ಕೆ ಪದ್ಡ ಒಂಜಿ ಕೂಟ. ಕುಡೊಂಜಿ
ಕೂಟೊದು ಪಚ್ಚುಮಾಮು, ಚಿನ್ನೆ, ವಸಂತಿ, ಬೇಬಿ, ಮೈಮುನ. ರಡ್ ಕೂಟದಕುಲುಲಾ ಗೊಬ್ಬದ
ಕಲಕ್ ಜತ್ತೆರ್. ಪಚ್ಚುಮಾಮು ನೆಲೊಟು ರಡ್ ಬಿರೆಲ್ ಅಗೆಲದ ಒಂಜಿ ಎಲ್ಲ ಗುಂಡೆ ತೋಡ್ರೆ.
ಮುನ್ನನ ಕೂಟೊದಕ್ಕು ಗೊಬ್ಬರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಕುಟ್ಟಿದಾನೆ ಗೊಬ್ಬನ್ ಒಂಜಿ ಗೇಣ್ ಮಲ್ತ್
ಉದ್ದೋದ ತೋರೊದ ಕೋಲುದ ರಡ್ ಮೆಯಿಲಾ ದೊಂಜಿ ಮಲ್ತ್ ಕುಟ್ಟಿಲು ಬೋಡು. ತೋರ
ಬೋಕ್ಕೆ ಗಟ್ಟಿದ ಒಂಜಿ ಮರಂಗೆ ಉದ್ದೋದ ಕೋಲು ಬೋಡು. ಈ ಕೋಲುಗು ‘ದಾನೆಂಡ್ ಪುರು’.

ಮನ್ನೆ ಗೊಬ್ಬರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆ. ಗಂಡಿಗ್ ಕುಟ್ಟಿನ್ ಅಡ್ ದೀಯೆ. ‘ಚಿಲ್ಲೊಂಡ್ ಪಂಡೆ.
ಚಿಲ್ಲೊ ಪಂಡ ರಾಪ್‌ಪೋಡಾಂಡ್ ಅತೋಂ. ಆಶಾನಗ ಪಚ್ಚು ಮಾಮುನ ಕಡೆತಕುಲು ಸುತ್ತೆ
ದೂರೊದೂರೊದು ಉಂತ್ತೆರ್. ಪಚ್ಚುಮಾಮು ‘ಪಲ್ಲೊಂಡ್ ಜವಾಬು ಕೋರಿಯರ್. ಪಲ್ಲೊ ಪಂಡ
ತಯಾರುಲ್ಲೊಂಡ್ ಅತೋಂ. ಮನ್ನೆ ದಾನೆಡ್ ಕುಟ್ಟಿನ್ ರಟ್ಟಾದ್ ರಾಪವೆ. ಬನ್ ಪಚ್ಚುಮಾಮುನ
ಗುಂಪುದಕುಲು ಪತ್ತೊಡಿತ್ತೊಂಡ್. ಪತ್ತುದುವೆರೊಂಡ ಮನ್ನನ ಆಟ ಮುಗಿತ್ತುದು. ಆಯನ ಕಡೆತ
ಕುಡ ಒರಿ ಗೊಬ್ಬರೆ ಬರೊಡಿತ್ತೊಂಡ್. ಅಂಡ ಪಚ್ಚುಮಾಮುನ ಕಡೆತಕ್ಕು ಏರ್ಲು ಅವೆನ್ ಪತ್ತಾಜೆರ್.
ಮನ್ನೆ ಗಂಡಿಗ್ ದಾನೆನ್ ಅಡ್ ದೀಯೆ. ಪಚ್ಚುಮಾಮು ಮನ್ನೆ ರಟ್ಟಾಯಿನ ಕುಟ್ಟಿನ್ ವೆಚಿದ
ದಾನೆಗ್ ನೋಚೊ ದೀರ್ ದಕ್ಕೆ. ದಾನೆಗ್ ಕುಟ್ಟಿ ತಾಗ್‌ಜಿ. ತಾಗುಂಡಲ ಮನ್ನೆ ಗೊಬ್ಬ ಬುಡ್ಲು
ಕೋರೊಡಿತ್ತೊಂಡ್.

ಕುಡ ಮನ್ನೆ ಕುಟ್ಟಿದ ದೊಂಜಿ ಕೋಡಿಕ್ ಮೆಲ್ಲ ತಾಗಾದ್ ಲಕ್ಕಾದ್ ದಾನೆಡ್ ಒಯ್ ಹಾಕೆದ್
ರಟ್ಟಾವೆ. ಅವು ಒಂಜಾತ್ ದೂರ ಪೋದು ಬೂರುಂಡು. ಗಂಡಿದ್ ಕುಟ್ಟಿ ಬೂರ್ದಿನ ಜಾಗೆನ್
ಅಲ್ಲೊಂಡ ಏತ್ ದೂರ ಆಪುಂಡು ಪನ್ನಿನೆನ್ ಏತ್ ಸಲಾಯಿಂಡ್ ಪನ್ನೊರ್. ಮನ್ನೆ ಪಚ್ಚುಮಾಮುಡ
‘ಏತ್ ಸಲಾಯಿಂಡ್ ಕೇಂಡೆ. ಪಚ್ಚುಮಾಮು ‘ಮುಪ್ಪ’ ಪಂಡರ್. ಒತ್ತೊಂದುಂಡ ಮುಪ್ಪ ಸಲಾಯಿ
ಮಾತ್ತೊ ಮನ್ನುಗ್ ತಿಕ್ಕುದು. ಮುಪ್ಪದ್ದೊ ಜಾಸ್ತಿ ಉಂಡು ಪನ್ನಿನ ಸಂಕಲ್ಪೊ ಮನ್ನುಗಾಂಡ್.
ಅಂಚಾದ್ ಆ ದೂರೊನು ದಾನೆಡ್ ಲತ್ತೊ ತೂವೊಡಾಂಡ್. ತೋನಗ ಮುಪ್ಪತ್ತಿನ್ ಇತ್ತೊಂಡ್. ಈ
ಸಲಾಯಿ ಮನ್ನುಗ್ ತಿಕ್ಕುಂಡ್.

ನನೊಂಜಿ ತರೊತ ಗೊಬ್ಬಡು ಕುಟ್ಟಿನ್ ದಾನೆಡ್ ಹಾಕೆದ್ ರಟ್ಟಾಯಿ ಬೋಕ್ಕೆ ಕುಟ್ಟಿ ಪೋದ್
ಬೂರ್ದಿನ ಜಾಗೆನ್ ಬೇತೆ ಕ್ರಮೊಟ್ಟು ಆ ದಾನೆಡ್ ಲಪ್ಪೊರ್. ಒಂಚೊಂಜಿ ಅಳತೆಗ್‌ಲಾ ಒಂಚೊಂಜಿ

ಪುದರ್ ಉಂಡು. ಏರೆಟ್ಟಿ, ಸಕ್ತಿಮಾರ, ನಗ್ರಮುಟ್ಟಿ, ನಲ್ಲಿಗೋಡು, ಇದಾಗೋಣಿ, ಆರೆಂಕಿ, ಚುಕ್ಕು ಪಂಡ್ಯಾದ್ ಲೆಕ್ಕಾ ಪಾಡ್ಯರ್. ಇಂಬಿನ ಚುಕ್ಕು ಏತಾಪುಂಡುಂದು ತೂದು ದೂರನ್ ಲೆಕ್ಕಾ ಮಲ್ಲವೆರ್. ಆಜಿ ದಾನೆದಾತ್ ದೂರ ಇತ್ತೊಂಡ ಲತ್ತೊದ್, ಗೊಬ್ಬನು ದುಂಬೊತ್ತೊಂದು ಪೋವೊಡು. ನಲ್ಲಿಬೋಡು ಪನ್ನಿನಾಡೆಗ್ ಮುಗ್ಗಿಂಡ್. ಅಲ್ಲೊಂಡ್ ಗೊಬ್ಬನು ದುಂಬೊತ್ತೊಂದು ಪೋವೊಡು. ಅಲ್ಲ ಉಂತುದು ಕಾರ್ಡ್ ಮಿಶ್ ಕುಟ್ಟಿ ದೀದ್ ದಾನೆದ್ ಹಾಕ್ ದ್ ರಟ್ಟವೊಡು. ಸತ್ತಿ ಮರಾಂದಾಂಡ ಒಂಬಿ ಕೈಟ್ ಕುಟ್ಟಿ ಪತ್ತೊಂದು ಬೋಕ್ಕೊಂಜಿ ಕೈಟ್ ಹಾಕ್ ದ್ ರಟ್ಟವೊಡು. ನಗ್ರ ಮುಟ್ಟಂದಾಂಡ ರಡ್ ಬಿರೆಲ್ಲ ನಡುಟು, ಇರಾಗೋಣಿ ಪಂಡ್ಯಾಂಡ ಮುಂಗ್ಯೈಟ್ ಕುಟ್ಟಿ ದೀದ್ ರಟ್ಟವೊಡು. ಆರೆಂಕಿ ಪಂಡ ಕಟ್ಟೊಂಡ್ ಕುಟ್ಟಿ ದೀದ್ ಹಾಕ್ ದ್ ರಟ್ಟವೊಡು. ಪ್ರತಿಯೊರಿಲ ಏತ್ ಚುಕ್ಕು ಮುತ್ತೊ ಪನ್ನಿನ ಆಧಾರೊಡು ಲೆಕ್ಕಾ ಪಾಡ್ದ ಏರ್ ಗೆಂದಿನೆಂದ್ ನಿಗಂಟ್ ಮಲ್ಲೊರ್. ಆಂಡ ಇಂಬಿಪ್ಗ್ ಚುಕ್ಕುದ ಬದಲ್ಗ್ ದಾನೆದ್ ಲತ್ತೊದ್ ಲೆಕ್ಕಾ ಪಾಡುನನೆ ಎಚ್ಚ್.

ಬರ್ನೊ ಪನಿಪೆರೆ ಸುರು ಆಂಡ್. ಗೊಬ್ಬ ಬುಡ್ಡು ಜೋಕುಲು ಇಲ್ಲದಂಚಿ ಮೋನೆ ಪಾಡ್ದ ಪಾರ್ಕೊರೆ ಸುರು ಮಲ್ಲೊರ್. ಪಚ್ಚಮಾಮ್ಯ ಕುಟ್ಟಿದಾನೆಲೆನ್ ಪತ್ತೊಂದು ಎಲ್ಲ ಜೋಕುಲೆನ್ ತಕೋಂದು ಇಲ್ಲಡೆ ಪಾರ್ಕೊರ್. ಅಜ್ಞನ್ ಲೆತ್ತೊಂದು ಪದ್ದ ಇಲ್ಲದಂಚಿ ಪೋಯೊಲು.

* * * * *

ಅಭ್ಯಾಸ

I. ಜಿಟ್ಟೊಂಡ್ ಜವಾಬು ಕೊಲ್ಲಿ

1. ಸೂರುದುಲಾಯಿದ ಗೊಬ್ಬಲು ಒವ್ವು ?
2. ಕೆಲವು ಜಾಲಗೊಬ್ಬಲೆನ ಪುದರ್ ಬರೆಲೆ
3. ಜೆನ್ನೆದ ಗೊಬ್ಬಡು ಒವ್ವು ಮಾಂತ ಕಾಯಿಲೆನ್ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ಲವೆರ್ ?
4. ಜೆನ್ನೆದ ಗೊಬ್ಬಡು ಏತ್ ತರೊತ ಆಚೊಲು ಉಲ್ಲ ?
5. ಜೆನ್ನೆದ ಗೊಬ್ಬ ಏವ ಗೊಬ್ಬಲಿ ?
6. ಕುಟ್ಟಿದಾನೆ ಗೊಬ್ಬಡು 'ಜಿಲ್ಲೋ' 'ಪಲ್ಲೋ' ಪಂಡ್ಯಾಂಡ ಅತೋ ದಾದ ?

II. ರಡ್ ಮೂಜಿ ವಾಕ್ಯೋಲೆದ್ ಜವಾಬು ಕೊಲ್ಲಿ

1. ಜೆನ್ನೆದ 'ಪೆಗ್' ಗೊಬ್ಬನ ಕ್ರಮೊ ಬರೆಲೆ
2. ಕುಟ್ಟಿ ಬೋಕ್ಕಾ ದಾನೆ ಪಂಡ್ಯಾಂಡ ದಾದ ?
3. ಕುಟ್ಟಿದಾನೆ ಗೊಬ್ಬಡು ಸಲಾಯಿ ಎಂಚ ಲೆಕ್ಕಾ ಮಲ್ಲವೆರ್?

III. ಮುಲ್ಲ ಕೊತೆನ ಸಬ್ಜ್ಯೋಲೆನ್ ಒಂಜಿ – ರಡ್ಡು ವಾಕ್ಯಾಂಕು ವಿವರಿಸುಲೆ

1. ಪೆಗ್ರೆ
2. ಬುಳೆ
3. ಚುಕ್ಕೆ
4. ಜಾಲೋದ ಗೊಬ್ಬಲು

ಭಾಷಾಭಾಗಾನೆ

I. ಮುಲ್ಲ ಕೊರ್ತಿನ ಸಬ್ಜ್ಯೋಲೆನ್ ಬುಣ್ಣಾದ್ ಬರೆಲೆ

ನಾಲ್ಕೆಟ್ರಾಲಾ, ಅಟ್ಟೊಡಿತ್ತಿನ, ಪುಸ್ತೋತ್ತಿಪ್ಪಂಡು, ಪೋಂಪೊಡಿತ್ತೊಂಡ್, ಉಂದೆಂಟಿತ್ತಿ, ಸರಿಯಾಯಿನ

II. ಮುಲ್ಲ ಕೊತೆನ ಸಬ್ಜ್ಯೋಲೀಗ್ ರಡ್ಡು ರಡ್ಡು ಅತ್ಯೋ ಬರೆಲೆ. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಅತ್ಯೋಂಡು ವಾಕ್ಯ ಮುಲ್ಲುಲೆ

1. ದಾನೆ
2. ಸೋಕ್ರೆ
3. ಕಳ್ಳ
4. ಬರೆ
5. ಮಂಜೋಟಿ

III. ಸರಿಯಾಯಿನ ಸಬ್ಜ್ಯೋಲೆನ್ ಬರೆದ್ ಬುಡುಪ್ರೋಂತಿ ಜಾಗೆನ್ ದಿಂಜಾಲೆ

1. ಜೆನ್ನು ಮಣಿತೆ ಒಂಜಿ ಇಲ್ಲಾಗ್ _____ ಕಾಯಿ ದಿಂಜಾವೆರ್
2. ಪಚ್ಚೆ ಮಾಮು _____ ತಯಾರ್ ಮುಲ್ತೆರ್
3. ಕುಟ್ಟಿದ ರಡ್ಡು ಮ್ಯಾಲಾ _____ ಇಪ್ಪೊಡು
4. ಮರೆಯಲೋದ ಗೊಬ್ಬು _____
5. ಜೆನ್ನೆದ ಮಣಿಟ್ ಇಲ್ಲಲು ಉಲ್ಲ

ಚಟುವಟಿಕೆ

I. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜನಪದ ಗೊಬ್ಬುಲೆನ ಪುದರ್ ಕೇಂಡ್ರೊದ್ ಬರೆಲೆ

II. ಸಾಲೆಡ್ ಕುಟ್ಟಿದಾನೆ ಗೊಬ್ಬುನು ಗುರುಕುಲೆಡ ಕಲ್ಮಾನ್ನೆ

* * * * *

ಎಡ್ಡಪುದ ಮದಿಪು

ಉಳಿತಿಲ್ರೋ:

ನೀತಿ ಪಾಠೋ ಕಲ್ಪನವೇ ದುಂಬುದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿ. ಧರ್ಮೋಗ್ರಂಥೋಲೆನ್ ದೀಪೋಂದು ಗುರುಕುಲುನಕುಲು ಅಯಿತ್ವ ಬಿಂಬಿಸಿತ್ತೇತೆನ್ನೊ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಪಂಡ್ ಕೊಪ್ರೆದ್ರೋ. ಕಬಿಕುಲು ಅಕ್ಕೆನ ಕಬಿತೆಲೆದ್ ನೀತಿ ಸಾರೆದ್ರೋ. ಇತ್ತೆದ ಕಾಲೋಡು ಅಯಿನೇ ಹೊಲ್ಯುಶಿಕ್ಷಣ್ ಪನ್ನೋ. ಮಾನವೀಯತ್ನೋ ಒರಿತೋಂದು ಬಹುನನೇ ನೈತಿಕತೆ, ಈ ಕಬಿತೆ ಅಂಚಿನ ಒಂಜ ಎಡ್ಡಪುದ ಮದಿಪುಲೆನ ಕೋಪೆ. ನರಮಾನಿ ಸಮಾಜೋಡು ಎಂಟ ಎಡ್ಡಪ್ರಜೆಯಾದ್ ಬದ್ನೋಲಿ ಪನ್ನಿನನೇ ಈ ಮದಿಪುಲೆನ ಉಳಿಮವೋ.

ಡಾ. ಬೆಳ್ಳಪ್ಪಾಡಿ ಸತೀಶ್ ರ್ಯಾ

ನೀರ್ ದಿಂಜಿದಿ ಕೆದುತ ನೀರ್ ಪರಿಪರೆ ಬುಡ್ಡು
ಕೆದುನು ಒರಿಪವುನಂಚ ನಮ ಮಲ್ಲೋಡು
ಸಂಪೋತ್ತು ಬಹಿನಗ ಧರ್ಮ ಕಾರ್ಯೋಡು ಬೆನೋಡು
ತೆರಿನ ವಿದ್ಯೋನಮೋಲ ಪಂಡ್ ಕೋರೋಡು || 1 ||

ಸೀಕೌಡುಪ್ಪಿನ ಜನೋಕು ನಾಲಯಿಗ್ ರಿತಿ ಇಜ್ಜಿ
ಚೀಪೆ ಕಾರೋದ ಗೇನೋ ಅಕುಲೆಗಿಜ್ಜಿ
ಹಂಕಾರ ತರೆಕೀರ್ದ ಮನಸ್ ಮುಜ್ಜಿನ ಪೋತು
ಎಡ್ಡ ಪಾತೆರ ಕೇನೋಡಿನ್ನಿ ಕೋದಿ ಇಜ್ಜಿ || 2 ||

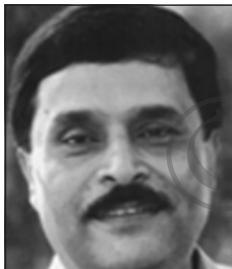
ಪುಣ್ಯಾತ್ಮಕೆನ ಉಡಲ್ ಆನೆದಾಡೆದ ಲೆಕ್ಕ
ಉಲಯೋಂಜಿ ಪಿದಯೋಂಜಿ ಭೇದೋ ಇಜ್ಜಿ
ನೀಜ ಜನ ನುಡಿಮಾತ ಏಮೆನಾಳಿದ ಲೆಕ್ಕ
ಉಲಯಿ ಪಿದಯಿದ ಗಟ್ಟಿ ನಿಧಾರ ಇಜ್ಜಿ || 3 ||

ನಮ್ಮ ಸಂಪಾದನೆಂಜ್ ನಂಕ್ ತೃಪ್ತಿಲ ಚೋಡು
ಯತ್ನ ಮಲ್ತೋದ್ ಬೆನೋಡು ದುಡ್ಡೋರಿಪ್ಪೋಡು
ಅತೃಪ್ತಿದಾಯನಾ ಮನಸ್ ಚಂಚಲ ಶಾಲೆ
ಆಯಗೇಪಲ ತಪ್ಪಂದ್ ಬಂಜ ಬಗಲೆ || 4 ||

ಬೊಟ್ಟಿ ಪುಳಿಯಲೆ ಸೇರ್ಂಡ ಪೇರ್ ಕೊಜಪಾವು
ದುಷ್ಪರೆನ ಇಸ್ಟಾದಿಗೆದ್ದು ಮಾನ ಪೋವು
ಲಂಚ ವಂಚನೆದ್ದು ಸಂಪೂಲ್ತಿ ಪಣವು
ದಾನ ಮಲ್ತಾಂಡ್ಯಾದ್ದು ದಾದ ಫಲ ಆವು ॥ 5 ॥

ಪಿಲಿತ ಚರ್ಮೋನು ಪುದೆತಿ ಕತ್ತೆ ಪಿಲಿ ಆಪುಂಡಾ
ಆನೆ ಆಪುಂಡೋ ಪಂಜಿ ಮಲ್ಲೆ ಆದ್ದು
ಎಮ್ ಕೊಂಬೇಪ್ರೋಗುಲ ದಾಡೆ ಆಪಿನ ಉಂಡ
ಕೊಲ ಕಟ್ಟಂಡ ದಾನೆ ಶೀಲ ಬದಲಾವೋ ॥ 6 ॥

ಕೆಜನ ಪೈಲಬು

ಈ ಮದಿಪ್ರ ಕಳಿತಲು ಡಾ. ಬೆಳ್ಳಿಪ್ಪಾಡಿ ಸತೀಶ್ ರೈ (1945) ಬರೆತಿನ “ದೇವರೆ ದೀಪ್ರೋ” ಪನ್ನಕ ಕಬಿತೆ ಕೋಪೆದ್ದು ಅಜುತ್ತಿನವು. ಪುತ್ತಾರು ತಾಲೂಕುದ ಬೆಳ್ಳಿಪ್ಪಾಡಿ ಗುತ್ತಾಡು ಪ್ರಾಟ್ಟಿರು ಮೈಸೂರ್ಯದ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಎಂ.ಬಿ.ಬಿ.ಎಸ್ ವ್ಯಾದ್ಯ ಪದವಿ ಪಡೆದ್ದು ಮೈಸೂರು ತೇ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ‘ಮಂಜುನಾಥ ಕ್ಲಿನಿಕ್’ ದ್ದು ಸೇವೆ ಸಂದರ್ಭಾಂದುಲ್ಲೇರ್. ತುಳು ಕನ್ನಡಾದ ಕಬಿ, ಸಾಹಿತಿ. ತುಳುಯು ತುಳುನಾಡ ಬೊಳ್ಳಿಲು, ನೀತಿ ಶತಕ, ಕಲ್ಲಿಗೊದ ರಾಮಾಯಣ, ಅಗೆಲ್, ತುಳುನಾಡ್ ಪೌಲ್ಯ, ಬೆಳ್ಳಿಪ್ಪಾಡಿ ತುಳು ಪದ್ಮೋಲು, ತುಳು ಅಪ್ಪನ ತೇರ್ ಇಂಚ ಕೆಲವು ಬೂಕುಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ಕನ್ನಡೋಡ್ಲ್ ದಿಂಜ ಬೂಕುಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ಭಗವದ್ಗೀತೆನ್ ಮೇರ್ ಕನ್ನಡ ಬೋಪದಿಡ್ ಬರೆತೆರ್. ಅವು ಬಾರಿ ಪುದರ್ ಪಡೆದ್ದು ಈನೇ ಅಚ್ಚೆ ತೂತುಂಡು. ಅಮೇರಿಕಾದ ಸಿನೆನ್ನಾಡಿ ವಿದ್ಯಾಲಯೋಡು ಮೂರಿ ವಸ್ರ ಉಪನ್ಯಾಸಕೆರಾದ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತಾದೆರ್. ನಾಟಕ, ತೆಂಕು ತಿಳ್ಳಿದ ಯಕ್ಕಾನ ಕಲಾವಿದರಾದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆತೆರ್. ಸಮಾಜ ಸೇವೆಗಾದ್ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪದಕ ಪಡೆತೆರ್.

ಅಭಾಷಣ

I. ಮುಖ್ಯ ಕೊಟಿನ ಸಂಪಾದಿಗ್ರಂಥ ಜಿಟ್ಟೋಡ್ ಜವಾಬು ಕೊಲ್ಲಿ

1. ಕೆದುತ ನೀರೋನ್ ದಾಯಿ ಬುಡ್ಟು ಪರಿಪರ್ವೋಡು?
2. ಹಂಕಾರ ಬತ್ತಿನಕುಲೆನ ಮನಸ್ ದಾನೆ ಆಪುಂಡು?
3. ಪುಣ್ಯಾಶ್ರೇನ ಮನಸ್ ದಾಯಿ ಆನೆದಾಡೆದ ಲೆಕ್?

4. ಹೇರು ಕೊಜಪಾಯರೆ ದಾನೆ ಮಲ್ಲೆಡು?
5. ದುಸ್ಸರೆನ ಇಸ್ಟ ಮಲ್ಲೋಂಡ ದಾನೆ ಆವು?

II. ಬುಡ್ಡು ಪ್ರೋಂಯಿ ಸಚ್ಯಾಲೀನ್ ಸೇರಣ್ಡ್ ಬರೆಲೆ

1. ಸಂಪೂರ್ಣ ಬತ್ತಿನಗ _____ ಕಾರ್ಯಾದು ಬೆನೋಡು
2. ನೀಚ ಜನ ನುಡಿ ಮಾತ _____ ನಾಳಿದ ಲೆಕ್ಕು
3. ಯಶ್ವ ಮಲ್ಲೋದ್ ಬೆನೋಡು _____
4. ಅನೆ ಆಪ್ಯಂಡೋ _____ ಮಲ್ಲೆ ಆದ್

III. ಮುಖ್ಯ ಕೋರಿನ ಸಪಾಲ್ ಲೆಗ್ ರಡ್ - ಮೂಳ ವಾಕ್ಯಾಲೆಡ್ ಜಪಾಬು ಕೋರ್ಲೆ

1. ಪ್ರತ್ಯಾತ್ಮೇರೆನ ಬೊಕ್ಕೆ ನೀಚೆರೆನ ಮನಸೆಂಚೆಂದ್ ಕಬಿ ವಾ ಉದಾಹರ್‌ ಕೋರ್ಲೆರ್.
2. ಸಂಪಾದನೆತ ಬಗೆಂ ಕಬಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ದಾದ?
3. ಕೋಲ ಕಟ್ಟೊಂಡ ದಾಲ ಶೀಲ ಬದಲಾಪ್ತಜಿ ಪನ್ನಿನೆಗ್ ಕಬಿ ಕೋನ್ ಉದಾಹರ್‌ಲೆನ್
ಬರೆಲೆ

ಭಾಷಾಭಾಸ

I. ಮುಖ್ಯ ಕೋರಿನ ಸಚ್ಯಾಲೀನ್ ಎದುರು ಪದ ಬರೆಲೆ

1. ಉಲಯಿ
2. ಬಂಜ
3. ಪ್ರ್ಯಾ
4. ತೃಪ್ತಿ

II. ಮುಖ್ಯ ಕೋರಿನ ಸಚ್ಯಾಲೀನ್ ರಡ್ ರಡ್ ಅತೋ ಬರೆಲೆ

1. ಬೊಟ್ಟು
2. ಕೋಲ
3. ಗೇನೋ

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ಕನ್ನಡೋದ 'ಸುಭಾಷಿತ' ಬಾಕುಲೆನ್ ಗ್ರಂಥಭಂಡಾರೋಡ್ ಪಡೆದ್ ಓಮಲೆ

* * * * *

ನೇತಾಜಿ ಸುಭಾಷಂದ್ರ ಬೋಸ್

ಉಳತಿಲ್ಲಾ:

ಭಾರತೀಯರೆಡ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರೇಮೋನು ಉಕಾರದ್ 'ಆಜಾದ್ ಹಿಂದ್ ಫೌಜ್' ಪನ್ನಿ ದಂಡ್ ಕಟ್ಟೋದ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾದ ಕೊಂಬು ಉರಿತಿ ನೇತಾಜಿಯರೆನ ಚರಿತ್ರೆ ನಮ್ಮ ದೇಸೋದ ಜವನ - ಜವಂದಿಯರೆಗ್ ಒಂಜಿ ಆದಶೋದ ಪಾಟೋಂದು ಪನೋಲಿ. ನೇತಾಜಿ ಸುಭಾಸ್ ಶ್ರಂದ್ರ ಬೋಸ್ರ್ 1897 ಜನವರಿ 23 ನಾನಿ ಒಡಿಸ್ಸಾದ ಕಟಕ್ ಪ್ರಟ್ಯಿಯೆರ್. ಅಪಗ ಒಡಿಸ್ಸ್ ಬಂಗಾಳ ಪ್ರಾಂತ್ಯಾಗು ಸೇರಿತ್ತೊಂಡ್. ಅರೆನ ಅಮೃತ್ರ್ ಜಾನಕೀನಾಥ್ ಬೋಸ್, ಅಪ್ಪೆ ಪ್ರಭಾವತಿ ದೇವಿ. ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿಯರೆನ್ 'ರಾಷ್ಟ್ರಪಿತ್' ಪನ್ನಿ ಪ್ರದರ್ಡ ಸುರುಕು ಲೆತ್ತಿನಾರೆ ಸುಭಾಷಂದ್ರ ಬೋಸ್.

ಕುಡ್ಲ

2013 ಸೋಣ 26

ಮೋಕೆದ ಸೂಯ್ಯ,

ನಿಕ್ಕೆ ಎನ್ನ ಉಡಲ್ ದಿಂಜಿ ಸೋಲ್ಲೆಲ್ಲು. ನಿನ್ನ ಕಾಕಚಿಡ್ ಸುಭಾಷಂದ್ರ ಬೋಸ್ರ್ ಪರದೇಸೋಗು ಪೋದು ಪ್ರೋಂಬಿನ ಬಗೆಟ್ ತೆರಿಪಾವೋಡುಂದು ಈ ಬರೆದಿತ್ತು. ಅರೆನ ಪರದೇಸೋದ ಪಯಣ ಪಂಡ ಅವೋಂಜಿ ಕುಸಾಲ್ ದ ತಿರುಗಾಟ ಅತ್ತ್. ಪರದೇಸೋದಕುಲೆನ ನಿಲಟ್ ಉಂತುದು ನಮ್ಮ ದೇಸೋದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾಗಾತ್ ಪ್ರೋಂಬಿನ ಒಂಜಿ ಭಾರಿ ಮಲ್ಲ ಸಾಸೋದ ಕಜ್ಜ ಆದಿತ್ತೊಂಡ್. 1939 ಈ ಪರಂಗಿದಕುಲೆನ ಕರ್ಪಿಲ್ ತಪ್ಪಾದ್ ಪೋಯಿನ ಸುಭಾಸ್ರ್ ಮೌಲ್ಯಿನ ವೇಸೋ ಪಾಡೋಂದು ಕಾಬೂಲ್ ದ ಮಾರ್ಗವಾದ್ ಜಮ್ಹನಿಗ್ ಪೋಯೆರ್. ಆ ಪೋತುಗು ಪರಂಗಿದಕ್ಕೆನ ಪಗೆಮಾನಿಯೆರಾಯಿನ ಜಮ್ಹನಿ, ಇಟೆಲಿ, ಜಪಾನ್ ದೇಸೋದ ಮುತಾಲಿಕೆರೆನ

ಬೆರಿಸಾಯೋ ಪಡೆವೋಂದು ‘ಆಜಾದ್ ಹಿಂದ್ ಫೌಜ್’ ಪನ್ನಿನ ದಂಡನೊಂಜಿ ಕಟ್ಟೇರ್. ನಮ್ಮ ದೇಸೋದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಪೋಂಬಾಟಿಕೆಗ್ ಉಂದು ಒಂಜಿ ಸಗ್ರಿ ದಿಂಜಾವುನ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತಾಂಡ್.

ಜರ್ಮನಿಡುಪ್ಪುನಗ ಸುಭಾಸರ್ ಅಪಗಪಗ ಇಟೆಲಿ ದೇಸೋಗು ಪೋವೋಂದಿತ್ತೇರ್. ಆ ದೇಸೋದ ಕಾರ್ಬೋನಿಯರ್ ಕೂಟೊದೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರೊಂದು ‘ದಂಗ್ ಲಡಯಿದ್’ ತಂತ್ರೋಲೆನ್ ಕಲ್ಲೊಂಡೆರ್. ಪರಂಗಿದಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಲಡಯಿ ಮಲ್ಲರೆ ಈ ತಂತ್ರೋಗಾರಿಕೆನ್ ಗಲಸಿಯರೆ ಚೋಡಿತ್ತಿ ಅಟ್ಟನೆ ಮಲ್ತೇರ್. ಆ ಕಾಲೊಡು ಆಸ್ಟ್ರೀಯ ದೇಸೋಗು ಪೋಯಿನ ಬೋಸರ್ ‘ಆಸ್ಟ್ರೀಯ – ಭಾರತೊ ಕೂಟೊನೊಂಜಿ ಉಟನ್ಸ್ ಮಲ್ತೇರ್. ಅಯಿಡ್ ಬೋಕ್ ಹಂಗೇರಿ, ರೊಮೇನಿಯ, ಬಲ್ಕೇರಿಯ ದೇಸೋಲೆಗ್ ಪೋದು ನಮ್ಮ ದೇಸೋದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಪೋಂಬಾಟಿಕೆದ ಬಗಟ್ ಕಣ್ಣಗ್ ಕಟ್ಟಲ್ಪಿಕ್ಕ ಪಂಡೆರ್. ‘ದಿ ಇಂಡಿಯನ್ ಸ್ಟ್ರೋಲ್’ ಪನ್ನಿನ ಪುದರ್ದಾದ ಖಾಕುನ್ನಾ ಬರೆಯೆರ್.

ಸುಭಾಸರ್ ಯುರೋಪ್‌ಡ್ ಜಪಾನ್ ದೇಸೋಗ್ ಪೋಪಿನ ಪೋರ್ತುಡು ಕಡಲ ಸಾದಿಡ್ ಕಪ್ಪಲ್‌ದ ಎಣ್ಣೆ ಖಾಲಿ ಅಂಡ್. ಬೋಕ್‌ನ್ನಿಂಬಿ ಕಡೆಟ್ ಜೋರಾದ್ ಗಾಳಿ ಬೀಜೊಂದಿತ್ತೊಂಡ್. ಅಂಚಿತ್ತಿ ಪ್ರೋತ್ಸಹಗುಲಾ ಬೋಸರ್ ಪೋಡ್ಯಂದೆ ಕುಡ ರಡ್ ಜವನ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೆ ರಬ್ಬರ್‌ದ ಪಾಲೆಡ್ ಬಾರಿ ಬಂಜಡ್ ನೀಂದ್ರಾದ್ ಕರೆ ಪತ್ತೇರ್. ಜಪಾನ್‌ಗ್ ಪೋಯಿನ ಸುಭಾಸರ್ ಅಲ್ಲ ರಾಸ್ ಬಿಹಾರಿ ಬೋಸರೊಟ್ಟಿಗು ಸೇರೊಂದು ‘ಇಂಡಿಯನ್ ಇಂಡಿಪೆಂಡೆಂಟ್ ಲೀಗ್’ ಪನ್ನಿ ಪುದರ್ದಾದ ಕೂಟ ಕಟ್ಟೇರ್. ಜಪಾನ್, ಬರ್ಮ, ಮಲಯ, ಧೈಲಾಂಡ್, ಇಂಡೋಚೈನದ ನೂದು ಜನೊಕ್ಕು ಈ ಕೂಟೊನು ಸೇರೊಂಡೆರ್. ಭಾರತೊದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯನೇ ಈ ಕೂಟೊದ ಉಸುಲು ಆದಿತ್ತೊಂಡ್.

ಮೋಹನ್‌ಸಿಂಗ್‌ರೆನ್ ಬೆರಿಸಾಯೋ ಪಡೆವೋಂದು 20,000 ಭಾರತೀಯ ಸ್ವೀಕರೆನ್ ಸೇರಾಪ್ರೋಂದು ‘ಇಂಡಿಯನ್ ನ್ಯಾಶನಲ್ ಆರ್ಮಿ’ನ್ ಗಟ್ಟಿ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್. ಮೋಹನ್ ಸಿಂಗ್ ನೆತ್ತೆ ಕಡೀರ್‌ದ ಕಮಾಂಡರ್ ಆಯೆರ್. ಸುಭಾಶ್ವಂದ್ ಬೋಸರೊಟ್ಟಿಗೆ ಇತ್ತನ್ ಕುಡ್ದದ ಅತ್ತಾವರ ಯಲ್ಲಪ್ಪೇರ್ ದಂಡ್‌ನ್ ಸೇರೊಂಡೆರ್. ಅತ್ತಾವರ ಯಲ್ಲಪ್ಪೇರ್ 1912 ದ್ ಕುಡ್ದದ ಅತ್ತಾವರೊಡು ಪುಟ್ಟಿನಾರ್. ಗಾಳಿಗ ಕೃಷಿಕ ಸಮಾಚೊಡು ಪುಟ್ಟಿನ ಮೇರೆನ ಅಮ್ಮೂರ್ ಬಾಲಣ್ಣ. ಅಪ್ಪ ವೆಂಕಮ್ಮೆ ಜವ್ವನಾದಿಗೆಡ್ ಆರೆನ ಉಡಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರೇಮ ಉರ್ನೊಂದಿತ್ತೊಂಡ್. ಗಾಂದ್ಯರೆನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹೊ, ಅಹಿಂಸಾ ಚಳವಳಿಡ್ ಆರೆಗ್ ನಂಬಿಕೆ ಇಜ್ಞಾಂಡ್. ಬಾರತೀಯೆರ್ ಮಾತ ಬಿಟ್ಟಾದ್ ಲಡಾಯಿ ಮಲ್ತಾದೇ ಬ್ರಿಟಿಷರೆನ್ ಬೆರಿಪತ್ತೊಡು ಪನ್ನಿ ಇರಾದೆ ಆರೆನವಾದಿತ್ತೊಂಡ್. ಸುಭಾಷ್ವಂದ್ ಬೋಸರೆನ ಪೋರ್ಬಾಟಿಕದ ಸುದ್ದಿ ಕೇಂಡ್ರ್‌ದ ಯಲ್ಲಪ್ಪೇರ್ ಪೋದು ಆರೆಸೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರೊಂಡೆರ್. ಯಲ್ಲಪ್ಪೇರ್ ಅಜಾದ್ ಹಿಂದ್ ಬ್ರಾಂಕ್‌ನ್ ಕಟ್ಟದ ದಂಡ್‌ಗ್ ಪಣವುದ ಸಗಾಯ ಮಲ್ತೇರ್. ಒಂತೆ ಸಮಯೊಡ್ಡ ಬೋಕ್ ಬೋಸರೆನ ದಂಡ್‌ದ ಕಮಾಂಡರ್ ಆದ್ ಸಿಂಗಾಪುರೊಗು ಪೋದು ಅಲ್ಲ ನಿಲೆ ಆಯೆರ್. ಸುಭಾಶ್ವಂದ್ ಬೋಸರ್ ಮಾಯಕ ಆನಗ ಮೇರ್ಲ್ಲ ಕಾಣಿಯಾಯೆರ್. ಬೋಸರ್ ಪೂರ್ಜನಕುಲೆನ ಒಂಜಿ ದಂಡ್‌ದ ಎಗ್ನ್ನಾ ಸುರುಮಲ್ತಾದಿತ್ತೇರ್. ಕಾನ್ಸಿರದ ಒತ್ತಿ ಗಟ್ಟಿ ಉಡಲ್ಲ ದೈಯೋದ ಪೋಳ್ಳು ವೈದ್ಯ ಕಾಪ್ಪನ್ ಲಷ್ಟೀ ಈ ದಂಡ್‌ದ ಕಮಾಂಡರ್ ಆಯೆರ್. ಯಲ್ಲಪ್ಪೇರ್ ಬೋಕ್ ಕ್ಷಾಂತಿಕ್ ಲಷ್ಟೀ ಸುಭಾಶ್ವಂದ್ ಬೋಸರೆಗ್ ರಡ್ ಕ್ರೆಕುಲಾದ್ ಬ್ರಿಟಿಷರೆ ಎದ್ದುಂತುದು ಲಡಾಯಿ ನಡಪಯೆರ್.

ಬರ್ಮ ದೇಸೋಗು ಪ್ರೋಯಿನ ಸುಭಾಸೆರ್ ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತೋದ ಹಂಗಾಮಿ ಸರಕಾರದ ಅಳ್ಳಣಿ ಮಲ್ತೇರ್. ಅಂಡ ಬರ್ಮ ಸರಕಾರ ಅಯಿಕ್ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಜ್ಞ. ಅಲ್ಲೋಡ್ ಸಿಂಗಾಪುರೋಗು ಪ್ರೋದ್ 1943 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 21ನೇ ತಾರಿಕ್ ಗ್ 'ಹಂಗಾಮಿ ಸರಕಾರೋ'ನು ಕಟ್ಟೇರ್. ದಂಡೋದಕ್ಕು ಸುಭಾಸೆರ್ನೊ ಪ್ರದಾನ ಮಂತ್ರಿಯಾದ್ ಫೋಷಣ ಮಲ್ತೇರ್. ಅಯ್ತ ಬೆರಿಕ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ದೇಸೋದ ಜನೋಕುಲು ಸುಭಾಸೆರ್ನೊ ಬಿದ್ರ್ - ಬಲ್ಕಣ ಕೊರ್ಪ್ ಮಾನಾಯ್ರ್. ಭಾರತೀಯೇರ್ ಇಂಬೆರ್ನೊ ಮೋಕ್ಡ್ 'ನೇತಾಜಿ' ಪಂಡ್ ದ್ ಲೆತ್ತೇರ್. ಉಂದುವೇ ಉಲ್ಲಾಸೋಡು ದುಂಬು ಪ್ರೋಯಿನ ಇ. ಎನ್. ಇ ದಂಡ್ ಭಾರತೋದ ನೆಲಟ್ ಉಂತುದು ಅಪ್ಪೆ ಮಣ್ಣ್ ಗ್ ಜೋಡಾದ್ ಮನೆಂಡ್. ತಂಕೋನೆ ನರಮಾನಿಯನ ಒರುವಾದ್ ಪರಂಗಿದಕ್ಕು ನಂಕ್ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯ ಹೊರಿಸೆಕ್ ದುಂಬು ಅಂಡಮಾನ್ ನಿಕೋಬಾರ್ ದ್ ಭಾರತೋದ ರಾಷ್ಟ್ರಧಜ್ಞೋನು ರಾಪಾದ್, ದೇಸೋದ ಜನಮಾನಿಯೆರೆನ ಉಡಲಾದ್, ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯ ಪ್ರೋಂಬಾರ್ಟ್ ತಿಂಗೋಳ್ ಬೊಲ್ಲಾದ್ ಮೆರೆಯಿನ ಸುಭಾಶ್ಚಂದ್ ಬೋಸೆರ್ನೊ ಕರ್ತನೊ ಕೇನ್ನಾಗ ಮೆಯಿ ಇರ್ಮೆನ ಆಪ್ರೋಡು. ಈ ಓಲೆಡ್ ಬರೆತಿನಾತೆ ಅತ್ತ್. ಇಂಬೆರ್ನೊ ಮಲ್ಲಾತಿಗೆದ ಪ್ರೋಲಬು ನನಲಾತ್ ಉಂಡು. ಅವ್ನೊ ಈ ನಾಡ್. ಭಾಕ್ ಸಂಗತಿ ನನದ ಓಲೆಡ್.

ತ್ರೈತೆ ಉಪ್ಪಡ್.

ಇಂಡ್ ನಿನ್ನ ಮೋಕ್ಡ
ಸುಂದರ

ಅಭಾಷ್ಯನ್

I. ಜಿಟ್ಟ್ ದ್ ಜವಾಬು ಕೊಳ್ಳೆ

1. ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ ಬೋಸೆರ್ ಜರ್ಮನಿ ದೇಸೋಡು ಕಟ್ಟಿನ ಕೂಟೋದ ಪ್ರದರ್ ಎಂಚಿನ ?
2. ಇಟೆಲಿ ದೇಸೋಡು ಸುಭಾಸೆರ್ ಏರ್ನ ಸಾಯೋಡು ದೆಂಗ್ ಲಡಯಿದ ತಂತ್ರೋನು ಕರ್ತೊಂಡೆರ್ ?
3. ಆಷ್ಟ್ಯೇಯ ದೇಸೋಡು ಸುಭಾಸೆರ್ ಕಟ್ಟಿನ ಕೂಟದ ಪ್ರದರ್ ಎಂಚಿನ ?
4. ಜರ್ಮನಿಡ್ ಸುಭಾಸೆರ್ ಕಟ್ಟಿನ ಕೂಟದ ಪ್ರದರ್ ಎಂಚಿನ ?
5. ಸುಭಾಸೆರ್ ಬರೆಯಿನ ಖಾಕು ಓವ್ ?
6. ಸುಭಾಸೆರ್ ಕಟ್ಟಿನ ದಂಡೋದ ಪ್ರದರ್ ಎಂಚ ?
7. ಅತ್ತಾವರ ಯಲ್ಲಪ್ಪೆರೆನ ಅಪ್ಪೆ - ಅಮ್ಮೆರೆನ ಪ್ರದರೆಂಚ ?
8. ಸುಭಾಸೆರ್ನ ದಂಡೋದ ಮಹಿಳಾ ಎಗ್ಗೆದ ಕರ್ಮಾಂಡರ್ ಏರಾದಿತ್ತೇರ್ ?

II. ಮೂಳಿ-ನಾಲ್ ವಾಕ್ಯೋಡು ಜವಾಬ್ ಕೊಳ್ಳೆ

1. ಸುಭಾಶ್ಚಂದ್ ಬೋಸೆರ್ ಯುರೋಪ್ ದೇಸೋಲೆಡ್ ಸ್ವತಂತ್ರೆನ್ ಪ್ರೋಂಬಾರ್ಟ್ ಎಂಚ ಮಲ್ತೇರ್ ?

- ಬಾರತ ದೇಶೋದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪ್ರೋಂಬಾಂಚಿಕೆದ್ದು ಸುಭಾಸೆರ್ ಜಪಾನೋಡ್ ಮಲ್ಲಿನ ಕಜ್ಜ ಎಂಬೆನವು?
- ಸಿಂಗಾಪುರೋಡು ಸುಭಾಸೆರ್ ‘ಹಂಗಾಮ್ ಸರಕಾರ್’ ಎಂಜ ಅಟ್ಟನೆ ಮಲ್ಲೋ?

III ಜೊಂಡಿಪಾದ್ ಬರೆಲೀ

1. ಸುಭಾಷ್ಯಂದ್ರ ಬೋಸ್	1. ಆಜಾಜ್ ಹಿಂದ್ ಬ್ಯಾಂಕ್
2. ಅತ್ಯಾವರ ಯಲ್ಲಪ್ಪ	2. ಇಂಡಿಯನ್ ನೇಷನಲ್ ಆರ್ಮೆ
3. ಕೃಷ್ಣನ್ ಲಕ್ಷ್ಮಿ	3. ಕಡೀರ್ ದ ಕರ್ಮಾಂಡರ್
4. ಮೋಹನ್ ಸಿಂಗ್	4. ಪ್ರೋಂಜನಕ್ಕೆ ಎಗ್ರೆದ ಕರ್ಮಾಂಡರ್

ಭಾಷಾಭಾಗಾನ್

I. ಈ ಸಬ್ಧಾಲೀನ್ ಗೆಲಸಾದ್ ವಾಕೋಣ್ ಮಲ್ಲೋ ಬರೆಲೀ

- ಪ್ರೋಂಬಾಂಚಿಕೆ
- ಬೆರಿಸಾಯೋ
- ತಂಕೋ
- ಇಮೇನ್
- ಅಟ್ಟನೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ

- ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪ್ರೋಂಬಾಂಚ ಮಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಳೀಯೋನ ವಿಚಾರೋ ಮಾಯಿತಿ ಸಂಪಲ್ತೋದ್ ಬರೆಲೀ.

* * * * *

ಕಕ್ಷೆ ಆವೋಡು ಯಾನ್

ಉಳತೆಲ್ರೋ:

ಪ್ರಾಕ್ ತುಳು ಸಮಾಜೋಡು ಬಾರಿ ಚೀಕ್ ಕಟ್ಟನ ಜಾತಿಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತೊಂದ್. ಮೇಲ್ಹಾಸ್ತಿ, ತಿರ್ಫಜಾತಿ, ಮುಟ್ಟರಾವಂದಿ ಜಾತಿ ಇಂಂಚ ಮೂಜಿ ಮಲ್ಲ ವಿಭಾಗೋ ಇತ್ತೊಂದ್. ಮೂಜನೇ ವಗೋದಕುಲೆನ್ ಪಂಚಮೋಂದ್ ಪನ್ನೆದ್ರೋ. ಒರಿನಕುಲು ಅಕುಲೆನ್ ಬಾರಿ ದೂರೋಡು ದೀವೋಂದಿತ್ರೋ. ಅಕುಲೆದ್ವಾಪಿನ ಸಮಾಜಸೇವೆನ್ ಮದತ್ತೊಂದ್ ಗುಲಾಮುರ್ಕ ತೊವೋಂದಿತ್ರೋ. ಪಕ್ಕೆ ಜಾತಿಡ್ ಕಕ್ಷೆ ಈ ಜಾತಿಗ್ ಸೇರ್ದಿನವು. ಶೀತವಲಯೋನು ಬುಡುಂಡ ಮಾತ ದೇಶೋಲ್ಡ್ಲ ಉಷ್ಣಿನ ಕಕ್ಷೆಜಾತಿದ ಸೃಷ್ಟಿ ಬಾರಿ ಪ್ರಾಕ್ ದೇ ಆತ್ತೊಂದ್. ದಿಂಜ ವಸೋವ ಮುಟ್ಟ ಬದುಕುನ ಕಕ್ಷೆಗ್ ಬರಿ ವಿಸಯೋಲೆನ್ ತೆರಿಯೋನ್ ಒಂಜಿ ವಿಸೇಂ ಸಗ್ರಿಲುಂಡುಂದು ಕೆಲವು ಪಕ್ಕೆವಿಜಾನಿಲು ಬರೆತ್ರೋ. ಪರಿಸರೋನು ಸೋಚ್ಚ ದೀಪುನ ಬೇಲೆ, ಇಲ್ಲ ಕಟ್ಟನ ಕುಶಲತೆ, ಮಾತರೆನ್ ಒಟ್ಟು ಸೇರಾವೋಂದು ಬದುಕುನ ಒಗ್ಗಟ್ಟ ಇಂಚಿನ ಮಾತ ನರಮಾನ್ಯದ ದಾಂತಿನ ಗುಣ ಕಕ್ಷೆಗುಂಡು. ಅಂಚಾದೆ ಕಬಿ ತಾನ್ ಕಕ್ಷೆ ಆವೋಡುಂದು ಬಯಕ್ಕಾದ್ರೋ.

ರಘು ಇಡ್ಡಿದು

ಕಕ್ಷೆ ಆವೋಡು ಯಾನ್ ಕಕ್ಷೆ ಆವೋಡು
ಜೂವಾದಿಲೆನ ಸೃಷ್ಟಿನಕುಲೆನ
ಲೋಕ ಸೇವೆಗ್ ಯಾನೋದಗೋಡು
ಕಪ್ಪು ವಣೋದ ಕರಕರ ಸೋರೋತ || ಕಕ್ಷೆ ಆವೋಡು ||

ಸಾವು ಮದ್ದೆದ ಸಹನ ಪಂಡೋಂದು ಬಪ್ರುಂಡು ಕಕ್ಷೆ
ಕಕ್ಷೆದ ಕಾರ್ಗ್ ಗೆಜ್ಜ ಕಟ್ಟೊಂಡ ನಾಲೂರು ತೆರಿಯು
ಕೋರಿದ ಕಾರ್ಗ್ ಗೆಜ್ಜ ಕಟ್ಟೊಂಡ ಇಲ್ಲ ಸುತ್ತ ತಿಗುರ್
ಮಾತರೆನ್ನಾ ಕಾಟುದು ಪಾಡುಂಡು ಬಿನ್ನೆರೆನ್ ಕರದ್ ಲೆಪ್ಪುಂಡು
ಅಂಚಾದೇ ಕಕ್ಷೆ ಕಡೆರೊಂಡ ಕೋರಿ ಪುಡೆರೊಂಡು
ಕಕ್ಷೆಗ್ ತಿಕ್ಂದ ಲೆತ್ತು ಬುಲಿಪು ನಾಯಿಗ್ ತಿಕ್ಂದ ದೆತೋನು ಬಲಿಪು
ಪಟ್ಟ ತಿನ್ನನ ಮಟ್ಟ ಗುಣೋತ ಲೋಕ ಸಂಚಾರಿ || ಕಕ್ಷೆ ಆವೋಡು ||

ಕಕ್ಷೆ ಕಡ್ಡೊ ಮಯಿರಾವೋ ಪಂದ್ ಕೇನ್ನೇರ್
ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣೋದ ರೆಂಕೆ ಬುಡ್ಡು
ಸೇಲೆ ಮಾಡದ್ ನಲಿಕೆ ತೋಜದ್
ಕೋಲ ಕಟ್ಟುದ್ ಮಲ್ಲೋ ಮಲ್ಲುನ
ಒಲ್ಲ ಮುಕ್ಕುನ ಮಯಿರ್ ಆಪುನ ಬೊಡ್ಡಿ || ಕಕ್ಷೆ ಆವೋಡು ||

ಕಕ್ಷದ ಕಾರಿಡ್ ಇದ್ಯಂದಿ ಮರ್ಚ್ ಇದ್ದ
 ಅಜ್ಞನ ಗಂಟುಂಡು ಸಂಜೀವಿನಿ ಕಡ್ಡಿಯುಂಡು
 ಕಕ್ಷ ಕಾರಿನ್ ತಾನೇ ಕಟೊನುಂಡು
 ಬತ್ತಿ ಪೋರಕೊಳಿಗ್ ಆಸರೆ ಕೊಪ್ರ್ಯಂಡು
 ಮಾತೆರೆನ್ಲ ತಾಂಗ್ ತಕೊನುಂಡು
 ಕಕ್ಷದ ಕಾರಿಡ್ ಪುಟ್ಟು ಬಳತ್ತಾದ್
 ಪುಗರ್ತೆ ಕೇಂಡ್ರ್ ದ್ರು ಉಡಲ್ ಉಬ್ಬೆರವ್ಹಂಡು
 ದೂಂಡೆ ಬಿಜ್ಜದ್ ರಾಗೊಯ್ಯನ್
 ಕಂಡು ಬೇಲೆದ ಹೋಗಿಲೆಯಾಪುಜಿ ॥ ಕಕ್ಷ ಆವೋಡು ॥

ಕತ್ತಲೆ ಕಳೆದಾನಗ ಲೋಕೋಗೆಜ್ಜರಿಗೆ ಶೋದ್ರು
 ಪುರಿ ಕುಯ್ಯಲ್ ಪೆಚ್ಚಿದ್ ಸುದ್ದ ಮಲ್ಲೊಂಡು
 ಪರತಿರಿ ಪುರಪುಮೋರಿತ್ ಶೋಯ್ರರೆ
 ಪರಿಯಾಕುಲೆನೊರು ತಾಳ್ ಬತ್ತಾದ್
 ಫಿಂಡೊದಾಸೆಗ್ ಕಾತ್ ಕುಲ್ಲುದು
 ಉಪ್ಪಂಡೊಲೆನ ಉಡಲ್ ತನಿತೊಂದುಪ್ಪುನ್ ॥ ಕಕ್ಷ ಆವೋಡು ॥

ನೇಸರ ರವಿ ಗಾಂತ್ರಾಗ್ ಪೋಡಿದ್
 ಗಗ್ರಂಡ ಕತ್ತಲೆಡಡೆಂಗ್ ಕುಲ್ಲುನ
 ಕಂಡೊದುಂಡೊಂದು ನಿಚ್ಚ ನರಕುನ
 ಪುಕ್ಕೆಲ ಗುಮ್ಮೆ ಯಾನಾಪುಜಿ ॥ ಕಕ್ಷ ಆವೋಡು ॥

* * *

ಕಣತ ಪ್ರೋಲಬು:

ಈ ಕಬಿತೆನ್ ಬರೆತೆನಾರ್ ರಘು ಇಡ್ಡಿದು (1972) ಕುಡಲದ ಕೆನರಾ
 ಪದವಿ ಪ್ರೌಢ ಕಾಲೆಜಿದ್ ಉಪನ್ಯಾಸಕೆರಾದ್ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೊಂದುಲ್ಲೇರ್
 ಪುಟ್ಟಿನ ಉರು ಬಂಂತ್ವಾಳ ತಾಲೂಕುದ ಮಿಶ್ರಾರು. ಅಜ್ಞನಗಡ್, ತಿಬಿಲೆ,
 ಕಾನಿಕೊ, ಮುಕ್ಕುಲ್ ಮೂರಿಗಳಿಗೆ ಉಂದು ಆರ್ ಬರೆದ್ ಬೊಲ್ಲುಗು
 ಕನತಿನ ಕಬಿತೆದ ಕೋಪೆಲು ಮೋಕೆದ ತಂಗಡಿ, ಜ್ಯೇಲ್, ಕೆಸರ್ವ್‌ಡ್ರು ಪುಟ್ಟ
 ತಾಮರೆ ಆರೆನ ನಾಟಕೊಲು. ಕನ್ನಡೊಡ್ಲು ಬೂಕು ಬರೆತೆರ್. ದಿಂಜ
 ಕಬಿಗೊಟ್ಟಿಲೆಗ್, ವಿಚಾರಗೊಟ್ಟಿಲೆದ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆತೆರ್.

ಅಭ್ಯಾಸ

I. ಮುಲ್ಲು ಕೊರ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್‌ ಬಿಂಳಿದ್ದು ಜವಾಬು ಕೊಳ್ಳೋ

1. ಪಕ್ಕಿಲೆಡ್‌ ಕಕ್ಕೆನ್‌ ದಾಯೆ ಕಬಿ ಮೆಚ್ಚುವೆ?
2. ಕಕ್ಕೆಗೊಂಬಿ ಆಹಾರ ತೋಜಿಂಡ ದಾನೆ ಮಲ್ಲುಂಡು?
3. ಕಕ್ಕಿದ ಹುಟ್ಟುಗುಣ ದಾದ?
4. ಕಕ್ಕೆ ಕಾರಿಡ್‌ ಏರೆಗ್‌ ಆಸರೆ ಕೊಪ್ರುಂಡು?
5. ಸೃಜಿನಿಕೆನ ಸಾವುದು ಹಿಂಡೊನು ಏರೆಗ್ ಕೊರ್ರೇರ್?
6. ಕತ್ತಲೆಡ್‌ ದೆಂಗ್‌ದ್ರೋ ಕುಲ್ಲುನ ಪಕ್ಕಿ ಒಬ್ಬು?

II. ರದ್ದು ಮೂಜಿ ವಾಕ್ಯಾದು ಜವಾಬು ಬರೆಲೆ

1. ಪರಿಸರ ಸುದ್ದ ಮಲ್ಲುಂಡೆ ಕಕ್ಕೆ ಎಂಬ ಸಕಾಯ ಕೊಪ್ರುಂಡು?
2. ಕಕ್ಕಿದ ಕಾರಿದ ವಿಸೇಸತೆ ದಾದ?
3. ಯಾನ್ ಮಯಿರಾಪ್ರಜೆಂಡ್ ಕಬಿ ದಾಯೆ ಪನ್ನೆ?
4. ಗುಮೈನ್ ಕಬಿ ಪ್ರಕ್ಕೆಲೆಂಡ್ ದಾಯೆ ಪನ್ನೆ?

III. ಬುಡ್ಡು ಪ್ರೋಯಿ ಸಚ್ಚೋಲೆನ್ ಕೂಡ್ಡಾ ಬರೆಲೆ

1. ಬಿನ್ನೆರೆನ್ _____ ಲೆಪ್ಪುಂಡು
2. ಕಕ್ಕೆ _____ ಮಯಿ ರಾವೋಪಂಡ್ ಕೇನ್ನೇರ್
3. ಅಜ್ಞಿನ ಗಂಟುಂಡು _____ ಉಂಡು
4. ಬತ್ತಿ _____ ಆಸರೆ ಕೊಪ್ರುಂಡು
5. ನೇಸರ ರವಿ _____ ಪೋಡಿದ್ರೋ
6. _____ ಉಡಲ್ ತಲೈನ ಮಲ್ಲುನ

IV. ಮುಲ್ಲು ಕೊರ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ವಿವರವಾದ್ ಜವಾಬು ಬರೆಲೆ

1. ಕಕ್ಕೆ ತೋಕುಗು ಮಲ್ಲಿ ಉಪಕಾರೋಲೆನ್ ಪಟ್ಟಿ ಮಲ್ಲುಲೆ
2. ಕೊಗಿಲೆನ್ ಕಕ್ಕೆಗ್ ತಾಕ್ರಣ್ ಮಲ್ಲ್ ಬರೆಲೆ
3. ಈ ಕಬಿತೆಡ್ ಕಬಿನ ಉಳಿಮನಸ್‌ಡ್ ಎಂಚಿನ ಭಾವನೆ ಉಂಡುಂಡು ಗೊತ್ತಾಪ್ರಂಡು?

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I. ಮುಲ್ಲು ಕೊತ್ತಿನ ಗಾದೆಲೆನ್ನೋ ಬುಡ್ಡಿದ್ದೀ ಬರೆಲೆ

1. ಕಕ್ಕೆದ ಕಾರ್ಗ್ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟೊಂಡ ನಾಲೂರು ತೆರಿಯು
2. ಕಕ್ಕೆ ಕಡೆರ್ ಅಂಡ ಕೋರಿ ಪ್ರಡೆರುಂಡು
3. ಕಕ್ಕೆದ ಕಾರಿಡ್ ಅಜ್ಜಿನ ಗಂಟುಂಡು
4. ಕಕ್ಕೆ ಕಡೆಡ್ ಮಯಿರಾಪೆ ಪನ್ತೊಂಡ್ಗೆ
5. ಕಕ್ಕೆ ಕುಲ್ಲುನೆಗ್ಲ್ ಪರ್ ಅಂಡ್ ಬೂರುನೆಗ್ಲ್ ಸಮಾ ಆಂಡ್

II. ಮುಲ್ಲು ಕೊತ್ತಿನ ಸುಡಿಕಟ್ಟೊಳೆನ್ನೋ ಗಲಸ್ಡ್ ವಾಕ್ಕೆ ಮಲ್ಲುಲೆ

1. ಕೋಲ ಕಟ್ಟುನೆ
2. ಒಲ್ರ ಮುಕ್ಕುನೆ
3. ತಾಂಗ್ ತಕೊನುನೆ
4. ದೊಂಡ ಬಿಚ್ಚುವುನೆ

III. ಮುಲ್ಲು ಕೊತ್ತಿನ ವಾಕ್ಯೊಳೆನ್ನೋ ನಾಮವಿಶೇಷಣ ಪದೊಕುಲೆನ್ನೋ ಪೆಚ್ಚೆದ್ ಬರೆಲೆ

1. ಕಕ್ಕೆದ ಕರಕರ ಸೂರ್ಯೋ ಕೇನೊಂಡ್
2. ಅಮಾಸೆದಾನಿ ಗಗ್ರೊಂಡ ಕತ್ತುಲೆಡ್ ಸಾದಿತೋಬೆಜಿ
3. ಪ್ರಕ್ಕೆಲ ಗುಮ್ಮೆ ನರಕೊಂದುಂಡು
4. ಕೋಗಿಲೆ ರಾಗೂದ ಪಕ್ಕೆ
5. ಕುರ್ತೆಲ್ ನೀರ್ಗ್ ಕೃ ಪಾಡೊಡ್ಡಿ

ಒಟ್ಟುವಟಿಕೆ

1. ನಮ್ಮ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತದ ಪಕ್ಕೆಲೆನ ಪಟ್ಟಿ ಮಲ್ಲುಲೆ. ಒಂಜೊಂಜಿ ಪಕ್ಕೆದ ಒಂಜೊಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಗುಣೊನು ಬರೆಲೆ
2. ಇತ್ತೆ ಇಂಚಿಪ ಕಕ್ಕೆಲೆನ ಸಂಕೆ ಕಮ್ಮೆ ಆವೋಂದುಂಡು. ಕಕ್ಕೆಲು ದಾಯೆ ಅರಿಯೊಂದುಲ್ಲ ಪಂಡ್ಡೊ ತೆರಿಯೊನ್ನೆ

* * * * *

“ತಗ್ಗ್ ಕಂಡೊಗು ಮೂಜಿ ಬುಕ್ಕೆ
ಬಗ್ಗ್ ನಡೆತಿನಾಯ್ಗ್ ಹೊಲುಂದ ಬಾಷ್ಟೆ.”
– ಗಾದೆ

ಅರಿಯೋಂದುಪ್ಪಿನ ತುಳುನಾಡ್ ಜೂವಾದಿಲು

ಉಳತ್ತಿಲ್ಲಾ:

ಅಶೋಕ ಜರ್ಕವರ್ತಿನ ಜಿತ್ತೆದುಗೋಚ ಕಲ್ಪರವುಲೆನ ಪಿಕಾರ ಆಯನ ಸಾಮೃಜ್ಯಾದ ಪಿದಯಿ ಮೇಯಿಕ್ ‘ಸತಿಯ ಪ್ರತ್ಯೋ’ ಪನ್ನಿ ಒಂಬಿ ರಾಜ್ಯ ಇತ್ತೊಂದ್ದೊ ತೆರಿದ್ದ ಬಪ್ರಂಡು. ಪ್ರಾಕೃತ ಬಾಸೆದ ‘ಸತಿಯ ಪ್ರತ್ಯೋ’ ಪನ್ನಿ ಸಚ್ಚೋಗು ‘ಸಹ್ಯಾದ್ರಿದ್ದ ಪ್ರಟ್ಟಿನ್’ಂದ್ದ ಅರ್ಥಕಲ್ಪನೆ ಮಲ್ಲೋದ್ದ ಇತಿಹಾಸಕಾರೆರ್ ಅವು ಈ ಪರವತೋದ ನಡು ಬಾಗೋದ ಸರಿ ಎದ್ದುಪ್ಪಿ ಇತ್ತೆದ ತುಳುನಾಡೇ ಆದಿಪ್ರೌಢುಂದು ಪನ್ತೋ. ಪಾಡ್ನೋಲೆಡ್ಲಾ ಸತ್ಯೋದ ರಾಜ್ಯೋ ಸತ್ಯನಾಪುರಪನ್ನಿ ಪುದರುಲು ತೋಜಿದ್ದ ಬಪ್ರ. ಡಾ. ಕೆ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರ್ ತುಳುನಾಡ್ಗ್ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಸಂಪದ್ ಪನ್ನಿ ಪುದರ್ಾದೀತೆರ್. ದಾಯಿ ಪಂಡ ಮುಳ್ಳದ ಕಾಡಸಂಪೂರ್ತು, ನೀರಸಂಪೂರ್ತು, ಜೂವಾದಿಲೆನ ಸಂಪೂರ್ತು ಪೂರ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿದ ಕೊರುಗೆ. ಪ್ರೂಕ್ರೋ ದಾರಾಳ ಇತ್ತಿನ ಈ ಸಂಪೂರ್ತು ಇತ್ತೆ ಅರಿಯಂತ್ರದ ಗಟ್ಟೋಗು ಮುಚ್ಚೋಂದುಲ್ಲ. ಈ ಬಗೆಕ್ ಈ ಪಾಟೋ ವಿವರಣೆ ಮಲ್ಲೋದ್ ಎಚ್ಚರ್ ಕೊಪ್ರಂಡು.

ಡಾ. ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ ಅಚಾರ್

ಗುಜರಾತ್ ದ ತಪತಿ ಸುದೆಡ್ಲ್ ಕನ್ನಾಕುಮಾರಿ ಮುಟ್ಟ 1600 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಉದ್ದೇಶಿಪ್ಪನ ಈ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರವತೋಗು ಸುಮಾರ್ 360 ಕೋಟಿ ವಸ್ತೋದ ಇತಿಹಾಸ ಉಂಡು. ಉಂದು ಹಿಮಾಲಯ ಪರವತೋದ್ದುಲಾ ದುಂಬೇ ಉಂಡಾತ್ತೊಂದ್. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆದ ಯುನೆಸ್ಕೋ ಈ ಪರವತೋದ ಸುಮಾರು 39 ತಾಣೋಲೆಗ್ ವಿಶ್ವಪರಂಪರೆದ ಮಾನಾದಿಗೆ ಕೊತ್ತಂಡು. ಅಯಿಕ್ ಕನಾಟಕೋದ

10 ತಾಣೊಲೆನ ಪೈಕಿ ‘ಸೋಮೇಶ್ವರ ವನ್ಯ ಜೀವ ಅಭಯಾರಣ್ಯ’ ಬೊಕ್ಕು ‘ಕುದುರೆಮುಖಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನೋದ ಒಂಜಿ ಬಾಗೊ ತುಳುನಾಡ್ಗಾ ಸೇರುಂಡು. ಈ ಪರ್ವತೊದ ಸುಮಾರು 46000 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ದಾತ್ ಬಾಗೊ ತುಳುನಾಡ್ಗಾ ಸೇರುಂಡುಂದು ಅಂದಾಜಿ ಮಲ್ತೆದೆರ್. ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರ್ವತೊಜಗತ್ತೊ ಅತಿ ಮಹತ್ತರವಾಯಿನ ಎಣ್ಣ ಜೀವ ವೈವಿದ್ಯ ‘ಮಹಾಅಗ್ರಾಣ’ಲೆಡ್ ಒಂಜಿಂದ ಯಿನೆಸ್ನೈ ಲೆಕ್ಕಪಾಡ್ಂಡ್. ಈ ಪರ್ವತೊದ ಕಾಡೊಲೆಡ್ ನಿತ್ಯಹರಿಧ್ರಫೋದ ಕಾಡುಲುಲ್ಲ. ಕುದುರೆಮುಖೋತ್ತ ಜೀರ್ಯೋಲೆಡ್ ಶೋಲಾಕಾಡ್ ಕುದುರುಲುಲ್ಲ. ಈ ಕುದುರುಲೆನ ಸುತ್ತ ಪಜಿರ್ ದಿಂಜಿನ ಪಡ್ಡುಲುಲ್ಲ. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾತಿದ ದೃಮರ ಬೂರುಲೆಗ್ ಮುಗೋ ಪಕ್ಕಲೆಗ್, ಉಚ್ಚಲೆಗ್ ಈ ಪರ್ವತೊ ಆಸರೆ ಕೊರುಂಡು.

ತುಳುನಾಡ್ ಬೂಬಾಗೊಡು ಶೇಕಡಾ 35 ದಾತ್ ಕಾಡ್ ದಿಂಜಿದುಂಡು. ಈ ಕಾಡೊಲೆಡ್ ಜನೋಕುಲು ಮರಮಟ್ಟ್, ಕನಕ್, ತಪ್ಪು ಗೊಬ್ಬರ, ಗಿಡಮೂಲಿಕೆದ ಉಪಯೋಗ ಪಡೆಪೆರ್. ಸುಮಾರು 400 ದೆಡ್ಡೊಲಾ ಎಚ್ಚೆ ಜಾತಿದ ಮರ್ಫದ ದೃಕುಲು, ಸುಮಾರು 150 ಜಾತಿದ ಆಹಾರ ವಸ್ತುಲೆನ್ ಹೊರ್ಫಿನ ದೃ – ಮರಕುಲು ಈ ಕಾಡೊಡುಲ್ಲ. ಪುನಪುಣಿ, ರಾಮಪತ್ರೆ, ದಾಲ್ಜೀನಿ, ಓಂಟೆ ಪುಣಿ, ತೆಕ್ಕಿ, ಜಿವೆ, ಮರ್ಧ, ನಂದಿ, ಪೊನ್ನೆ, ನಾಲೀಲ್, ಬೆದ್ರ್, ಬೆತ್ತ್, ಶಾಂತಿ, ಅಣಿಲ್, ಜಾಕೊಟೆ, ಈಂದ್ರ, ಕಾಯೆರ್, ಕಾವಟೆ, ಗಂಧ, ಬೀಟೆ, ನೆಲ್ಲಿ, ಪಾಳೆ, ದೂಪ, ಲವಂಗ ಸರ್ವಾಗಂಧಿ, ಜಾಯಿಕಾಯಿ, ಸೀಗೆ, ಭಾಗೆ, ನೋರೆಕಾಯಿ – ಉಂದು ಮಾತ ಈ ಕಾಡೊಡ್ ಶೋಜಿದ್ ಬರಿಫೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮರಕುಲು.

ಕಚೋದ ಅದಿರ್, ಕೇಜಿದ ಅದಿರ್ (ಭಾಕ್ಸ್ಯುಟ್) ಸಿಲಿಕಾ ಪೋಯ್, ಸುದೆತ ಪೋಯ್, ಶಿಲೆಕಲ್ಲ್ ಮುರಕಲ್ಲ್ ಮುಲ್ಲದ ವಿನಿಜ ಸಂಪೂರ್ಣ. ಸುಣಿದ ತಿಪ್ಪಿ ಮೂಲು ಬೋಡಿತ್ತಿನಾತ್ ತಿಕ್ಕುಂಡು.

ತುಳುನಾಡ್ ಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾತಿದ ಕಾಡ ಮುಗೋಲುಲ್ಲ. ಬಲಿಪೆ, ಕಾಟಿ, ಕಡಮು, ಉರೆ, ಬರಿಂಕ, ಬೆರು, ಉರಿಯೋಲು ಮುಂಗುಲೆ, ಕಾಡಪಂಜಿ, ಜನಿಲ್, ಮರಪುಚ್ಚೆ, ಮಂಗೆ, ಮುಜು, ಪುಣಿಂಗದ ಪುಚ್ಚೆ, ಮುಗೆರ್ (ಮುಯ್ಯೆರ್), ಆನೆ ಉಂದು ಮಾತ ಮುಲ್ಲದ ಕಾಡಮುಗೋಲು. ಪಿಲಿ, ಉಡ, ಎಯಿಪಂಜಿ, ಅಲಂಕ್, ಪ್ರೊಲಿಂಕೆ, ರಾವೋಂತಿ, ಕೆಮ್ಮೆ ಉಂದು ಮಾತ ಅಪ್ಪುಪದ ಮುಗೋಲು. ಸಿಂಗೋಲಿಂಗೆ (ಸಿಂಗಲೀಕ) ಪನ್ನಿ ಮುಜು ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಡ್ ಮಾತ್ರ ಬರಿದಿನ ಜೂವಾದಿ. ಪುನಂಗುದ ಪುಚ್ಚೆ ಬೊಕ್ಕು ಸಿಂಗೋಲಿಂಗೆ ಜಾತಿದ ಮುಜು ಅರಿಯೋಂದುಂಡು.

ನಾನಾ ನಮೂನೆದ ಪಕ್ಕಲು ಮೂಲುಲ್ಲ. ಕರು, ಗಿಡಿ, ಗೆಂದಾಲಗಿಡಿ, ಕಾಟ್ ಕೋರಿ, ಕುಂಡಕೋರಿ, ಕೇಂಕಣ್, ಮಯ್ಯಿರ್, ಪುದ, ದೇಲಪುದ ಕುದುಂಬುಲು, ಪಜ್ಜೆಪುದ, ಗಿಳಿ, ಗುಮ್ಮೆ, ನತ್ತಿಂಗೆ, ನೀಲಕಂಟೆ, ಮೀನಂಕೊಳ್ಳಿ, ಮರಕೊಡಪೆ, ಸೂರಕ್ಕಿ, ಜಾಲೆ, ಇದಿನೆಂಟಿ, ಕಕ್ಕೆಪಕ್ಕಿ, ಗುರಿಂ, ಕಕ್ಕಿ, ಕೊರ್ಱಂಗು, ಕುಪ್ಪುಲು, ಮೈನಾ, ಅಯ್ಯೆರಾ, ಬೊಳ್ಳರೆ ಮಾಣಿಗೆ, ಪಿಕ್ಕಾರ, ಚೆರಪಟೆ ಪಕ್ಕಿ, ಕಾಜಾಣ್, ಕೋಗಿಲೆ, ಬೇಪೆ ಪಕ್ಕಿ ಇಂಜಿನ ದಿಂಜ ಜಾತಿದ ಪಕ್ಕಲುಲ್ಲ.

ನಾಗೆ, ಕಾಲಿಂಗೆ, ಪೆಮರಿ, ಕಂದೊಡಿ, ಕಟ್ಟವಳಕರಿ, ಮಂಡೆಲಿ, ತಾರಿಬಳವೆ, ಕೇರಿ, ಒಳ್ಳೆ, ಪಗೆಲೆ, ಮರಮರಿ, ಪಜಿಮರಿ, ಓಂತಿ, ಅರಣೆ ಇಂಚ ನಾನಾ ಜಾತಿದ ಉಚ್ಚಲು ಈ ಬೂಬಾಗೊಡುಲ್ಲ.

“ಉಪ್ಯೆಲರಿತ ನುಪ್ಪುಲ ಬಂಗುಡೆದ ಕಚಿಪುಲ ತಿನೊಡಾಂಡ ತುಳುನಾಡ್ಗಾ ಪೋವ್ಯೆಡಾತೆ” ಉಂದು ಗಟ್ಟದ ಮಿತ್ತೆದಕ್ಕೆ ಪನ್ನಿ ಪಾತೆರ. ತುಳುನಾಡ್ ಮೀನ್ ತಿನಂದಿನಕುಲು ಬಾರಿ ಕಮ್ಮು.

ಮೀನೋಡ್ ಸಸಾರ ಜನಕೊದ ಪೋಷಕಾಂಶ ಹೆಚ್ಚೆ ಇತ್ತಿನೆಡ್ಡಾವರ ಅವು ಬಾಯಿಗ್ಗು ರಿತಿ, ಬಂಜಿಗ್ಗು ಎಡ್ಡೆ. ಅಂಚಾದೆ “ಮೀನೋ ತಿನ್ನಿನಕುಲು ಮೀನೋದಾತೆ ಚುರುಕು” ಪನ್ನಿ ಗಾದೆ ಉಂಡಾತ್ತಾಂಡ್. ಬೇಕೆ ಬೇತೆ ಜಾತಿದ ಮೀನುಲು ಮುಲ್ಲು ತಿಕ್ಕೊಬೊ, ಸುಮಾರ್ ಪತ್ತೋ ಸಾರೋ ಜನೋಕುಲೆಗ್ ಮುಲ್ಲು ಮೀನೋ ಪತ್ತುನನೇ ಕಸುಬು, ಅರ್ಧೆ ಬಾಕಿಲ್ಲ ದೆಂಜಿ, ಎಟ್ಟಿ, ಮರ್ಹಾಯಿ, ಮಳಿ, ಬೋಂಡಾಸ್, ಏರಿ, ಪಚ್ಚಿಲೆ, ಇಂಚಿನ ಪೂರ ದಾರಾಳ ತಿಕ್ಕುಬೊ. ಉಂದು ಮಾತ ಏತ್ ರಿತಿ ಪಂಡ ‘ಪರಿ ತಿಂದಿನಾಯೆ ಬೋರಿ ಮಾರ್ಡ್ ಪನ್ನಿ ಗಾದನೇ ಉಟನ್‌ ಆತ್ತಾಂಡ್. ಒರ ಏರಿ ತಿಂದ್ ದ್ ರಿತಿ ಪತ್ತಿನಾಯೆ ಬೊಕ್ಕೆ ಬುಡಯೆ, ಕಾಸ್ ಇಜ್ಞಂಡ ಕಿದೆಟಿತ್ತಿ ಬೋರಿ ಮಾರ್ ದಾಂಡಲಾ ಏರಿ ಕನ್ತಾದ್ ಕಜಿಪಡ್ ದ್ ತಿನ್ನರ್ರಾಂಡ್ ನೆನ್ನತ್ತೊ.

ಮರ್ಹಾಯಿ ಆಹಾರ ಮಾತ್ರತ್ತೋ ಸುಣ್ಣ ತಯಾರಿಗ್ಗು ಬೋಡಿತ್ತಿ ಬಂಜಿ ಜುವಾದಿ. ಮೀನೋಲೆಡ್ ಗಟ್ಟಿ ಎಲುತೆ ಮೀನುಲು, ಮೆತ್ತೆನೆದ ಎಲುತೆ ಮೀನುಲುಂದು ರಡ್ಡ್ ವಿದೊ. ತಾಟೆ, ತೊರಕೆ, ಬಲ್ಯಾರ್ ಉಂದು ಪೂರ ಮೆತ್ತನೆದೆಲುತೆ ಮೀನುಲು. ಬಂಗುಡೆ, ಬೂತಾಯಿ, ಅಂಜಲ್, ಮಾಂಜಿ, ಬ್ಯಾಲೆ ಕಾನೆ, ಬೊಳ್ಳೆಂಜಿರ್, ಮದಿಮಾಲ್ ಮೀನ್, ಅಡೆಮೀನ್, ಕೊಡ್ಡೆಯಿ, ಕುಚೆ, ಮುರು, ಪಾರಂಬೋಲು, ಕೊಲ್ಲತುರು, ನಂಗ್, ಮಣಂಗ್, ತೇಡೆ, ಕಲ್ಲುರ್ ಉಂದು ಮಾತ ಗಟ್ಟಿ ಎಲುತೆ (ಮುಳ್ಳುದ) ಮೀನುಲು. ತುಳುನಾಡ್ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಡ್ ಬಂಗುಡೆ, ಬೂತಾಯಿಗ್ ಬಾರಿ ಪುದರುಂಡು. ‘ಎಟ್ನಾ’ ಕಡಲ್ಲ ಬಂಗಾರ್ ಗನಿ ಪನ್ನರ್, ಕುಡ್ಡದ ಬೀಚ್ಗ್ ಬಂಗುಡೆ ಬೀಚ್‌ಂದೇ ಅಡ್ ಪುದರುಂಡು, ಕಡಲ ಬರಿತ ಕಂಡೊಲೆಡ್ ಎಟ್ಟಿ ಸಾಂಕ್ಷೇರ್. ಆಂಡ ಇತ್ತೆ ರೋಗ ಬತ್ತಾದ್ ಎಟ್ಟಿ ಪೂರ ಸೃತಿನೆಡ್ಡಾದ್ ಸಾಂಕನ ಉಂತೊಂದುಂಡು. ಕುಡ್ಡ್ ದೇಸೋದ ನಾನಾ ಬಾಗೋಲೆಗ್ ಪರದೇಸೋಲೆಗ್ ಬಂಗುಡೆ, ಎಟ್ಟಿ, ಬೊಕ್ಕೆ ಮುಲ್ಲು ಮುಲ್ಲು ಜಾತಿದ ಮೀನುಲೆನ್ ರಪ್ಪು ಮಲ್ಲುವೆರ್. ಮದ್ ಗಾದ್ ಮೀನೆಣ್ಣೆ ದೆಪ್ಪುವೆರ್.

ತುಳುನಾಡ್ ಸುರುತ ಬಸ್ ಬಿನ್ನಗ ಗುಡ್ಡೆಡ್ ಪರತ್ ಪೋರು ಸುದೆಕ್ ಸೇರುನ ಒರತೆ ನೀರ್ದ್ ಕಣೆಕ್ಕೆಡ್ ತೋಡುದ ಮೀನುಲು ಮಿತ್ತೋ ಮಿತ್ತೇರೊಂದುಪ್ಪುಂಡು. ಪುಂಡಾದ್ ಬರ್ವೆದ. ನೆನ್ನ್ ಉಬರ್ ಮಿತೆರುನ ಮೀನುಲು” ಪನ್ನದೆರ್. ತೋಡು, ಸುದೆಕುಲೆಡ್ ದುಂಬು ಮೀನ್ ದಾರಾಳ ತಿಕ್ಕೆದ್ಬಾಂಡ್. ಎಣೆಲ್ಲ ಬುಳೆ ಬುಳೆನಗ ಕಂಡೊಡು ನೀರುಂತೆದ್ಬಾಂಡ್. ಕಂಡೊದ ಕಡಿಕ್ ಜತ್ತಾದ್ ಕನಿಟ್ ಪರಿತ್ ಪೋರಿನ ನೀರ್ದ್ ಧಾರಾಳ ಮೀನುಲು ಪತ್ತರೆ ತಿಕ್ಕೆದ. ಕಂಡೊದ ಪುಣಿ ಬರಿಟಿತ್ ಪಂತಿದ ಇಡೆಟ್, ಮೊಳಂಪುಡು ಕೈ ಪಾಡ್ಗ ಮೊರಂಟೆಲು ಕೈಕ್ ಪತ್ತರೆ ತಿಕ್ಕೆದ. ಆಂಡ ಇತ್ತೆ ಮೊರಂಟೆ ಜಾತಿಯೇ ಅರಿದ್ ಪೋರುಂಡ್. ಈ ಮೀನೋದ ರಿತಿನ್ ಏರ ಚಬಿಪ್ಪರೆ ಅವಕಾಸೋನೇ ಇದ್ದಾಂಡಾತ್ತಾಂಡ್. ಕಂಡೊಡಿಕ ನರ್ತ್, ಗುಲ್ಲೆಲಿತ್. ಅವು ಕಂಡೊದ ಪುಣಿ ಬರಿಟ್ ದೀನ ತೆತ್ತಿದ ರಾಸಿ ಬೋಲ್ಲು ಬೋಲ್ಲು ಮುತ್ತುದ ರಾಸಿದ ಲೆಕ ತೋಜೆದ್ಬಾಂಡ್. ಇತ್ತೆ ನರ್ತ್, ಗುಲ್ಲೆಲಿದ ಸಂತತಿಯೇ ಮುತ್ತೊಂದುಂಡು. ನರ್ತ್, ಗುಲ್ಲೆಲಿದ ತಿಪ್ಪಿದ ಉಲಯಿತ್ತಿ ಮಾಸೋದ ರಿತಿತ ಅನುಭವ್ಯಾ ನನದಕ್ಕಿಗಿಜ್ಜೆ. ಕಂಡೊಗು ಪಾಡುನ ರಾಸಾಯನಿಕ ಈಟ್, ಕೆಯಿಕ್ ಬುಡ್ಡಿತ್ತುಮಿನಾಶಕೊಲೆನ ಕಾರಣೊಲೆಡ್ಡಾವರ ಈ ನರ್ತ್ ಗುಲ್ಲೆಲಿ ಮೊರಂಟೆ, ಮೀನ್, ದೆಂಜಿ ಅತ್ ಅತ್ ತೋಡುಡಿತ್ತಿನ ಒಳೆಲುಲಾ ನಾಶ ಆದ್ ಪೋರೋಂದುಲ್ಲ, ನೆತ್ತೆ ಮಿತ್ತೋ ಒರೋನೆ ಮೀನ್ ಪತ್ತನ ಆಸೆಡ್ ನೀರ್ಗ್ ಕಡುಪಾಡ್, ತೋಟೆ ಪಾಡ್, ಇಸದೀದ್ ಜನೋಕುಲೆ ಮೀನ್ನ ಸಂತಾನ ಮುತ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್.

ಕಡಲ್ ತಿಕ್ಕನ ಬಂಗುಡೆ, ಬೂತಾಯಿಲಾ ಇತ್ತೆ ಕಮ್ಮಿ ಆತ್ಮಂದ್ರ. ಮೀನ್‌ದ ಸಂತಾನ ಅರಿದ್ ಪೋಯರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪನ್ನಿ ಇರಾದೆಂದ್ ಮೀನ್ ತತ್ತ್ವಿದೀಪುನ ಪೋತುರುಡು ಮೀನ್ ಪತ್ಯರೆ ಬಲ್ಲಿ, ಮೀನ್ ಪತ್ಯರೆ ಬೀಸುನ ಬಲೆತೆ ಕಣ್ಣು ಮಲ್ಲೆ ಆದುಪ್ಪುಡು. ಕೆನ್ನಿ ಮೀನುಲು ಬಲೆಟ್ ಬರ್ಪರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕಾನೂನುಲೆನ್ ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಇಲಾಖೆ ಜಾರಿ ಮಲ್ತ್‌ದೀಂದ್. ಆಫ್ಝಿಕಾ ಮೂಲೊದ ಒಂಜೆ ಜಾತಿ ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ಮೀನುಂಡು. ಅಯಿನ್ ‘ಆಫ್ಝಿಕನ್ ಕ್ಯಾಟ್‌ ಫಿಶ್’ ಪನ್ನೆರ್. ಉಂದು ನಮ್ಮೊರುದ ಮುಗುಡು ಮೀನ್‌ದ ಜಾತಿದವು. ಅಂಡ ಮುಗುಡುದ ಸೊಬಾವ ನೆನ್ನೊವತ್ತ್. ಈ ರಕ್ಕಸ್ ಮೀನ್ ತಿಕ್ಕನೆನ್ ಮಾತ ಮುಕ್ಕನ ಕಪ್ಪೆ ನೀರ್ಲ್ ಬದುಕುನ ಜೀವಿ. ಭಾರಿ ಬೇಗೊನೆ ಮಲ್ಲೆ ಆಪಿ ಈ ಮೀನ್‌ನ್ ಕೆಲವೆರ್ ಮಾರಾಟ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಲಾಭ ಪಡೆಪುನ ಅಬುಲಾಸೆಡ್ ಸಾಂಕ್ಷೇರ್. ನೆನ್ನೊಬವ್ವೆ ಜಲಾಶಯೆಗು ಪಾಡ್‌ಂಡಲ್ ಆ ಜಲಾಶಯೆಡುಪ್ಪಿ ಮಾತ ಜಲಚರೊಲೆನ್ ನಿಂಗ್‌ದ್ ಅಯಿತ ಬಂಜದಿಂಜವ್ಯೋನುಂಡು. ಸರಕಾರ ಈ ಮೀನ್‌ದ ಸಾಂಕನ ಮಲ್ವ್‌ರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಕಾನೂನು ಮಲ್ತ್‌ದೀಂದ್. ಅಂಡಲ್ ಕೆಲವೆರ್ ಕಂಡ್‌ದ್ ನೆನ್ನೊ ಸಾಂಕ್ಷೇರ್. ಆಯಿತ ಬಿದೆ ಓಲ್ಲ್ ತೋಡು, ಸುದೆ, ಕರೆಕುಲೆಗ್ ಪೋಂಡ ಅಲ್ಲು ಇತ್ತೆ ಕಪ್ಪೆ ಮೀನುಲೆನ ಸಂತತಿಯೇ ನಾಶ ಆದ್ ಪೋವು.

ದುಂಬು ಹಳ್ಳಿಡ್ ಪೂರ ಮುಳತ ಇಲ್ಲ. ಮುಳತ ಮಾಡ್‌ದ್ ಗುಬಿ ಪಕ್ಕಿಲು ಗೂಡು ಕಟೊಂದು ಕುಲ್ಲೆದ. ಇಲ್ಲಿದ ಉಲಂಯೇ ಈ ಪಕ್ಕಿಲೆನ ವಾಸ. ನರಮಾನುನ ಪೋಡಿಗೆನೇ ಅವೆಕ್ಕಿಜಾಂದ್. ಮುಳತ ಇಲ್ಲಲ್ ಪೋದು ಓಡುದ ಇಲ್ಲ್ ಬತ್ತೊಂದ್. ಅಪಗಲ ಅವು ಇಲ್ಲ್ ಬುಡ್ಡು ಪೋಯಿಜ. ಪುಲ್ಲು, ಪಜರ್‌, ಬ್ಯೂ, ಕೋಲು, ಕಡ್ಡಿನ್ ಪೂರ ತುಚೊಂದು ಬತ್ತೊಂದ್ ಗೋಡೆ ಮಿತ್ತ್ ಗೂಡು ಕಟ್ಟೊಂದ್ ಕುಲ್ಲೆದ. ಇತ್ತೆ ಸಾಮಾನ್ ಮಾತ ಕೊನೊದ್ ಬತ್ತೊಂದ್ ಗೂಡುಡು ದಿಂಜವುನೆಡ್ಡಾದ್ ನೆನ್ನೊ ಅಂಗಡಿ ಪಕ್ಕಿಂದ್ಲ ಪನ್ನೆದರ್. ಇತ್ತೆ ಗುಬಿ ಪಕ್ಕಿಲೆನ ಸಂತಾನೋನೇ ಇಜ್ಜಿ. ವಾ ಇಲ್ಲೊಡ್ಲ ಗುಬ್ಬಿ ಪಕ್ಕಿಲು ತೋಜಿಜ. ಅಂಚನೆ ಸಾಲೆ, ದೇವಸ್ಥಾನೋದಂಚಿ ಒಕ್ಕೆಲ್ ದಾಂತಿನ ಕಟೊಂಷೊಲೆಡಿತ್ತಿ ದೇಲ ಪುದಕುಲು ಮಾಯಕ ಆದ್ ಪೋತ್. ಮಾತಬುಡಿ, ಇತ್ತೆ ದುಂಬುದಾತ್ ಕಕ್ಕೆಲು ಓಲ್ಲುಲ್ ಪನಿ? ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಕಕ್ಕೆಲೇ ಕರೆದ್ ಕಾಂಡ ಇಲ್ಲ ಮಂದನ್ ಲಕ್ಷ್ಯವೊಂದಿತ್ತ್. ಬೇರದಕ್ಕು ಕಾಂಡ ಮಾಗೊಗು ದಕ್ಕನ ಕುರ್ಲರಿದಾಸಿಗ್ ಗುಂಪು ಕಟ್ಟೊಂದ್ ಬಾಕಿಲ್ ದೆಪ್ಪುನನೇ ಕಾತೊಂದಿತ್ತ್. ಇತ್ತೆ ಹಿಂಡೊದ ಉನ್ಸೊ ತಿನ್ಯಾಯರೆಲ್ಲಾ ಕಕ್ಕೆಲೆನ್ ಕಾತ್ ಕುಲೆಳ್ಳಡಾಪುಂಡು. ಲೆತ್ತೊಲೆತ್ತೊಂದ್ ಸಾಕಾಪುಂಡು. ಕ್ರಿಪ್ರೋ ರಜ್ಡೆನೇ ಶತಮಾನೋಡ್ದುಕ್ಕಿ. ಈ ಮೂಜನೇ ಶತಮಾನೋ ಮುಟ್ಟುದ ತಮಿಳು ಸಾಹಿತ್ಯೋನು ಸಂಗಂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪನ್ನೆರ್. ಈ ಸಂಗಂ ಸಾಹಿತ್ಯೋಡು “ಈ ನಾಡ್ ನಿಲ್ತೆ ಕಾಡ್, ಬನೊಕುಲಿತ್ತ. ಈ ಬನೊ, ಕಾನಲೆಡ್ ಪರ್‌ಂದ್‌ದ ಮರಕುಲಿತ್ತ. ಬೂರ್ದಿನ ಪರ್‌ಂದ್ ತಿಂಡೊಂದು ನಲಿಪುನ ಮಯಿರ್‌ಲಿತ್ತ” ಪಂಡ್‌ದ್ ತುಳುನಾಡ್ ವಣಿನೆ ಉಂಡು. ಆ ಕಾಲೊಡು ಅಂಚ ನಲಿತೊಂದಿತ್ತಿ ಮಯಿರ್‌ಲು ಇತ್ತೆ ಈ ಕಾಲೊಡು ತೂಯರೆಗೇ ಅಪ್ರಾಪ ಆತ. ಕಂಡ ಪೋದು ತೋಟ ಆಂಡ್. ಒಂಟಿ ಕಾರ್‌ಡುಂತುದು ತಪಸ್ ಮಲ್ಲಿನ ರುಸಿನಂಚನೆ ಕಂಡದ ಬರಿಟ್ ಮೀನ್ ಪತ್ಯರೆ ಕಾತ್‌ದುಂತೆದಿನ ಕೊರ್‌ಂಗುಲು ಪೂರ ಮಾಯಕ ಆಯ. ಕತ್ತಲಾನಗ ತೋಡಬರಿತ ಪುದೆಲ್‌ಲೆಡ್ ಕುಂಡಕೋರಿ (ಪುಂಡದೆ) ದ ಬುಲೆಪು ಭಾರಿ ಧೂರೊ ಮುಟ್ಟಿ ಕೇಂಡೊಂದಿತ್ತೊಂದ್. ಅಂಡ ಇತ್ತೆ ಅವೆನ ಸದ್ದ ದೆಂಗ್‌ದ್ ಪೋತುಂಡು.

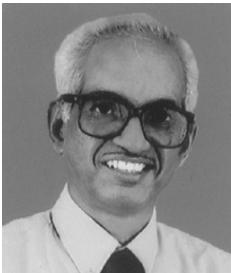
ಕಾಡ ಮುಗೋಲುಲ ಅಂಚನೆ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರ್ವತೊಡು ಮಾತ್ರ ಇತ್ತೆ ಒರಿದುಪ್ಪಿನ ಮುಜು ಜಾತಿದ ಸಿಂಗಲಿಕೆರನ (ಸಿಂಗ್ಲೋಲಿಂಗ್) ಸಂತತಿ ಅರಿಯೋಂದುಂಡು. ದುಂಬು ಹಳ್ಳಿಡ್ ಕುಜಲ್ ದೆಪ್ಪವಂದೆ ತರೆ ಬಚ್ಚಂದೆ ರಕ್ಕಸೆರೆಲೆಕ ಬತ್ತಿನಕ್ಕನ್ನು ದಾನೆ ಸಿಂಗ್ಲಿಂಗಲೆಕ ಆತಂದ್ ಜನ ಕೇನೆದರ್, ಇತ್ತೆ ನಿಜವಾಯಿನ ಸಿಂಗ್ಲಿಂಗ್‌ರ್ವಕುಲು ಉರುಡು ಮಾಯಕ್ ಆದ್ ಪೋತೆರ್. ಒಂಜ್ಯೇವ ವಸೋರ್ಗುದುಂಬು ಪಿಲಿಕುಲು ಕೆದೆ ಬಾಕಿಲ್ ಬತ್ತೋದ್ ಕಂಜಿಲೆನೊಯ್ತೊಂದು ಗುಡ್ಡೆಗ್ ಪೋದು ತಿನ್ನೆದ, ಅಂಚಿ ಪಿಲಿಕುಲೆನಿತ್ತೆ ಜೋಕುಲು ಚಿತ್ತೆಲ್ಲಾಡು ತೊವೋಡಾತೆ. ಕಾಂಡೆಲಕ್ಕೊದ್ ಜಾಲ್ ಜಪ್ಪುನಗ ಎದ್ದು ಗುಡ್ಡೆಡ್ ಕುದ್ದೆರೆ ಬುಳಿಪ್ಪ ಕೇಂಡೊಂದಿತ್ತೊಂದ್. ಇತ್ತೆ ಕೇನುಜಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಕುದ್ದೆರೇ ಇಜ್ಞ್ಯಾ. ಪಟ್ಟುಡು ನಲಿತೊಂದಿತ್ತಿ ಮುಯ್ಯೋಲಿಜ್ಞ್ಯಾ. ಮೇರಿ ಉರೆ – ಕಡಮಲಿಜ್ಞ್ಯಾ. ಅಯಿನ್ ಪೆತ್ತೆರೆ ಕಬ್ಬುದು ಕುಲೊಂದಿತ್ತಿ ಜೆನ್ನನಾಯಿಲಿಜ್ಞ್ಯಾ.

ಒಂಚಿ ಕಾಲೊಡು ಕಾಡ್ ಎಚ್ಚೆ ಇತ್ತೊಂದ್. ಮುಗೋಲು ದಿಂಜ ಇತ್ತ. ಅಪಗ ತನ್ನುಲೆನ ರಕ್ಕಣೆಗಾದ್, ಸಾಂಕನದ ಕೈಕಂಜಿ, ಬುಳಿಪಯಿನ ಬುಳಿನ್ ಕಾಪ್ಯರೆಗಾದ್ ಬೋಂಟೆದ ಅಗತ್ಯೆ ಇತ್ತೊಂದ್. ನರಮಾನಿ ಪೋಕು ಮುಟ್ಟುದು ಮುಗೋಲೆನ್ ಕೆರೊಡಾಯಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇತ್ತೊಂದ್. ಇತ್ತೆ ಕುಸಾಲ್ಗಾದ್, ಮಾಸೋ ತಿನ್ನರೆಗಾದ್, ದಂತೊಗಾದ್, ಕೊಂಬುಗಾದ್, ಆವಾಡ್ಗಾದ್, ಬಣ್ಣಿ ಬಣ್ಣೊದ ಚರ್ಮೋಗಾದ್, ಸುಯಿಕಾದ್, ಇಲ್ಲೊದ ಅಲಂಕಾರ ಸೊತ್ತುಲೆಗಾದ್, ಮದ್ದೋಗಾದ್ ನರಮಾನಿ ಕಾಡೊದ ಮುಗ್ರ ಪಕ್ಕಿಲೆನ್ ಕೆರೊಂದು ಬತ್ತೆ. ಇಡೆಬುಡಂದೆ ನಡಪಯಿನ ಈ ಬೋಂಟೆಡ್ಡಾವರ ಜೂವಾದಿಲೆನ ಸಂತಾನ ಅರೆವಾಸಿ ಅರಿದ್ ಪೋಂದು. ಕಾಡೊನಾಶ ಆಪೋಂದು ಪೋಯಿಲೆಕ ಮುಗೋರ್ - ಪಕ್ಕಿಲೆಗ್ ಆಹಾರೊದ ಕೊರತೆ ಉಂಡಾಂದ್. ಏತೋ ಮುಗೋಲು ಬಂಜಿಕಟ್ಟೊ ಸ್ಯೆತ್. ನಗರ ನಿಮಾಂಣ, ಆನೆಕಟ್ಟೊ ಹೆದ್ದಾರಿ ಯೋಜನೆ, ರೈಲ್ವೆ ಮಾಗ್ರ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕೆಲಸೋಲೆದ್ದಾರ್ದೊ ಕಾಡೊನಾಶ ಆನಗ ಅಯಿತೊಟ್ಟಿಗೆ ಮುಗೋಲುಲಾ ನಾಶ ಆಯ.

ಕಾಡ್ ನಾಶ ಆಯರೆ ಜೂವಾದಿಲು ಅರಿದ್ ಪೋಯರೆ ನರಮಾನ್ಯೇ ಮಲ್ಲ ಕಾರಣ. ಆಯನ ದುರಾಸೆಗ್ ಕಾಡ್ ಬಲಿಯಾಂದ್. ಮುಗೋಲ ಪಕ್ಕಿಲು ಅರಿದ್ ಪೋಯ. ಕೆಲವು ಕಡೆಂಜ್ ಕಾಡೊಗ್ ಸೂ ಬೂರ್ದು, ಬಸ್ರ ಬರಂದೆ ರೋಗ ಬತ್ತೊದ್ ಆವಾರ ದಾಂತೆ ಜೂವಾದಿ ಸ್ಯೆತ್ ಪೋಯಿನಲ್ಲಾ ಉಂಡು. ಗುಂಡು ಪಾಡ್ದ ಕೆರ್ಯರೆ ಬೋಂಟೆ ಮಲ್ಲ್ಯಾರೆ ಅವಕಾಶ ಇಜ್ಞಂಡಲಾ ಜನೋಕುಲು ಗುಟ್ಟುಡು ಉಲುರುದೀರ್ದೊ, ಕಪ್ರ ಮಲ್ಲೊದ್ ಮುಡ್ಡನೆ ದೀದ್ ಬೇಲಿದ ಸರಿಗೆಗ್ ಕರೆಂಟ್ ಬುಡ್ಡು ಮುಗೋಲೆನ್ ಪತ್ತೊದ್ ಕೆರೊಂದುಲ್ಲೀರ್.

ಪ್ರಾಕ್ ದ ಜನೋಕುಲು ಕಾಡ್ ಬೋಕ್ಕೆ ಜೂವಾದಿಲೆನ ರಕ್ಕಣೆಗಾದ್ ನಾಗಬನ, ಬೂತಬನೋ, ದೇವರೆ ಕಾಡೊಲೆನ್ ಉಂಡು ಮಲ್ಲೊದೆರ್. ದೃವ - ದೇವರೆನ ಭಯ ಭಗ್ರಿದ್ದಾರ್ ಅವು ನನಲಾ ಒರಿತೋ. ಕೆಲವು ದೃವಸ್ಥಾನ, ದೇವಸ್ಥಾನದ ಸುತ್ತ ಮುಗೋರ ಪಕ್ಕಿಲೆನ್ ಕೆರ್ಯರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪನ್ನಿ ಕಾನೂನು ಇತ್ತಿನೆಡ್ಡಾವರ ಕಕ್ಕೆ, ಪಕ್ಕಿಲು, ಬಾಪ್ಯೋಲಿ, ಮಂಗರ್ - ಇಂಚಿತ್ತಿ ಜೂವಾದಿಲು ಪೋಡಿಗೆ ದಾಂತೆ ಬಂಡ್ಲೂಂದುಲ್ಲ, ಇಂಚಿಪದ ವಸೋರೆಲ್ಡ್ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ವೈವಸ್ಥಿಗ್ ಸಂರಕ್ಷಿತಾರಣ್ಯ, ಅಭಯಾರಣ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನೋಲೆನ ಸೇವಾದೆಯಾತ್ರಾಂದ್. 1972 ತ ವನ್ಯ ಜೀವಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯಿದೆ 1901 ಡ್ ಶಿದ್ದುಪಡಿಯಾದ್ ಕಾಡೊದ ಬೋಕ್ಕೆ ಜೂವಾದಿಲೆನ ರಕ್ಕಣೆ ಪೋಲುಡು ನಡತೋಂದುಂಡು.

ಲೇಖಕರೆ ಪೋಲಬು:

ಡಾ. ಕೆ. ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಾನ್ (1943) ಬರೆತಿನ ‘ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ತುಳುನಾಡಿನ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಂಪತ್ತು – ಪ್ರಾಚೀ ಸಂಪತ್ತು’ ಪನ್ನಿ ಲೇಖನೊದ ಆದಾರೊಡು ಈ ಪಾಟೊನು ತಯಾರ್ ಮಲ್ಲೋಂಡ್. ಪ್ರಾಚೀವಿಜ್ಞಾನ ಶಾಸ್ಮೋಡು ಸ್ವಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಪಡೆದ್ದ ‘ಜೀವಕೋಶ ತಳಿ ವಿಜ್ಞಾನೋಡು ಪಿಎಚ್‌ಡಿ. ಪದವಿ ಪಡೆಯಿನ ಮೇರ್ ಕಾರ್ಕಣದ ಶ್ರೀ ಭುವನೇಂದ್ರ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾದ್ 30 ವಸೋರಿಡೆಚ್ ಕಾಲ ಸೇವೆ ಸಂದರ್ಭ ನಿವೃತ್ತಿ ಪಡೆತೆರ್. ಮೇರ್ ಜೀವ ವೈದ್ಯ ಬೋಕ್ಕೆ ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗ್ ಕೊನ್ಫ್ ಮಲ್ಲ ಕೊರುಗೆಗಾದ್ ಕನಾರಟಿಕ ಸರಕಾರ ಮೇರೆನ್ 2007ಇ ಉದುಷಿ ಜಿಲ್ಲೆದ ಗೌರವ ವೆಲ್ಲ ಲೈಫ್ ವಾರ್ಡನ್ ಪನ್ನಿ ಬಿಡ್ರ್ ಕೊದು ಬಲ್ಲನ ಮಲ್ಲೋಂಡ್. ಕನಾರಟಿಕ ಜೀವ ವೈದ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಕೊರ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ಮಲ್ಲೋಂಡ್. ಮೇರೆಗ್ 2008ಇ ‘ಜಾಯಿದ್’ ಪರಿಸರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬತ್ತೋಂಡ್. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಹಕ್ಕಿಗಳು, ಭಾರತದ ತರಿ ಜಮೀನುಗಳು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ದೇವರ ಕಾಡು, ಪರಶುರಾಮ ಶೃಷ್ಟಿಯ ವೈದ್ಯ ಇಂಚಿನ ಕೆಲವು ಕನ್ನಡ ಬೂಕುಲೆನ್ ಅಂಚನೆ ಪರಿಸರ, ಜೀವ ವಿಜ್ಞಾನೋಗು ಸಮೃದ್ಧ ಪಟ್ಟಿನ ದಿಂಜ ಬೂಕುಲೆನ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಡ್ ಬರೆತೆರ್. ಬೆಂಗಳೂರುದ ವಿಜ್ಞಾನ ಮಂದಿರೊದ ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರೋದ ಸಹ ಸಂಶೋಧಕೆ ಆದ ಬೆಂದೊಂದುಲ್ಲೋ, ಪರದೇಸೋಲೆಗ್ ಪ್ರೋದು ದಿಂಜ ವಿಚಾರ ಗೋಷ್ಠೆಲೆಡ್ ಮಲ್ಲೋಪಡೆದ್ ಬತ್ತೋದ್ರೋ.

ಅಭ್ಯಾಸ

I. ಮುಖ್ಯ ಕೋಟಿನ ಸವಾಲೋಲೆಗ್ ಜಿಟ್‌ಎಡ್ ಜವಾಬು ಬರೆಲೆ

1. ಡಾ. ಕೆ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಎಂಬಿ ಪ್ರದರ್ ದೀತೆರ್?
2. ಅಶೋಕನ ಕಲ್ಪರವುದು ತುಳುನಾಡ್ ಪ್ರದರ್ ಎಂಚಂದುಂಡು?
3. ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರವರ್ತೊಗು ಸುಮಾರ್ ಏತ್ ಪ್ರಾಯೋ ಆವು?
4. ನೀರೋಡಿತ್ ಮಾತ ಜೀವಿಲೆನ್ ತಿಂದ್ರೋ ಬದ್ಧನ ರಕ್ಷಣ ಮೀನೊವು?
5. ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರವರ್ತೊಗು ಯುಸೆಸ್‌ನ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ದಾಯಿಗಾತ್ರ ಬ್ಯಾಂಡ್‌ಂಡ್?
6. ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರವರ್ತೊಡು ಮಾತ್ರ ಉಪ್ಪಿನ ಮುಜು ಜಾತಿದ ಒಂಚಿ ಮುಗೊ ಒವು?
7. ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಸುಣಿ ಎಂಚ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಲುವೆರ್?
8. ವಾ ಮೀನೊನ್ ಕಡಲ ಬಂಗಾರ್ ಗನಿಂದ್ ಪನ್ನೇರ್?

II. ಮುಖ್ಯ ಕೋಟಿನ ವಾಕ್ಯೋಲೆಡ್ ಬುಢ್ ಪ್ರೋಯಿನ ಸಬ್ಲೋಲೆನ್ ಕೂಡ್ರೆದ್ ಬರೆಲೆ

1. ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರವರ್ತೊದ ಉದ್ದ ಸುಮಾರ್ _____ ಕೆಲೋ ಮೀಟರ್
2. ಕುಡ್ಲದ ಬೀಚ್‌ಗ್ _____ ಬೀಚ್‌ಂದ್ಲ ಅಡ್ಪ್ರದರುಂಡು
3. ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರವರ್ತೊದ ಸುಮಾರ್ _____ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಜಾಗ ತುಳುನಾಡ್‌ಪುಂಡು

4. ಇಲ್ಲೊ ಇಲ್ಲಲೂ ಗೂಡು ಕಟ್ಟೋದ್ದು ಕುಲ್ಲುಂದಿತ್ತಿ ಪಕ್ಕಿ —
5. _____ ಡ್ರೋ ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯಿದೆ ಜಾರಿಗೋ ಬತ್ತಂಡ್

III. ಮುಖ್ಯ ಕೋಟಿಕ ಸಭೀಳೆಂಡ್ ಜಾತಿಗ್ ಸೇರಂದಿ ಸಭೀಳೆನ್ ಪೆಚಿದ್ ಬರೆಲೆ

1. ಮರುವಾಯಿ, ನರ್ತನ, ಕೊಡ್ಡೆಯಿ, ಏರಿ, ಪಚ್ಚಿಲೆ
2. ಬೂತಾಯಿ, ಬಲ್ಲಾರ್, ಬಂಗುಡೆ, ಕುಚೆನ, ಅಂಜಲ್
3. ಬರಿಂಕ, ಕೆಮ್ಮೆ, ಪುದ್, ಮುಯ್ಯ್ರ್, ಬೆರು
4. ಕಾಟ್ಲ್ಯೋರಿ, ಕೇಂಕಣ್, ಕುದುಂಬುಲ್, ನತ್ತಿಂಗ್, ಅಲಂಕ್
5. ಶಾಂತಿ, ಮರ್ವ, ಬೀಬೆ, ತಾರೆ, ಚಾಕೋಟೆ

IV. ಮುಖ್ಯ ಕೋಟಿನ ವಾಕ್ಯಾಲು ಸರಿಯೋ ತಪ್ಪೇ ಪಣ್ಣೆ. ತಹ್ತಿತಿನೆನ್ ಸರಿ ಮುಖ್ಯ ಬರೆಲೆ

1. ತುಳುನಾಡ್ಡ್ ಮಂಗರೆ ಸಂತಾನ ಅರಿಯೋಂದುಂಡು
2. ಕಂಡದ ಬರಿಟ್ ಮೊರಂಟೆ ದಾರಾಳ ತಿಕ್ಕುಂಡು
3. ಉರಿಯೋಲು ಪಿಜಿನ್ ತಿನ್ನಿನ ಮುಗೋಂ
4. ಮಯಿರ್ದ ಚೆಬ್ರ್ ಮದ್ರ್ಗಾಪುಂಡುಂಡು ಮಯಿರ್ಲೆಲೆನ್ ಕೆಪ್ರೆದೆರ್
5. ನೀರ್ ಸುದ್ದೊ ಮುಖ್ಯ ರೆಗಾದ್ ಮೀನುಲೆನ್ ಗುವೆಳ್ಳೆ ಸಾಂಕುವೆರ್.

V. ಮುಖ್ಯ ಕೋಟಿನ ಸವಾಲ್ಲೆಗ್ ರಢ್ - ಮೂಳೆ ವಾಕ್ಯಾಲೆಂಡ್ ಜವಾಬು ಬರೆಲೆ

1. ಕಾಡ್ ನಾಶ ಆಯರೆ ಕಾರಣೋಲು ದಾದ?
2. ಸಹ್ಯಾದ್ರಿದ ತುಳುನಾಡ್ ಜಾಗೋಡು ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆದ ಸಾಲ್ಗ್ ಸೇರುನ ರಢ್ ತಾಣೋಲು ಒವು ಮಾತ?
3. ಕಂಡ, ತೋಡುಲೆಡಿತ್, ನರ್ತನ, ಮೀನುಲು ಎಂಜ ಅರಿಯುಂದುಲ್ಲ?
4. ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರ್ವತೋಡು ವಾ ನಮೂನೆದ ಕಾಡುಲ್ಲುಲ್ಲ?
5. ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರ್ವತೋಡ್ ಪ್ರಂಟ್ನ ನಾಲ್ ಸುದೆಕುಲೆ ಪ್ರದರ್ ಬರೆಲೆ

VI. ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಎಂಜ ಮಲ್ಲೋಲ ಪಣ್ಣಿ ವಿಸಯೋಡು ಬಂಜ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಲೆ

ಭಾಷಾಭಾಸ

I. ಮುಖ್ಯ ಕೋಟಿನ ಕ್ರಿಯಾ ಪದೋಕುಲೆನ ಮೂಲ ರೂಪ (ಧಾತು) ಲೆನ್ ಬರೆಲೆ

1. ಪಕ್ಕಿಲೆನ್ ತೋಪ್ಪೋಂದುಲ್ಲೆ
2. ಗೋಪಾಲೆ ಉಂಡೊಂದುಲ್ಲೆ

3. ಬಾಲೆ ಬುಲಿತೊಂದುಂಡು
4. ಅಬ್ಜ್ಯಲ್ಲಿನ ಪಾರೋಂದು ಬತ್ತೆ
5. ಜೋಸುಲು ನಲಿತೊಂದುಲ್ಲೇರ್

II. ಮುಲ್ಲ ಕೊತ್ತಿನ ವಾಕ್ಯೋಲೀಡ್ ಬಹಿನ ವಿಭಿನ್ನ ಪ್ರತ್ಯೇಕೀಯೋಲೆನ್ ಹೆಚ್‌ಡ್ ಬರೆದ್ ವಿಭಿನ್ನಿದ ಪುದರ್ ಬರೆಲೆ

1. ಮಾಡ್‌ಡ್ ಗುಬ್‌ಫ್‌ಲ್ ಗೂಡು ಕಟ್ಟೊಂದಿತ್ತೆ
2. ಅಯ್ದಾದ್ ಯಾನ್ ನೆರಡೆತಿಂದೆ
3. ಮುಗ್‌ನೆಲ್‌ನ್ ಒರಿಪ್‌ನ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್‌ಬ್ರುಡು
4. ರಾಮನ ತೋಟೊಗು ಆನೆಲು ಬತ್ತೆ
5. ಮಂಗರೆ ದೆಸೆಟ್ ತಾರೆಡೊಂಜಿ ಕ್ರೋಲ್ ಒರಿಪ್‌ಬ್ಜಿ

III. ಮುಲ್ಲ ಕೊತ್ತಿನ ಸಬ್ಲೊಲೆಗ್ ರತ್ನ್ ರತ್ನ್ ಅತೊಂ ಬಹಿನಲೆಕ ವಾಕ್ಯ ಮುಲ್ಲಿಲೆ

1. ಅರಿ
2. ತೊ
3. ಓಂಗೊಲೆ
4. ಪಾಲೆ
5. ಕರೆ

IV. ಈ ಪಾಟೊಡು ಬಹಿನ ಒವ್ವಾಂಡೆಲ ರತ್ನ್ ಗಾದೆಲೆನ್ ವಿವರಿತ್‌ಡ್ ಬರೆಲೆ

ಚಟುವಟಿಕೆ

- I. ಈ ಪಾಟೊಡು ಬಹಿನ ಮುಗ್‌ನೆ ಪಕ್ಕಿಲೆನ್ ಕನ್ನಡೊಡೆಂಚ ವನ್ನೆರ್‌ಂದ್ ಕೇಂಡ್‌ಡ್ ತೆರಿಲೆ
- II. ಮೃಗಾಲಯೊಗು ಪ್ರೋದು ಮುಗ್‌ನೆ – ಪಕ್ಕಿಲೆನ್ ತೊದು ತೆರಿಯೊಂದು ಬಲೆ.

ದೂಜ ಕೆಮ್ಮೆಯಿರಾ

ಉಳತ್ತಿಲ್ಲಾ:

ತುಳುಬಾಸೆ ಪಂಡ ಅವ್ಯಾಂಜಿ ಪರಪೂರ್ಕುದ ಮಲ್ಲ ತುಪ್ಪೆ. ತುಳು ಬಾಯ್ಯಾತೆರದ ಪದ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯನ್ನು ಹಾಡುನೋಲು, ಬೇರೆದ ಪದೊಕುಲು, ಜೋಕುಲೆ ಪದೊಕುಲು, ಕಬಿತೆಲು, ಜೋಯಿ ಪದೊಕುಲು, ನಲ್ಕೆದ ಪದೊಕುಲು ಇಂಚ ಅಜಲ್ ಪಾಡೋಲಿ. ಅಯಿಟ್ ಮಲ್ಲ ಪಾಲ್ ಪಾಡುನೋಲೆನ, ಕಿನ್ನ ಪಾಲ್ ಕಬಿತೆಲೆನ. ಅಜಕಲ ಮಲ್ಲ ತಿಕ್ಕಿನ ಒಂಜಿ ಕಬಿತೆನ್ ಮೂಲು ತೂವೋಲಿ. ಉಂದು ಎಲ್ಲ ಮೇಹಿನ ಜೋಕುಲು ಪನ್ನಿನ ಕಬಿತೆ, ನೆಟ್ಟೆ ಒಂಜಿ ಎರುತ ವರ್ಣನೆ ಉಂದು. ಅಯಿತ ಪ್ರೋಲುರ್ – ಪ್ರೋಲಿಕೆ, ಮೈ ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಆವಾರ – ಅಲಂಕಾರೋದ ವಿವರಣೆ ಉಂದು.

ಸಂಪತ್ತಿನಾರ್ಥ : ಡಾ. ರಾಜಶ್ರೀ

ಎ..ದಾ.. ಬಲ ಮಗಾ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮೆಯಿರಾ ||

ಬೀಲೆಂಡೊಂಜಿ ಪ್ರಟ್ಯನಂಬೆ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮೆಯಿರಾ

ಗಟ್ಟದ ಮಿತ್ತೋ ಪ್ರಟ್ಯನಂಬೆ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮೆಯಿರಾ

ಎ..ದಾ.. ಬಲ ಮಗಾ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮೆಯಿರಾ ||

ಮುಂಡೊಡೊಂಜಿ ಬುಲಯೆನಂಬೆ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮೆಯಿರಾ

ಬೀಲೆಂಡೊಂಜಿ ಕೊಡ್ದೆನಂಬೆ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮೆಯಿರಾ

ಬುಜೊಟು ನಿಕ್ಕೆ ಬಲತ್ ಸುಳಿ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮೆಯಿರಾ

ನಾಲ್ ಕಾರ್ ಮಂಗಲೆಂಬೆ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮೆಯಿರಾ

ಎ..ದಾ.. ಬಲ ಮಗಾ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮೆಯಿರಾ ||

ಬೆರಿಕ್ ಪಾವಡೆ ಪಾಡ್ಯೇರ್ಂಬೆ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮೆಯಿರಾ
 ಕೋಡೊಣಸ್ ಕೊಂಬು ಗುಂಬೆ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮೆಯಿರಾ
 ಕೆಕ್ಕಿಲಗ್ ಜೂಲೀ ಪ್ರೋಲುರ್ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮೆಯಿರಾ
 ದುಡಿ ಪನೆಲಾ ನಿನ್ನ ದುಡಿಕ್ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮೆಯಿರಾ
 ಕಂಟೆಲ್ಲ್ ಗೆಜ್ಜೆ ಮಾಲೆ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮೆಯಿರಾ
 ನೆತ್ತಿದುಂಡು ನೆತ್ತಿ ಬಲ್ಲ್ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮೆಯಿರಾ
 ಏ..ದಾ..ಬಿಲ ಮಗಾ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮೆಯಿರಾ

ಮರಾಯಿದ ಮಡ್ಡಿ ತಿಂದೆ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮೆಯಿರೆ
 ಬೂರು ಪಂತಿ ತಿಂದೆನಾಯೆ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮೆಯಿರೆ
 ಕಲ್ಲಡಿತ ನೀರ್ ಪರಿಯೆ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮೆಯಿರೆ
 ಮುಳ್ಳಡಿತ ಮುಗುರು ಪಜ್ರೆ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮೆಯಿರಾ
 ಪ್ರೋಣಿಯೆ ಪ್ರೋಲ ಪ್ರೋಣಿಯೆ ಬಲಾ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮೆಯಿರಾ
 ಅಜ್ಜಿಗೊಂಜಿ ಮೊಕ್ಕು ದೀಲ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮೆಯಿರಾ
 ಏ..ದಾ..ಬಿಲ ಮಗಾ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮೆಯಿರಾ
 ಗುಟ್ಟೂ..... ಗುಟ್ಟೂ..... ಗುಟ್ಟೂ.....

* * * *

ಸಂಪತ್ತಿನಾರೆನ ಪ್ರೋಲಬು :

ಉಂದು ಒಂಜಿ ಜಾನಪದ ಕಬಿತೆ. ನೆನ್ನೊ ಡಾ. ರಾಜಶ್ರೀ (1966) ಸಂಪತ್ತಿನ ತುಳು ಕಬಿತೆಗಳು ಬೂಕುದ್ದು ಅಜತ್ ದತ್ತೋಂಡ್. ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕುದ ಹರೇಕಳಿದುಪ್ಪಿನ ಮೇರ್ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೆದ ಯಕ್ಕಾನ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರೋದ ಸಂಶೋಧನಾಧಿಕಾರಿಯಾದ್ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೊಂದುಲ್ಲೇರ್, ಬೆನ್ನಿ ಪೋಣ್ಣನ ಕನತ್ತ ಕದಿಕೆ, ತುಳು ಕಬಿತೋಲು, ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚೆನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಕರಣ, ತುಳು ಜನಪದ ಕಾವ್ಯ ಇಹಪರ ಲೋಕ ದೃಷ್ಟಿ – ಉಂದು ಮಾತೆ ಆರ್ ಬರೆತಿನ ಬೂಕುಲು. ಜಾನಪದ ಪಂಡಿತರಾದ್, ಸಂಶೋಧಕೆರಾದ್ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೊಂದುಪ್ಪಿನ ಮೇರ್ ತುಳು ಐಸಿರಿ ಕೂಟೊದ ಗುರ್ಕಾರ್ಥಿಯಾದ್ಲಾ ಉಲ್ಲೇರ್.

ಅಭ್ಯಾಸ

I. ಮುಲ್ಲ ಕೋಟಿನ ಸರಬಾಲೆಗ್ರಾ ಜಿಟ್‌ಡ್ರೋ ಇವಾಬ್ ಬರೆಲೆ

1. ದೂಜ ಕೆಮ್ಮೆಯಿರೆ ಏರ್?
2. ಕೆಮ್ಮೆಯಿರೆ ಓಲು ಪ್ರಟ್ಟಿಯೆ?
3. ಆಯನ ಮುಂಡೊಡೆಂಚಿನ ಉಂಡು?
4. ಬೀಲೊಡು ಎಂಚಿನ ಗುತ್ತೋ ಉಂಡು?
5. ಕೆಮ್ಮೆಯಿರೆ ಕುಸಿ ಆನಗ ದಾನೆ ಮಲ್ಲವೆ?

II. ಮುಲ್ಲ ಕೋಟಿನ ವಾಕ್ಯಲೀಡ್ ಬುಡ್ಲು ಪೋಲಿನ ಸಬ್ಲೋಲೆನ್ ಸೇರ್ವ್‌ಡ್ ಬರೆಲೆ

1. ಬೀಲೊಡೊಂಜಿ _____ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮೆಯಿರಾ
2. ಬೆರಿಕ್ _____ ಪಾಡ್ಯೋಂಬೆ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮೆಯಿರಾ
3. ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ _____ ಪ್ರೊಲ್ರ್ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮೆಯಿರಾ
4. ಮರಾಯಿದ _____ ತಿಂದೆ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮೆಯಿರೆ

III. ವಿವರವಾದ್ ಬರೆಲೆ

1. ಕೆಮ್ಮೆಯಿರೆ ಎಂಚಿನ ಪರ್ಯೆ? ಎಂಚಿನ ಮಾತ ತಿಂದೆ?
2. ಕೆಮ್ಮೆಯಿರನ್ ಎರಿಚ ಅಲಂಕಾರ ಮಲ್ಲಾದೆರ್?

IV. ಈ ಕಣತೆನ್ ಬಾಯಿಪಾರೋ ಮಲ್ಲುಲೆ

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I. ಮುಲ್ಲ ಕೋಟಿನ ನುಡಿಕಟ್ಟಳೆನ್ ಗಳನದ್ ವಾಕ್ಯ ಮಲ್ಲುಲೆ

1. ಮುಕ್ಕು ದೀಪ್ಯನೆ
2. ಮುಗುರು ಪಜಿರ್
3. ಪುಣಿಯೆ ಪೋಲ
4. ಕಲ್ಲಡಿತ ನೀರ್

II. ಮುಲ್ಲ ಕೋಟಿನ ಸಬ್ಲೋಲೆನ್ ಬುಡ್ಲ್‌ಡ್ ಬರೆಲೆ

1. ಮುಂಡೊಡೊಂಜಿ
2. ಪ್ರಟ್ಟನಂಬೆ
3. ಕಲ್ಲಡಿತ
4. ಅಜ್ಞಗೊಂಜಿ
5. ನೆತ್ತಿಡುಂಡು

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ಹಲ್ಲಿದ ಜನೋಕುಲು ಪನ್ನಿ ಇಂಚಿನ ಜನಪದ ಕಬಿತೆಲೆನ್ ಸಂಪೋಲಿಪುಲೆ

* * * * *

ಗುಳಿಗ ತೂಟೆ

ಉಳತ್ತಿಲ್ಲೋ

ಕಿನ್ನ ಕರೆಕುಲು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂಜಿ ವಿದೇಶ. ನಡತಿ ಒಂಜಿ ಸಂಗತಿ ಅಶ್ವಂದ ಕಲ್ಪನೆದ ಸಂಗತಿದ್ವಾರಾ ಅಂಡಲಾ ತಮಾಸ್, ಜೋದ್ಯೂ ಇಶ್ವರಂಡ ಅಯಿನಾ ವಸ್ತು ಆದ ದೀಪೋಂದು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾದ್ ಕಿನ್ನಕೆನ್ನೋ ಮುಚ್ಯೆಪುನ ಪದಧತಿ. ಕಿನ್ನ ಕರೆಟೊಂಜಿ ನೀತಿ ಅಶ್ವಂಡ ಸಮಾಜೋದ ಪುರಪುನು ತೆರಿಪದ್ದ ಕೊರ್ಪಿನ ಆಶಯ ಉಪ್ಪಂಡು. ‘ಗುಳಿಗ ತೂಟೆ’ ಈ ಕರೆಟೊ ಪ್ರಾಕ್ರಾದ ತುಳುನಾಡ್ಕುಲು ದೈವೋ ದೇವರೆನ್ನ ಎಂಜ ನಂಬೋಂದಿತ್ತೋ. ಕೆಲವೇರ್ ಆ ನಂಬೋಳಿಗೆನ್ ಎಂಜ ದುರ್ಬಳಕೆ ಮಲ್ತೋಂದಿತ್ತೋ ಪನ್ನ ವಿಚಾರೋ ತೆರಿದ್ ಬಪ್ರೋಂಡು.

ಆನಂದಕೃಷ್ಣ

ಪರೋ ಕರಿದ್ ಜಾದ್ರ್ ತಿಂಗೋಳು. ಉರೋಟ್ಟು ಪಟ್ಟಿ ಪಜಿರಾಯಿನ ಬ್ಯೇಲ್. ಅವುಲವುಲು ದಶ್ವಂದ್ ನಡ್ಡ ಕಂಡೊಲು, ತುದೆತ ಬರಿಟ್ ದಿಂಜಿದಿನ ಕೈಲ್ದಾದ ಕಂಗ್-ತಾರೆಲು. ತುಳುನಾಡ್ ಹಳ್ಳಿ ಶೈಯರೆ ಪೂಲು ಜಾದ್ರೆಡೇ. ಹಿಂಗಾರ, ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಕೇದಗೆದ ಕಮ್ಮೆನ್ ಉರೋಟ್ಟು ದಿಂಜಿನಗ ಕೊಂಗು, ಕುಂಡಕೋರಿ, ಕಾಟ್ಲೋರಿ, ಗಿಳಿತ ಪುಂಡು ಸುತ್ತ ರಾಪೋಂದು ಕಂಡೋಲೆಗ್ ಬರ್ಪಿ ಪೂಲು, ಅವು ತುಳುನಾಡ್ದೋ ಅಶ್ವಂಡ ಬೇತೆ ಓಲ್ಲಾ ತೋಜಂದ್.

ಎಂಕ್ಕೆನ ಈ ಬ್ಯೇಲ್ ಲಾ ತುಳುನಾಡ್ ಅಂಜಿತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಪೂಲುದ ಬ್ಯೇಲ್. ಬ್ಯೇಲ್ ದ ಸುತ್ತ ಗುಡ್ಡೆ, ಗುಡ್ಡೆದ ಬರಿತ್ತು ಇಲ್ಲೋ ಗುತ್ತುದ ಇಲ್ಲೋ. ಎದುರುದ ಗುಡ್ಡೆಡ್ ಗುಳಿಗಬನ. ಬನ ನಿಲಿಕೆ ಕುಕ್ಕೆ, ಪೆಲ, ಪೆಜ ಚಾಕೋಟೆದ ಮರಕುಲು, ನೋಕೋಟೆದ ಬೂರು, ಬೆತ್ತೆದ ಪುಂಡೆಲ್, ಬನೋತ್ತಾಡೆ ಪಗೆಲ್ಲಾ ಪೂರ್ಯೆಯರೆ ಪೋಡಿಗೆ. ಕೆಲವೇರೆಗ್ ಬನೋತುಲಯಿ ಉಪ್ಪಂಡುನಾಗೆ, ಪೆಮರಿ, ಕಂದೋಡಿ, ಕತ್ತೆಪಿಲಿ, ಚೆನ್ನನಾಯಿದ ಪೋಡಿಗೆ, ಬೊಕ್ಕೆ ಕೆಲವೇರೆಗ್ ಬನೋತ ನಡುಟಿತ್ತಿ ಗುಳಿಗ ಕಲ್ಲಾದ ಪೋಡಿಗೆ.

ಜಾದ್ರ್ ತಿಂಗೋಳ್ ಚಳಿತ ಒಂಜಿ ರಾತ್ರೆದಾನಿ ಸುರುವಾಂಡ್ ಗುಳಿಗನ ಕಾನಿಕ. ಪಗೆಲ್ ಕಂತೋದ್ ನಾಲ್ ಗಳಿಗೆದ್ ಸುರುವಾಂಡ್ ಬೂತೋದ ಆರ್ಬಿಟೆ. ಆರ್ಬಿಟೆದ ಒಟ್ಟಿಗೆನೆ ತೂಟೆದ ತೂ. ತಿತೋಡ್ ಮಿತ್ತೋ ಬಾನೋ ಮುಟ್ಟೆ ಏರುನ ತೂ ಗಳಿಗೆದ್ ತೂಟೆ ಅರ್ಬಿಟೆದ ಸದ್ದ್. ಬ್ಯೇಲ್ ದ ಜನೋ ಒಟ್ಟಾದ್ ಗುತ್ತುಗು ಬತ್ತೋದ್ ಗುಕಾರ್ತ್ರೆಡ ಪಂಡೋದ್ ಉಜ್ಜಾಲ್ಗ್ ಪೂ ನೀರ್ ತಲಿತೋದ್ ಬೋಂಡ ಕೊಡತ್ ದೀದ್ ಪಾರಿ - ಪರಕೆ ಪಂಡೋಂಡೆರ್. ಆಂಡ ಗುಳಿಗನ ಆರ್ಬಿಟೆಲಾ, ತೂಟೆಲಾ ರಾತ್ರೆಡ್ ಕುಡ ತೋಜಿಂಡ್, ನಾಲ್ದಿನೋಟು ಬ್ಯೇಲಿಡೇ ನಡ್ಗೋದ್ ಪೂರ್ಣಂಡು. ಬಯಾನಗ ಪಗೆಲ್ ಕಂತುನೆಕ್ ದುಂಬೇ ಇಡೀ ಬ್ಯೇಲ್ ದ ಜನೋ ಜೋಕುಲು ಬಾಲ್ಲೆನ್ ಉನ್ನಾದ್ ಉಲಯಿ ಜೆವ್ವಾದ್ ಅಕುಲುಲಾ ದೀಪ ತೆಕ್ಕೋ ಜೆಪ್ಪಯರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೋರ್. ಉರು ಇಂಜ ಉಪ್ಪಂಡೋಗು

ಪ್ರೋಯಿನ ಕರಿಯವಜ್ಜೀರ್ ರದ್ದುಗಿಡ್ ದೇಲ್‌ನ್ನಾ, ರದ್ದು ಪೆತ್ತಲೆನ್ನಾ ದೇರಾವೋಂದು ಒಕ್ಕೆಲ್ಲಾದಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬೈಲ್‌ಗ್ ಬನ್ನಗ ಮಯಮಯ ಕತ್ತಲೆ ಆವೋಂದಿತ್ತಾಂಡಾತೆ. ನರಮಾನ್ಯನ ಮೋನೆ ತೋಚುಜಿ.

ಗುತ್ತುದ ಜಾಲ್ ಮಿತರ್ದ್ “ಓ ಏರುಂಬೆ ಗುತ್ತುಡು. ಏರೊಲಾ ಇಜ್ಜರಾ? ಪ್ರೋತ್ಸಂತೋದ್ ಗಳಿಗೆ ಆತ್‌ಜಿ. ಪೂರಾ ಜೆತೋಂಡರ ದಾನೆ? ಗುತ್ತು ಖಾಲಿ ಆತ್‌ಂಡ್?” ಬೊಬ್ಬೆ ಪಾಡ್ಯೇರ್. ಆತಾನಗ ಜವನ್ಸೇರ್ ಪೋಂಚೋವಲು ಮಾತ ಚಾವಡಿಗ್ ಬತ್ತೇರ್. “ಕರಿಯವಜ್ಜ ಕರಿಯವಜ್ಜ” ಪಂಡೋಂದು ಜೋಕುಲುಲಾ ಹಿದಯಿ ಬತ್ತೆ. ಜವನ್ಸೇರ್ ಚಿಮ್ಲಿ ಪತೋಂದು ಜಾಲ್ ಜತ್ತೋದ್ ಕರಿಯವಜ್ಜನ ಕೈತಡೆ ಬತ್ತೇರ್. ಜೋಕುಲು - ಬಾಲೆಲು ಜಾಲ್ ಜತ್ತೋದ್ ಕರಿಯವಜ್ಜನ ಕೈತ್ತೋ ಪತೋಂದು “ಅಜ್ಜಾ ಅಜ್ಜಾಂಡ್” ಲೆತೋಂದು ಸುತ್ತು ಪಾಡ್ಯೇರ್. ಉಲಯಿ ಲೆತೋಂದು ಪ್ರೋಯೆರ್. ಅಜ್ಜೇರ್ ಚಿಮ್ಲಿದ ಬೊಲ್ಲುಡು ಮೋನೆ ತೂನಗ ಪೂರಾ ಪ್ರೋಡಿಗೆಡ್ ಬೊಲ್ಲಿ ಪ್ರೋತ್.

“ದಾನೆಂಬೆ, ದಾನೆ ಆಂಡ್ ಮೂಲು”. ತರೆತ್ ಕುಜಲ್‌ಗ್ ಕೈಪೊಡ್ ಅಜ್ಜೇರ್ ಎಂಕ್ನೇ ಒಯ್ತಾಂಡೆರ್. ಆರೆ ಕೈ ತಾಗುನ್ನೆ ಎಂಕ್ಕೆ ಬಾಯಿಡ್ ಸೋರ ಬರ್ಯರೆ ಸುರುವಾಂಡ್.

“ಅಜ್ಜಾ ಗುಳಿಗನ ತೂಟೆಲಾ, ಆಬರ್ಕಟೆಲ, ಬನೊಡ್ದು ತೂಟೆ ಲಕ್ಕೋದ್ ಬೈಲ್‌ಗ್ ಬತ್ತೋದ್ ತುದೆಟ್ಟು ಮಾಯ.” ಜೋಕುಲು ಪೂರ ಬಡ ಬಡಾಂಡ್ ಪನ್ನರೆ ಸುರುಮಲ್ತು.

“ಗುಳಿಗ ಬನೊ? ಆಬರ್ಕಟೆ? ತೂಟೆ? ಸೋಯ ಉಂಡಾ ನಿಕ್ಕೆಗ್?” ಅಜ್ಜೇರನ ನೆರ್ವಣ ಸುರುವಾಂಡ್. ಜೋಕುಲು, ಪೋಂಚೋವು, ಜವಣ್ಸೇರ್ ಪೂರ ಅಜ್ಜೇರೆ ಸುತ್ತು ಕಟೋಂದು ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಪನ್ನಗ ಅಜ್ಜೇರ್ “ಮಲ್ಲೆ ನಿಕ್ಕೆಗ್? ಗುಳಿಗನಾ? ಪಂಚುಲ್ರಿಯಾ?” ಅಜ್ಜೇರ್ ಆತ್ ಪನ್ನಗ ಎದ್ದುದ ಗುಡ್ಡೆದ ಬನೊಡ್ದು ಆಬರ್ಕಟೆಲಾ ಕೇಂಡ್ ತೂಟೆಲಾ ತೋಚೆಂಡ್.

ಕರಿಯವಜ್ಜ ಚಾವಡೆಡ್ ಜಾಲ್‌ಗ್ ಜತ್ತೇರ್. ಆರೆ ಸುತ್ತು ಕೈಕಾರ್ ಪತೋಂದು ಎಂಕುಲುಲಾ ಜಾಲ್‌ಡ್ ಉಂತೋಂಡ. ಅದಮುಟ್ಟಿ ಬನತ್ತಾಡೆ ದಿಟ್ಟಿ ಪಾಡುನ ಧೈರ್ಯದಾಂತಿನ ಜೋಕ್ಕು ಪೂರಂಜೆವು ಪೂರಾ ಜಾಲ್‌ಡ್ ಉಂತೋಂದು ಬನೊಡ್ದು ತೂಟೆ ಬೀಜಪ್ಪೊಂದು ಬೈಲ್‌ ಜಪ್ಪುನ ಗುಳಿಗನ್ ತೂಯೆರ್. ಗುಳಿಗ ಸುದೆಕ್ ಜತ್ತೆ ಅಲ್ಲೋದ್ ಮಾಯಕಾಯೆ. ಇನಿ ಮುಟ್ಟಿ ಈ ಉಾರುಡು ಗುಳಿಗತೂಟೆದ ಸುದ್ದಿ ಮಲ್ಲಾಕ್ಕು ಪನ್ನನನೇ ಕೇನ್ನೆ ಅತ್ತಂದೆ ತೂತಿಜಿ. ಇನಿ ಕರಿಯವಜ್ಜ ಬತ್ತಾನ್ನೆ ಎಂಕ್ಕುಲಾ ತೂಟೆ ತೂಯೆ.

“ಜೋಕುಲು ಮಾತ ಜೆಪ್ಪುಲೆ” ಕರಿಯವಜ್ಜ ಆತ್ ಪಂಡೋದ್ ಚಾವಡಿಡ್ ಜೆತೋಂಡೆರ್. ಎಂಕ್ಕುಲಾ ಜೆಪ್ಪೆರೆ ಪ್ರೋಯೆ.

ಮನದನಿ ಕಾಂಡೆ ಕರಿಯವಜ್ಜ ಸುಭುಮಣ್ಣೋಡ್ದು ಬತ್ತಿ ಸುದ್ದಿ ಬೈಲ್‌ಗ್ ಗೊಂತಾದ್ ಮಾತೆಲಾ ಅಜ್ಜೇರನಾಡೆ ಪಾರ್ ಬತ್ತೇರ್. ನಾಲ್ ದಿನೊತ್ತ ಗುಳಿಗ ತೂಟೆದ ಕತೆ ಪನೊಂದಿತ್ತೇರ್. ಬೈಲ್‌ದಕ್ಕು ಬಲಿಮೆಗ್ ಪ್ರೋಯರೆ ಅಜ್ಜೇರನೇ ಕಾತೋಂದಿತ್ತೇರ್. ಅಜ್ಜೇರ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಗು ಸಮಾದಾನ ಪಂಡೋಂದು ತುದೆ ಬರಿತ್ ತೋಚೋಗು ಬತ್ತೇರ್.

ಬಯ್ದು ಎಂಕ್ಕು ಸಾಲೆಡ್ ಬನ್ನಗ ಬೈಲೀಡ್ ಗುಜುಗುಜು ಸುದ್ದಿ. ತಾರೆದ ತಾರಯಿ, ಕಂಗ್‌ದ ಬಜ್ಜೆಯಿ ಪೂರಾ ಮಾಯಕಾತ್‌ಂಡ್‌ಗೆ, ಕರಿಯವಜ್ಜ ಬನ್ನೆಟ್ ಒರ್ಯಾಂಡಲಾ ಕಂಗ್ ತಾರೆದ ಕುಬೆ

ತೂರಿಜೆರ್, ಮಾತೆರ್ಗ್ಲಾ ಬೂತೊದನೇ ಗಲಾಟೆ. ಅಜ್ಞೆರ್ ಕಾಂಡೆ ಬೈಲ್ ಜತ್ತೊದ್ ತೋಟೊ ತಿರ್ಗೊದ್ ಬತ್ತಿನಾರ್ ಪಂಡೆಗ್.

“ಗುಳಿಗೆ ಇತ್ತೆ ಬೊಂಡ, ತಾರಯಿ, ಬಜ್ಜೆಯಿಲಾ ದಪ್ಪರೆ ಸುರು ಮಲ್ಲೊದೆ ತೊಜೊಡು.” ಈತ್ ಪನ್ನಗ ಮಾತೆಲಾರ್ ಅಕ್ಕೆ ತಾರೆ – ಕಂಗೊದ ಶಬ್ದ ತೊಯರೆ ಬಲಿತೆರ್. ಎಂಕ್ಕೆನಲಾ ಖಾಲಿ! ಬಜ್ಜೆಯಿ ಇಜ್ಜಿ. ತಾರಯಿ ಇಜ್ಜಿ. ಒರ್ನೂರಿ ಒಂಜೊಂಜಿ ಪಂಡೊದ್ ಗುತ್ತುದ ಜಾಲ್ಗ್ ಬನ್ನಗ ಅಜ್ಞೆರ್ ಗಟ್ಟಿ ಉಂಡುದು ಚಾವಡಿಡ್ ಅಡ್ ಬೂರೊಂದು ನಿದ್ರೆ ಮಂತೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಬಯ್ಯಾನಗ ಲಕ್ಷ್ಯೊದ್ ಒಂಜಿ ಕುಚಿಲಿ ಕಣಿ ಪರ್ದ ಕರಿಯವಜ್ಜೆ ಬೈಲ್ಗೊ ಜತ್ತೊದ್ ತೋಟೊದಲ್ಲು ಸುದೆಕ್ ಜತ್ತೊದ್ ಮಾಯಕ ಆಯೆರ್. ಎಂಕ್ಕ ಮಾತ ಬಯ್ಯೊ ಉಂಡುದು ಜಾಲ್ದ ಕುದೊಂದು ಎದ್ದುದ ಗುಳಿಗ ಬನ ತೊವೊಂದಿತ್ತೆ, ಬೈಲ್ ಗುಡ್ಡೆ ಜಪ್ಪುನ ಧ್ಯೆಯ್ ಇನಿಲಾ ಏರೆಗ್ಲಾ ಇಜ್ಯಾಂಡ್. ಆಂಡ ಬೈಲೆಡೀ ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲುಲ್ ತುಡರ್ ತೋಜ್ಜುರೆ ಸುರುವಾಂಡ್. ಕತ್ತಲೆ ಬೈಲ್ ಪದರ್ನುಗ ಎಂಕ್ಕೆನ ಕಣ್ಣ ಪೂರಾ ಬನತಂಚಿ. ದಮ್ಮು ಬುಡ್ಡಿನ ಧ್ಯೆಯ್ ದಾಂತೆ ದಮ್ಮು ಕಟ್ಟಿದ್ ಕಾತೊಂದಿತ್ತೊಂಡ್ ಬೈಲ್ಗೊ ಬೈಲೆಂಡ್.

“ಗುಡ್ಡೆದ ಬನೊಟು ತೂಟೆ ತೋಜುಂದು” ಏರೋ ಪಂಡರ್. ಜಾಲ್ದ ಉಂತಿನಕ್ಕು ಪೂರ ಲಕ್ಷ್ಯೊದ್ ಉಂತ್ರ್. ಹೂ ಅನ್ನಿ ಅರ್ಬಣಟೆ ಕೇನ್ನದ ದತ್ತ ಕೃತೆ ತೂಟೆ ಬೀಜಾದ್ ಬಲತ್ತ ಕೃತೆ ತೂಟೆ ಮಿತ್ತೊನಗ ಕ್ಯೆಡ್ದ ಬೂರ್ನು ಬನತ್ತ ಬಲ್ಲೆಗ್ ಪುರೆಲ್ಲಾಲೆಕ ತೋಜೆಂಡ್ ಎಂಕ್ಕೆಗ್.

“ಈ ಅಜ್ಞೆರೇ ದಮ್ಮುಯ ಕೆಡೆಡೆ”

ಈ ಅರ್ಬಣಟೆ ಕೇನ್ನಗ ಜನೊಕುಲು ಇಲ್ಲದ ಉಲಾಯಿತ್ತಿನಕುಲು ಜಾಲ್ಗೊ ಜತ್ತೆರ್. ಜಾಲ್ದಾಡಿಡ್ ಇತ್ತಿನಕುಲು ಬೈಲ್ಗೊ ಜತ್ತೆರ್. ಬನತ್ತ ಗುಡ್ಡೆದ್ದ ತೂಟೆ ಬೀಜಾವೊಂದು ಮೂಚಿ ಜನ ಜತೊಂದು ಚಾವಡಿದಂಚಿ ಬಪ್ರುನ ತೋಜೆಂಡ್. ಬೈಲ್ ದ ಜನ ಪೂರಾ ಗುತ್ತುದ ಜಾಲ್ದ ಒಟ್ಟಾಯೆರ್.

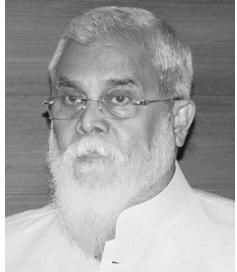
ಎದ್ದುದ್ದು ಕಳ್ಳ ಅದ್ರಾಮೆಲಾ ತೂಟೆದ ಸಂಕುಲಾ ತರೆ ಕಂಕಕೆ ಪಾಡೊಂದು ಬಹೆಡೆರ್. ಪಿರಪುದ್ದು ಬೆತ್ತ ಬೀಜೊಂದು ಕರಿಯವಜ್ಜೆ ಗುತ್ತುದ ಜಾಲ್ ಮಿತ್ತೆಲ್ಲೇರ್. ಜಾಲ್ ಮಿತ್ರ್ರ್ ಕೈಟಿತ್ತಿ ಬೆತ್ತೊಡು ರಡ್ಡ ಜನೊಕ್ಕುಕ್ಕಾ ರಪರವ ಹಾಕ್ಕೆರ್. ಸಂಕುನ ತೂಟೆ ಗುತ್ತುದ ಮುಟ್ಟಿಕಲ್ಲೆಗ್ ಬೂರ್ನೊಂಡ್. ಅದ್ರಾಮೆಲಾ ಸಂಕುಲಾ ಜಾಲ್ದ ಅಡ್ ಜೆತೊಂಡರ್.

“ಅಕುಲು ಬಜ್ಜೆಯಿಲಾ ತಾರಯಿಲಾ ಏರೆಗ್ ಮಾತ ಮಾದೆರ್ಊಂಡ್ ವಿಚಾರ್ತೊದ್ ಕಂಬೊಗು ಕಟ್ಟು ಪಾಡ್. ಭಾಕಿ ಮಾತ ಏಲ್ಲೆ ತೊಕೆ”

ಕರಿಯವಜ್ಜೆ ಆತ್ ಪಂಡೊದ್ ಕೈಕಾರ್ ದಕ್ಕೊಂದು ವಣಸ್ಪೆಗ್ ಕುಲ್ಯೇರ್. ಉರುದಕ್ಕನೆ, ಎಂಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಾಲ್ಲ ಹಿರಿಯಾಕ್ಕೆನ, ಜವಣೆರ್ನ ಮಾತ ಒಂಜೊಂಜಿ ತೋಪ್ರ ತಿಂದೊಂದು ಅದ್ರಾಮೆಲ ಸಂಕುಲ ಜಾಲ್ದ ಅಡ್ ಪುರೆಲ್ಲೇರ್.

ಅಜ್ಞೆರ್ ಉಂಡುದು ಕಯಿದಕ್ಷೊದ್ ಬತ್ತೆರ್. ಬಜ್ಜಿರೆ ಪೂಲು ತಿಂದರ್, ಜಾಲ್ಗೊ ಪಚಕ ಉಬಿದ್ ಚಾವಡಿದ ಮಂಚಮೊಡು ಅಡ್ಡಾವೊಂಡರ್. ಅಡ್ಡಾಯಿ ಗಳಿಗೆಡ್ ಗೋಣಂಜಿಲು ಅರೆದುನೆಡ್ಲಾ ಜೋರುಡೆ ಅಜ್ಞೆರ್ ಗೂರಿಗೆ ಒಯ್ಯಿನ ಕೇಂಡೊಂದಿತ್ತೊಂಡ್.

ಬರೆತೀನಾರೆನ ಪ್ರೋಲಬು:

‘ಅನಂದಕೃಷ್ಣ’ ಕಾವ್ಯನಾಮೊಡು ಈ ಕತೆನ್ ಮುಡೆತಿನಾರ್ ಡಾ. ಡಿ. ಕೆ ಜೋಟಿರ್ (1938). ಆರ್ ಬರೆತಿನ ‘ಕರಿಯವಚ್ಚೆರೆನ ಕತೆಕುಲು’ ಹೋಪೆದ ‘ಮಲರಾಯನ ದೀಟಿಗೆನೇ ಈ ಕತೆ ‘ಗುಳಿಗ ತೂಟೆ’. ಮಂಜೇಶ್ವರ ತಾಲೂಕುದ ಮೀಯಪದವುದ ಮೇರ್ ಬೆಂಗಳೂರುದು ಮಲ್ಲ ಉದ್ಯಮಿ ಆದ್ಲೀರ್. ಮೇರ್ ಜಿತ್ರಕಲಾ ಪರಿಷತ್ತೆದ ಕಾರ್ಯಾಂತ. ಮೇರ್ ಬರೆತಿನ ಕರಿಯವಚ್ಚೆರೆನ ಕತೆಕುಲು, ಮಿತ್ರಭೇಲ್ ಯಮುನಕ್ಕೆ ಕಾದಂಬರಿಗ್ ಕನಾಕಟಿಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಮಾನಾದಿಗೆ ಸಂದೋಂಡ್. ಪಿಲಿಪತಿಗಡಸು ಮೇರೆನ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿ ನಾಟಕೋ, ಉರಿ ಉಪ್ಪೊದ ಮಾಯೆ, ದರ್ಮತ್ವಿಮಾಯೆ, ಮೂಜಿ ಮುಟ್ಟು ಮೂಜಿ ಲೋಕ ಪನ್ನಿ ನಾಟಕೋಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ಮೇರೆಗ್ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿ ಹೊತ್ತೊಂಡ್. ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಹೊದು ಮಾನಾದಿಗೆ ಮಲ್ಲೊಂಡ್.

ಅಭಾಸ

I. ಮುಲ್ಲ ಕೋಟಿನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ಜಿಟ್ಟುಡ್ ಜವಾಬು ಬರೆಲೆ

1. ಕರಿಯವಚ್ಚೆರ್ ಸುಬ್ರಮಣ್ಯೋಗು ದಾಯೆ ಪೋರ್ಯೆರ್?
2. ಅನಿ ರಾತ್ರಿ ಬಿನೋತ ಪ್ರಡೆಟ್ ಎಂಜಿನ್ ಇಸೇಸ ನಡತೊಂಡ್?
3. ಕತೆಗಾರೆ ಆನಂದ ಕೃಷ್ಣನ ನಿಜವಾಯಿನ ಪುದರೆಂಜ?
4. ಅಜ್ಞೆರ್ ಕುಲ್ಯಂದೊಡ್ಡು ಎಂಜಿನ್ ಕನತೆರ್?
5. ಗುತ್ತುದ ಇಲ್ಲಾಲ್ ಕತ್ತಲೆ ಆಯಿಸಾತ್ಗ್ ದಾಯೆ ದೀಪ ತೆಕ್ಕದ್ ಜಿತ್ತೆರ್?

II. ಮುಲ್ಲ ಕೋಟಿನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ರಣ್ಣ – ಮೂಜಿ ವಾಕೆರ್ಯೋಲೆಡ್ ಜವಾಬು ಬರೆಲೆ

1. ಗುಡ್ಡೆದ ಬರಿತ ಬನೋ ಎಂಚ ಇತ್ತೊಂಡ್? ಆಡ ಪೋಯರೆ ಜನ ದಾಯೆ ಪೋಡೆರ್ಯೊಂದಿತ್ತೆರ್?
2. ಸಂಕುಲ ಅದ್ರಾಮೆಲ ಉರ್ದುಕುಲೆನ ದ್ವೇವ ಬಗ್ನಿನ್ ಎಂಚ ದುರ್ಬಳಕೆ ಮಲ್ಲೊಂಡೆರ್?
3. ಜಾದೆ ತಿಂಗೋಳ್ಳು ತುಳುನಾಡ್ ತೂಯರೆ ಎಂಚ ಪ್ರೋಲುರ್?

III. ಮುಲ್ಲ ಕೋಟಿ ಪಾತೆರೊಲೆನ್ ಏರ್ ಪೆಂಡೆರ್? ಏರೆಗ್ ಪೆಂಡೆರ್?

1. “ಇ ಏರುಂಬೆ ಗುತ್ತುಡ್? ಏರ್ಲ್ ಇಜ್ಜೆರಾ?
2. “ಗುಳಿಗನ ತೂಟೆಲಾ, ಆರ್ಬಂಟೆಲ, ಬನೋಡ್ದು ತೂಟೆ ಲಕ್ಷ್ಯದ್ ಬತ್ತೊದ್ ಸುದೆಟ್ಟು ಮಾಯ”
3. “ಜೋಕುಲು ಮಾತ ಜೆಪ್ಪುಲೆ”
4. “ಇ ಅಜ್ಞರೆ ದಮ್ಮುಯ ಕೆಡೆಡೆ”

IV. ಬುಡ್ಡ ಪೋಳಿ ಪದೋಕುಲೆನ್ನು ಕೂಡ್ಡರ್ದೂ ಬರೆಲೆ

1. ತುದೆ ಬರಿಟ್‌ _____ ಕಂಗ್ ತಾರೆಲು
2. ಒಂಜೆ ರಾತ್ರೆದಾನಿ ಸುರುವಾಂಡ ಗುಳಿಗನ _____
3. ಬೈಲ್‌ದಕುಲು _____ ಕೇನ್ಯಾರೆ ಜೋಯಿಸೆರೆನಾಡೆ ಪೋವೋಡುಂದಿತ್ತರ್
4. ಒರ್ಬಾಂಡಲಾ ಕಂಗ್ ತಾರೆದ _____ ತೊತಿಜಿರ್

ಭಾಷಾಭಾಷ್ಯನ್

I. ಮುಲ್ಲ ಕೊತ್ತಿನ ಪದೋಕುಲೆಗ್ ಸಮಾನಾರ್ಥ ಪದೋಕುಲೆನ್ನು ಬರೆಲೆ

ಕಂತುನೆ, ರಾತ್ರೆ, ಬರಿತ್, ಜಾನುವಾರ್, ನೆಪ್ರಣ

II. ಮುಲ್ಲ ಕೊತ್ತಿನ ಸಬ್ಬಿಲೆನ್ನು ಗ್ರಜಸ್‌ದ್ರೆ ವಾಕೆಯ್ ಮುಲ್ಲುಲೆ

1. ಗೂರಿಗೆ ಒಯ್ಯನೆ
2. ಅರಿಗೆ ದೆಪ್ಪನೆ
3. ದಮ್ಮು ಬುಡುಪುನೆ
4. ಬೊಲ್ಚ್ ಪೋಪುನೆ

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ದ್ಯೇವ ಬನೋಟು, ನಾಗ ಬನೋಟು ಎಂಜಿನ ಜಾತಿದ ಮರಕುಲು ಉಪ್ಪುವ್ಯೋ ಪಂಡ್‌ದ್ರೋ ಪಟ್ಟಿ ಮಲ್ಲಿ
2. ಕೆಲವು ಬೂಕೆಲೆನ ಪ್ರದರ್ಶ ಪಟ್ಟಿ ಮಲ್ಲುಲೆ

* * * * *

ಪದ್ಯಪಾಠೋ – 9

ಕಲ್ಲ ಕಲೆಂಬಿ

ಉಳತ್ತಿಲ್ಲಾ:

ಇಲ್ಲಾಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪುಪೂದ ಸೊತ್ತುಲ್ಲೇನ್, ಬಾರಿ ಬಿಲೆತ ಸೊತ್ತುಲ್ಲೇನ್ ಅಂಚನೆ ದಿನನಿಚ್ಚೊ ಉಪಯೋಗೋಗಿದ್ದಂದಿನ ಸೊತ್ತುಲ್ಲೇನ್ ಜತನೊಡು ದೀಪೊನ್ನೇರೆ ದುಂಬುದಕುಲು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಏಪಾರಣ್ ಮುತ್ತೊಂದಿತ್ತೋ. ಬಡವೆರಿಡಾಂಡ ಮರತ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಕರ್ಬೋರ್ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಉಪ್ಪೆದೋ, ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ಗದಕ್ಕಾಲೆಡ ಕರಾಜನ ಉಪ್ಪೆದ್ದೋಂಡ್. ಸಿರಿವಂತೆರೆಡ ಪತ್ತಾಯೋ ಅತ್ತಂಡ ಮರತ್ತ ಕಲೆಂಬಿ, ಬಾರಿ ಸಿರಿವಂತೆರಾಂಡ ಅಕುಲೆಡ ಕಲ್ಲ ಕಲೆಂಬಿ ಇತ್ತೊಂಡ್.

ಸುಮಾರ್ ರಷ್ಟ್ ಅಡಿ ಅಗೆಲೋದ 10-12 ಅಡಿ ಉದ್ದೊದ ಕಲ್ಲ ತೋಜುದು ಮಲ್ಲಿನ ಮರಾಯಿ. ಅಯಿಕ್ ತೆಲ್ಲುದ ಕಲ್ಲಾದನೆ ಮುಚ್ಚಿಗೆ. ಉಂದು ಕಲ್ಲ ಮರಾಯಿ. ಮರತ ಪತಾಯೋ ಅತ್ತಂಡ ಕಲೆಂಬಿ ಪಂಡಲ ಇಂಚನೆ. ಪಲಯಿ ಶಾಬುದು ಮಲ್ಲಿನ ಉದ್ದೊದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ. ಅಯಿತ ಮುಚ್ಚಿಲ್ಲೋನ್ ಜಾರದ್ ಅತ್ತಂಡ ಬಿಜಾಗ್ ಪಾಡ್ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗ್ ಕುಲ್ಲವೆದೋ. ಕಲೆಂಬಿ ಸಾಮಾನ್ಯಾಲ್ಲೋ ದೇತ್ತೋದೀಯೆರೆಲ ಅಪುಂಡು. ಬತ್ತಿ ಬಿನ್ನೆರ್ಗ್ ಅತ್ತಂಡ ಯಜಮಾನ್ಯಾಗ್ ಜೆಪ್ಪೆರೆ, ಕುಲ್ಲೆರಲಾ ಅಪುಂಡು.

ಶಿಮಂತಾರು ಚಂದ್ರಹಾಸ ಸುವರ್ಣ

ಪೂರ್ವದೇರ್ ಸಿರಿಪೂನ್ದೆ ಮರಕ್ ಗಡಿ ದೀಪಾದ್
ಪುಣಿಮೆಡ್ ಬೋಕ್ ಲೆಕ್ಕಪಿಕಾರ ಪಲಯಿಲ್ಲೋ ಕುಧಾದ್
ಅಜ್ಞವೆರೆ ಆಯೋಡು ಗನಾಗಟ್ಟಿದ ಕಲೆಂಬಿನ್ ಅಜ್ಞೋ ಮಲ್ಪಾದ್
ಎಡ್ ಮೂತೋಡು ಪಡ್ಡಲೆ ಪೋಗ್ಗಾದೋ ಕುತ್ತಿ ಪೂಜಿ ಕೋದುರ್ ||

ಎಂಚಿ ಕಲೆಂಬಿ ಅವು.... ಪದ್ದಲ್ಲೋ ನೆಗನೆಗತ್ತ್ ತೋಜುನಲ್ಲು
ಮುತ್ತೆಸಿ ಮುಂಡದೆಸಲ್ಲು ಬಟ್ಟಲ್ ಒರುತ್ತ ಕುಂಕುಮದ ಬೋಟ್ಟದಲ್ಲು
ಪೋಡಿಕಾಸು, ಪದ್ದಯಿ ಬಂಗಾರ್ದ ಪೋಡಿಕ ಜೋಳ್ಳೆನ್ ಮಂಗಣಾವು ತನಸುಲು
ಅರಿ ಮುಂಚಿ ಬೆಲ್ಲ ನೆಯಿತ ಕಡ್ರಿಗೆ ಉಪ್ಪಾಡ ಬರೋನಿತ್ತಿ ಕಳೆಂಬಿ ||

ಅಜ್ಞನ ಬೇರ್ ಮದ್ರ್, ಎಣ್ಣೆದ ಕಲ್ಪಾಡ ಬಚ್ಚಿದ ಅರಿಯಾಳ
ವೇನ್ ಕೋಯ್ಯ್ ಉರನೆ ಮುಡಿತೋಲ್ಲು ಮುನಾರ್ಲಿ ತರೆತ್ತ ಉದಿರಿ
ತರೆ ಬಚ್ರ ಬಚ್ನನೆ.... ಕೈಕ್ ದೀಪಿ ಮಣ್ಣಾದ ಕಾಜಿಲು
ಬತ್ತಿಬಿನ್ನೋ ಪಡ್ಡಲ್ಲೋ ಕುಲ್ಲು ಬಚ್ಚಿಲ್ ಗೆಪ್ಪುನಂಚಿನ ಕಲೆಂಬಿ ||

ಗಡಿಪತ್ತಾದಿ ಗುಕಾರಲ್ಲು ಪಜಿ ಪಾಡ್ ಜೆಪ್ಪುನ ಕಾನಿಕದ ಕಲೆಂಬಿ
ದೃವದ ಬಾಲ್ ಬಂಡಾರೋನು ದಿಂಜಾದ್ ದೀಪಿನ ಬಂಡಾರ್ ಕಲೆಂಬಿ

ಇಲ್ಲ ಗುರ್ತಾದ್ವಿನ ಬೀಗ ಮುದ್ದೆದ ಕಟ್ಟೊಕಾವಲ್ಲ ಕಲೆಂಬಿ
ಇಲ್ಲದ ನೇಗ ಸಿರಿ ಸಿಂಗಾರದ ಪೋಲ್ನು ಆ ಪೋಲು ಕಲೆಂಬಿ ||

ಕಲೆಂಬಿ ಕಲೆಂಗಿ ಪ್ರೋದ್ ಹೋಡಿ ಸೇರುನ ಸೊತ್ತತ್ತು
ಕಲೆಂಬಿ ಸಿರಿ ಸಿಂಗಾರದ ಇಂಬು – ಇಬು ದಿಂಜದಿ ಗತ್ತ
ಕಲೆಂಬಿ ತುಳುವರೆ ಇಲ್ಲದ ಬಿಲೆ ಕಟ್ಟಾವಂದಿನ ಸಂಪೂರ್ಣತ್ತು
ಕಲೆಂಬಿದ ಜಾಗ್ ದಿಂಜಾವುನ ಉಂಡಾ ಒವ್ವಾಂಡಲ ಸೊತ್ತು ||

ಕಬಿನ ಪೋಲಬು:

ಕ್ಷ ಕೆಬಿತ್ತೆನ್ ಬರೆತ್ತಿನಾರ್ ಶಿಮಂತೂರು ಚಂದ್ರಹಾಸ ಸುವರ್ಣರ್ (1955)
ಮೂಲ್ಯ ಸೀಮೆದ ಶಿಮಂತೂರುದ ಮೇರ್ ಕಸುಬುಗಾದ್ ಮುಂಬ್ಯ್ಗ್ ಪೋದ್
ಅಲ್ಲನೆ ಸೆಲೆಯಾಯ್ರೆ. ಬರ್ಲ್ ಹೋರಲ್ ಮೇರ್ ಬರೆತ್ತಿನ ಕೆಬಿತ್ತೆದ ಹೋವೆ.
ಬ್ರಹ್ಮನ ಬರವು ನಾಟಕ. ಕನ್ನಡೊಳ್ಳು ದಿಂಜ ಬೂಕುಲೆನ್ ಬರೆತ್ತೆರ್. ಕನಾಟಕ
ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸದಸ್ಯರಾದ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ಲದೆರ್.

ಅಭಾಷಣ

I. ಮುಲ್ಲ ಕೊತ್ತಿನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ಜಿಟ್ಟುಡ್ ಜವಾಬು ಕೊಲೆ

1. ಕಲೆಂಬಿನ್ ವಾ ಜಾತಿದ ಮರಟ್ ಕೆತ್ತಂಡ ಎಡ್ಡೆ ?
2. ಮುತ್ತೇಸಿ ಪಂಡಯೀರ್ ?
3. ಕಲೆಂಬಿನ್ ಓಲು ದೀಪೆರ್ ?
4. ಕಲೆಂಬಿದ ರಷ್ಟ್ ಉಪಯೋಗ ದಾದ ?
5. ಕಲೆಂಬಿ ವಾ ನಮೂನೆದ್ ಇಲ್ಲಗ್ ಪೋಲ್ನು ?

II. ವಿವರವಾದ್ ಜವಾಬು ಕೊಲೆ

1. ಕಲೆಂಬಿಡ್ ಎಂಜಿನ ಮಾತ ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ದಿಂಜದೀದಿತ್ತೆರ್ ?
2. ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ದೆಪ್ಪಯರೆಗತ್ತಂಡ ಕಲೆಂಬಿ ವಾ ಉಪಯೋಗೊಲೆಗಾಪುಂಡು ?

III. ಬುಡ್ಡ ಪೋಂಟಿನ ಜಾಗೆನ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಸಬ್ಬಿಲೆಡ್ ಬತ್ತಿ ಮುಲ್ಲುಲೆ

1. ಮುತ್ತೇಸಿ ಪೋಣಿ ಮುಂಡದೆಸಲ್ಲ _____ ಒರುತ ಕುಂಕುಮ ಬೊಟ್ಟು
2. ಪೇನ್ ಕೊಯ್ಯು _____ ಮುಡಿ ತೊಲ್ಲು _____ ತರೆತ್ _____

3. ಇಲ್ಲ ಗುರುತಿನ ಮುದ್ರೆದ _____ ಕಲೆಂಬಿ
4. ಇಲ್ಲದ _____ ಸಿರಿ ಸಿಂಗಾರದ ಪೂಲು ಈ ಕಲೆಂಬಿ

IV. ಮುಲ್ಲ ಕೊರ್ತಿನ ಸಬ್ಲೋಲೀಗ್ ಅಪ್ಪಣಿ ಬರೆಲೆ

1. ಹುತ್ತಿ ಪೂಜೆ	2. ಬಾಲ್ ಬಂಡಾರ	3. ಮುಡಿ-ಮುನಾರ್ಲಿ
4. ಅಜ್ಞಿನ ಬೇರ್ ಮದ್ರ್	5. ಉರನೆ - ಬಚನೆ	

ಭಾಷಾಭಾಷ್ಯಸ್

I. ಬಟ್ಟಲ್ ಇರುತ ಕುಂಕುಮದ ಬೊಟ್ಟುದಲೆಕ - ಮುಲ್ಲ ಬಹಿನ ಅಲಂಕಾರೋನು ವಿವರಿಸುಲ್

II. ಬುಡ್ಡಿದ್ ಬರೆಲೆ

1. ಮುಂಡದೆಸಲ್ಲಿ	2. ಕಲೆಂಬಿದುಲಯ್ಯಾಡ್	3. ಇಲ್ಲಾಲಿತ್ತಿ	4. ಕಟ್ಟರಾವಂದಿನ

III. ಮುಲ್ಲ ಕೊತಿನ ಸಬ್ಲೋಲೀನ್ ಗಳಸದ್ ವಾಕ್ಯೋ ಮಲ್ಲುಲೀ

ಗನಾಗಟ್ಟಿದ, ನೆಗನೆಗತ್ತ್, ಪ್ರೋಲ್, ಪ್ರೋಡಿಕಾಸ್, ಮಂಗಟಾವು

IV. ರೂಢನಾಮು, ಅಂಕಿತನಾಮು, ಅನ್ವಯಧನಾಮು ಪ್ರದೊಕುಲೀನ್ ಅಜಕಲ ಮಲ್ಲುಲೀ

ಕಲೆಂಬಿ ಸಿರಿ ಬಚನೆ ಬಂಡಾರ ಗುರುತಿ

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಅರಿ-ಬಾರ್, ಸೊತ್ತುಲೆನ ರಕ್ಷಣೆಗ್ ದೆತ್ತ್ ದೀಯರೆ ಎಂಚೆಂಚಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಲೀನ್ ಮಲ್ಲೊಂದಿತ್ತ್ರ್? ಕೇಂಡ್ರ್ ತೆರಿಲ್.

* * * * *

ಗಢಪಾಟೊ - 10

ಕುಲು - ಮನಾಲಿ

ಉಳತಿಲ್ರೋ:

“ದೇಸ ತೂವೊಡು ಕೋಸೊ ಓದೊಡು” ಪನ್ನಿನ ವೋಂಜಿ ಬಾರಿ ಪ್ರಾಕ್ರದ ಗಾದೆ. ನರಮಾನಿ ಗುವೆಳ್ಳಿತ್ತಿ ಕಪ್ಪೆ ಅಯರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಲೋಕೋದ ವಿಚಾರೋಲೆನ್ನೋ ತೆರಿಯುನಾಯೆ ಮಾತ್ರ ಮಲ್ಲ ಮನಸ್ಸೊದಾಯೆ ಆಯರೆ ಸಾಧ್ಯಾ ನೆಕ್ಕೋ ರಡ್ಡೊ ಸಾದಿ, ಗ್ರಂಥೋಲೆನ್ನೋ ಓದುನೆ ಲೋಕ ಸಂಚಾರ ಮಲ್ಲುನೆ. ಗ್ರಂಥೋಲೆನ್ನೋ ಓದುದು ತೆರಿಯೋನ್ನೆಡ್ಡೊಲ್ಲಾ ಉಂಟಾಗಿ ಈತ್ತಾರು ತೆರಿಯೋನ್ನು ಬಾರಿ ಎಡ್ಡೆ. ದೇಸೊ ಸಂಚಾರ ಮಲ್ಲುನೆಡ್ಡುದ್ದಾದ್ದು ಪೋಯಿನ ಉಂಟಾಗಿ ಹವಾಮಾನ, ಜನೋ ಬದುಕುನ ರಿತಿ ರಿವಾಚಿ, ಅಕುಲೆನ ದುಸ್ತೃತ, ಆಹಾರ, ನಂಬಿಕೆ, ನಡೆವಳಿಕೆ ಮಾತೆನ್ನೂ ಕಣ್ಣಾರೆ ತೂದು ತೆರಿಯೋನ್ನಾರೆ ಸಾಧ್ಯಾ. ನಮ್ಮ ಬಾವನೋಲೆನ್ನೋ ಎಡ್ಡೆ ಸಾದಿಡೆ ಬುಳ್ಳಿಪವೋಂದು ಪೋಯರೆ ಸಾಧ್ಯಾ. ಕೆಲವು ದೇಶೋಲೆಡ್ದು ಕಲ್ಲುನ ಜೋಕುಲು ಪ್ರವಾಸ ಮಲ್ಲಿ ಬೋಕ್ಕನೇ ಪದವಿ ಪ್ರದಾನ ಮಲ್ಲುನ ಪದ್ದತಿನ್ನು ದೀಪೋಂದೆರ್ರು. ಉಂಟಾಗಿ ತೂಪುನವು ಶಿಕ್ಷಣವೋದ ಬಂಜಿ ಭಾಗ, ನಮ್ಮ ದೇಸೊದ ಹಿಮಾಲಯ ಪರಾತ ಶ್ರೇಣಿಲೆಂದುಪ್ಪಿ ಕುಲು ಮನಾಲಿ ರಡ್ಡೊ ಪ್ರಕೃತಿರಮ್ಮ ಪ್ರದೇಸೋಲು. ಆಜೆ ಪೋದು ಬತ್ತಿನ ಲೇಖಿಕೆ ಆರೆನ ಪರಿಣಾಮದ ಕತೆ ಅನುಭವೋನು ಈ ಬರವುದು ಮೂಲು ಪಟ್ಟಾಂದೆರ್ರು.

ಎಂ. ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ

ರ್ಯೆಲ್ ಡೆಲ್ಲಿದ ನಿಜಾಮುದ್ದೀನ್ ಸ್ವೇಶನ್‌ಗೆತ್ತಾನಗ ಮೂಜೆನಾನಿ ಗಂಟೆ ಬನ್ನು. ಮಲ್ಲ ನಿಲ್ಬಾಣ. ಆಂಡ ಜನೋಕುಲು ಕಮ್ಮಿ. ಬ್ಯಾಗೆಲೆನ್ನೋ ಪೂರ ದೆಶೋಂದು ಮೆಲ್ಲ ನಿಲಕ್ ಕಾರ್ ದೀಯೋ, ಮಾತೆರೆನ್ನೂ ಎದ್ದೂ ನ್ನಾರೆ ಅಕುಲಕುಲೆ ಬಂದುಲು ಇಸ್ಪೇರ್ ಬರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಎಂಕ್ಕನ್ನೋ ಎದ್ದೂ ನ್ನಾರೆ ವಿರಾ ಇಜ್ಜಿ. ಅಪಗನೇ ಒರಿ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿದಾಯೆ ಬತ್ತೆ.

“ಅಯಿಯೇ” ಪಂಡ್ಯಾದ್ ಬ್ಯಾಗ್‌ಲೆಗ್ ಕೈಪಾಡ್ಯರೆ ಪೋಯೆ

“ನಹಿ..ನಹಿ” ಪಂಡೆ

“ಅಪ್ಪೆನ್ ಕಿದರ್ ಜಾನೇ ಕಾ ಹೈ?”

“ಸದನ್‌ ಹೋಟೆಲ್ ಕರೋಲ್ ಬಾಗ್”

“ಅಚ್ಚು, ಕರೋಲ್ ಬಾಗ್ ಬಹುತ್ವ ದೂರ್ ಹೈ”

“ನಹಿ ನಹಿ ದೋ ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್”

“ಕ್ಕಾ ಭಾಯಿ, ಕ್ಕಾ ಬೆಹನ್ ಜೀ”

“ಕಿತ್ತಾ ದೇನಾ?”

“ವಿಕ್ ಸೌ”

ಇಂಬ್ಯೆ ಮಲ್ಲ ಪೆಗ್‌ರ್‌ಡೆ ಕುಲೊತ್ತಾಯೆ, ಸಿನೆಮಾದ ಲಿಳನಾಯಕನಂಚನೆ ಗಡ್‌ ಶೊಂಡನೇ ಪೋಡ್ಯೋದು, ಟ್ಯಾಕ್ ಚಾಚ್‌ ಕಮ್ಮಿ ಮಲ್ಲೊದು ಪನ್ನಗ ಕೇನ್ನನೇ ಇಜ್ಜೆ. ಅಯನ್ ಬುಡ್ಯೋ. ಕುದ ಒರಿ ಬತ್ತೆ. ಅಯೆಲ ಪನ್ನನೆ ಆತೆ. ಉರೆಂಜೆ ಉರೆಂಜಿದ್ ಕಡೇಕ್ ಎಲ್ಲ ರೂಪಾಯಿಗ್ ಬತ್ತೊಂಡೆ. ಓಲೋಲೋ ಮಾತ ತಿಗ್‌ವೋಂದು ಹೋಟೆಲ್‌ಗ್ ಕೊಂಡೊದು ಎತ್ತೆಯೆ. ಹೋಟೆಲ್‌ ರೂಮುದೊಂದು ಆನಿ ಅಲ್ಲ ತಡೆಯೋ. ಅಕ್ಕೊಬರ್ 20 ಗ್ ಎಂಕ್ಲು ಹಿಮಾಲಯೊದಂಚಿ ಪೋಯರೆ, ಮೂಜೊನಾಲ್ ದಿನ ಬಾಕಿ ಇತ್ತೊಂಡ್. ಡೆಲ್ಲಿಡ್ ಪ್ರವಾಸಿಲೆನ್ ಡೆಲ್ಲಿ ತಿಗ್‌ಯರೆಂದೇ ವಿಶೋ ಬಸ್ಸುಲು ಉಲ್ಲ. ಒಂಜೊಂಜಿ ದಿನ ಒಂಜೊಂಜಿ ಕೋಡಿದ ಬಸ್ಸೊ ಕುಲ್ಲುದು ಕುತುಬ್‌ಮಿನಾರ್, ಕೆಂಪ್ ಕೋಟೆ, ಜವಾಹರಲಾಲ ನೆಹರು ಸ್ಕಾರ್ಕ, ಜಂತರ್ – ಮಂತರ್, ರಾಜ್ ಘಾಟ್, ಬಿಲಾರ್ ಮಂದಿರ, ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಥಿನ ಇಲ್ಲ. ಸೋನಿಯಾ ಗಾಂಥಿನ ಇಲ್ಲ, ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್, ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಭವನ, ಪಾಲ್‌ಮೆಂಟ್ ಭವನ, ಸುಪ್ರಿಂ ಕೋಟ್‌, ಇಂಡಿಯಾ ಗೇಟ್ – ಮಾತನ್ನಾ ಬಸ್ಸೊ ಕುಲ್ಲುದೇ ತೋಯ, ಬಸ್ಸೊಡಿತ್ತಿ ಗ್ರೈಡ್ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಬಸ್ ಉಂತಾದ್ ಇದರ್ ದೇಶೋ.. ಉದರ್ ದೇಶೋ.. ಗಿಳಿಬಾಯಿ ಪಾಕ್ಯೋ ಪನ್ನೆದೆ.

ಹಿಮಾಚಲದಂಚಿ ಪೋಟಿನ ದಿನ ಬತ್ತೊಂಡ್, ಎಂಕ್ಲು ಜಳಿಕ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನ ದುಸ್ತೃತಾದ್ ತಯಾರಾದ್ ಕಾತುಕುಲ್ಲಿದಿತ್ತೋ. ಬಸ್ಸೊ ಹೋಟೆಲ್‌ದ ಎದ್ದು ಕನ್‌ಶೋದ್ ಉಂತಯೆರ್. ಎಂ-ಕ್ಲೀಗ್ ದುಂಬೀ ಟಿಕೇಟೊಂಡತ್ತ, ಪುದರ್‌ಲೆತ್ತೊದ್ ಬಸ್ಸೊ ಮಿತ್ತೇರದ್ ಸಿಂಟ್ ಮಲ್ತು ಕೊರ್ರೋ. ಬಸ್ ಹಿಮಾಚಲದಂಚಿ ಪಿದಾಡೊಂಡ್, ರಾಜಮಾಗೊಡೆ ಬೀಸೊಡು ಪಾರರೆ ಸುರು ಆಂಡ್. ಸಾರಗಟ್ಟಿ ಲಾರಿ ಬಸ್ಸುಲು ಕಾರುಲು ಒಂಜೆದ ಬೆರಿಯೆ ಒಂಜಿ ಪೋವೊಂಡತ್ತ. ಎಂಕ್ಲೆ ಕಿನ್ಯೆ ಬಸ್. ಆಂಡ ದಾನೆ ಬಸ್ಸೊ ಕಿನ್ಯಾಂಡಲಾ ತ್ರೈವರ್ ಗಟ್ಟಿದಾಯೆ. ಏರನ್ನಾ ಪಾತೆಯನೆಡ್ ಬುಡಯೆ. ಬಸ್ಸೊ ಇತ್ತೆ ಗಟ್ಟಿದ ಮಿತ್ತು ತಿಗ್‌ ತಿಗ್‌ದ್ ಪೋವೊಂದುಂಡು. ಎಣ್ಣ ಗಂಟೆ ಪೋತುರುಡು ಬಸ್ ಅಲ್ಪಾದ್ ಸಿಮ್ಲಾಗ್ ಮುಟ್ಟೊಡು.

ತರೆದೆತ್ ಶೊಪೊಡಾಯಿನ ಗಟ್ಟೊಲೆನ ನಡುತ ಮಾಗೊಲೆನ ನಡು ಪೋದು ಬಸ್ ಉಂತುಂಡ್. ಎದ್ದೊಂಜಿ ನಾಲ್ ಅಂಕಕ್ ದ ಮಲ್ಲ ಹೋಟೆಲ್. ಭಾರತೊನು ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ರ್

ಆಳ್ಳೊಂದಿಪ್ಪನಗ ಚಳಿದೇಸೋ ಆಯಿನ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ಡ್ರ್ಾ ಬತ್ತಿ ವೈಸರಾಯಿ, ಗವನರ್‌ನಕುಲು ಡೆಲ್ಲಿ, ಮದ್ರಾಸ್, ಮುಂಬಯಿದ ಸೇಕೆ ತಡೆಯರೆ ಆವಂದೆ ಆನಗ ಸಿಮ್ಲಾದ ಬಂಗ್ಲೆಡ್ ಬತ್ತು ಕುಲ್ಲಂದಿತ್ತೋ, ಇತ್ತೆಲಾ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಸಿರಿವಂತೆರ್ ಚಳಿತ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮೂಲು ಬತ್ತು ಉಂತುವೆರ್.

ಗಟ್ಟಿಲ್ನೋ ಕುರೆದ್ ಮಲ್ಲಿ ಸುರಂಗ ಮಾರ್ಗೋಲು ತೂಯರೆ ಪೋರ್ಲು. ದಾಲೀ ಟ್ರೈನ್‌ಲೋಡ್‌ಡ್ರ್ಾ ಎಂಕುಲು ಉಂತಿ ಜಾಗೆಗ್ಲಾ ಅಪ್ಪೇ ಪುದರ್. ನಿಸರ್ ಏರೊಂದುಂದು. ಈ ಉರುಗು ಇತ್ತೆ ನೆಸರ್‌ದ ಎರಿ ಬಾರೊಂದುಂದು. ಕಿನ್ನ ಬಸ್ಸುಲು ಮಾತ ಓಬೀರಾಯನ ಕಾಲದವು. ಮಾರ್ಗೋದ ಬರಿಟ್ ಕಿನ್ನ ಕಿನ್ನ ಗೂಡಂಗಡಿಲು ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಹೋಟೆಲುಲು. ಸಿಮ್ಲಾದ ಪೋಂಚೊವು ತೂಯರೆ ತಿಕುನನೇ ಕಮ್ಮಿ, ಮುಲ್ಲದ ಪೋಂಚೊವು ಮಾತ ಸಿರಿವಂತೆರಾ ದಾನ್ನೋ. ಮಾತ ಇಲ್ಲೋದುಲಯ್ಯೇ ಕುಲ್ಲಾವು. ನೇಪಾಳದ ಪೋಂಚೆನಕುಲು ಆಂಚೆನಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಪುದೆ ತುಂಬೊಂದುಲ್ಲೋರ್. ಸಿಮ್ಲಾದ ಜನೊಕುಲೆನ ಮೆಯ್ತರಂಗ್ ಬೊಲ್ಲೆನ ಹೋನೆ ಬುಳೆಯಿನ ಸೇಬುದಲೆಕ ಗುಲಾಬಿ ಬಣ್ಣ್ಲು ಕಪ್ಪು, ಕಪ್ಪು ಕುಜಲ್ ಸರ್ಲೋ ಚೆಟ್ಟೆ, ಸಾಲೆಗ್ ಪೋಃಿನ ಜೋಕ್ಕೆಗ್ ಪೂರ ಸಮ ದುಸ್ತು. ಈ ಜೋಕ್ಕೆನ ಸಾಲ್ ತೂಪಿನನೇ ಕುಸಿ. ಬಾರಿ ಚವ್ವಲ್ ಚೊಟಿದ ಜೋಕುಲು. ಸಿಮ್ಲಾದ್ ಹೋಟೆಲ್ ಉದ್ದಮೊಡು ಬಾರಿ ಸೋಡ್ - ಪಾಡ್ ನಡೆಪ್ಪಂಡು.

ಬಸ್ ಮಿತೇರ್ ಬಸ್ ಗಟ್ಟಿಗ್ ಸುತ್ತು ಸುತ್ತು ಪಾಡೊಂದು ಕುಪ್ಪಿಕೋಡಿಗ್ ಪೋಂಡು. ಅಲ್ಲ ಜತ್ತೋದ್ ಕಲ್ಲೋದ ಬೆಂಚಿಡ್ ಕುಲ್ಲಾದ ಶೂನಗ ಉರ್ಭೋಂದುಪ್ಪಿ ಸಂಪೋತ್ತುದ ನಡುಟು ಅರಂಟರೆ ದಾದ ಉಂದು. ಓಲು ಶೂಂಡಲೂ ಪಚ್ಚೆ ವಣ್ಣೋ. ಬಾನೋಗೆತ್ತುನ ಗಟ್ಟೊಲು, ಪೂ ದಿಂಜಿದಿನ ದಯಿಕುಲು, ಕುಲೊಂದು ಮಿತ್ತು ತಿತ್ತೋ ಓಲು ಶೂಂಡಲಾ ಕಣ್ಣಿಗ್ ಪರಿ, ನನೊಲ ಮಿತ್ತು ಪೋವೋಡಾಂಡ ಕುದ್ರೆದ ಮಿತ್ತು ಕುಲ್ಲಾದ ಪೋವೋಲಿ, ಕುದ್ರೆದ್ ಕುಲ್ಲಾರೆ ಬಂಜ ಆಂಡ ಪಾಪದ ಪ್ರಾಣೆಲು ಯಾಕ್ ಉಲ್ಲೇಳು, ಕಪ್ಪು-ಬೊಲ್ಲು ರಡ್ಡು ರಂಗ್ ದ ಅಗೆಲ ಬೆರಿತ, ಎತ್ತರ ಕಮ್ಮಿದ ಈ ಯಾಕ್ ದ ಬೆರಿಟೆ ಜೋಕುಲೆಗ್ಲು ಕುಲೊಂದು ಪೋಯರೆ ಆಪುಂಡು. ಮಿತ್ತು ಮಿತ್ತು ಏರ್ದ ಪೋಯಿನಕುಲು ಪಿರ ಅದೋಂಡ್ಯೇ ಮುಕುಡಿಯೆರ್. ಮಿತ್ತು ಪೋಯಿಲೆಕ ಉಸುಲು ಕಟ್ಟಿಲೆಕಾಪುಂಡು, ಆನಿ ರಾತ್ರೆ ಅಲ್ಲದ ಹೋಟೆಲ್ ನವರತನ್‌ಡ್ ತಡೆಯೋ, ಬ್ರೆಡ್, ಸೇಬು ನೇಂದ್ರ ಬಾರೆದ ಚಿಪ್ಪು, ಹಲ್ವ ತಿನೊಂದು ಚಾ ಪರ್ದ ಬಂಜಿದ ಬಡವರಪ್ಪೊಂಡು.

ಮನದನಿ ಬಸ್ ಸಿಮ್ಲಾನ್ ಬುದ್ದು ಕುಲುಕಣಿವೆದಂಚಿ ಪಿದಾಡ್‌ಂಡ್, ಸಿಮ್ಲಾ ನಗರ ದೂರ ಆಪೋಂದುಂದು. ಕಾಡ್, ಗಟ್ಟಲು, ಇಟ್ಟಿಗೆದ ಇಲ್ಲುಲು, ತೆಲ್ಲು ಕಲ್ಲೊನ್ ಓದುದಂಚ ಬೇಯಿನ ಮಾಡೋಲು. ಅಲ್ಲಲ್ಲ ಸಮಕಟ್ಟೊ ಕಂಡೊಲು, ಮೇಂನ ಕುರಿ ಮಂದೆಲು, ಉಣಿ ಸ್ನೇಹ್ ಅಂಗಿ, ಶಾಲ್, ಟೊಪ್ಪಿ ಸ್ವೇಟರ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಲನವೇ ಮುಲ್ಲ ಪೋಂಚೆನಕುಲೆ ಬೇಲೆ. ಪಯಷೋದ ನಡುಟೋರ ಡ್ರೈವರ್ ಬಸ್ ಉಂತಯೆ. ಅಲ್ಲೊಂಜಿ ಎಲ್ಲ ಹೋಟೆಲ್. ಮಾತೆಲ್ ಜತ್ತೋ ಹೋಟೆಲ್‌ಗ್ ಪೋಯ. ಬೆಚ್ಚ ಬೆಚ್ಚ ಪರೋಟ, ಕಡ್ಡೆದ ಕಾರೊದ ಬೆಚ್ಚ ಗಸಿ ಲಿಂಬಿದ ಉಪ್ಪೊ, ಬಂಜರೋ ತಿಂದೋ. ಬಾರಿ ಕುಸಿಯಾಂಡ್.

ಹೋಟೆಲ್‌ಡ್ ಪಿದಾಡ್ ಬಸ್ ಮಿತೇರ್. ಸಿಮ್ಲಾದ್ ಕುಲು ಒಂತೆ ದೂರೊದ ಸಾದಿ. ಸಾದಿ ಬಜೀ ತಿರ್ಧಾಸ್‌ಲು. ಸಪ್ಪರ ಸಾದಿ. ಮಿತ್ತು ಶೂಂಡ ಬಂಜ ಪೋರ್ಲು. ತಿತ್ತೋ ಶೂಂಡ ಪಾತಾಲ

ಗುಂಡಿ. ಈ ಗಟ್ಟದ ಕೊಡಿಟ್‌ಲಾ ಬದುಕುನನೇ ಒಂಜಿ ಪೋಂಬಾಟ್. ಅಲ್ಲನೇ ಪುಟ್ಟಿದು ಅಲ್ಲನೆ ಬದ್ದುನಕ್ಕೆಗ್ಗೆ ಅವು ಅಬ್ಜೆಸ್ ಆದ್ ಪೋತುಂಡು. ಆತಾನಗ ತಿರ್ಕ ಮೆಯಿಚೊಂಜಿ ತುದೆ ತೋಜಿಂಡ್. ಅವು ಬೀಯಾಸ್ ತುದೆ. ಅಯಿಟ್ ಆಲೀಕಲ್ಲುಲು ಪಾಂಬೊಂದು ಚೊಲ್ಲೊಗು ಪೋವೊಂದಿತ್ತೆ. ಈ ಸುದೆಕ್ಕಾ ಆನೆಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟೊ ಕಂಡದ ಬೆನ್ನಿ ಬೆಂದೊಂದುಲ್ಲೊಗೆ. ಸೇಲೆಡ್, ಸಿಂಗಾರೊಡು ಪರಿಪುನ ಸುದೆನೀರ್ಗ್ ಸಮಾನಾಂತರೊಡು ಎಂಕ್ಕೆ ಬಸ್ ಪೋವೊಂದಿತ್ತೊಂಡ್.

ಡ್ರೈವರ್ ಬೀಸೊಡು ಗಿಡಪುನಗ ಬೊಡ್ಡಿಂದೇ ತೋಜಂಡು. ಓಲಾಂಡಲಾ ಮಿನಿ ಅಂಚಿ ಇಂಚಿ ಅಂಡ ಕೈಲಾಸೊಗೇ ಸಂದೊಡಾತೆ. ಬಸ್ ಓಲ್ಲ ತಿರ್ಕ ಮೆಯಿಕ್ ಬೂರುಂಡ ನರಮಾನ್ಯನ ಎಲು ಪೆಚೊಡಾತೆ. ಈ ರಾಜರಸ್ತೆದ ಗುಡ್ಡೆದ ಮೆಯಿ ಪದರ್ ಕಲ್ಲೊಲು. ಕಂತಡ್ ಒರ ಒರ ಬರೆ ಜರಿದ್ ಮಾಗೋಗು ಬೂರುನೆಂದ್ಲ್ಲ ಉಂಡುಗೆ. ಕೂಡ್ಲೆ ಮಿಲಿಟ್ರಿಡಕ್ ಬತ್ತೊ ಸರಿ ಮಲ್ಲೊ ಬುಡ್ಡೊಗೆ.

ಹುಲುತ ಸೇಬು ಬಾರಿ ರಿತಿತವು. ಅಂಜಾದೆ ಅಯಿಟ್ ಜಗತ್ತೊಡಿಡಿಕ ಗಿರಾಕಿಲ್ಲೊ. ಮುಲ್ಲದ ಅಂಜೊವು, ಪೊಂಜೆವೆನ ಮೋನೆಲಾ ಸೇಬು ಪರೊಂಡ್. ಚಿರ್ದಾಂತಿನ ಜವ್ವಲ್ ಮೆಯಿಕಟ್ಟೊ. ಕಪಟ ಕಳು ತೆರಿಯಂದಿ ನರಮಾನಿ. ಕೆಲಸೊದಂಚನೆ ಪಾತೆರೊಲ ನಿದಾನೊ. ಪೊಂಜೊವೆಗ್ ನೀಲಿರಂಗ್ ಹಂಟು. ತರೆಕ್ ಹಂಟು ಕಟೊನುನೆ ಪಂಡ ಇಸ್ಪ್ ಕೆಬಿಟ್ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಬೊಳ್ಳಿದ ಓಲೆ. ಮೂಂಕುಗು ರಡ್ ಪುಡೆಕ್ಕಾ ಮೂಂಕುತ್ತಿ. ಕೆಕ್ಕಿಲ್ ನಿಲ್ಲೆ ಸರ.

ಹುಲುದು ಆನಿ ಉಂತುದು ಮನದನಿ ಮನಾಲಿಗ್ ಹಿದಾಡ್ಲ್ಯೊ. ಮನಾಲಿ ಸಮುದ್ರಮಟ್ಟೆಂದ್ಲ್ಲ 826 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರೊಡುಂಡುಗೆ. ಮನಾಲಿ ಹುಲುಂದ್ಲ್ 38 ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್ ದೂರೊ. ಬೀಯಾಸ್ ತುದೆತ ಬರಿಟೆ ಬಸ್ ಪೋವೊಂದುಂಡು. ತಾದಿ ತೊಂಡ ಏರಿಗ್ಲ್ ಪೋಡಿಗೆ ಪುಟ್ಟೊಡು. ಕಣ್ಣಕ್ಕಾದ್ ತೊಂಡಲಾ ಗಟ್ಟದ ಕೊಡಿತೋಜಿ. ಒಂಜಿ ವಾಹನೊ ಪೋಷಿನಾತೆ ಅಗೆಲದ ಮಾಗ್, ಮಗ್ರಿಲ್ಲೊ ನಡು ನಡುಟು ಜರಿದಿನ ಮಣ್ಣೊ, ಒಫ್ಲೊನ ನೀರ್, ಬಸ್ ನಿದಾನೊಡು ಪೋವೊಂದಿತ್ತೊಂಡ್. ಅಲ್ಲದ ಕಾಡುಲೆಡ್ ಎತ್ತರೊಗು ಬಳತ್ತಿನ ಪೈನ್ ಮರಹುಲು. ಅಯಿಟ್ ರಡ್ ಜಾತಿ, ಒಂಜಿ ಕೊನಿಫರ್ಸ್, ಕುಡ ಒಂಜಿ ನಮ್ಮೊ ಉರ್ದು ಗಾಳಿ(ಚಬುಕು)ದ ಮರತಂಚಿ ಪೈನ್, ಸಮಜಾಗೆಡ್ ಸೇಬುದ ತೋಟೊಲು, ಪರೊಂಡ್ ದಿಂಜಿನ ಸೇಬುದ ಮರತೊನಗ ಸಿಂಗಾರ ಆದುಂತಿನ ಮದಿಮಲೆನ್ ತೊಯಿಲೆಕಾಪುಂಡು. ಮನಾಲಿಡ್ ಪೋದು ಬಸ್ ಲುಂತುಂಡು. ಅಲ್ಲ ಕೆಲವು ಎಲ್ಲೊಲ್ಲು ಅಂಗಡಿಲು. ಮಲ್ಲ ಪೇಂಟೆ ಇಜ್ಜೆ. ಕೆಲವು ಹೋಟೆಲುಲು ಉಲ್ಲ.

ಮನಾಲಿಡ್ ಎಂಕ್ಕೆ ಬಸ್ ಒಂತೆ ದೂರ ಪೋನಗ ಅರೆ! ಉಂದು ಎಂಚಿನ? ಗೋಣಿಚೀರಾವುಡು ಎಂಚಿನ ದಿಂಜಾವೊಂದುಲ್ಲೊ? ಉಂತುದಿನ ಲಾರಿಲು ಪೂರ ನ್ಯಾಶನಲ್ ಪರ್ಮಿಂಟ್‌ದವು. ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶೊದ ಗುಡ್ಡೆ ಗಟ್ಟೊಲೆಡ್ ಬಟ್ಟಾಟೆ ಬುಳೆಪುಂಡು. ಈ ಉರುಡು ಬುಳೆದ್ ವಾ ಉರುಗ್ಲ್ ಪೋವುಂಡು. ಸಿಮ್ಲಾಡ್ ಅಶೀಲ ಭಾರತ ಬಟ್ಟಾಟೆ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ ಉಂಡು.

ಬಸ್ ಒಂತೆ ದೂರೊ ಪೋದು ಉಂತುಂಡ್. “ಮೂಲು ಬೆಚ್ಚೆ ಬೆಚ್ಚೆ ಚಾ ತಿಕುಂಡು. ಮೋಡಂಡ ಪರೊನ್ನೆ. ದುಂಬು ಸಿಮೊಟು ನಡಪ್ಪರೆ ಉಂಡು. ಅಂಚ ನಡಪುನಕ್ಕೊ ಬೂಡ್ಲು ಪಾಡೊನೊಡಾಪುಂಡು. ಮೂಲು ಬಾಡಿಗೆಗ್ ಬೂಡ್ಲುಲಾ ತಿಕುಂಡು” ಪಂಡೊ ಡ್ರೈವರ್ ತಿರ್ಕ ಜತ್ತೆ. ಮಾತೆಲಾರ್ ಜತ್ತೆರ್. ಚಾ ಪರ್ಯೆರ್. ಕೆಲವೆರ್ ಬೂಡ್ಲು ಬಾಡಿಗೆಗ್ ದೆತೊಂಡೆರ್.

ಪಿರ ಬಸ್ ಪಿದಾಡೊಂಡ್. ಬೋಕ್ಕದ ತಾದಿ ರಡ್ಡು ಬಗೆತವು. ಸರೀಟೆ ಪೋಂಡ ಸೋಗೋಂ. ಬರೀಕ್ ಪೋಂಡ ಯಮಲೋಕ. ಈ ಸಾದಿಡ್ ಮರಮಟ್ಟಲು ಇಚ್ಚೆಂಜ್ ಅಂಚಾದ್ ಮಿತ್ತೇರೋಂದು ತಿರ್ಕ ಶೋಂಡ ಕಿಗಲೆ ನಡ್ಗಿಂಡು. ಮಿತ್ತ್ ಶೋಂಡ ಕಣ್ಣ್ ಕಂತು ಗಟ್ಟೊದ ಮೆಯಿಕ್ ಗೀಟ್ ಪಾಡ್ವಿನಂಚ ಶೋಜನ ಮಾಗೋಂ. ಈ ಮಾಗೋಂಡೆಲ್ ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶೊದ ಲಡಕ್ ಲಡಕ್ ಲಟಾರಿ ಬಸ್ಸಲು ಪೋಂಡೊಂದಿತ್. ಎತ್ತರ, ದೂರೋ ರಡ್ಡೆಗ್ಲ್ ಮುಲ್ಲ ಅಂದಾಜಿ ತಿಕ್ಕಂಡ್. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕೋಡಿಡ್ ಮಿಲಿಟ್ರಿದಕುಲು ಕ್ಷಾಂಪ್ ಪಾಡೊಂದು ಅಲ್ಪಿಲ್ಲ ಮಾಗೋಂ ರಿಪೇರಿ, ಅಗ್ಲ, ಗಟ್ಟಿ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬೋಡಿದಾಂತೆ ಜೂವೋದ ಪೋಂಡಿಗೆ ಇಜ್ಞಾಂದೆ ಬೆನ್ನುನಕುಲು ಪಂಡ ಮುಕುಲೆ.

ಇತ್ತೆ ಬಸ್ಸ್ ರೋಟ್ಟೊಂಗ್ ಪಾಸ್ ಗ್ರೌಂಡ್. ಉಂದುವೊಂಜಿ ಗಟ್ಟದ ಪುಗ್ಲ್. ಮಾಗೋಂದ ಬರಿಟೇ ಸಿಮೋ ರಾಸಿ. ದೊಂಬುದ ಪೋತುರ್ಗು ಆಲಿಕಲ್ಲ್ ನೀರಾದ್ ನಿದಾನೋಡು ಪರಿಪುಂಡು. ಏರೊಂದುಪ್ಪುನ ಬಸ್ ಉಂತುಂಡು. ಬೋಕ್ಕ ಪೋಯರೆಗ್ ಓಲುಂಡು ಮಾಗ್ರ? ದುಂಬುಗು ಸಿಮೋತ ಮ್ಯಾದಾನ, ಜೋಕುಲು ಗೊಬ್ಬುನ ಜಾಲ್. ಈತ್ತೇಟ ಮನಿವಂದೆ ಕುಲ್ಲಿತ್ತಿ ತ್ರೈವರ್ “ಚಲೋ, ಉತರೋ, ಸಿಫ್ರ್ ಏಕ್ ಗಂಟೆಕಾ ಟ್ಯಾಮ್” ಪಂಡ್ಡೊ ತಿರ್ಕೆ ಜತ್ತೆ. ಮಾತೆಲಾರ್ ಕಾರ್ಗ್ ಸಿಮೋ ಒಂಟ್ ಪಾಡೊಂದು ತಿರ್ಕೆ ಜತ್ತೆರ್.

ಎದ್ದುದ ಬೋಲ್ಲು ಬೋಲ್ಲು ಸಿಮೋತ ರಾಸಿಡ್ ಜೋಕುಲು ನಲ್ಲೊಂದು ತಲ್ಲೊಂದು ಪುಂಡಿಡ್ ಆಲಿಕಲ್ಲ್ ದೆತ್ತ್ ದಕ್ಕೊಂದು ಜಾರೋಂದು ಒಂರೊಂದುಪ್ಪುನ ನೂಡುಗಟ್ಟಿ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಒಟ್ಟುದು ಶೋಪಿನನೇ ಒಂಜಿ ಕುಸಿ. ಏಪಲ್ ತಿಕ್ಕಂದಿನ ಆ ಕುಸಿಟ್ ಉರು, ಕೇರಿ, ಬದ್ದ್, ಬೇನ್, ಬೇಸರ್, ಯತೆ - ಕತೆ ಪೂರ ಮದತ್ ಪೋಂಡು. ಎಂಕ್ಲಿಲಾ ಬೋಡಿತ್ತಿನಾತ್ ಮ್ಯಾಂಡೊಡ್ ನಲಿತೋ. ಕೆಮರೋಲು ಪುರುಸೋತು ದಾಂತೆ ಸೋಂದಿಯ. ಆತಾನಗ ಕೆಲವೆರ್ ಸ್ಕ್ರೇಟಿಂಗ್ ದಕುಲು ಬತ್ತೆರ್. ಬಾಡಯಿಗ್ ಸ್ಕ್ರೇಟಿಂಗ್ ಕೊಪ್ರ, ನಿಕ್ಲ್ ಮ್ಯಾಂಡೊಡ್ ಜಾಲ್ಲೆ ಪಂಡೆರ್. ಕೆಲವೆರ್ ಸ್ಕ್ರೇಟಿಂಗ್ ಜಾರ್ಯರ್ ಪೋಯೆರ್. ಅಲ್ಲನೆ ಬರಿಟ್ ಒರಿ ಜೋಜೋದ ಕುಂಡಿಗೆ ಗೆಂಡೊಡು ಬೆಜ್ಜು ಮಲ್ತೊದ್ ಮಾರೊಂದಿತ್ತೆ. ಕಂಡೆಕ್ಕೆದ ಕನಯರೆ ಪಂಡ. ಒರ್ಹೋರ್ಗ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಕುಂಡಿಗೆ. ಜಳಿತ ನಿಲಟ್ ಬೆಜ್ಜದ ತಿನಸ್. ಒಂಜೊಂಜಿ ಗ್ಲಾಸ್ ಬೆಜ್ಜು ಚಾ ಪರ್. ಜೋಳದ ಕುಂಡಿಗ್ಗ್ಲ್ ರಡ್ಡೇ ರೂಪಾಯಿ, ಚಾಕ್ಲ್ ರಡ್ಡೇ ರೂಪಾಯಿ. ಕೆಲವೆರ್ ಕುದುರೆಡ್ ಕುಲ್ಲುದು ಸಿಮೋಟು ಪೋಂಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಈಡೆಗ್ ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶೊ ರಾಜ್ಯ ಮುಗಿಂಡ್. ನೆನ್ನ್ ಕಡತೊಂಡ ಟಿಬೇಟ್ ಪಂಡೆರ್ ತ್ರೈವರ್. “ದಿಂಜ ಪೋತುರ್ ಮೂಲು ಉಂತ್ಯರೆಗಾಪುಜಿ. ಆಪ್ಲಜನಕ ಕಮ್ಮಿ” ಪನ್ನಗ ಮಾತೆಲ್ ಬಸ್ ಮಿತ್ತೇರ್ಯೆರ್. ಬಸ್ ಮನಾಲೀದಂಜಿ ಪಿರ ತಿಗ್ರೊಂಡ್.

* * * * *

ಬರೆತೀನಾರೆನ ಪೋಲಬು:

ಈ ಪಯಣಕರೆನ್ ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂ. ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ (1950) ಬರೆತೀನ 'ಶಿಗಾರ್ಟಿಡ ತಿರ್ಲ್' ಬೂಕುಷ್ಟು ಅಜತ್ ಪಾಡ್‌ಂಡ್, ಶ್ರೀಮತಿ ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರೊದೆ ಎಸ್. ಎಂ. ಎಸ್. ಪದವಿ ಪ್ರಾವ್ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಉಪನ್ಯಾಸಕಿ ಆದ್ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೊದ್ ನಿವೃತ್ತಿ ಪಡೆಯಿನಾರ್. ಉಂಬರ್ ತುಳು ಭಾಸೆಡ್ ಕುದುರುದ ಕೇದಗೆ, ಕಪ್ಪು ಗಿಡ, ಯುಗಮಗ್‌ರ್ಗ್, ರುಕ್ಷ್, ಶಿಗಾರ್ಟಿಡ ಪೊಲ್ಯುರ್, ಶಿರ್ಖಾಟಿಡ ತಿಲ್‌ ಇಂಬಿತ್ ಕಾದಂಬರಿಲೆನ್ ಬರೆತೀರ್. ರಕ್ಷಿ, ಏಕಲವ್ಯ ಅಮರ್ ಬ್ಯಾದೆರ್ ನಾಟಕೊಲೆನ್ ಬರೆತೀರ್. ಮೇರೆನ ಬೂಕುಲೆಗ್ ಪಣಿಯಾಡಿ ಬಹುವಾನ, ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪುರಸ್ಕಾರ ತಿಕ್ಕೊಂಡ್. ಕುಡಲದ ಸಂದೇಶ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ, ಉಳ್ಳಾಲದ ರಾಣಿ ಅಭಿಕ್ ಉತ್ಸವ ಸಮಿತಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಗಾದ್ ಮೇರೆಗ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ಕೊತ್ತಂಡು. ಕನಾರಟಿಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಗುರ್ತಾದ್ ಆದಿತ್ತೀರ್.

ಅಭ್ಯಾಸ

I. ಮುಲ್ಲ ಕೋಟಿನ ಸ್ವಾಲೋಲೆಗ್ ಜಿಟ್ಟೊ ಜಿವಾಬು ಬರೆಲೆ

1. ಲೇವಿಕಿ ಓಡೆ ಪ್ರವಾಸೊಗು ಪೋವೆಡುಡುಂದು ನಿಗಂಟ್ ಮಲ್ತ್ರ್ರ್?
2. ಹಿಮಾಲಯೊದ ಮಲ್ಲ ರದ್ದು ಕಣಿವೆಲು ಒವು ಮಾತ್?
3. ಹಿಮಾಲಯೊಡು ಪ್ರವಾಸಿಧಾಮೊಲು ಓಲು ಮಾತ್ ಉಲ್ಲು?
4. ಕುಲುಡ್ ಮನಾಲಿಗ್ ಪೋನಗ ಬರಿಟ್ ವಾ ಸುದೆ ತಿಕ್ಕುಂಡು?
5. ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶೊಡು ಹೆಚ್ಚೆ ಬುಳಿಮುನ ಪರ್ಣಂದ್ ಎಂಜಿನ್?
6. ರೊಟ್ಟಂಗ್ ಪಾಸ್ ಕರಿಬೊಕ್ಕ ವಾ ದೇಶೊ ತಿಕ್ಕುಂಡು?

II. ಮುಲ್ಲ ಕೋಟಿನ ವಾಕ್ಯೋಲೆಡ್ ಬುಡ್ಲು ಪೋಣಿ ಸಂಭ್ರಂಶೊ ದಿಂಜದ್ ಬರೆಲೆ

1. ಡೆಲ್ಲಿದ _____ ರ್ಯಾಲ್ ನಿಲ್ದಾಖೊಗು ಪೋದು ರ್ಯಾಲ್ ಉಂತೊಂಡ್
2. ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶೊ ರಾಜ್ಯೋದ ರಾಜಧಾನಿ _____
3. ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶೊಡು ಕುದುರೆದ್ ಮಿತ್ _____ ಮುಗೊದ ಮಿತ್ ಕುಲ್ಲುದುಲಾ ಸಂಚಾರ ಮಲ್ಲುವೆರ್
4. ಅಶೀಲ ಭಾರತ ಬಟಾಟೆ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ _____ ಉಂಡು.
5. ಅಲ್ಪನೇ ತಿತ್‌ _____ ಕುಂಡಿಗೆ ಗೆಂಡೊಡು ಬೆಚ್ಚೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೀರ್.

III. ಮುಲ್ಲ ಕೋಟಿನ ವಾಕ್ಯೋಲು ಸರಿಯೋ ತಪ್ಪೊ ಬರೆಲೆ. ತಪ್ಪಿತ್ತೊಂಡ ಸರಿ ಮಲ್ಲ್ ಬರೆಲೆ

1. ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶೊಡು ಕುರಿ ಸಾಕಣೆ ಮಲ್ಲುವೆರ್
2. ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶೊಡು ರಾಜಫಾಟ್ ಉಂಡು

3. ಡೆಲ್ಲಿಡ್ ಕೆಂಪು ಕೋಟಿ ಉಂಡು
4. ಮನಾಲಿಡ್ ಬಣಣಾಟೆ ಬುಳಿಪುಂಡು
5. ಕುಲು ಕಣವೆದ ಜೇರೊ ಪದರುಶಿಲೀತವು

IV. ಮುಳ್ಳ ಕೊರ್ತಿನ ಸರಾಲ್‌ಗ್ರಾಮ 2-3 ವಾಕೆಯಾಡು ಜವಾಬು ಬರೆಲೆ

1. ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶೊದ ಜನೊಕುಲೆ ಮೈಕಟ್ಟಿಂಚೆ?
2. ಡೆಲ್ಲಿಡ್ ಲೇಖಿಕ ಎಂಜಿನ ಮಾತ ತೊಯೆರ್‌?
3. ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶೊದ ಬುಳಕುಲೆಂಬಿನ?
4. ರೋಟ್‌ಎಂಗ್‌ ಪ್ರವಾಸಿಲು ಎಂಚ ಕುಸಿ ಪಡೆಯೆರ್‌?

V. ಈ ಸರಾಲ್‌ಗ್ರಾಮ ಪತ್ರ ವಾಕೆಯಾಡು ಜವಾಬು ಬರೆಲೆ

1. ಪ್ರವಾಸ ಮಲ್ಲನೆಡ್ ಪ್ರಯೋಜನ ದಾದ?

ಭಾಷಾಭಾಸ

I. ಮುಳ್ಳ ಕೊತಿನ ಹೆಡೊಕುಲೆನ್ ಗಲಸದ್ ವಾಕ್ಯ ಮುಳ್ಳಲೆ ನೋಡ್ - ಹಾಡ್, ಮುಕುಡು, ಅಂಕಕ್, ಜೊಟ್, ಕೊರ್ತುದು

II. ತಿತ್ತೆ ಕೊರ್ತಿನ ವಾಕೆಯಾಡುಭ್ರಿನ ಅಲಂಕಾರ ಎಂಜಿನ ಬರೆಲೆ

1. ಸಿಮ್ಮಾದ ಪ್ರೋಂಚೊವೆನ ಮೋನೆ ಸೇಬು ಪರ್‌ಂದಲೆಕ ಕೆಂಪು
2. ಯಾಕ್ ಮುನೋಂಲು ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದ ಕಾಮಧೇನು

ಚಟುವಟಿಕೆ

I. ನಿಕುಲು ಮಲ್ಲಿ ಒಂಜಿ ಪ್ರವಾಸೊದ ಕತೆನ್ ಬರೆಲೆ

* * * * *

ಕಲ್ಲು ಚೊಂಬಿ ಆಯಲ್

ಉಳಿತೆರ್ಲೋ:

ದ್ವಿಯ್ರ್, ಬಿಸಾರದಿಗೆ ಅಂಜೊವೆಗ್ ಇತ್ತಿನಾತೇ ಪೋಂಜೊವೆಗ್ಗಾ ಉಂಡು. ಅಂಡ ಅವು ಸಾಸ್ಫ್ತವಾದ್ ಒರಿಪುನೆ ಬಾರಿ ಕಮ್ಮಿ. ಒರೊಕು ಅಂಜೊವು ಮಲ್ಲಿನ ಪೋರುಂಬಾಟನು ಪೋಂಜೊವುಲು ಮಲ್ಲು ಬುಡ್ಯೇರ್ ಒಂಡಲಾ ಕಡೇರ್ ತನ್ನಲು ಮಲ್ಲಿನ ಎಚ್ಚಾಂಡ್ ಒಂದ್ ಬೇಜಾರೊ ಮಲ್ಲೋಂದು ಪರಿಯಾರ ನಾಡುನಕುಲೆ ಎಚ್ಚೆ ಆತ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್. ಸಮಾಜೊಡು ದುಂಬುಡ್ಣಿಂಚಿ ನಡತ್ ಬತ್ತಿ ನಿತ್ತಿ, ನಿಯಮೋ, ಧರ್ಮಾಲೆಗ್ ತತ್ತ್ವಾದ್ ನಡಪ್ಪರೆಗ್ಗಾ ಅಕುಲು ತಯಾರುಪ್ಪಿಂಚ್ರ್. ತನ್ನ ಮಾನ ಕಳೆಯರೆ ಬತ್ತಿನಾಯನ್ ಕುತ್ತುದು ಕೆದ್ರ್ ತಾನೆ ತನ್ನ ಬಿಸಾರದಿಗೆ ತೋಜಯೆಂದ್ ಅಕುಲು ಎನ್ನೋಂಚ್ರ್. ಒರಿ ನರಮಾನ್ಯನ್ ಕೆದ್ರ್ ಪಾಪ ಕಟೊಂಡೆನೇಂದ್ ಅಕುಲೆ ಭಾವನೆ. ಆ ಭಾವನೆ ಏತ್ ಪಂಡಲಾ ಬದಲಾಪಿನತ್. ಅಂಚಿನ ಒಂಬಿ ಏತಿಹ್ಯೋ ಕತ್ತೊ ಕಬಿತೆದು ಒರುಟು ಕವಯಿತ್ತಿ ಮೂಲು ಹೊರ್ರೋ.

ಪ್ರಮೋದಾ ಕೆ. ಸುವರ್ಣ

ಅಶ್ವಾರ ಗುತ್ತುದ ಲಜ್ಜಾಮ್ಮು ಪೆಗ್ಗಾಡ್
ಪೆದ್ದೇರ್ ರಾಜ್ಞಮುರ್ ಬಾಲೀಲೆನ್
ಪದ್ಮಿನ ನಲ್ಲಿಂಡೆ ತೀಯ್ಯೆರ್ಗಾಪ್ಪೇರ್
ತಾಂಕ್ಯೇರ್ಗಷ್ಟೇರ್ಲತಿ ಮೋಕ್ಡ್ || 1 ||

ಪಲಿಯಾಲೆ ಕನ್ನಾಲ್ ಮೆಗ್ಗೈನೆ ಕಲ್ಲೇಸೆ
ಮೋಕೆದ ಕುರ್ಲೀಲು ಪಲಿಮೆಗ್ಗೈಗೇ
ಅಸ್ರಂದ ಮೋನೆಡ್ ಮುತ್ತಾದ ತೆಲಿಕೇಗೆ
ಗುತ್ತೂದ ರಾಜ್ಞಮುರ್ ಬೊಲ್ಲೀಲುಗೆ || 2 ||

ನಂದಾರ ಸೀಮೆದ ವಸಾರದಿ ಹೊಡಿ ಜಾತ್
ಉರೊರ್ಲೈ ತೋರಣಿಲ ತುಡರ ಸಾಲ್
ಸಾದಿಡೊರ್ಲೈ ನಿಲಿಕೆ ಸಿಂಗಾರ ಸಡಂಗರ
ಅಂಜೇವ ಪೋಂಜೇವ ಮಂದೇ ಮಂದೆ || 3 ||

ಕನ್ನಾಲೆ ತಮೆರಿದ ಕುಲದೇವರೆನ ಜಾತ್
ತೂದು ಬರೊಡುಂದಾಸೆ ಕನ್ನಾಲೆಗ್
ಪೂ ಪಂದ್ರ್ ತಾರಾಯಿನರ್ನೊಡು ದೀಪೋಂದು
ಪಿದ್ಯುಲ್ ಕನ್ನಾಲ್ ಜಾತ್ತೆದಡೆಗ್ || 4 ||

ಕನ್ನಾಲೆ ತಮ್ಮಾಲೆ ನಂದಾರ ಪೆಗ್ಗಡೆಗ್
ಮಗೆಲೊರಿಯೆ ಬಿಕ್ಕನೇಸಿಲಲೆಮಾರಿಗೆ
ಇಸ್ಟೆನ್‌ ಕೂಡೋಂದು ಬೀದಿಲೆಡ್ ತಿಗೋಂದು
ತಂಟೆಲ್ಲಾರ್ಲೆಡತಿ ಬಿಸೆಗೆ೯

|| 5 ||

ಗುಡಿಕ್‌ಂದ್‌ ಕನ್ನಾಲ್‌ ನಡತೋಂದು ಬನ್ನಗ
ಸಾದಿಗಡ್ಲ ಉಂತುದು ತಲೆತನಡೆಗೆ
ಮರಿಲೊರನೆ ತರೆದೆರ್‌ ಸುಯಿಂತೋಂದು ಬತ್ತಿಲೆಕ್
ಪಿಸ್‌ರೋಡ್ ಬತ್ತಲಾಗೆ ಪ್ರೋಳ್ಲುಲೊರನೆ

|| 6 ||

ಕೆಬಿಕೊಚ್‌ ಇತನುಡಿಕ್ ಕ್ಯೆಡ್ಲರಿಯನ ತಲ್ತೆ
ಬರಿಟಿತ್ತ ಉಗ್ಗಲೆಗ್‌ಲೊಯಿತ್ ದಕ್ಕೆ
ದುಂಬತ್ತ ಬಕ್ಕಾರ್‌ ದೀಪ್ವೋಂದು ಮಲೆವ್ವೋಂದು
ಮೆದಲ್ನೊಯಿವೆಂದಾಯೆ ಕಯಿನ್‌ ಪಾಡ್ಯೆ

|| 7 ||

ಸಕ್‌ಂದ್‌ ಸೊಂಟೊಡ್ಲು ಒಯ್ಲಾ ಗೆಜ್ಜೆತೀನ್‌
ತಿಗ್‌ತಲಾಯನ ಬಂಜಿನರೆಗ್ಳಿಗೆಡೆ೯
ಪೆಲಕಾಯಿ ಬಿಬ್ಬಾರ್‌ ಗೂಂಟೊಯಿತ್ ಪಾಡಿಲೆಕ್
ಕರ್ಲ್‌ ಪ್ರೋಟ್ಟೆದ ಬೊಂದೆ ದೊರಿಂಡ್‌ಲೊರನೆ

|| 8 ||

ರಡ್ಡ್ ಜನ ಇಸ್ಟೆರ್‌ಲ ಮಲೆವ್ವೋಂದು ಬತ್ತರದೆ
ಕನ್ನಾಲೆ ಪ್ರುನೊನಡೆಗೆ ಜೆಪ್ಪುಡಾವೋಡುಂದು
ಕಯಿಲಡ್ಡ ಪತ್ತೋಂದು ಮೆಯಿ ಮುಟ್ಟಡೆಂದೋಂದು
ಪಾಡ್ಯುಲೊಂಜಿ ಸವಾಲ್‌ ಚಾತುಪ್ರೋದ

|| 9 ||

ಉಗ್ಗಲ್‌ಗ್‌ ದಕ್ಕಾದಿನ ಅನ್ನಾಯಿದರಿಯನೊನು
ಉಗ್ಗಲ್‌ಡ್ಡೆನ ಕಯಿಕ್ ಎತ್ತಾಪ್ರೋಡು
ಇವೆರಪ್ಪುಗ್ಲೆಗ್‌ ಲಾಗಿದಾ ತಳೊಟಿತ್ತಿ
ಪ್ರೋಪಂದ್ರೋದರಿಯನೊನು ಮುಟ್ಟಾಪ್ರೋಡು

|| 10 ||

ಇವೆರೊಡ್ಲೊರಿಯೀರ್‌ ಬಿಸೆಂದ್‌ ಹಿಂದೋಂದು
ಅಯೆ ಪಂಡಿನೆಕ್ನ್‌ ತಲೆಪುಲಿಜ್ಜೆಂದಲ್‌
ದುಂಬುಪಿರಲೆನ್ನುಂದೆಲಂಚಿಂಚಿ ತೂವಂದೆ
ಉಗ್ಗಲ್‌ಗೆ ಲಾಗಿಯೀರ್ ಇವೆರಪ್ಪ

|| 11 ||

ಮಾನ್ಯ ಕರಿದೋಸೊಗವುಲೆಂಜಿ ಪರಿಯಾರಂದ್
 ಕೇಂಡಲೂ ಕನ್ನಾಲ್ ಸಬೆಕ್ ಕಯಿ ಮುಗಿದ್
 ಮಾನದೆಪ್ಪರ್ ಬತ್ತಿ ಮಾನ್ಯನೇಪಲ ಕೆರೊಲಿ
 ಅಯಿಟ್ ದೋಸೊಜ್ಜ್ಞೆಂದ್ ಸಬೆಲನುನು ಕೊರುಂಡು || 12 ||

ಪೆರಿಯಕುಲೆ ಹಾತೆರೊಡು ಪರಿಯಾರ ತೋಜಂದೆ
 ತಾನೆ ಪಂಡೊಂಡಲೆಂಜಿ ಪರಿಯಾರ ತನ್ಕ್
 ನಂದಾರ ಗುಡಿತೆಮರು ಕಯಿಟ್ ಪುಂಚಾಲ ಪತ್ತ್ರಾ
 ಉಂತುದಿನ ಕನ್ನಾಲ್ ಕಲ್ಲು ಬೊಂಬೇಯಲ್ || 13 ||

* * * * *

ಕಬಿನ ಪ್ರೋಲಭು:

ಪ್ರಮೋದಾ ಕೆ ಸುವರ್ಣ (1935) ಕುಡಲ್ಡ್ ಪ್ರಷ್ಟ್ ಬಳತ್ತ್ರಾದ್ ಸಾಧನೆ ಮಲ್ಲಿನಾರ್. ಇತ್ತೆ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಕಾರಣೊಡು ಒಡಿಪುಡುಲ್ಲೀರ್. ಪೂಮಾಲೆ, ಮುಡಿಪು, ಪದರಂಗಿತ, ತಾಟಿತೆಂಬರೆ, ಕತೆ ಆಯೆರ್ ಪೋಳ್ಳುಲ್ಯೈವೆರ್ ಇಂಜ ದಿಂಜ ಕಬಿತೆದ ಕೋಪೆಲ್ನೆ ಬೊಳ್ಳುಗು ಕನತಿನ ಹಿರಿಯ ಕವಯಿತ್ರಿ. ಭಾವಗೀತೆ, ಜೋಕ್ಕೆ ಗೀತೆಲೆನ್ ಪ್ರೋಲ್ಫ್ ಬರೆದ್ ರಾಗ ಪಾಡ್ ಪನ್ನೆರೆಲಾ ತೆರಿನಾರ್. ಆಕಾಶವಾರೀಡ್ ದಿಂಜ ಕಬಿತೆ ಪನ್ನೆರ್. ಕಬಿಗೋಣ್ಣಿಲೆಡ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆತೆರ್. ಈ 'ಕಲ್ಲು ಬೊಂಬೆ ಆಯಲ್' ಕಬಿತೆ ಆರ್ ಬರೆತಿನ 'ಕತೆ ಆಯೆರ್ ಪೋಳ್ಳುಲ್ಯೈವೆರ್' ಕಬಿತೆ ಕೋಪೆದ್ ಪಡೆತಿನವು.

ಅಭ್ಯಾಸ

I. ಮುಲ್ಲು ಕೊರ್ತಿನ ಸರಾಲ್ಲಿಗ್ ಜಿಟ್ಟ್ರ್ಡ್ ಜವಾಬು ಕೊಲೆ

1. ಅಜ್ಞಮ್ಮೆ ಪೆಗೆಡ್ಡಿ ವಾ ಗುತ್ತುದಾರ್ ?
2. ಅಮ್ರ್ ಜೋಕ್ಕೆನ ಪುದರೆಂಜ ?
3. ಕನ್ನಾಲೆನ ತಮ್ಮಲೆ ಏರ್ ?
4. ಕನ್ನಾಲ್ ಓಡೆ ಹಿದಾಡ್ಜ್ ?
5. ತಮ್ಮಲೆ ಮಗನ್ ಕೆರ್ನು ಕನ್ನಾಲೆನ್ ಎದ್ರ್ಸಾಯೆರ್ ಬತ್ತಿನಕುಲೇರ್ ?
6. ತಮ್ಮಲೆ ಮಗನ ಇಸ್ಕ್ರ್ ಗುವೆಲೆಗ್ ದಾಯೆ ಲಾಗ್ನೇರ್ ?
7. ಕನ್ನಾಲ್ ಹಿರಿಯೆಡೆ ದಾನರಂದ್ ಕೇಂಡೊಲ್ ?
8. ಕನ್ನಾಲ್ ದಾಯೆ ಬೋಡಾದ್ ನಂದಾರ ದೇವಳ್ಯೋಡು ಪುಂಚಾಲ ಪತ್ತ್ರಾದುಂತ್ಯೆಲ್ ?

9. ಈ ಕಬಿತೆನ್ನು ಬರೆತೆನ ಕವಯಿತ್ತಿ ಏರ್ ?
10. ಉಗ್ಗೆಲ್ಗೊ ಒಂದಿನಕುಲು ದಾನೆ ಆಯೋ ?

II. ಮುಖ್ಯ ಕೊರ್ತಿನ ಸರಾಲ್‌ಲೀಗ್ ಮೂಳಿ – ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯೋಲೀಡ್ ಜವಾಬು ಕೊಲೆಡ್.

1. ಕನ್ನಾಲ್ ಏರ್ ? ಎಂಚ ಬಳತಲ್ ?
2. ಕನ್ನಾಲ್ ಎಂಚ ಜಾತ್ರೆಗ್ ಪಿದಾಡ್ಯಳ್ ?
3. ಕನ್ನಾಲೆನ್ ತಲ್ಲುನಾಯೆ ಏರ್ ? ಅಯ್ಗೊ ದಾನೆ ಅಂಡ್ ?
4. ತಮ್ಮುಲೆ ಮಗನ ಇಷ್ಟೇನ್ ಕನ್ನಾಲ್ ಎಂಚ ಸೋಲ್ಲಾಯಲ್ ?

III. ವಿವರವಾದ್ ಜವಾಬು ಹೊಲ್ಡ್.

1. ಈ ಮುಲ್ತಿ ಕೆಲಸ ಸರಿಂದ್ ಹಿರಿಯಾಕುಲು ಹಂಡರ್‌ಂದಾಂಡಲಾ ಕನ್ನಾಲ್ ಹಾಯೆ ಬೊಡಾದ್ ದೇವಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆಗುಂತ್ಯಳ್ ? ಕನ್ನಾಲ್ ಪ್ರೋಣಿ ಮನಸ್ಸೆಡ ಭಾವನೆ ದಾದ ?

IV. ಮುಖ್ಯ ಕೊತಿನ ವಾಕ್ಯೋಲೆನ್ ಏರ್ ? ಏರೆಗ್ ? ಹಂಡರ್ ?

1. ಕನ್ನಾಲೆ ಪ್ರಸೋನಡೆಗೆ ಜೆಪ್ಪುಡಾವ್ಯೋಡುಂದು
2. ಉಗ್ಗೆಲ್ಡೆನ ಕಯಿಕ್ ಎತ್ತಾವ್ಯೋಡು
3. ಮಾನ್ಯ ಕೆರಿದ್ಲೋಸೊಗವ್ಯಲೆಂಚಿ ಪರಿಯಾರ
4. ಮಾನದೆಪ್ಪರೆ ಬತ್ತಿ ಮಾನ್ಯನೇಪಲ ಕೆರೊಲಿ

ಭಾಷಾಭಾಷಾನ

I. ಮುಖ್ಯ ಕೊತಿನ ಸಬ್ಜೆಟ್‌ಲೆನ್ ಬುಡ್ಡಿದ್ ಬರೆಲೆ

1. ಶೀಯೆರ್‌ರೋಗಪ್ಪೆರ್
2. ಪ್ರೋಂಚೇವ್
3. ಗೆಜ್ಜೆತ್ತಿ
4. ತಾರಯಿನರ್ಯನೊಡು
5. ತಲೆತೆನಡೆಗೆ

II. ಮುಖ್ಯ ಕೊತಿನ ಸಬ್ಜೆಟ್‌ಲೆನ್ ಗಳನ್‌ದ್ ವಾಕ್ಯೋ ಮುಖ್ಯಲೆ

1. ತಂಟೋಲ್ಕಾರಿ
2. ಅಮರ್
3. ಬಿಕ್ಸನೇಸಿ
4. ಬಕ್ಕಾರ್
5. ಚಾತುಪ್ರೋ
6. ತಲೆಪ್ಪ

III. ಮುಖ್ಯ ಕೊರ್ತಿನ ಸಬ್ಜೆಟ್‌ಲೆಗ್ ರಂಡ್ – ರಂಡ್ ಅತ್ಯೋಲೆನ್ ಬರೆಲೆ

1. ಹುಡ್
2. ಕೊಡಿ
3. ಮಲ್
4. ಪರಿಯಾರ

IV. ಮುಲ್ಲ ಕೊರ್ತಿನ ಸಭ್ಯೋಲೆಕ್ ನಾಮಪದ, ಶ್ರಯಾಪದೋಕುಲೆನ್ ಅಜತ್ ಬರೆಲೆ

ತಲೆಪು ತಮೆರಿ ಸುಯಿಂಪು ಮೆದಲೆ ಉಗ್ಗೆಲ್

V ಮುಲ್ಲ ಕೊರ್ತಿನ ವಾಕ್ಯಾಡುಷ್ಟಿ ಅಲಂಕಾರೆಣು ಬರೆಲೆ

1. ಮರಿಲೊರೊನೆ ತರೆದೆರ್ತ ಸುಯಿಂತೊಂದು ಬತ್ತಿಲೆಕ
2. ಪೆಲಕಾಯಿ ಬಿಂಚ್‌ಡ್ ಗೂಂಜಿನೊಯ್ಲೆಕ

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ‘ಕರೆಗೆಹಾರ’ ಪನ್ನಿ ಕನ್ನಡೊದ ಜಾನಪದ ಗೀತೆನೋದುದು ನೆಕ್ಕಿಲಾ ಅಯಿಕ್ಕಾಲ ತಾಕ್ಕಣೆ ತೂಲೆ.
2. ‘ಪಿಸ್‌ರ್ ಅಂತ್ಯೇ ದುಕ್ಕ್’ ಈ ಕತೆಟ್ ಎಂಚ ನೆಗತ್ತ್ ತೋಜುಂಡು ಬರೆಲೆ.

* * * * *

ಎಚ್‌ದ ಗೇನೋಗಾಡ್

ರ. ನಾಲಯಿಡ್ ನಾಲೂರುಗು

ಉಳತ್ತಿಲ್ಲಾ:

ಮೂಡಾಯಿ ಗಟ್ಟದ ಸಾಲ್. ಪಡ್ಡೆಯಿ ಅರಬೀಕಡಲ್. ತೆನ್ನಾಯಿ ಜಂದ್ರಗಿರಿಸುದೆ – ಬಡಕಾಯಿ ಗಂಗಾವಣಿ ಸುದೆತ ನಡುಟಿತ್ತಿ ಜಾಗೆನ್ ಪ್ರಾಕ್ ದ್ವಿಂಡಿ ತುಳುನಾಡ್ ಪನ್ನೆರ್. ಮುಲ್ಲದ ಮೂಲೊದ ಬಾಸೆ ತುಳು. ತುಳುಬು ಬಾಯಿ ಪಾತೆರೊದ ಸಾಹಿತ್ಯನೇ ಎಚ್. ಆಯಿತ್ತಾ ಪಾದ್ರನ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಲ್ಲ ತುಪ್ಪ. ಪಾರ್ಫನ್, ಪಾದ್ರನ ಪಂಡ ಅವು ಪ್ರಾರ್ಥನೆದ ಅಪಭ್ರಂಶ ಪಂಡ್‌ದ್ ಎಂ. ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೇಕುಲು ಪನ್ನೆರ್. ಪಾದ್ರನದ ಕನ್ನಡ ರೂಪ ಪಾಡ್ನ. ಪಾಟ್ + ತೋನ ಪಂಡ ಹಾಡಿದ್ದ ಪನ್ನಿ ಅತೋಂಡು ಈ ಸಬ್ಬ್ಯಾ ಉಟನ್ ಆತೋಂಡ್‌ಂದ್ ಪ್ರೇ. ವಿವೇಕ ರ್ಯೇಕುಲು ಪನ್ನೆರ್.

ತುಳು ಪರಪ್ರೋಕ್ (Folklore)ದ ಮಲ್ಲ ಪಾಲ್ದ ಮುಖ್ಯ ಭಾಗವಾಯಿನ ಪಾಡ್ನ ಲೋಕೋಡಿಡಿಕ ಎಂಚ ಪಸರಣ ಆತೋಂಡ್‌ಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೇವಿಕ್ರೋ ಮೂಲು ಬರೆತ್ರೋ. ಸುಮಾರು ರಡ್ಡರ್ ಸಾರೊ ವಸೋಂಡ್ಲಾ ದುಂಬೇ ಉದಿವನೆ ಆಯಿನ ಈ ಬಾಸೆದ ಬಗೆಟ್ ಆರೆಗಿತ್ತಿ ಮೋಕೆ ಅಭಿಮಾನೊ ತೋಜದ್ರೋ. ಈ ಬಾಸೆನ್ ಬುಳಪವುನೆ, ಒರಿಪವುನೆಂಂಚ ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೇವಿಕ್ರೋ ಮೂಲು ಆರೆನ ಪಾತೆರೊಡೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯೋ ಕೊರ್ತ್ರೋ.

ಪ್ರೇ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರ್ಯೈ

ಎಂಕ್ ಗೇನ ಪುಟ್ಟಿನ ಪೋತುಗು ಎನ್ನ ಕೆಬಿಕ್ ಬೂರ್ದಿನ ಪದೊಕುಲು ತುಳುತ. ಎನ್ನ ನಾಲಯಿ ಪಂಡ್‌ನಗ ಪಿದಾಡ್ ಸಬ್ಬ್ಯಾಲು ತುಳುತ. ತಡ್ಡಕಡತ್ತೋದ್ ಮುಟ್ಟು ಜತ್ತೋದ್ ಜಾಲ್ಲ್ ಪುಡೆರೊಂದು ಪೋನಗ ಕೇನ್ನಿನ ಇಲ್ಲ ಬಾಕಿಲ್ಲ ಬಾಕ್ಕ್ಯಾರ್ ಕಂಡೊಡು ದಪ್ಪನ ಆಂಚೊವ್ ಕೊಪ್ಪಿಂ ಉರಲ್, ನಟ್ಟಿ ನಡ್ಡನ ಪೋಂಜಿನಕ್ಕೆನ ಓ.. ಬೇಲೆ ದಂಚಿತ್ತಿ ಪದೊಕುಲು ತುಳುತ, ರಾತ್ರೆ ಜೆಪ್ಪುನಗ ಕೇಂದಿನ, ಈ ಲೋಕೋಡ್ದು

ವಾ ವಾ ಲೋಕೋಲೆಗ್‌ ಎನನ್ ಕೊನೊದು ಪೋತಿನ ಅಜ್ಞಿ ಕರೆಕುಲು ತುಳುತ. ಇಲ್ಲ ಬಿತ್ತಿಲ್ಲ ಕಂಡದ ಕಟ್ಟಿ ಪುನಿಟ, ಆಯಿರ್ದೂ – ಈಯಿರ್ದೂ ಪಾರೆಗೊಂಪಿ ಉದಾಹರ್ ಆದ್ ಪಂಡೊಂದು, ಪಂತ ಪಾಡೊಂದು ಇತ್ತಿನ ನುಡಿಕಟ್ಟಲು ತುಳುತ. ಕೋಲ – ನೇಮೋಲೆಗ್ ಪೋವೊಂದು ಕಣ್ಣ ಕೂರೊಂದು ಜೆತ್ತೋದಿಪ್ಪುನಗ ಕೆಬಿಕ್ ಪೋಗ್ನಿದು ಅಕಲ್ನಾ ಅಲೆಂಕಾವೊಂದಿತ್ತಿನ ಸಂದಿ ಪಾತ್ರನೊಲು ತುಳುತ. ಇಂಚ ತುಳುನು ಕೇನೊಂದು, ಪಾತೆರೊಂದು, ಕಲ್ಲೊಂದು ಬತ್ತಿನ ಎನನ್ ಕೈ ಪತ್ತೋದ್ ಸಾದಿ ತೋಜಾದಿನ, ಕುಲ್ಲದ್ ಮಣಿ ಪಾಡಿನ, ನಾಲ್ ಜನೊತ ಎದ್ ತರೆ ದೇರ್ತೆದುಂತಿಕೆ ಮಲ್ಲಿನ ಎನ್ ಮೋಕೆದ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆ ತುಳು.

ತುಳುನಾಡ್ ಗಡಿ ತೆನ್ನಾಯಿ ರಾಮೇಶ್ವರದ್ದ್ ಬಡೆಕಾಯಿ ಗೋವೆ ಮುಟ್ಟ ಇತ್ತೊಂದ್ ಪನ್ನೆರ್. ತುಳುನಾಡ್ ಪಡವುಲು ಹೊಚ್ಚಿಗ್, ಕಲ್ಲೊಂದೆಗ್ ಪೋವೊಂದಿತ್ತ, ತೆನ್ನಾಯಿದ ನೀಲೇಶ್ವರ ಮುಟ್ಟ ತುಳುವೆರ್ ಒಳಸರಿ ಇತ್ತೊಂದ. ಬೂತೊಲೆನ್ ಪತ್ತೇರೆ ಕೊನೊಯರೆ ನೀಲೇಶ್ವರೊದ ತಂತ್ರಿಲು ತುಳುನಾಡ್ಗ್ ಬರೊಂದಿತ್ತೋ. ಅಂಚಾದ್ ಮಲೆಯಾಳಿದ ಉಂಡು ತುಳುವೆರ್ ಪ್ರಾಕ್ಷಾದ್ವಿಂಚಿ ನಿಲೆ ಉಂಡುಮಲ್ಲೋ. ತುಳು ಲಿಪಿತ ಭಾಗವತೋ, ಕಾವೇರಿ, ದೇವಿ ಮಹಾತ್ಮೆ ಮಾತ ತಿಕ್ಷೋನೆ ತುಳು – ಮಲೆಯಾಳೊದ ತೆನ್ನಾಯಿದ ಉಂಡು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಿಗಾರೆ ಎನ್. ಎಸ್ ಕಲ್ಲೋ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋದ ಪೊರೊಂಬಾಟೊಗಾದ್ ನೀಲೇಶ್ವರೊದೊಂಜಿ ತುಳು ಜವಣ್ಸೆರ್ ದಂಡೋಕ್ಕೊದಿತ್ತೋ. ಆಯಿಕಾರ್, ನಾಗಸೇನೊಂದ್ ಪುದರ್ ದೀದಿತ್ತೋ. ಇತ್ತೇ ರಾಜಕೀಯವಾದ್ ಕಾಸರಗೋಡು ತುಳುನಾಡ್ದ್ ಪೋತುಂಡಲು ಅವು ಇತ್ತೆಲು ತುಳುವೆರೆನವೇ ಉಂಡು. ತುಳುವೆರೆನ ಅಳಿಯ ಸಂತಾನ ಕಟ್ಟೋಲು ಮಲೆಯಾಳದ್ವಿನ ಮರುಮಕ್ಕತ್ತಾಯಲು ಬಂಜೇ ರೀತಿದ ರಿವಾಚಿಲು. ಪೋಂಚಿನಕ್ಕಿಗ್ ದಿಂಜ ಮಯಾದೆ ಹೊಪ್ರಾನವು ತೆನ್ನಾಯಿದ ಒಂಜಿ ಕ್ರಮೋ.

ತುಳುವೆರೆನ ದ್ವೇಪೊಲುಲು ಕೇರಳದ ತ್ಯೇಯ್ಯಂಲಾ ಒಂಜಿ ನಮನೆದ ಆರಾಧನಾ ಶಕ್ತಿಲು. ಅನಂತ ಶಯನೊ (ತಿರುವನಂತಪುರ) ದೇವಸಥನೊಡು ಮುಲ್ಲೆ ಪೋಯಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಇತ್ತೆಲು ಪ್ರಾಚೆ ಮಲ್ಲೊಂದುಲ್ಲೋ. ಕೆಲವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ಹೋಟೆಲ್ ಮಲ್ಲೊಂದು ಅಲ್ಲನೇ ನಿಲೆ ಆತ್ತೋ. ತುಳು ಲಿಪಿಟ್, ಬರೆಯಿನ ತುಳು ಬಾಸೆದ 15ನೇ ಶರಮಾನದ ಕಲ್ಲೊರವು ಅನಂತಪುರೊಟು ತಿಕ್ಷೋಂದ್.

‘ಭಾಳುನಾಯಗ್ ಬಡಕಾಯಿ’ ಪನ್ನಿನವು ತುಳುವೆರೆನ ಬಾರಿ ಪ್ರಾಕ್ಷದ ಒಂಜಿಗಾದೆ, ತುಳುವೆರ್ ಉಂಡು ಬುಡ್ಡು ಸುರುಪು ಪೋತುನೇ ಬಡಕಾಯಿಗ್. ಬೇಲೆ ಬೆಂದ್ದೋ ತುಳುನಾಡ್ಗ್ ಪುದರ್ ಕನ್ತಾನೆ, ಪಣವು ಕನ್ತಾನೆ ಬಡಕಾಯಿದ್ದ್. ಮುಂಬಯಿ, ಪ್ರಾನಾ, ಬರೋಡ, ಮೀರಜ್, ಸಾಂಗಿ ಇಂಚ ಬಡಕಾಯಿದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಉಂಡು ತುಳುವೆರ್ ನಿಲೆ ಆತ್ತೋ. ಅಲ್ಕ್ಕ್ಗ್ ಬನಸ್ ಪಾಡ್ರೋ. ತನ್ನಳೆ ಉಂಡುದ ಬಂದುಲೆ ಬಂಜಿನೋ ತಂಪು ಮಲ್ಲೋ. ಆತೆ ಅತ್ತೋ ಇತ್ತೇ ಅಲ್ಪದ ರಾಜಕೀಯ, ಉದ್ಯಮೋ, ಸಿನೆಮಾದ ಕಟ್ಟೋಲಾ ಪಾಲ್ ಪಡವೊಂದುಲ್ಲೋ. ನಾಲ್ ಜನ ಶಾಸಕರಾದ್, ಒರಿ ಮಂತ್ರಿಲಾದ್ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರಕಾರೊಡು ಸೇರ್ ಅಡಳಿತ್ತೇ ನಡವರೆರೋ.

ತುಳುನಾಡ್ ಇತ್ತೇ ಉಡುಪಿ, ಮಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೋಂದ್ ರದ್ದ್ ಆಂಡಲಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾದ್ ತುಳುನಾಡ್ ಒಂಜೇ. ಬಡಕಾಯಿದಲ್ಲಾ ತೆನ್ನಾಯಿದಲ್ಲಾ ಆಣ್ - ಪೋಣ್ಣಲೆ ಮದಿಮೆ ಎಚ್ಚೆ ಆಯಿನಾತ್ ತುಳುವೆರೆನ ಪೋಪು - ಬರ್ಷಾಟಿಕೆ ಎಚ್ಚುಪುಂಡು.

ತುಳುಟು ಬಾಯ್ಯಾತೆರೆದ ಸಾಹಿತ್ಯನೇ ಎಚ್ಚೆ ಬಾಯಿ ಪಾತೆರ ಪಂಡ ಅವ್ಯೋಂಜಿ ಕಿನ್ನ ಕರೆತ ಬೂರು ಇತ್ತಿಲೆಕೆ. ಬೂರು ಪಿದಾಯಿದ್ದ್ ಉಂಡು. ಕಣ್ಣಗ್ ತೋಜುಂದು. ಬೂರುನು ಒಯಿತ್ತೋದ್ ಮಣ್ಣ ಗರಿತ್ತೊಂಡ ಉಲಾಯಿ ಕಂಡೆ ತೋಜುಂದು. ಅವು ಕೆರೆಂಗೋ, ಕೇನೆನೋ, ಚೂಣಾಕಂಡೆನೋ, ಚೇವೋ, ನರೆನೋ, ಇಯ್ಯೆರೋ ಆದಿಪ್ಪು. ಆ ಕಂಡೆ ಬುಳೆಯರೆ ಪಾಡ್ದೋದಿ ಈಚ್, ಸೂಟನ್, ನೀರ್ ಇಂದನ್ ಮಾತ ನಾಡೊಂದು ಪೋಂಡನೇ ಕಂಡೆದ ರಿತಿ ಗೊತ್ತಾಪುನೆ. ಬೂರುದ ಪೋಲು ಅತಾಫುನೆ, ಕಂಡೆದ ರುಚಿ

ಪತ್ರನ ಜರ್ಮನಿದ ಪ್ರೈ ಹೃಡ್ಯನ್ ಬ್ರೂಕನ್‌ರ್, ಫಿನ್ಲೇಂಡ್‌ದ ಪ್ರೈ. ಲೋರಿ ಹಾಂಕೋ, ಅಮೆರಿಕದ ದಾ. ಪೀಟರ್ ಜೆ. ಕಾಸ್ ಇಂಚಿತ್ ಪರದೇಸೊದ ವಿದ್ಯಾಂಸೆರ್ಕುಲುಲಾ ಈಡೆ ಬತ್ತೋದ್ ತುಳು ಬಾಯ್ಯಾತೆರದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗೆಟ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತೋದ್ ತುಳುಬಾಸೆದ ಕೇರಿಂ ಲೋಹೋಡಿಡಿಕ ಪಸರುಲೆಕ ಮಲ್ತೋ. ತುಳುಟು ಬರವಣಿಗೆದ ಪುರಪು ಬುಳೆಚಿಲಾತಿಜಿ. ಬರವಣಿಗೆಗ್ ಲಿಪಿ ಚೋಡು. ಲಿಪಿ ಕ್ರಾಂತಿ ಬಯಿದಿನೆ ಜೀದೋಗೀಕರಣ ಬೋಕ್ಕು ನಾಗರಿಕತೆದ್ದ್. ನಾಗರಿಕತೆ ಏಪಲಾ ಆಡಳ್ಳೆ ಮಲ್ಪುನಕ್ಕುಗ್ ಕಟ್ಟೋದಿತಿನವು. ಅಂಚಾದ್ ಇಂಚಿತ್ ಆಳ್ಳಿಕೆ ಮಲ್ಪುನಕ್ಕುನ ಬಾಸೆ ಬೋಕ್ಕು ಪುರಪು ಈ ಬಾಗೊದ ಜಾಗೆನ್ ಹತೋಟಿದ್ದ್. ದೀವೋಂದಿತ್ತೋಂಡ್. ತುಳುನಾಡೊನ್ ಆಳ್ಳಿಕೆ ಮಲ್ತೋಂದಿತ್ತಿನಕ್ಕು ಕನ್ನಜೋದ ರಾಜೇರಾದಿತ್ತಿನದ್ದಾವರ ತುಳು ಆಡಳ್ಳಿತೊದ ಬಾಸೆ ಏಪಲಾ ಆದಿಜ್ಯಾಂಡ್. ಅವು ವ್ಯವಹಾರೋದ ಬಾಸೆ ಮಾತ್ರ ಆದಿತ್ತೋಂಡ್. ಬಾಯ್ಯಾತೆರದ ಬೋಕ್ಕು ಬರವಣಿಗೆದ ಪರಂಪರದ ಸಮುಂದೊಲು ಚಿಕ್ಕು ಕಟ್ಟೊಂದಿತ್ತೋಂಡಲಾ ಆಯಾ ಪುರಪುಲೆಗ್ ಅವೆತ್ತವೆ ಆಯಿನ ಕೆಲವು ಇಸೇನ ಲಕ್ಷಣೊಲುಲ್ಲ. ಮುಲಾಜಿದ್ಯಾಂದೆ ತನ್ನ ಭಾವನೆಲೆನ್ ಪಿದಯಿ ತೆರಿಪದ್ ಪಂಜೋಂದು ಹೋಪಿನ ಬಾಯ್ಯಾತೆರದ ಪುರಪು ಬರವಣಿಗೆದ ಪುರಪುರೆದ್ ಒಂತೆ ನಾಕುಸಿ ಪಡೆವುಂಡು. ಕೆಲವು ಸತ್ಯ ತರೆತಗ್ಗವುಂಡು. ಬರವಣಿಗೆದ ಪುರಪುಗು ತನ್ನ ಪ್ರಮಾಣಬದ್ದತೆದ ಕಾರಣೊಳ್ಳು ಯಜಮಾನಿಕೆದ ಗುಹೋ ಸಹಜವಾದ್ ಬತ್ತೋದುಪ್ಪುಂಡು. ಅವು ಬಾಯ್ಯಾತೆರ ಪುರಪುದ್ದೋಡ್ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣೋಂದು ಯಜಮಾನಿಕೆದ ಸ್ತ್ರಿನ್ ತೋಜಾವುಂಡು. ತುಳುಬಾಸೆ ಬರವಣಿಗೆದ ಸಾಹಿತ್ಯ ನನಲಾ ಮಸ್ತು ಸಮರ್ಪಕ ರೀತಿದ್ ನಡೆಪೋಂಡು. ತುಳುಬಾಸೆದ ಕೃತಿಕುಲೆನ್ ಬೇತೆ ಬಾಸೆದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಲು ಓದುದು ತೆರಿಯೋನುಲೆಕಾವೋಂಡು. ಅಕುಲುಲಾ ಆಯಿತ ಎಡ್ಡೆ -ಪಡಿಕೆಲೆನ್ ಪನೋಂಡು. ತುಳುಟೋಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಬೂಕು ಬತ್ತೋಂಡ ಅಯಿನ್ ಬೇತೆ ಬಾಸೆದ ಪಂಡಿತೋ ಎಡ್ಡೆಂತಿನ ಬೂಕುಂದು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ಲೊಂಡು. ತುಳು ಇಂಚಿತ್ ಪರಿಕ್ಕೆಗ್ ತಯಾರಾವೋಂಡು. ತುಳುಟು ಕೆಲವು ಎಡ್ಡೆ ಕೃತಿಕುಲು ಬತ್ತೋದಿತ್ತೋಂಡಲಾ ಇತ್ತೆ ಬ್ರತ್ತಿ ಕೃತಿಕುಲೆನ ಪ್ರಮಾಣೋ ಬೋಕ್ಕು ಮಟ್ಟ ತೋಂಡ ನನಲಾ ಮಸ್ತು ಬುಳೆಯರೆ ಉಂಡು.

ತುಳು ಬಾಯ್ಯಾತೆರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಇಸೇನತೆಲೆನ ಬರವಣಿಗೆದ ಬರುಕು ಕನ್ತೋದ್ ರಕ್ಕಣೆ ಕೊರೊಂಡು. ಗೋಟ್ಟಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೋಟ್ಟುಲೆದ್ ನೆತ್ತೆ ಬಗೆಟ್ ಚೆಚೆ ನಡೆಪೋಂಡು, ಅಪ್ಪಿಕಾದ್ ಇಂಚಿತ್ ಬೇತೆಲು ನಡತ್ತೋದ. ಬಾಯ್ಯಾತೆರದ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂಡು ಬರವಣಿಗೆದ ಬರುಕು ಬನ್ನಗ ಯುರೋಪ್‌ದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಕುಲೆನ್ ದೀವಂದೆ ಆಪ್ಪಿಕಾದ ಬಾಯ್ಯಾತೆರದ ರೂಪೋಲೆನೇ ಬರವಣಿಗೆದ ರೂಪೋಗು ಕನೆತೆರ್. ಚಿನುವಾ ಅಚಿಬೆ, ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ ಇಂಚಿತ್ತಿನಕ್ಕಾಲೆನ ಕೃತಿಕುಲು ತುಳುಟು ಬರೊಂಡು. ಅಚಿಬೆ ಭೂತಾರಾಧನೆದಂಚಿತ್ ಆಚರನೆಲೆನ್ ದೀವೋಂಡು ಅಯಿಂಡ್ ಉಮೆದ್ ಪಡೆದ್ ಅಚಿಬೆ ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆಯೆ. ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯಿಲು ಇಂಚಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಾನು ಓದುದು ಬರೋಂಡು.

ತುಳುನಾಡೋದ್ ತುಳು ಜಿಭುವಳಿನ್ ಸುರು ಮಲ್ತೋನಾರ್, ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬುಳೆಚಿಲೋಗ್ ಬೋಡಾ ವ್ಯಾಕರಣ, ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆಯನಾರ್, ತನ್ನ ಬಟ್ಟಿಗೆ ಇತ್ತಿನಕುಲೆದ ತುಳುಟು ಬರೆಪಾದ್ ತನ್ನ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೋದ್ ಆಳ್ಳಿ ಮಲ್ಪುಯಿನಾರ್, ತುಳುಬಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬುಳೆಚಿಲೋಗಾದ್ ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ಮುನ್ನಾ ಕಳೆಪೋನ್ನಾರ್ ಒಡಿಪ್ಪದ ಪೋಯಾಡಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಉಪಾಧ್ಯೋರ್. ಪೋಯಾಡಿಯೆರೆಡ್ದು ಬೋಕ್ಕು ಉದುಪಿಡ್ ತುಳುಬಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಒರಿಪದ್, ಬುಳೆಪದ್, ಪಸರಣ ಮಲ್ಪುರ್ಗೋದ್ ವಾಲ್ ಪೋರೋಂಬಾಟ ಮಲ್ತೋನಾರ್ ಪ್ರೈ. ಕು.ಶಿ ಹರಿದಾಸ ಭುಟ್ಟ್. ಎಂ.ಜಿ.ಎಂ. ಕಾಲೇಜಿದ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರೆ ಹುದ್ದೆಡ್ಡು ನಿವೃತ್ತಿ ಪಡೆಯಿ ಬೋಕ್ಕು ಆರ್ ಆವ್ಯೇ ಕಾಲೇಜೆದ ಆಡಳಿತ ಸಮಿತಿದ ಆಸರ್ದೋ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೈ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ ಉಟನ್ ಮಲ್ತೋ. ಆ ಸಂಸ್ಥೆದ ಮುಕಾಂತ್ಲೋ

ಡಾ. ಯು.ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯೆರನ ಸಂಪಾದಕತ್ವಾದು ತುಳು ಭಾಸೆಗೊಂಬಿ ಮಲ್ಲ ಅರ್ಥಕೋಶೋನು ತಯಾರ್ ಮಲ್ಲಯೀರ್. ಆಜಿ ಸಂಚಿಡ್ ಬತ್ತಿನ ಈ ಅರ್ಥಕೋಶೋ ಮಾತ ವಿದ್ವಾಂಸರೆಡ್ ಪುಗರ್ತ್ ಪಡೆಂಡ್.

ಆರ್ ಉದಿಯ ಬೆಂದಿನ ಕುಡ ಒಂಜಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಜಾನಪದ ರಂಗಕಲೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ, ಈ ಸಂಸ್ಥೆದ ನಿರ್ದೇಶಕೆ ಆದ್ ಆರ್ ಕನಾಕಟಕೋದ ಮಾತ ಜನಪದ ರಂಗಕಲೆಕುಲೆನ್ ಪ್ರಪಂಚೋದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ದೇಶೋಲೆಗ್ ಪ್ರೋಲಬು ಮಲ್ಲ್ ಕೋರ್ಟ್ ಕಜ್ಜ್ ನಡಪಯೀರ್. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ದೇಶೋದ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರ್ ಈಡೆ ಬತ್ತೋದ್ ತುಳು ಜಾನಪದ ಕಲೆತ್ ಇಸ್ತೇಸತೆ ತೆರಿಯೋಂದು ಪೋಯೀರ್.

1989ಡ್ ಫ್ಲೆಸ್ಟೇಂಡ್ ದ ತುಕ್ಕ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಒಂಜಿ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ತಂಡ ಪ್ಲ್ಯೂ. ಲೌರಿ ಹಾಂಕೋನ್ ಮುತಾಲಿಕೆಡ್ ತುಳುನಾಡ್ಗ್ ಬತ್ತೋದ್ ತುಳು ಪರಪ್ರೋಕುದ ಅಧ್ಯಯನದ ಬೇಲೆ ನಡಪಂಡ್. ಅಕುಲೆಗ್ ತುಳುತ ಭಾಯ್ಪಾತೆರೆದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಾಂದು ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಸಿರಿ ಸಂದಿನ್ ಸಂಪಲ್ತ್ದ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಡ್ ಅಚ್ಚೆ ಮಲ್ಲಪುನ ಮನಸಾಂಡ್. 1991ಡ್ 1998 ಮಲ್ಟಿ ಯಾನೋಲ್, ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯೋದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆ ಡಾ ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಗೌಡರ್ಲ್ ಸೇರೋಂದು ಈ ಮಹಾಕಾವ್ಯಾದ ಸಂಗ್ರಹ ದಾಕ್ಕಾತಿ ಬೋಕ್ಕು ತಜ್ಞಮೆದ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಲೋ.

ಉಜಿರೆದ ಮಾಚಾರು ಗೋಪಾಲ ನಾಯ್ರ್ ಪಂಡಿನ ಸಿರಿ ಪ್ರಾಢನ್ ಪ್ಲ್ಯೂ ಲೌರಿಹಾಂಕೋ, ಪ್ಲ್ಯೂ, ಅನ್ನಲ್ಲಿ ಹೌಂಕೋ ಬೋಕ್ಕು ಡಾ ಕೆ ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಗೌಡರೆನ ಸಂಪಾದಕತ್ವಾದು 1998 ಡ್ ಸ್ವೀಡನ್‌ದ ಹೆಲ್ಸಿಂಕಿಡ್ ಬುದುಗಡೆ ಅಂಡ್. 15, 683 ಸಾಲ್‌ದ ಈ ಭಾಯ್ಪಾತೆರೆದ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ತುಳು ಪಾಢ್ಯನದೊಟ್ಟಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ತಜ್ಞಮೆ ಬೋಕ್ಕು ವಿಮರ್ಶೆ ಸಮೇತ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಸೆಡ್ ರಡ್ಡ್ ಸಂಚಿಡ್ ಬೋಲ್ಪುಗು ಬತ್ತೋದ್ ಲೋಕೋಡೇ ಪುದರ್ ಪಡೆಂಡ್, ತುಳು ಭಾಸೆದ ಕೇರ್ಟ್ ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕು ದೆ ಪಸರ್‌ಂಡ್.

1993 ದ ಜೂನುಡ್ವ್ ಸಪ್ಪೆಂಬರ್ ಮಲ್ಟಿ ಯಾನ್ ಜಮ್‌ನಿಡ್ ಇತ್ತಿ ಪ್ರೋತ್ಸಂದು ಈತೋನೇಟ್ ಏಲಾರ್ ತೊವಂದಿನ ತುಳುತ ಬೋಕ್ಕು ಕನ್ನಡದ ಕೈಬಿರವುಲೆನ್ ನಾಡ್‌ಡ್ ಬತ್ತೋದ್ ಓದುನ ಅವುಕಾಸೊ ತಿಕ್ಕುಂಡ್. ಜಮ್‌ನಿಡ ಟ್ಯೂಬಂಗನ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿದ ಲ್ಯೆಂಪ್ರಿಡ್ ಕನ್ನಡೋದ ಕೈಬಿರವುಲೆನ ರಾಸಿಡ್ ಒಂಜಿ ತುಳುತ ಕೈಬಿರವುದ ಪ್ರತಿಲ್ಲಾ ತೊಯರೆ ತಿಕ್ಕುಂಡ್. ಈ ಕೈಬಿರವುನು ಮಲೆಯಾಳ ಭಾಸೆದ ವುಂದು ಅಂಜನೆ ಬುಡ್ಡಿತ್ತೋ. ಯಾನ್ ಅಯ್ನಾ ಓದುದು ತೊನಗ ಅವು ತುಳು ಪಾಢ್ಯನೋಲೆನ ಒಂಜಿ ಕೋಪೆ ಆದಿತ್ತೋಂಡ್. ಕನ್ನಡೋದ ಲಿಪಿಟ್ ತುಳುಭಾಸೆಡ್ ಬರೆಯಿನ ಈ ಬರವುದ ಅಕ್ಕರ ಸುಮಾರ್ ನೂತ್ತೋಪ್ರೋ ವಸೋದ ಪಿರಾವುದವು.

ಸುರುತ ಪಾಢ್ಯನೋ ಕಾಂತಣತಿಕಾರ ದೃಪ್ರೋದ ಪ್ರಟ್ಟು ರಡ್ಡನೆದವು ದೇವು ಪ್ರಾಂಜನ ಕತೆ. ದೇವು ಪ್ರೋಂಜೆ ಎಂಜ ಜೂಮಾದಿಗ್ ತತ್ತೋದ್ ನೆನೆಪಂದ ಸಾವು ಪಡೆಯೆ ಪನ್ನಿನ ಕಡೆಕಣ್ಣೋ ಕೋಡಿ ದುಕ್ಕೋ ಬುದ್ವನ ಕತೆ ಈ ಪಾಢ್ಯನೋಡುಂಡು. ಮೂಜಿನೆದ ಪಾಢ್ಯನೋಡು ಜೂಮಾದಿ ಬೂತೋ, ಸಂಕರ ಅತಿಕಾರಿಲೆನ್ ಕೆನೆಕ್ಲೋಡ್ ಸುರು ಅಫಿನ ಸಂದಿ. ಕಡೆಕ್ ಕಾಲ್ಫ್‌ಡ್ ನಿಲೆ ಆಪುನಾಡೆ ಮಲ್ಟಿ ಉಂಡು.

ಜೂಮಾದಿನ ಕಾನ್‌ಕ ದಾಯವುಂದು ಪನ್ನಿನ ಕಿನ್ನ ಕಿನ್ನ ಬಿಸಾರ ತಿಕೆಲೆನ ಒಂಜಿ ಕೋಪೆದಲೆಕೊ ಈ ಪಾಢ್ಯನ ಉಂಡು. ಇಂಚ ಈ ಮೂಜಿ ಪಾಢ್ಯನೋಲುಲಾ ಜೂಮಾದಿನ ಪ್ರಟ್ಟು ಬಳಕೆ ಅಂಜನೆ ಕಾನ್‌ಕೋದ ಸಂಗತಿಲೆನ್ ತೆರಿಪಾವುಂಡು.

ನಾಲೆನೇ ಪಾಢ್ಯನೋ ಮಲರಾಯಿ ಬೂತೋದ ಕತೆ ಪನ್ನಂಡು. ಮಲಾರ್ ಬುದುದ ಚಾವಡಿಡ್ ಮಲರಾಯಿ ಬೂತೋಗು ಉಚ್ಚಾಲ್ ಪಾಡ್ ಸಾನೋ ಕಟ್ಟೋ ನೇಮೋ ಕೋರ್ಟ್ ನ ಕತೆ ಈ ಸಂಧಿಡ್ ಉಂಡು.

ಕಡಲಗ್ಗ ಮಿಶನರಿಯಾದ್ ಬತ್ತಿನ ಮೋಗ್ಲಿಂಗ್ರೆ ಜರ್ಮನಿದ ಟ್ಯೂಬಿಂಗ್ನೊಡ್ ದಿಂಜ ಸಮಯ ಇತ್ತೇರ್. ಮೋಗ್ಲಿಂಗ್ರೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕೆಲವು ಕನ್ನಡ ಭಾಷುಲುಲಾ ತುಳು ಭಾಷುಲುಲಾ ಟ್ಯೂಬಿಂಗ್ನೊ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಡ್ ಉಲ್ಲ. ಯಾನ್ ನಾಡ್ ದ್ವಾರಾ ಪತ್ತಿನ ಈ ತುಳು ಪಾಡ್ನೊಲೆನ ಬರವು ಮೋಗ್ಲಿಂಗ್ರೆನವೇ ಆದಿಪ್ರೇಡು ಪನ್ನಿನೆಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಆದಾರೋಲು ತಿಕೋಂಗ್ರೋ. ಈ ನಾಲ್ಕು ಪಾಡ್ನೊಲೆನ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಡ್ ರೋಮನ್ ಲಿಪಿಕ್ ಬರೆದ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಗ್ಗೆ ತರ್ಜುಮೆ ಮಲ್ಲುನ ಕೆಲಸ ಜರ್ಮನಿದ ಉಪ್ಪನಿಗನೇ ಯಾನ್ ಮುಗಿತ್ತೋದೆ. ಟ್ಯೂಬಿಂಗ್ನೊ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಡ್ ಇಂಡಾಲಜಿ ವಿಭಾಗೋದ ಪ್ರೋಫೆಸರ್ ಹೃಡ್ಯಾಲ್ನ್ ಬ್ರೂಕ್ಸ್‌ರ್ಲಾ ಯಾನೋಲಾ ಈ ತುಳು ಪಾಡ್ನೊದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ತರ್ಜುಮೆದ ಬರವುಗು ಟಿಪ್ಪಣಿ, ವಿವರಣೆ ಬರೆದ್ ಅಜ್ಞಿ ಮಲ್ಲೊಡು ಪನ್ನಿ ಯೋಜನೆ ಪಾಡೊಂದೋ.

ಜರ್ಮನಿಡಿತ್ತಿನ ಮೂರಿ ತಿಂಗೊಳ್ಳ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದು ಯಾನ್ ಟ್ಯೂಬಿಂಗ್ನೊ ಉಂಡುದ್ದ ದುಂಬುದ ರಡ್ಡಿ ಜರ್ಮನಿಲಾ ಒಟ್ಟು ಸೇರುನ ಬಲ್ರೆನ್‌ಗ್ಗೆ ಪ್ರೋಯೆ, ದುಂಬುದ ಪಡ್ಡಾಯಿ ಜರ್ಮನಿದ ಸ್ಟೇಟ್ ಲ್ಯಾಂಬ್ರಿಡ್ ನಮ್ಮ ದೇಶೀಜ್ಞಾನ ಸೇರ್ವ್‌ದ್ವಾರಾ ಏಷ್ಟುದ ಕ್ಯೆಬಿರವುಲೆನ ಒಂಜಿ ವಿಭಾಗ ಉಂಡು. ಆ ವಿಭಾಗೋಡು ಪ್ರೋದು ಅಲ್ಲ ಇತ್ತಿನ ಕನ್ನಡದ ಕ್ಯೆಬಿರವುಲೆನ ಸೋದನೆ ಮಲ್ಲಿ. ಅಂಚ ಸೋದಿಪುನಿಗ ಕನ್ನಡೊಡು ಬರೆಯಿನ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ಗೆ ಸಮ್ಮಂದ ಪಟ್ಟಿನ ಕೆಲವು ಕ್ಯೆಬಿರವುಲು ಅಲ್ಲ ತಿಕೊಂಡ್. ಈ ಕ್ಯೆಬಿರವುಲೆನ ಲಿಪಿ ಕನ್ನಡೋ, ಭಾಸೆ ಕನ್ನಡೋ, ಅಂಡ ಅಯಿತ್ತೇ ವಿಸಯೋ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ಗೆ, ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ಗೆ ಸಮ್ಮಂದ ಪಟ್ಟನವ್. ಉಂಡುಪ್ಪನಿಗ ಏತಾ ನಾಡ್‌ಂಡಲಾ ತಿಕ್ಕಂದಿನ್ ಗ್ರಾಮ ಪದ್ದತಿದ ಕ್ಯೆಬಿರವುದ ಪ್ರತಿ ಬಲ್ರೆನ್‌ದ್ವಾರಾ ತಿಕೊಂಡ್. ತುಳುನಾಡ್ ಜನೋಕುಲೆನ ಜಾತಿ ಬೋಕ್ಕು ಕಸುಬು. ಭಾಮಿಲೆನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ರೀತಿಲು. ಆಡಳಿತೋ ಕಂದಾಯ, ಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಳೆಲು, ಇಂಚ ತುಳುನಾಡ್ ಚರ್ಲ್‌ಗ್ಗೆ ಬಾಯ್ದ್ಯಾತೆದ ಸಂಗತಿಲೆನ ಆದಾರೋಡು ಬರೆಯಿನ ಗ್ರಾಮ ಪದ್ದತಿ ಒಂಜಿ ಮಾಮಲ್ಲ ಪ್ರೋದಿಕೆ.

ಬಲ್ರೆನ್‌ದ್ವಾರಾ ಭಾತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯೆ ತೂಯರೆ ತಿಕ್ಕಿನವು ಬುಕ್ಕೋಂಜಿ ಕತೆ, ತುಳುನಾಡ್ ಸುದ್ದಿ, ಆಯೆ ಮಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಳೆಲು, ಇಂದತ್ತೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಪರಶುರಾಮದ್ವಾರಾ ಸುರುವಾಯಿನ ತುಳುನಾಡ್ ಅರಸುಲೆನ ಪಟ್ಟಿ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಸಂಗತಿಲೆನ ಕ್ಯೆಬಿರವು ಬೋಕ್ಕೋಂಜಿ. ಅಂಚನೇ ಕುಡೊಂಜಿ ಕ್ಯೆಬಿರವುದು ಮಯೂರವಮೆ ಕೀಸ್ತ ಶಕ್ಕೋತ್ತ ಸುರೂತ ಶತಮಾನೊಡು ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ಗೆ ಬತ್ತಿನ ಕತೆ ಉಂಡು.

ತುಳುನಾಡ್‌ನ ಆಳಾನ ಬಂಗೆರನ ಕ್ಯೆಪಿಯತ್ತು, ಅಜಿಲೆರನ ಕ್ಯೆಪಿಯತ್ತು ಅಂಚನೇ ಜೊಟಿಲೆನ ಕ್ಯೆಪಿಯತ್ತು – ಇಂಚ ಮೂರಿ ಕ್ಯೆಪಿಯತ್ತು ಲೆನ ಕ್ಯೆಬಿರವು ಈ ಲ್ಯಾಂಬ್ರಿಡ್ ಉಂಡು. ಕ್ಯೆಪಿಯತ್ತು ಪಂಡ ಒಂಜಿ ಉಂಡು ಮನೆತನೋದ ನಡತಿ ಘಟನೆದ ಸಂಗತಿಲೆನ ದಿಂಜ ಜನೋಕುಲೆದ ಕೇಂಡ್‌ದ್ವಾರಾ ಬರೆದ್ ದೀತಿನ ಬರವುಂದು ಪನೋಲಿ. ತುಳುವ ಅರಸು ಮನೆತನೋಲೆನ ಬಗೆಟ್ ತೆರಿಯೋನ್ಯರೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕ್ಯೆಪಿಯತ್ತೋಳೆಡ್ ಪ್ರಯೋಜನ ಉಂಡು.

ಬಲ್ರೆನ್‌ದ್ವಾರಾ ತುಳುನಾಡ್ ಬಾಕೋರು ರಾಜ್ಯೋಡಿತ್ತಿ ಕನ್ನಡೊಡು ಕ್ಯೆಬಿರವುಲೆನ ಕ್ಯೆಬಿರವುದ ಪ್ರತಿಕುಲು ದಿಂಜ ಉಲ್ಲೊ. ಪತ್ತೋಂಜಿನೇ ಶತಮಾನೋಡ್ ಪದ್ದ್ಯಾನೆನೇ ಶತಮಾನೋ ಮುಟ್ಟದ ಸುಮಾರ್ 23 ಕ್ಯೆಬಿರವುಲುಲ್ಲೊ. ಈ ಕ್ಯೆಬಿರವುಲೆಡ್ಡು ಆ ಕಾಲೊದ ದಿಂಜ ವಿಸಯೋಲೆನ ತೆರಿಯೋನ್ಯರೆ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು. ತುಳುನಾಡ್ ಬಗೆಟ್ ಕ್ಯೆಬಿರವುದ ಒಪ್ಪು ಜರ್ಮನಿಗ್ಗೆ ತಿಕ್ಕೋನಿಗ ಅವು ನಮ್ಮ ಉಂಡು ಉಪ್ಪೊಡೆ. ಒಂಜಿ ವೇಳೆ ಇತ್ತೋಂಡ್‌ಂದಾಂಡ ಅಯಿನ್ ಬರಿತೊನುನವು ತುಳುವೋ ಮಲ್ಲೊಡಾಯಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ತುಳು ಸೇವೆ.

* * * * *

ಬರೆತಿನಾರೆ ಪೋಲಬು :

ಉಂದು ಪ್ರೌ. ಜಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ (1946) ಬರೆತಿನ ‘ನಾಲಯಿಡ್‌ ನಾಲಾರುಗು’ ಪನ್ನಿ ಬೂಕುದ್ದು ಅಜತ್ ದೇಶಿನ ಲೇಖನೊ. ಪ್ರೌ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ತುಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಿಶ್‌ ಸಂಸೋದನೆ ಮಲ್ಲೂಡ್ ವಿವಚಣಿ ಪದವಿ ಪಡೆತ್ರೋ. ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊದ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧಾಪಕೆರಾದ್, ಹಂಪಿದ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಬೋಕ್ಕ ಮೈಸೂರುದ ಕನಾರಟಕ ಮುಕ್ತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯೊದ ಕುಲಪತಿಯಾದ್ ನಿವೃತ್ತಿ ಪಡೆಯಿನಾರ್, ಕನಾರಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸುರುತ ಅಧ್ಯಕ್ಷ(1994–98)ರಾದ್ ಬೇಲೆ ಬೆನ್ನೇರ್. ತುಳು ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ತುಳು ಗಾದೆಗಳು, ತುಳು ಒಗಟುಗಳು, ತೋಳವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ತುಳುವ ಅಧ್ಯಯನ, ಅನ್ನಯಿಕ ಜಾನಪದ, ಗಿಳಿಸೂವೆ – ಉಂದು ಮಾತ ಆರ್ ಬರೆತಿನ ಬೂಕುಲು. ಮೇರೆಗ್ ಕನಾರಟಕ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕನಾರಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಸಂದೇಶ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಇಂಜ ದಿಂಜ ಪ್ರಶಸ್ತಿಲು ಬ್ಯಾಡ. ವಿದೇಶೋಲೆಗ್ ದಿಂಜ ಸರ್ಕಿನ ಪ್ರೋದು ಅಲ್ಲದಕುಲೆಗ್ ತುಳುತ ಪೋಲಬು ಮಲ್ಲೂ ಕೊದುರ್ ಸೋದನೆಗ್ ಉಮೇದ್ ಕೊದುರ್ ಕನ್ನಡ ತುಳುತ ಪಸರಣೊಗು ಸಾದಿ ಮಲ್ಲೂ ಕೊರ್ತೇರ್.

ಅಭ್ಯಾಸ

I. ಮುಲ್ಲ ಕೊರ್ತಿನ ಸರಾಲೋಲೆಗ್ ಚಿಟ್‌ಡ್ ಜವಾಬು ಬರೆಲೆ

1. ತುಳುನಾಡ್ ಗಡಿ ಓಡೆ ಮುಟ್ಟು ಇತ್ತೊಂಡ್ ಪನ್ನೇರ್?
2. ತುಳುವರೆನ ಅಳೀಯ ಸಂತಾನ ಕಟ್ಟೋಗ್ ಮಲೆಯಾಳಿದಪುಲು ಎಂಚ ಪನ್ನೇರ್?
3. ಎನ್. ಎಸ್. ಕಿಲ್ಲೋ ಕಟ್ಟಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟ ಸೇನೆದ ಪುದರೆಂಜಿನ್?
4. ಜಮ್‌ನಿಡ್ ಈಡೆ ಬತ್ತೊದ್ ತುಳು ಪಾದನೊಲೆನ ಸೋದನೆ ಮಲ್ಲೀನಾರ್ ಏರ್?
5. ದೇವನೂರು ಮಹಡೆವನ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಕಾದಂಬರಿ ಓವ್?
6. ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೇ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಲಿನ ತುಳು ನಿಘಂಟುದ ಸಂಪಾದಕ್ ಏರ್?
7. ಏರ್ ಪಂಡಿನ ಸಿರಿ ಸಂಧಿ ಫಿನ್ನೇಂಡ್‌ಡ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬಾಸೆಡ್ ಅಜ್ಞಾಂಡ್?
8. ಲೇಖಕೇರ್ ಸಂಪತ್ತಿನ ಮಲರಾಯಿ ಪಾದನೊ ಏರ್ ಸಂಪ್ರೇತಿನ ಕ್ಷೇ ಬರವುದಂದ್ ಪನ್ನೇರ್?

II. ಬುಡ್ಡ ಪೋಲಿನ ಸಂಖೋಳೆನ್ ಕೂಡ್ಡ್ ಬರೆಲೆ

1. ಪದ್ಮೇನೆನೆ ಶತಮಾನೋದ ತುಳು ಕಲ್ಪರವು _____ ತಿಕ್ಕೊಂಡ್
2. ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವನ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಕಾದಂಬರಿ _____
3. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಜನಪದ ರಂಗಕಲೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ ಉಂಟನ್ ಮಲ್ಲೀನಾರ್ _____
4. ಒಡಿಪ್ರದು ತುಳು ಚಳುವಳಿನ್ _____ ರ್ ಸುರು ಮಲ್ಲೀರ್
5. ಫಿನ್ನೇಂಡ್‌ಡ್ ಬೊಲ್ಲುಗು ಬತ್ತಿ ಸಿರಿ ಸಂದಿ ಪಂಡಿನಾರ್ _____

III. ರಡ್ - ಮೂಜಿ ವಾಕ್ಯೋಲೆಡ್ ಜವಾಬು ಕೊಳ್ಳೆ

1. ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ಲ್ ತೆನ್ನಾಯಿ ಮಲೆಯಾಳ ದೇಶೋಗ್ಲ್ ಇತ್ತಿ ಸಮೃಂದೋನು ವಿವರಿಸಲೆ
2. ‘ಬಾರುಯಗ್ ಬಡಕಾಯಿ’ ತುಳುವರ್ ಬಡಕಾಯಿ ಪ್ರೋದು ಎಂಚ ಪಣವ್-ಪುದರ್ ಪಡೆಯೇರ್?
3. ‘ಬಾಯ್ಯಾತೆರೆದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಂಡ ಅವ್ಲೋಂಜಿ ಕಿನ್ನ ಕರ್ತತ ಬೂರು ಇತ್ತಿಲೆಕ ಎಂಚ?
4. ಕ್ರೇಫಿಯತ್ ಪಂಡ ಎಂಚಿನೆ?

IV. ಒಂಜೊಕೊಂಜಿ ಹೊಂದಿಕೆ ಆಗಿ ಪಡೋಕುಲೆನ್ನು ಜೋಡ್ದುದ್ದು ಬರೆಲೆ	
1. ತುಳುವರೆ ದೃಪ್ಯಾಲು	ಮಲರಾಯಿ ದೃಪ್ಯಾದ ಪಾಡ್ಡನ
2. ಡಾ ಪೀಟರ್ ಜೆ ಕ್ಲಾಸ್	ಫಿಷ್ಟೇಂಡ್‌ದ ವಿದ್ಯಾಂಸೆ
3. ಟ್ಯೂಬಿಂಗನ್ ಗ್ರಂಥ ಭಂಡಾರ	ಬೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯನ ಕತೆ
4. ಬಲ್ರೆನ್	ಅಮೆರಿಕದ ವಿದ್ಯಾಂಸೆ
5. ಪ್ರೈ ಲೌರಿ ಹಾಂಕೋ	ಮಲರಾಯಿ ಪಾಡ್ಡನ ಮಲೆಯಾಳ ತೆಯ್ಯುಂ

V. ವಿವರವಾದ್ದು ಜವಾಬು ಕೊಳ್ಳಲೆ

1. ಲೇವಿಕೆರ್ ತನ್ನ ತುಳು ಅಭಿಮಾನೊದ ಬಗೆಟ್ ದಾನೆ ಬರೆತೆರ್?
2. ತುಳುಟು ಬಾಯ್ಯಾತೆರೆದ ಸಾಹಿತ್ಯನೇ ಎಚ್ಚು ದಾಯೆ?
3. ಟ್ಯೂಬಿಂಗನ್‌ಡ್ ತಿಕ್ಕಿ ಕೈ ಬರವುದ ಪಾಡ್ಡನೊಲೆನ ವಿವರ ಬರೆಲೆ
4. ಬಲ್ರೆನ್‌ಡ್ ತಿಕ್ಕಿ ತುಳು ಕೈಬರವುದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂಬಿನ ಮಾತೆ?
5. ಸಿರಿ ಸಂದಿ ಫಿಷ್ಟೇಂಡ್‌ಡ್ ಎಂಚ ಬೋಲ್ಪುಗು ಬತ್ತಾಂಡ್?

VI. ಜೊತಿಗ್ ಸೇರಂದಿ ಪಡೋಕುಲೆನ್ನು ಹೇಜಿದ್ದ ಕಳೆಲೆ

1. ತುಳುನಾಡ್‌ದ್ದು ತನ್ನಾಯಿದ ಉಳಿಯಲು : ನಿಲೇಶ್ವರ, ಬರೋಡ, ಕಲ್ಲಿಕೊಳೆಟೆ ಕೊಚ್ಚಿ
2. ಜಮ್‌ನಿಡ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಪಾಡ್ಡನೊಲು : ಮಲರಾಯಿ, ದೇವು ಪೂಂಜೆ, ಕಲ್ಲುಟ್ರ, ಕಾಂತನತಿಕಾರಿ
3. ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ತುಳುಲಿಪಿತ ಗ್ರಂಥೆಲು : ತುಳುಭಾಗವತ್, ತುಳುಭಾರತ್, ಕಾವೇರಿ, ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
4. ಜಮ್‌ನಿಡ್ ತಿಕ್ಕಿ ಕೈಫಿಯತ್ತುಲು : ಬಂಗರೆ ಕೈಫಿಯತ್ತ್, ಅಜಿಲೆರೆ ಕೈಫಿಯತ್ತ್, ಪಾಂಡ್ಯರೆ ಕೈಫಿಯತ್ತ್,
ಚೋಟರೆ ಕೈಫಿಯತ್ತ್

ಭಾಷಾಭಾಷಾನ

- I. ಮುಲ್ಲು ಕೊತ್ತಿ ಪಡೋಕುಲೆನ್ನು ಗಳಸದ್ದು ವಾಕ್ಯ ಮಲ್ಲುಲೆ
ರಿಂಬಾಜಿ, ನಮುನೆ, ಒಳಸರಿ, ಮುಲಾಜಿ, ಕಣ್ಣು ಕೂರುನೆ

II. ವಿಗ್ರಹ ವಾಕ್ಯ ಮಲ್ಲು ಬರೆಲೆ

ಬಾಯ್ಯಾತೆರ್, ಕಲ್ಲಿರವು, ಕಡೆಕಣ್ಣು

III. ಮುಲ್ಲು ಕೊತ್ತಿನ ವಾಕ್ಯಲೆಗ್ ಅಡಿಗರೆ ಪಾಡಿನ ಪಡೋಕುಲು ಜವಾಬು ಬಟ್ಟಿಲೆಕ ಸವಾಲ್ ಬರೆಲೆ

1. ಜಮ್‌ನಿಡ್ ನಾಲ್ಕು ಕೈಬರವುದ ಪಾಡ್ಡನೊಲು ತಿಕ್ಕಿದ್ದೊ
2. ವಿವೇಕ ದೇಹಳ್ಳಿ ಜಮ್‌ನಿಡ್ ಮುಟ್ಟ ಪ್ರೋಯೆರ್
3. ಎಸ್ ಯು ಪರೀಯಾಡಿ ವ್ಯಾಕರಣ ಬೂಕು ಬರೆತೆರ್
4. ನಟ್ಟಿ ನಡ್ವನಕುಲು ಪಾಡ್ಡನೊಲೆನ್ನು ಬಾರಿ ರಂಗ್‌ಡ್ ಪನ್ನೆದೆರ್
5. ಜಿನ್‌ಪ್ರಪ್ಪ ಗೌಡರ್ ಸಿರಿ ಪಾಡ್ಡನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಗ್ರೆ ತಜ್ರುವೆ ಮಲ್ಲೆರ್
6. ಗೋಪಾಲೆ ಬೂಕು ಕೊನಯರೆ ಅಂಗಡಿಗ್ ಪ್ರೋಯೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ :

1. ಪಾಡ್ಡನೊದ ಕತೆಕುಲೆನ್ನು ಕೇಂಡ್‌ಡ್ ತೆರಿಲೆ .
2. ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಪರಶುರಾಮ ಸೃಷ್ಟಿಂದ್ ದಾಯೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ಬತ್ತಾಂಡ್‌ಂಡ್ ಕೇಂಡ್‌ಡ್ ತೆರಿಲೆ.

೨. ತುಳು ಲಿಪಿತ ಮೊಲ್ಯು

ಪಾಠ 1	ಅಕ್ಷರ ಮಾಲೆ Alphabets	ಅಣಿಕ್ತಗಳು ೨೧೧	Lesson -1
ಸೊರ್ಯಾಕುಲು	ಸ್ವರಗಳು	Vowels	ಉಪಾಂಗಾಲಾದಲ್ಲಿ
ಅ a	ಆ aa	ಇ i	ಈ ii
ಉ u	ಊ uu	ಎ R	ಏ ee
ಒ o	ಔ au	ಅಂ am	ಅಃ ah
ಷ್ಟಾಂಜನೆಲು	ವ್ಯಂಜನೆಗಳು	Consonant	ಲ್ಪರಿಣಾಮ
ಕ ka	ಖ kha	ಗ ga	ಘ gha
ಚ chha	ಝ chha	ಜ ja	ಝ jha
ತ ta	ಥ Tha	ಡ Da	ಡಂ Dha
ತ್ತ ta	ಥ್tha	ಡ್da	ಡಂಂ Dha
ಪ pa	ಫ pha	ಬ ba	ಭ bha
ಯ ya	ರ ra	ಲ la	ವ va
ಷ್ಟಾಂಜ shaa	ಸ sa	ಹ ha	ಳ La

Vowel + Consonant = Letters

ಗುಣೀತಾಕ್ಷರಗಳು

Ka	Kaa	Ki	Kee	Ku	Koo	Kru	Ke	Kai	Ko	Kau	Kam	Kaha
ಕ	ಕಾ	ಕಿ	ಕೀ	ಕು	ಕೂ	ಕ್ರು	ಕೇ	ಕೈ	ಕೋ	ಕೌ	ಕಂ	ಹಃ
ಕ	ದ	ದಾ	ದಿ	ದೀ	ದ್	ದ್ರು	ದ್ರು	ದೀದ	ದೀದಾ	ದೀದ್	ದಂ	ದಃ
ಬ	ಬಾ	ಬಿ	ಬಿ	ಬು	ಬ್ಲು	ಬ್ರು	ಬ್ರು	ಬೀಬು	ಬೀಬ್ಲಾ	ಬೀಬ್ರು	ಬಂ	ಬಃ
ಗ	ಗಾ	ಗಿ	ಗಿ	ಗು	ಗ್ಲು	ಗ್ರು	ಗ್ರು	ಗೀಗು	ಗೀಗಾ	ಗೀಗ್ರು	ಗಂ	ಗಃ
ಫ	ಯ	ಯಾ	ಯಿ	ಯಿ	ಯ್	ಯ್ಲು	ಯ್ಲು	ಯೀಯು	ಯೀಯಾ	ಯೀಯ್ಲು	ಯಂ	ಯಃ
ಜ	ಞಾ	ಞಿ	ಞಿ	ಞು	ಞ್ವ	ಞ್ವ	ಞ್ವ	ಞೀಞು	ಞೀಞಾ	ಞೀಞ್ವ	ಞಂ	ಞಃ
ಂ	ಪಾ	ಪಿ	ಪಿ	ಪು	ಪ್ಲು	ಪ್ರು	ಪ್ರು	ಪೀಪು	ಪೀಪಾ	ಪೀಪ್ರು	ಪಂ	ಪಃ
ಃ	ಮಂ	ಮಂ	ಮಂ	ಮಂ	ಮ್ಲಂ	ಮ್ಲಂ	ಮ್ಲಂ	ಮೀಮಂ	ಮೀಮಂ	ಮೀಮ್ಲಂ	ಮಂ	ಮಂ
ಽ	ಎ	ಎಂ	ಎಂ	ಎಂ	ಎ್ಲಂ	ಎ್ಲಂ	ಎ್ಲಂ	ಎೀಮು	ಎೀಮಂ	ಎೀಮ್ಲಂ	ಮಂ	ಮಂ
ಇ	ಉ	ಉಂ	ಉಂ	ಉಂ	ಉ್ಲಂ	ಉ್ಲಂ	ಉ್ಲಂ	ಉೀಮು	ಉೀಮಂ	ಉೀಮ್ಲಂ	ಮಂ	ಮಂ
ಣ	ನಾ	ನಿ	ನಿ	ನು	ನ್ವ	ನ್ವ	ನ್ವ	ನೀನು	ನೀನಾ	ನೀನ್ವ	ನಂ	ನಃ
ಠ	ಠಾ	ಠಿ	ಠಿ	ಠು	ಠ್ಲು	ಠ್ರು	ಠ್ರು	ಠೀಠು	ಠೀಠಾ	ಠೀಠ್ರು	ಠಂ	ಠಃ
ಡ	ಡಾ	ಡಿ	ಡಿ	ಡು	ಡ್ಲು	ಡ್ರು	ಡ್ರು	ಡೀಡು	ಡೀಡಾ	ಡೀಡ್ರು	ಡಂ	ಡಃ
ಡ	ಡಾ	ಡಿ	ಡಿ	ಡು	ಡ್ಲು	ಡ್ರು	ಡ್ರು	ಡೀಡು	ಡೀಡಾ	ಡೀಡ್ರು	ಡಂ	ಡಃ
ಣ	ಣಾ	ಣಿ	ಣಿ	ಣು	ಣ್ವ	ಣ್ವ	ಣ್ವ	ಣೀಣು	ಣೀಣಾ	ಣೀಣ್ವ	ಣಂ	ಣಃ
ತ	ತಾ	ತಿ	ತಿ	ತು	ತ್ವ	ತ್ರು	ತ್ರು	ತೀತು	ತೀತಾ	ತೀತ್ರು	ತಂ	ತಃ
ಥ	ಥಾ	ಥಿ	ಥಿ	ಥು	ಥ್ಲು	ಥ್ರು	ಥ್ರು	ಥೀಥು	ಥೀಥಾ	ಥೀಥ್ರು	ಥಂ	ಥಃ

ଦ ୩ ୩୧ ୩୫ ୩୮ ୩୯ ୩୧୩ ୩୧୩୧ ୩୧୭ ୩୦ ୩୯
 ଦ ଯ ଯା ଯି ଯି ଯ ଯ ଯ ଯ ଯ ଯ ଯ ଯ ଯ ଯ ଯ ଯ ଯ
 ନ ନ ନ ନ ନ ନ ନ ନ ନ ନ ନ ନ ନ ନ ନ ନ
 ପ ପ ପ ପ ପ ପ ପ ପ ପ ପ ପ ପ ପ ପ
 ଫ ଫ ଫ ଫ ଫ ଫ ଫ ଫ ଫ ଫ ଫ ଫ ଫ ଫ
 ବ ବେବ୍ୟାବ୍ୟେବ୍ୟେବ୍ୟେବ୍ୟେବ୍ୟେବ୍ୟେବ୍ୟେବ୍ୟେବ୍ୟେବ୍ୟେବ୍ୟେ
 ଜ ଜ ଜ ଜ ଜ ଜ ଜ ଜ ଜ ଜ ଜ ଜ ଜ ଜ
 ମ ୨ ୨୧ ୨୫ ୨୬ ୨୭ ୨୮ ୨୯ ୨୧୨ ୨୧୭ ୨୦ ୨୯
 ଯ ଯ ଯ ଯ ଯ ଯ ଯ ଯ ଯ ଯ ଯ ଯ ଯ
 ର ର ର ର ର ର ର ର ର ର ର ର ର
 ଲ ଲ ଲ ଲ ଲ ଲ ଲ ଲ ଲ ଲ ଲ
 ଏ ଏ ଏ ଏ ଏ ଏ ଏ ଏ ଏ ଏ ଏ
 ଶ ଶ ଶ ଶ ଶ ଶ ଶ ଶ ଶ ଶ ଶ
 ଷ ଷ ଷ ଷ ଷ ଷ ଷ ଷ ଷ ଷ
 କ କ କ କ କ କ କ କ କ କ
 ଳ ୩ ୩୧ ୩୫ ୩୬ ୩୭ ୩୮ ୩୯ ୩୧୩୧ ୩୧୭ ୩୦ ୩୯

ಪಾಠ 2

Lesson - 2

ಈ ಕೆಲಗಿನ ಪದಗಳನ್ನು ತುಳು ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ

Write the following words in Tulu script

1. ದೇವಸ್ಥಾನ
2. ಇಂಗ್ರೇಜೆ
3. ಪಲ್ಲಿ (ಮಸೀದಿ)
4. ಪಾರ್ಕ್
5. ಕಂಗ್
6. ತೋಟ
7. ಕಂಡ
8. ಕಡಲ್
9. ಸಂತೆ
10. ಅಕ್ಷ

ಈ ಕೆಲಗಿನ ಪದಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ

Write the following words in Kannada script

1. ಶೋಧ್ಯ	6. ಹೆಪ್ಪಣಿ
2. ಶೋಣಿ	7. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
3. ಬ್ರಾಹ್ಮ	8. ಶೋಣಿಗ್ರಂಥ
4. ದಾರ್	9. ಬ್ರಾಹ್ಮ
5. ಗೀರ್	10. ತೋಟ

ಈ ಕೆಲಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ತುಳು ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ

Write the following sentence in Tulu script

1. ಯಾನ್ ತುಳು ಲಿಪಿನ್ ಕಲ್ಪಿ
2. ತುಳುನಾಡ್ ಪರಶುರಾಮನ ಸೃಷ್ಟಿ
3. ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪೆ ಭಾರತ ತುಳುನಾಡ್
4. ಕೊಡಪೂರುದ ಅರುಣಾಬ್ಜಿ ಕವಿ ತುಳು ಮಹಾಭಾರತೋನು ಬರೇಯಿ

ಈ ಕೆಲಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ

Write the following sentence in Kannada script

1. ೨೦೩ ದಿಂದಿರಿ ರಾಜ್ಯ ಗಾಯ
2. ಹಂತುಗಿರಿಖ್ಯ ಬಂತುಗಿರಿ ಇಂಡಿ ತಾಂತ್ರಿಗಾಯ
3. ತಾಂತ್ರಿ ಗಿರಿಗಾಲ ತಾಂತ್ರಿಕಾಗಾಲ
4. ತಾಂತ್ರಿಗಾಯ ಉಪಯಂತ್ರ ಬ್ರಹ್ಮ

ಪಾಠ 3

ವಾಕ್ಯ ರಚನೆ

ಹಾಗೆ ತಡೆ ದಲ್ಲಾಗು

ಯಾನ್ ತುಳು ಕಲ್ಪುವೆ ನಾನು ತುಳು ಕಲಿಯುತ್ತೇನೆ
Yan tulu kalpuve I am learning Tulu

ತಡೆಬಾಗ್ಯಾಗುಗೆಲಾಲಿಗ್ಯಾಂಧು
ತುಳು ಬಾಸೆಗಳಾ ಲಿಪಿ ಉಂಡು ತುಳು ಭಾಷೆಗೆ ಕೊಡ ಲಿಪಿ ಇದೆ
Tulu baasegla lipi undu
Tulu Language is also having script

ತಡೆ ಬಾರಘಿನ ಶ್ರಾತಾತ್ಮಾ ಗ್ರಂಥಾಲು ೨೦೨೪
ತುಳುಂಟು ಬರೆಯಿನ ಪತ್ತೆತೋ ಗ್ರಂಥಾಲು ಉಂಡು
Tululu bareyina yethetho grantholu undu

ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪೆ ಭೂಮಿ ತುಲುನಾಡು
ನಮ್ಮ ಮಾತ್ರ ಭೂಮಿ ತುಲುನಾಡು
Namma appe bhumi tulunad
Tulunadu is our mother land

ನಮ್ಮ ದೇಶ ಭಾರತ
ನಮ್ಮ ದೇಶ ಭಾರತ
Namma desa bharatha
India is our country

ಶ್ರಿಂದ ತಡೆ ಗ್ರಾಹಣಾರ್ಥಿಗ್ಯಾಂಧು

ಎಂಕೆ ತುಳುಂಟು ಪಾಠೆರ್ಯೆಯರೇ ಆಪ್ಯಂಡು
Enk tululu patheryere Apundu

Lesson -3

Formation of Sentence

ತಡೆ ತುಳು ಶ್ರಾಂತಿಗ್ಯಾಂಧು

ತುಳು ಒಂಬಡ ಎಡ್ಡೆ ಬಾಸೆ ತುಳು ಒಂದು ಒಡ್ಡೆಯ ಬಾಸೆ
Tulu onji edde baase Tulu is a good language

ತಡೆ ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆ

ತುಳು ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆ. ತುಳು ನಮ್ಮ ಮಾತ್ರ ಭಾಸೆ
Tulu namma appe baase
Our mother tongue is Tulu

ನಮ್ಮ ತುಳುವಪ್ಪನ ನೊಳಾದ್ದಾಲು

ನಮ ತುಳುವಪ್ಪನಿ ಜೋಕುಲು ನಾವು ತುಳುನಾಡಿನ ಮಕ್ಕಳು
Nama Tuluvappena Jokulu
We are children of Tulunadu

ರಾಮ ದಣಿದ್ದೆ ದಖ್ವಾಂಗು

ರಾಮ ಕಣಕ್ಕೆ ಕಡ್ಡವೇ ರಾಮ ಕಣಕೆ ಕಡಿಯುತ್ತಿರ್ದಾನೆ
Rame kanakk kadpuve
Rama is cutting the wood

ಶ್ರಿಂದ ತಡೆ ಗ್ರಾಹಣಾರ್ಥಿಗ್ಯಾಂಧು

ನನಗೆ ತುಳುವನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಲು ಆಗುತ್ತದೆ
I can speak in Tulu

ಶ್ರಿಂದ ತಡೆ ಲಿಪಿ ಬಾಗ್ಯಾರ್ಥಿಗ್ಯಾಂಧು

ಎಂಕೆ ತುಳು ಲಿಪಿಕೆ ಬರೆಯರೇ ಆಪ್ಯಂಡು
Enk tululu lipit baryere apundu

ನನಗೆ ತುಳು ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲು ಆಸುತ್ತದೆ

I can write in tulu script

ಒಂದು ಸ್ತಂಭ 313

ಇರೆನ ಪುದರ್ ದಾದ ? ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರು ಏನು?
Erena pudar dada?
What is your name?

ಒಂದು ಸ್ತಂಭ ೪೦೯

ಎನ್ನ ಪುದರ್ ಶಂಕರೇ ನನ್ನ ಹೆಸರು ಶಂಕರ
Yenna pudar Shankare
My name is Shankar

ಒತ್ತಕ್ಕರಗಳು Conjoins

ತುಲುವಿನಲ್ಲಿ ಒತ್ತಕ್ಕರಗಳನ್ನು ಎರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಗುವುದು
In two ways Tulu conjoins can be written

1. ಒಂದು ಮೂಲಾಕ್ಷರದ ಕೆಳಗೆ ಅದೇ ಮೂಲಾಕ್ಷರವನ್ನು ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಮೂಲಾಕ್ಷರವನ್ನು ಬರೆಯುವುದು.

1. One Origin letter is written below with the same origin letter or some other origin letter

Ex : 1
ಉದಾ:

ಸ - ಸ್ಯಾ - Ssa	ಚ್ಚ - ಚ್ಚಾ - Chcha	ನ್ನು - ನ್ನಾ - Nna
ಗ್ಗ - ಗ್ಗಾ - Gga	ಟ್ಟ - ಟ್ಟಾ - Tta	ಡ್ಡ - ಡ್ಡಾ - Dda
ಣ್ಣ - ಣ್ಣಾ - Nna		ಡ್ಡ್ರ್ಯಾ - ಡ್ಡ್ರಾ - Dd

Ex : 2
ಉದಾ:

ಕ್ಕ - ದ್ವಾ - Kya	ಸ್ಕ - ಸ್ಪಾ - Ska	ಪ್ಪ್ರ - ಪ್ರಾ - Pna
ಸ್ಥ - ಸ್ಪಾ - Stha	ಬ್ಜ - ಬ್ಜಾ - Bja	ತ್ರಾ - ತ್ರಾ - Tra
ಚ್ಚ್ - ಚ್ಚಾ - Chcha	ತ್ತಾ - ತ್ತಾ - Tta	ಡ್ಡ್ರ್ಯಾ - ಡ್ಡ್ರಾ - Dd
ಹ್ಹ - ಹ್ಹಾ - Kva	ತ್ಮಾ - ತ್ಮಾ - Tma	ರ್ಕಾ - ರ್ಕಾ - Rka
ಲ್ಲ - ಲ್ಲಾ - Lla	ಡ್ಧಾ - ಡ್ಧಾ - Ddha	ಕ್ರು - ಕ್ರು - Kru

2. ಒಂದು ಮೂಲಾಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಅದೇ ಮೂಲಾಕ್ಷರ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಮೂಲಾಕ್ಷರವನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಬರೆಯುವುದು.

2. One origin letter is written combined with the same origin letter or some other origin letter

Ex : ಕ್ಕ - ದಾದ - Kka ತ್ತ - ತಾತ್ತ - Tta ಕ್ಕ್ಕ - ದಾತ್ತ್ - Ksha ಕ್ರ - ರಾತ್ರ - Kra
ಉದಾ:

3. ಅನುಷ್ಠಾರಿಸಿದ್ದಾದ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಎರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

3. Words With Nasal Sound are written in two ways

ಉದಾ: ಸಂತೆ - ಸಂತೆ (ಸಂತೆ)

ಸಂಧಿ - ಸಂಧಿ (ಸಂಧಿ)

Ex. - Santhe - ಸಂತೆ

Sandhi - ಸಂಧಿ

ಪಾಠ ೫

ಗುಣಿತಾಕ್ಷರಗಳು

Lesson -5

Vowel + Consonant = Letters

ತುಳು	ಕನ್ನಡ	English
ದ	ಕ್ರೋ	K
ದ	ಕ	Ka
ದಾ	ಕಾ	Kaa
ದಿ	ಕೆ	Ki
ದಿ	ಕೀ	Kee
ದು	ಕು	Ku
ದ್ರು	ಕೂ	Koo
ದ್ರು	ಕ್ರೂ	Kru
ರದ	ಕೇ	Ke
ರಿದ	ಕೈ	Kai
ರಿದಾ	ಕೋ	Ko
ರಿದ್ರು	ಕೌ	Kau
ದಂ	ಕಂ	Kam
ದಃ	ಕಃ	Kaha

ಅಂಕಗಳು

Numbers

೧	೦	1
೨	೯	2
೩	೨	3
೪	೪	4
೫	೫	5
೬	೬	6
೭	೨	7
೮	೮	8
೯	೯	9
೧೦	೧೦	10
೧೦೦	೧೦೦	100

ಕೆಲವು ತಾಡೆವಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಅಂಕ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕೆಲವು ತಾಡೆವಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಳು ಅಂಕಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ

In some palm leaves tulu numbers and in some palm leaves kannada numbers are used

3. ಪ್ರೋಸಪದೊಕುಲೆನ ಪ್ರೋಲಬು

ಅ		ಇ	
ಅಂಕರ್	- ಅಂತಸ್ತು	ಇತನುಡಿ	- ಹಿತನುಡಿ
ಅಕಲ್	- ಬುದ್ಧಿ	ಇಚ್ಛೆಂಡಿ	- ರದ್ದುಪಾಲ
ಅಜ್ಞವೆ	- ಮರತ ಕೆಲಸದಾಯಿ	ಇಡಿಕ	- ಒಮ್ಮೆಲ
ಅಜ್ಞಗಂಟ್	- ದುಂಬುದಕ್ಕೆನ ಗಂಟ್	ಇಮ್ಮನ	- ರೋಮಾಂಚನೊ
ಅಟ್ಟನೆ	- ತಯಾರಿ	ಇರಾದೆ	- ಬಯಕೆ
ಅಡ್ಡಲ್ಲ	- ಅಟಿಲ್ಲ ಕೋಣೆ		
ಅಡೆಂಗ್	- ದಂಗೋದ್ ಕುಲ್ಲು	ಇಟ್ಟು	- ಗೊಬ್ಬರೊ
ಅನಾಯಿ	- ಪಂದ್ರೋಕಾಯಿ	ಇಡ್ಡು	- ಗುರಿ
ಅಬುಲಾಸೆ	- ಅಭಿಲಾಷೆ		
ಅಮರ್	- ರದ್ದು		
ಅರಿ	- ಅಳಿ, ನಾಶೊ		
ಅರಿಯ	- ಎಣ್ಣೆದ ಪಾತ್ರೆ		
ಅರಿಯನ	- ಹರಿವಾಣೊ		
ಅರುಟು	- ಕೈತಲ್ಲು, ಬರಿ		
ಅರೆಬಾಯಿ ದೀಪುನೆ	- ಕಲ್ಲುನೆ		
ಅರಂಟ್	- ಒಯ್ಯು		
ಅರಂಡೆ	- ಅರಮನೆ		
ಅಲವು	- ಲೋಹೊ		
ಅಲೆಂಕ್	- ಪಂದೊ		
ಅಲಾನ್	- ಸಂಸಯ		
ಅಸ್ತ್	- ಭಾಡ್	ಉರನೆ	- ಕಬೆಕೊಲು
ಅಸ್	- ಸಂತೋಸು	ಉಲ್ಲು	- ಪೋಡಿಗೆ
ಅನಪತ್ತು	- ಬಿಡಪತ್ತು	ಉರೊರ್ಕೆ	- ಉರಿಡಿ
ಅನುಪಾನ	- ಉಪಚಾರ		
ಅಳಸು	- ಬೆರಕೆಮಲ್ಲು		
		ಎರಿ	- ದೊಂಬುದ ಉರಿ
ಆ			
ಆಜಯಿನ	- ಪಲ್ಯು		
ಆಲಡೆ	- ಪಂಚದ್ಯೇವೋಲೆ ಸಾನ	ಒಡೆಂತ್	- ಅಕ್ಕೇರಿ
ಆವಾಂಡ್	- ಪರಾಕ್ರಮೊ	ಒಪ್ಪುಪ್ರಟ್ಟಿ	- ಜತೆಟ್ ಪುಟ್ಟಿ
ಆವಾರ	- ಆಹಾರ	ಒರು	- ರೂಪ್ಯ
ಇ			

ಒರ್ನ್	- ಮಾತಾಕಡೆ	ಗಜೆ	ಗ
ಒಲ್ರ್	- ಬಂಜೀ ಸತೀಂ	ಗಡಿ	- ಅನಪತ್ಯ
ಒಳಸರಿ	- ಬೂತೊದ ಸಂಚಾರ	ಗಡಿದೀಪುನೆ	- ಕಡ್ಡನೆ
		ಗಡಿಪತ್ನೆನೆ	- ದೀಕ್ಷೆ ದೇಶೋನುನೆ
		ಗನಾಗಟ್ಟೆ	- ಬಾರೀ ಗಟ್ಟೆ
		ಗಮೆಸ್	- ಪರಿಮಳೊ
		ಗಲಸ್	- ಬಳಕೆ ಮಲ್ಲು
		ಗೌಜಿ	- ಗಡ್ಡ
ಕಂತೆ	- ಆಳ್	ಗುಮ್ಮಾದಿಟ್ಟೆ	- ಕೆಡುಕಟ್ಟೊ
ಕಜೆರುಂಡು	- ಸಾಗುಜಿ	ಗಾಂತ್	- ತೀಕೆವ್ವಿಂ
ಕಟ್ಟು	- ನಿಯಮೊ	ಗಿಂಡೆ	- ಕೆಲಶೊ
ಕಂಡುಬೇಲೆ	- ಕೆಲಸ ಕಟ್ಟೆ	ಗುತ್ತೆ	- ಬೂಡುದ ಇಲ್ಲೊ
ಕಡೀರ್	- ಸುರುತ್ತೆ	ಗೂರಂಜಿ	- ಪಂದೋಂದ ಉಲಾಯಿಡ್
ಕಡುಪಾಡುನೆ	- ಮೀನ್ ಕೆರಿಯರೆ ನೀರೋಗ್ ವಿಸಕಾಯಿ ಪಾಡುನೆ	ಗೆಂದ	ಉಪ್ಪಿ ಚೊಟ್ಟೊದ ಬಾಗೊ
ಕಡ್ಡೆ	- ಹಾಂಕಾರ	ಗೆಂಡೆತೆ	- ಮಂಜೊಳು ಕೆಂಪುದ
ಕನಪಡಿ	- ವಿಸರಸ ಬರಿಂ ಮರ	ಗೆರೆಲೆಕೊಕ್ಕು	ಬೆರಕೆ
ಕಪ್ಪಲ್	- ಹಡಗ್	ಚದಿ	- ಗೆಂಡೆಕತ್ತಿ
ಕಪ್ಪು	- ಖೆಡ್ಡೆ	ಚಪ್ಪಲ್	- ರೇಖಿಂಗಣಿತೊ
ಕಲೆಂಗಿ	- ಕೆಲುಂಬು	ಚಾತುಪ್ಪು	ಚ
ಕಲ್ಪ	- ಮೀಳ್ಳೆ	ಚಿಕ್ಕ	- ಹಟ್, ಮೋಸ
ಕಲ್ಪರವು	- ಲಾಸನೊ	ಚೀರಾವು	ಚಪ್ಪಾರ
ಕಾಯಸ್	- ಬೋಡು ಪನ್ನಿ ಆಸೆ	ಚೋಣಿಕಂಡೆ	- ಚಾತುಯೊ
ಕಾರಿ	- ಪಕ್ಕೊಗೂಡು	ಚೊಂಡೆ	- ಸಂಕೀರ್ಣೊ
ಕೀಜಿ	- ಅಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂ	ಜದಿನ	ಚೀಲ
ಕುದುರು	- ಸುತ್ತ ನೀರ್ ಉಂತುನ ಜಾಗೆ	ಜಾತನ	- ಸುವರ್ಣಾಗೆಡ್ಡೆ
ಕುರೆಲ್	- ಮುಂಗುರ್ಲು	ಜನ್ಮೈನಿನ	ಚೊರ
ಕುಲ್ಲೆ	- ಕೆನ್ನೀ	ಜಮೇರಿ ಕೋಪ್ತೊ	- ಜಾಗ್ರತೆ
ಕರೆಂಚಿ	- ಕೆಸರ್	ಜಾಲಗೊಬ್ಬು	- ಪುಟ್ಟಿನ
ಕಡೆರ್	- ಕಕ್ಕೆ ಲೆಪ್ಪು	ಜತನ	- ಕೆಂಡಾಮಂಡಲ
ಕೈಮೆ	- ಗವೋರ್	ಜನ್ಮೈನಿನ	- ಜಾಲೋಡ್ ಗೊಬ್ಬನ
ಕೊಡ್ಡೆ	- ಕಪ್ಪೊದ ನಡುಟಿಟ್ಟಿ ಬೊಲ್ಲು	ಜಮೇರಿ ಕೋಪ್ತೊ	ಗೊಬ್ಬು
ಕೊತುನ್ದೊ	- ತಾಗ್ದೊ	ಜಾಲಗೊಬ್ಬು	- ದಿಂಟಿಗೆ, ದೀಟಿಗೆ
ಕೊಡಿ	- ಆಸೆ	ಜೀಟಿಗೆ	- ಇಳಿಜಾರ್
ಕೊಳಲೊ	- ಕಾಳಿಗೊ	ಜೀರೊ	- ಪೊಣ್ಣು
ಕೊಡಿಸಾದಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ	- ದಿಕ್ಕೊಚಿ	ಜೀವು	- ಜಾವಾದಿ
ಕೊಡೊಣ	- ಕೊಡುದ ಕವಚ	ಜೂವಾದಿ	- ಪೊವಂತು
ಕೊಎಲ	- ವೇಸೊ, ಬೂತಾರಾಧನೆ		

ತ		ಪರಂಗಿದಕುಲು	- ಬ್ರಿಟಿಷರ್
ತಬೆರ್	- ಸವೆರ್	ಪರಶಿರಿ	- ಪರಂಪರೆ
ತಮೆರಿ	- ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲೊ	ಪರಿಯಾರ	- ಪರಿಹಾರ
ತಲೆಪು	- ತಡೆಪು	ಪಾಂಡಿ	- ಪಡವು
ತಕ್ಕೆ	- ಅರಂಚೋಪತ್ತು	ಪರಪ್ಪೋಕು	- ಜಾನಪದ
ತಜ್ಞಮೆ	- ಅನುವಾದೋ	ಪಾಂಪು	- ಮರೂತೆ ಸೇತ್ತು
ತಂಕೊ	- ದೈರೊ	ಪಾವಡೆ	- ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ಬೆರಿಕ್ ಪಾಡಿ
ತಾಂಗ್	- ಆಧಾರೊ	ಪಿಸ್ರೋ	- ಕೋಪ
ತಿಕಾಣಿ	- ಗತಿ	ಪುಂಜಾಲ	- ಭಾಮರೊ
ತೊಲ್ಲುದು	- ಒಟ್ಟೆ ಮಲ್ಲೊದ್ದು	ಪುಕ್ಕೆ	- ಹೇಡಿ
		ಪುಗ್ಗೆ	- ಪ್ರೋಗ್ರಾಂಕೆ
ದಂಬು	- ಹಾಂಕಾರ	ಪುಡ್ರೆ	- ಒದ್ದಾಡು
ದಪ್ಪು	- ಅಡಪ್ಪು	ಪುಣಿ	- ಕಂಡೊದ ಬರಿ
ದಣ್ಣೆ	- ಆಯಾಸೊ	ಪುನ	- ಪುಣಿ
ದಾ-ಭಾ	- ಕೈಕಂಜಿಲೊ ಲೆಪ್ಪಿರೀತಿ	ಪುರವು	- ಸಂಸ್ಕೃತಿ
ದುಡಿ	- ಮೋನೆ	ಪುಲಮದ್ದೆ	- ಹಳ್ಳಿಮದ್ದೆ
ದುಡಿಪನೆ	- ಮೂಂಹುದಾರ	ಪುಂಜೆ	- ಪುಣಿಮೆದ ದುಂಬುನಾನಿ
ದುನಿಮು	- ಸ್ವರೂ ಬಮ್ಮನಿ	ಪೆಗೆ	- ಜೆನ್ನೆಗೊಬ್ಬಿದು ದಿಂಜಿದಿ
ದುಸ್ತು	- ಅಂಗಿಕುಂಟು	ಪೆದಂಬು	ಇಲ್ಲೊ
ದೂಜ	- ಶೊರೆ, ಪೂಲ್ಫೆ	ಪೆರಪ	- ಉಪ್ಪಿಚೆ
ದೆಂಗೋಲಡಾಯಿ	- ಗೆರಿಲ್ಲು ಕಾಳಗೊ	ಪೆರಿಯ	- ಬೊಕ್ಕೆ
		ಪ್ರೋಂಬಾಂಟ	- ಮಲ್ಲ
ನಗ	- ಪಡವು	ಪ್ರೋದಿಕೆ	- ಹೋರಾಟ
ನಟ್ಟಿ	- ಸಾಗೋಳಿ, ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆ	ಪ್ರೋರಕೊಳ್ಳ	- ಬುತ್ತಿ
ನರೆ ಕ್ಯಾರ್ಫೂರ್	- ಕಾಡೊದ ಗೆಡ್ಡೆಲು	ಪ್ರೋಲಬು	- ಅನಾಧಿ
ನರ್ಗ್	- ಅಳ್ಳೆ	ಪ್ರೋಲ್ಸು	- ಗುರ್ಜ, ಅರ್ಥ
ನಾಕು	- ಕಂಜಿ ಪಾಡಿ ಪೆತ್ತೆ		- ಅದ್ವಾಷ್
ನಾಕುರು	- ಪೆತ್ತೆಲುಪ್ಪಿ ಉರು		
ನಾಳಿ	- ಕಂಟಿಲ್	ಬಂಡಸಾಲೆ	- ಮಲ್ಲ ಅಂಗಡಿ
ನೆಗಡ್ಡೊದ್ದು	- ದೆರ್ಕೊದ್ದು	ಬಂಡಾರ	- ಬೂತೊದ ದುತ್ತೆತ್ತೆ
ನೇಗ್	- ಪ್ರೋಲ್ಬು	ಬಕ್ಕಾರ್	- ಅಗೆಲ ಕಾರ್ದೀಪುನಿ
ನೇಸರ	- ಸೂರೆ	ಬಾಡು	- ಬೆತ್ತೆ
		ಬರಿ	- ವಂಸ
ಜ		ಬರಿಂಕ	- ಎಲ್ಲಿ ಜಾತಿದ ಉರೆ
ಪಜಿರ್ ಮುಗುರು	- ಚಿಗ್ಗೋ	ಬಾಡಯಿ	- ಬಾಡಿಗೆ
ಪಡಿ	- ಬಾಕಿಲ್		

ಬಾನೋತೇರ್	- ರಾಕೆಟ್		ರ
ಬಿದೆ ಮುತ್ತಾವು	- ನಾಶಮಲ್ಲು	ರವುಸ್	- ಬಿಸ್ಟ್
ಬಿದ್ದು	- ಎಡ್ಡೆ ಪ್ರದರ್ಶ	ರಿತಿ	- ರುಚಿ
ಬುಲಯ	- ಬೊಲ್ಲು ಮುಚ್ಚೆ	ರುತು	- ಖರುತು
ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್ಲು	- ಬೆಳೆಷಣಿಗೆ		
ಬೂರ್	- ಬಳ್ಳಿ		ಲ
ಬೆರಿಬಲ	- ಬೆಂಬಲ	ಲೆವಿ	- ಸರಕಾರೀಗು ನಿಗಂಟ್
ಬೊಂದೆ	- ಮುದ್ದೆ		ಮಲ್ಲಿನ ಬಿಲೆಟ್ ಕೊಪ್ಪಿನ
ಬೊಲ್ಲು ಬೊಲ್ಲು	- ಫ್ಲಾಲ್ಯೂಟ್		ದಾನ್ಯೋ
ಬೊಲ್ಲೀ	- ದಾರಗೆ		
	ಮ	ವಸಯೋ	ವ
ಮಂಗಣಿಕಾವು	- ಮುದ್ದುಮಲ್ಲು		- ದೃಷ್ಟಾವೇಶ
ಮಂಗಲೆ	- ಕಪ್ಪು ರೋಮೋದ ನಡುಟು ಬೊಲ್ಲು ರೋಮೋ ಇಪ್ಪಿ ಬೋರಿ/ಎರು	ಸಂಕಲೋ	ಸ
ಮಂತ್ರ	- ಅಲೆ ಸುಲಿಪುನ ಸಾದನೋ	ಸಲಾಯಿ	- ನಿದರ್ಶನರೋ
ಮದಿರ್	- ಬೊಕ್ಕದ	ಸಗಾಯೋ	- ಸಂಖ್ಯೆ, ಲೆಕ್ಕ
ಮಡ್ಡಿ	- ಕೃಕಂಜಿಲೆ ತೆನಸ್	ಸಾದರ್ಕ	- ಸಹಾಯ
ಮನದಿಇಪಿನಿ	- ಬಿಹಿಷ್ಯಾರ ಪಾಡುನಿ	ಸೀತ್ರೋ	- ಮಲ್ಲಿಯುದ್ಧದ ಒಂಜಿ
ಮನರ	- ಸ್ವಚ್ಚೆಚ್ಚಿ	ಸಿಂಗಡನ	ಬಗೆ
ಮಯಿರ್	- ನವಿಲ್	ಸೀಕ್	- ತೀಥರ್
ಮರಾಯಿ	- ಮರಿಗೆ	ಸುಟ್ಟಿ	- ಸಿಂಹಾಸನ
ಮರಿ	- ಉಚ್ಚೆ	ಸುಡಿಂತೋಂದು	- ಕಾಯಿಲೆ
ಮಾಂಡ್	- ಮಂಡ, ಕೇಂದ್ರ	ಸುಗಿಮ	- ಸೃಷ್ಟಿ
ಮಾಲ್ಕಿ	- ದಿಕ್ಕುಚೆ	ಸೂಕೆ	- ಬುಸುಗುಟ್ಟಿತ್ತಾ
ಮುಂಗೆ	- ಮೋಳಕೆ, ಮುಗುರು	ಸೂಕುಮೋ	- ಪ್ರಾರ್ಥನೆ
ಮುವ್ವಲ	- ಮೂಜಿ ಪಾಲ್	ಸೂಟಿನೋ	- ಮೋಕೆದ ಸಮೃಂದ
ಮುಕುಡು	- ಪಿರ ತಿರ್ಗು	ಸೂರ್ಯಾದುಲಾಯಿದ ಗೊಬ್ಬಿ	- ಸೂಕೆಟ್ಟಿ
ಮುಕ್ಕು	- ಗುಟುರು ಪಾಡುನಿ		- ಸುದುಮೆಣ್ಣಿ
ಮುತ್ತುಸಿ	- ಮುತ್ತೈದೆ	ಸೂರ್ಯಾದುಲಾಯಿದ ಗೊಬ್ಬಿ - ಮಾಡ್ದಾದ	ಉಲಯಿ ಗೊಬ್ಬಿನ ಗೊಬ್ಬಿ
ಮುಲಾಜಿ	- ದಾಕ್ಕಿಣ್ಣ	ಸೇಲೆ	- ಒಯ್ಯಾರ್
ಮೆಂಚಿ	- ಮಿಂಚು	ಸೋದರ್ಯ	- ಸಮಾಧಾನೋ
ಮೂರಿ	- ವಾಸನೆ	ಸೋಂಡ್-ಪಾಡ್	- ವ್ಯವಹಾರ
ಮೆದಲೆ	- ಸೇರಂಗ್	ಹಿಕ್ಕತ್	ಹ
		-	ಉಪಾಯೋ

* * *

4. ವ್ಯಾಕರಣ

1. ನುಡಿಕಟ್ಟು : ರಡ್ಡ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪದೋಹುಲೆನ್ ಜೋಡ್ಡಾದ್ ಹೊಸ ಒಂಜೆ ಅಥವ ಹೊರ್ಣಿನ ಪದೋನೇ ನುಡಿಕಟ್ಟು ಉದಾ :- ಕೋಲಕಟ್ಟಿನಿ
2. ನಾಮಪದ : ಒಂಜಿ ಉರುದು, ವಸ್ತುದು, ವ್ಯಕ್ತಿನ ಮುದರ್ ತೆರಿಪಾಪುನ ಪದೋನೇ ನಾಮಪದ. ಉದಾ:- ಕುದ್ಲ, ಬೂಕು, ಸೀನ
3. ನಾಮವಿಶೇಷಣ : ನಾಮಪದೋತ ವಿಶೇಷಣನ್ ಬೋಟ್ಟಿ ಮಲ್ಲೋದ್ ತೋಜಾಪುನ ಪದೋನೇ ನಾಮವಿಶೇಷಣ. ವಾಕ್ಯಾದು ಉಂದು ನಾಮಪದೋತ ಸುರುಣು ಬರ್ಪಂಡು. ಉದಾ: 1. ಹೊರ್ಳುದು ಕತೆ; 2. ಕಮ್ಮುದ ಪಕ್ಕಿ (ನೆಟ್ಟು ಕತೆ, ಪಕ್ಕಿ ನಾಮಪದ, 'ಹೊರ್ಳುದು', 'ಕಮ್ಮುದ' ನಾಮವಿಶೇಷಣ)
4. ರೂಢನಾಮ : ಉದಾ: ಇಲ್ಲೋ, ಬೂರು, ಉರು, ಹೊಣ್ಣು ಇತ್ಯಾದಿ ಅಂಂಳಿತನಾಮ : ಉದಾ:- ಕುದ್ಲ, ತನಿಯ, ಭಾರತ ಇತ್ಯಾದಿ ಅನ್ನಧ್ರನಾಮ : ಉದಾ:- ಕಾಳ, ಮೋಂಟ್, ಕಲ್ಲೆ ಇತ್ಯಾದಿ.
5. ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕ ಪದೋಹುಲು : ಸಂಖ್ಯೆನ್ ತೆರಿಪಾಪುನ ಪದೋ. ಉದಾ:- ನಾಲ್ಕು, ಅಷ್ಟತ್ತೊಂದ್ ಇತ್ಯಾದಿ
6. ಧಾತು : ಕ್ರಿಯಾಪದೋತ ಮೂಲರೂಪೋನು ಧಾತು ಪನ್ನೋ. ಉದಾ:- ಮಲ್ಲು, ತೆಲಿಪು ಕ್ರಿಯಾಪದ : ಕ್ರಿಯೆನ್ ತೆರಿಪಾಪುನ ಪದೋ. ಉದಾ:- ಪಾತೆರ್, ಜಮ್ಮು, ಪಾರ್
7. ಭೂತಕಾಲ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲ ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲ
ಬಾಲೆ ಗೊಬ್ಬಿದು ಬತ್ತೆ ಬಾಲೆ ಗೊಬ್ಬಿದು ಬರೊಂದುಲ್ಲೆ ಬಾಲೆ ಗೊಬ್ಬಿದು ಬರುವೆ
8. ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೆಯೋಲು

1. ಪ್ರಥಮ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೆಯೋ	ಅ/ಎ/ಉ	- ಮರ/ತುದೆ/ಜೋಹುಲು
2. ದ್ವಿತೀಯ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೆಯೋ	ನ್ನೋ	- ಮರನ್ನೋ/ತುದೆನ್ನೋ/ಜೋಹುಲೆನ್ನೋ
3. ತೃತೀಯ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೆಯೋ	ಡ್ಡೊ	- ಮರಡ್ಡೊ/ತುದೆಡ್ಡೊ/ಜೋಹುಲೆಡ್ಡೊ
4. ಜತುಧ್ರಿ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೆಯೋ	ಕ್ಕೋ/ಗ್ಗೋ	- ಮರಕ್ಕೋ/ತುದೆಕ್ಕೋ/ಜೋಹುಲೆಗ್ಗೋ
5. ಪಂಚಮ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೆಯೋ	ದಾದ್ರೊ/ದೆಸೆಟ್	- ಮರದ್ರೊದ್ರೊ/ತುದೆದ್ರೊದ್ರೊ/ಜೋಹುಲೆದ್ರೊಸೆಟ್
6. ಷಷ್ಥಿ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೆಯೋ	ತ್ತೈ/ನ್ನ/ದ	- ಮರತ್ತೈ/ತುದೆತ್ತೈ/ಜೋಹುಲೆನ್ನೋ/ಶಾಲೆದ
7. ಸಪ್ತಮಿ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೆಯೋ	ಟ್ಟೋ/ಡ್ರೊ/ಡ್ರೋ	- ಮರಟ್ಟೋ/ತುದೆಡ್ರೋ/ಜೋಹುಲೆಡ್ರೋ/ಶಾಲೆಡ್ರೋ
8. ಸಂಭೋಧನಾ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೆಯೋ ಏ		- ಜೋಹುಲೆಏ
9. ಅಲಂಕಾರ :

ಉಪಮಾ ಅಲಂಕಾರ : ರಡ್ಡ ವಸ್ತುಲೆನ್ ಅಶ್ವಾಂಡ ರಡ್ಡ ವ್ಯಕ್ತಿಲೆನ್ ಪರಸ್ಪರ ಹೋಲಿಕೆ ಮಲ್ಲೋದ್ ವರ್ಣಣ ಮನ್ಮಂನೆನ್ ಉಪಮಾ ಅಲಂಕಾರ ಪನ್ನೋ. ಉದಾ : ಹೊಣ್ಣು ಮಯಿರೆದ ಲೆಕ ನಲಿತಲ್.

ರೂಪಕ ಅಲಂಕಾರ : ರಡ್ಡ ವಸ್ತುಲೆನ್ ಅಶ್ವಾಂಡ ರಡ್ಡ ವ್ಯಕ್ತಿಲೆನ್ ಒಂಜೆ ಪಂಡ್ರೋ ಎನ್ನುದ್ ಅಭೇದ ವರ್ಣನೆ ಮಲ್ಲುನನೇ ರೂಪಕ ಅಲಂಕಾರ. ಉದಾ : ಮನೋಳಿ ಬಿಮ್ಮ, ಪೇರ್ ಪಾದೆ.

* * *